

Analýza investičného prostredia Košíckého samosprávneho kraja za roky 2006 – 2008

Názov:

Analýza investičného prostredia Košického samosprávneho kraja za roky 2006 - 2008

Vydal:

Košický samosprávny kraj

Kontaktná osoba:

Ing. Peter Ťapák

tel.: 055/72 68 220-221

e-mail: peter.tapak@vucke.sk

Grafická príprava a sadzba:

Mgr. Svetozár Šomšák

Fotografie:

Marián Krlička

Projekt č.: 39/04-I/33-3.1, reg. číslo projektu ITMS 15130100003 „Zlepšenie podmienok pre príliv priamych zahraničných investícií do regiónu Košického kraja“

„Európsky sociálny fond pomáha rozvíjať zamestnanosť podporovaním zamestnateľnosti, obchodného ducha, rovnakých príležitostí a investovaním do ľudských zdrojov.“

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou, Ministerstvom práce sociálnych vecí a rodiny a Košickým samosprávnym krajom.

OBSAH TEJTO PUBLIKÁCIE JE DUŠEVNÝM VLASTNÍCTVOM KOŠICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA A JEHO ŠÍRENIE JE MOŽNÉ LEN S PREDCHÁDZAJÚCIM SÚHLASOM AUTOROV

OBSAH

1. Všeobecné informácie o Košickom kraji.....	8
1.1 Okresy Košického kraja.....	10
2. Legislatíva (právne prostredie)	13
2.1 Zákony v SR súvisiace s podnikaním a investíciami.....	13
3. Ekonomické prostredie.....	17
3.1 Hrubý domáci produkt a cena pracovnej sily.....	17
3.2 Miera inflácie a index spotrebiteľských cien	19
3.2.1 Miera inflácie.....	19
3.2.2 Index spotrebiteľských cien	19
3.3 Cena pôdy a pozemkov	21
3.4 Cena nehnuteľností	21
3.5 Cena prenájmov.....	22
4. Technická infraštruktúra.....	23
4.1 Dopravná sieť.....	23
4.1.1 Napojenie Košického kraja na existujúcu cestnú sieť európskeho významu	23
4.1.2 Cestná sieť Košického kraja.....	23
4.1.3 Železničná doprava	27
4.1.4 Letecká doprava.....	29
4.2 Elektrická sieť.....	31
4.3 Verejné vodovody a disponibilné vodné zdroje	35
4.4 Kanalizačné siete.....	38
4.5 Telekomunikačná sieť a internet.....	39
4.5.1 Využívanie internetu	39
4.5.2 Mobilné siete.....	40
4.6 Odpady.....	42
5. Endogénne zdroje.....	43
5.1 Pôdy.....	43
5.2 Nerastné suroviny	44
5.3 Zdroje geotermálnej energie.....	50
5.4 Prírodné bohatstvo.....	51
5.5 Kultúrne dedičstvo	51
6. Ľudské zdroje	52
6.1 Demografia	52
6.2 Vzdelanostná štruktúra	53
Počet školských zariadení v KSK.....	55
6.3 Trh práce	59
7. Inštitucionálna podpora a infraštruktúra dostupná pre prílev investícií.....	65
7.1 Inštitucionálna podpora podnikania	65
7.2 Regionálna podpora podnikania a zriaďovania priemyselných parkov.....	69
7.3 Rozvojové póly - priemyselné osi v KSK.....	70
7.4 Priemyselné lokality pre investorov	71
7.5 Výskumno-vývojový potenciál – lokality pre investorov	83
7.5.1 Organizácie pre prenos poznatkov do praxe a podporu rozvoja inovatívnych odvetví v KSK.....	83
7.6 Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja – podpora podnikania a konkurencieschopnosti priemyslu v KSK.....	86
7.7 Vybrané strategické koncepcie v Košickom kraji.....	89
7.8 Rozvoj ľudských zdrojov	91
7.9 Analýza potrieb podnikateľov	92
7.10 Benefity vzájomnej ekonomickej spolupráce.....	93
7.11 Komunikácia orgánov verejnej správy s občanmi.....	95
7.12 Kooperácia samospráv a úradov práce pri zvyšovaní zamestnanosti.....	95
8. Analýza súčasného stavu prílevu investícií.....	95
8.1 Vývoj stavu priamych zahraničných investícií	95

8.2 Prílev priamych zahraničných investícií.....	96
8.3 Stav priamych zahraničných investícií.....	97
8.4 Rozdelenie investícií v kraji.....	99
8.5 Poskytnuté investičné stimuly	106
8.6 Pravidlá v oblasti poskytovania individuálnej štátnej pomoci investorom.....	115
8.6.1. Typy investícií podporovaných zo zdrojov štátnej pomoci.....	116
8.6.2. Súvisiace podmienky a pravidlá pre poskytnutie individuálnej štátnej pomoci.....	117
8.6.3. Formy štátnej pomoci.....	118
8.7 Efektívnosť poskytnutých investičných stimulov	119
8.8 Analýza požiadaviek investorov	119

Úvod

Košický samosprávny kraj (KSK) sa podobne ako iné kraje Slovenska, nachádza vo veľmi zaujímavej etape svojho vývoja. Región dlhodobo bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti, na druhej strane ale značne rastie záujem investorov o investovanie na tomto území.

S cieľom skvalitnenia investičného prostredia, zvýšenia zamestnanosti a zlepšenia dynamiky ekonomického rozvoja v KSK vznikla myšlienka navrhnuť a zrealizovať projekt **„Zlepšenie podmienok pre príliv priamych zahraničných investícií do regiónu Košického kraja“**, ktorého cieľom je posilnenie profesionálnych ľudských a inštitucionálnych kapacít v oblasti investičnej politiky KSK. Výsledkom projektu sú kvalitne pripravení odborníci a inštitúcie schopné poskytovať profesionálne služby a uplatňovať nadobudnuté zručnosti pri rokovaniach so záujemcami o investovanie, ako aj s investormi už etablovanými v kraji. Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou v rámci Iniciatívy Spoločenstva EQUAL.

Vypracovaná **„Analýza súčasného stavu investičného prostredia Košického samosprávneho kraja“** si kladie za cieľ identifikovať a popísať najväčšie prednosti a nedostatky KSK, analyzovať súčasný stav investičnej politiky v regióne a zároveň odpovedať na otázky:

- Má KSK predpoklady priťahovať a rozvíjať zahraničné a domáce investície?
- Je v regióne potrebná technická, technologická a znalostná infraštruktúra?
- Je v kraji dostatok kvalifikovaných ľudských zdrojov pripravených na čoraz vyššie požiadavky investorov?
- Je miestna a regionálna samospráva pripravená pružne reagovať na potreby investorov?
- Aký je súčasný stav v oblasti investícií v regióne?

Analýza je prvou etapou projektu, ktorá prispeje k dôkladnému zmapovaniu investičného prostredia a napomôže pri formulácii investičných politík, ktoré zabezpečia dynamickejšiu rast ekonomického prostredia regiónu. Pevne veríme, že projekt pomôže pripraviť kvalitných odborníkov na prácu so zahraničnými investormi s cieľom zvýšiť objem zahraničných investícií v regióne.

V mene Košického samosprávneho kraja – vedúceho partnera projektu – chceme poďakovať partnerom:

- Agentúre na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o.,
- Regionálnemu poradenskému a informačnému centru Košice,
- Regionálnemu poradenskému a informačnému centru Trebišov,
- BIC Spišská Nová Ves, s. r. o.,

za ich aktívny prístup a zodpovedne odvedenú profesionálnu prácu pri vypracovaní **„Analýzy súčasného stavu investičného prostredia Košického samosprávneho kraja“**.

1. Všeobecné informácie o Košickom kraji

Košický kraj sa nachádza v juhovýchodnej časti Slovenskej republiky. Svojou rozlohou 6 752 km² zaberá 14% územia Slovenskej republiky. Poľnohospodárska pôda zaberá polovicu výmery kraja. Počtom obyvateľov 772 645 (stredný stav obyvateľstva k 1. 7. 2006) patrí k najväčším krajom v rámci Slovenskej republiky (2. najväčší kraj v počte obyvateľov). Na 1 km² tu žije v priemere 114,1 obyvateľov, čím mierne prevyšuje priemer Slovenska. K najhustejšie osídleným patria okresy ležiace na území mesta Košice. V mestských sídlach žije 56,3% obyvateľov. V rámci SR na severe susedí s Prešovským krajom, na západe s Banskobystrickým krajom. Na juhu hraničí s Maďarskou republikou a na východe s Ukrajinou.

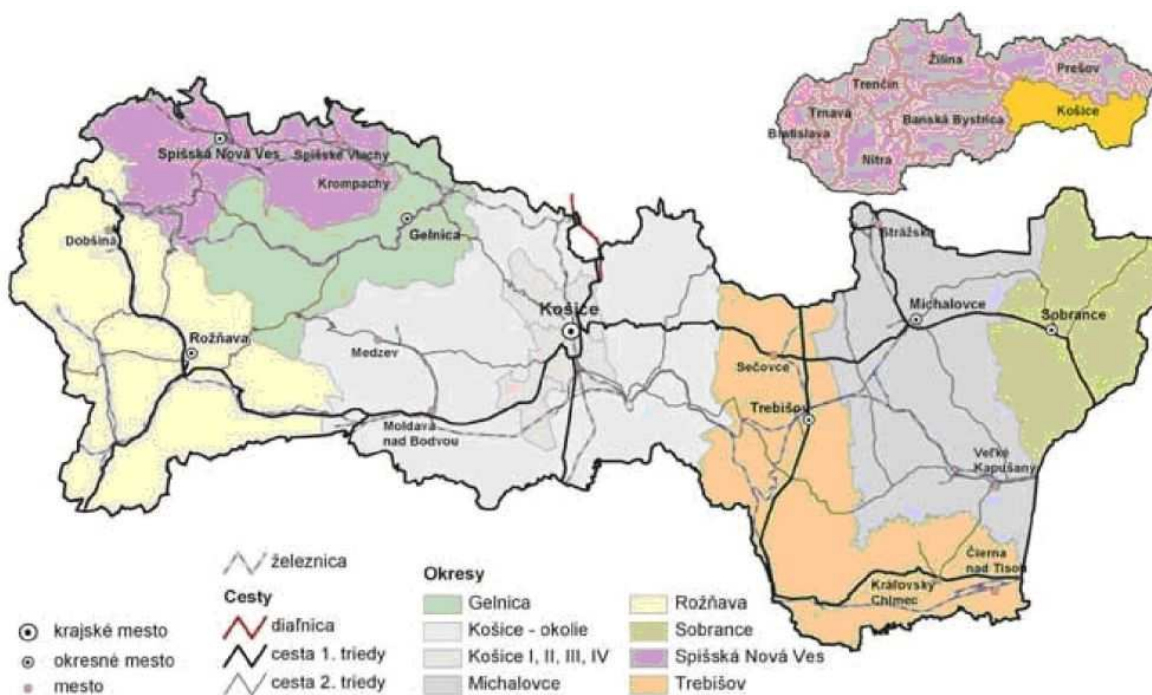
Košický kraj sa administratívne člení na 11 okresov. Mesto Košice sa člení na štyri okresy (Košice I, II, III, IV), ďalšími okresmi sú Gelnica, Košice-okolie, Michalovce, Rožňava, Sobrance, Spišská Nová Ves a Trebišov. Všetky okresy okrem okresu Košice – okolie majú svoje okresné mesto (v okrese Košice – okolie túto funkciu čiastočne plní mesto Moldava nad Bodvou).

Sídelnú štruktúru kraja tvorí 440 obcí väčšinou s menším počtom obyvateľov, z toho je 17 miest – Čierna nad Tisou, Dobšiná, Gelnica, Košice, Kráľovský Chlmec, Krompachy, Medzev, Michalovce, Moldava nad Bodvou, Rožňava, Sečovce, Sobrance, Spišská Nová Ves, Spišské Vlachy, Strážske, Trebišov a Veľké Kapušany. Krajským mestom je mesto Košice, ktoré je administratívnym, priemyselným, obchodným, ekonomickým, vzdelávacím i kultúro-historickým centrom východného Slovenska.

Na základe vybraných indikátorov (štatisticky sledované ukazovatele pre hodnotenie úrovne rozvoja okresov) bola v roku 2004 vypracovaná sociálno-ekonomická regionalizácia Košického kraja a vytvorili sa nasledovné skupiny okresov podľa stupňa rozvinutosti:

- a. rozvinutý región, ktorý sa vyznačuje viacsektorovou ekonomickou základňou,
- b. stabilizované regióny, disponujúce podmienkami pre ďalší rozvoj,
- c. problémové regióny,
  - stagnujúce, s jednostranne orientovaným ekonomickým potenciálom, vyznačujúce sa nízkou mierou ekonomickej aktivity, nedostatočným využívaním vlastného potenciálu, vysokou mierou nezamestnanosti,
  - depresné, zaostávajúce v dôsledku úpadku profilujúcich odvetví, resp. s nízkym ekonomickým potenciálom.

Na základe posúdenia sociálno-ekonomického rozvoja okresov Košického kraja v rokoch 2005 – 2008 môžeme konštatovať, že v každom z okresov nastal priaznivý vývoj, ktorý sa prejavil vo zvýšení počtu a v stabilite malých a stredných firiem, ako aj v diverzifikácii výrobných základne. Pretrvávajúcim problémom je nedostatok finančných prostriedkov pre priaznivejší transfer a uplatnenie nových technológií v záujme zvyšovania konkurencieschopnosti firiem. Taktiež pretrvávajú problémy v pomerne vysokej miere nezamestnanosti, v rozdieloch v priemernej nominálnej mesačnej mzde v porovnaní s priemerom kraja a tvorbe nových pracovných miest vyžadujúcich kvalifikovanú pracovnú silu. Z uvedeného dôvodu konštatujeme, že regionálne rozdiely v Košickom kraji pretrvávajú, pričom zvlášť výrazné sú rozdiely medzi košickými a mimokošickými okresmi. Priaznivo sa však zmenšili rozdiely v skupine problémových okresov medzi tzv. stagnujúcimi a depresnými okresmi. Z uvedeného dôvodu naďalej ponechávame skupinu tzv. problémových okresov, pričom postupne aj vplyvom zvyšovania vstupu zahraničných investorov dochádza k ich prelínajú so skupinou stabilizovaných regiónov v Košickom kraji.

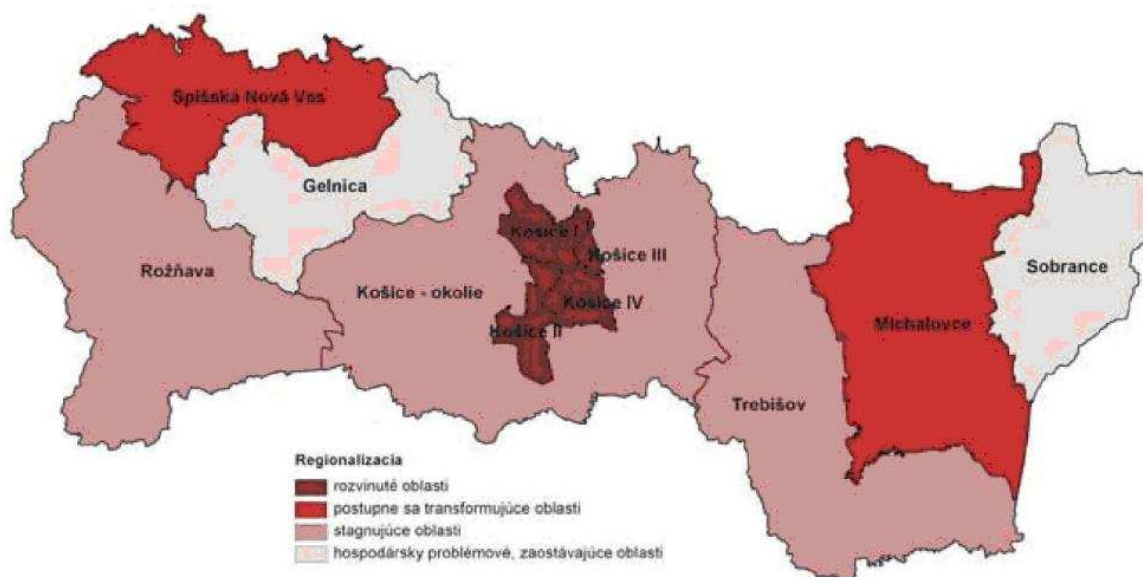
Obrázok č. 1 : Sídlná a dopravná sieť Košického kraja

Zdroj : Košický samosprávny kraj (2004)

Tabuľka č. 1 : Regionalizácia okresov Košického kraja v roku 2004

Hodnotenie úrovne rozvinutosti okresov Košického kraja	
depresné, hospodársky problémové oblasti	okresy Sobrance a Gelnica
stagnujúce oblasti	okresy Košice-okolie, Rožňava, Trebišov
stabilizované, postupne sa transformujúce oblasti	okresy Spišská Nová Ves a Michalovce
rozvinuté oblasti	okresy Košice I, II, III, IV

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Obrázok č. 2 : Regionalizácia okresov Košického kraja

Zdroj : Košický samosprávny kraj (2004)

1.1 Okresy Košického kraja

Tabuľka č. 2 : Charakteristika okresov Košického kraja v roku 2006

Okres Gelnica					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	584,4	mužov	49,4	Organ. subjekty k 31. 12. 2006	1 871
Podiel na rozlohe kraja v %	8,7	žien	50,6	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	19,8	podniky	149
poľnohospodárska pôda	19,8	na úhrne SR	0,6	neziskové organizácie	263
nepoľnohospodárska pôda	80,2	kraja	4	fyzické osoby – podnikatelia	1 459
Počet obcí	20	Hustota obyvateľstva na km2	53,2	z toho	
z toho so štatútom mesta: Gelnica				živnostníci	1 329
				slobodné povolania	38
				samostatne hosp. roľníci	52
Okres Košice I					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	86,1	mužov	47,1	Organ. subjekty k 31. 12. 2006	9 007
Podiel na rozlohe kraja v %	1,3	žien	52,9	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	100	podniky	2 755
poľnohospodárska pôda	17,7	na úhrne SR	1,3	neziskové organizácie	968
nepoľnohospodárska pôda	82,3	kraja	8,8	fyzické osoby – podnikatelia	5 284
Počet mestských častí	6	Hustota obyvateľstva na km2	786,2	z toho	
				živnostníci	4 702
				slobodné povolania	433
				samostatne hosp. roľníci	13
Okres Košice II					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	79,9	mužov	48,1	Organ. subjekty k 31. 12. 2006	6 948
Podiel na rozlohe kraja v %	1,2	žien	51,9	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	100	podniky	1 351
poľnohospodárska pôda	48,4	na úhrne SR	1,5	neziskové organizácie	530
nepoľnohospodárska pôda	51,6	kraja	10,4	fyzické osoby – podnikatelia	5 067
Počet mestských častí	8	Hustota obyvateľstva na km2	998,9	z toho	
				živnostníci	4 738
				slobodné povolania	217
				samostatne hosp. roľníci	19
Okres Košice III					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	16,8	mužov	48,6	Organ. subjekty k 31. 12. 2006	2 419
Podiel na rozlohe kraja v %	0,2	žien	51,4	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	100	podniky	328
poľnohospodárska pôda	23,3	na úhrne SR	0,6	neziskové organizácie	141
nepoľnohospodárska pôda	76,7	kraja	3,9	fyzické osoby – podnikatelia	2 067

Počet mestských častí	2	Hustota obyvateľstva na km2	1 794,8	z toho	
				živnostníci	1 950
				slobodné povolania	81
				samostatne hosp. roľníci	5
Okres Košice IV					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	60	mužov	47,3	Organ. subjekty k 31. 12. 2006	6 379
Podiel na rozlohe kraja v %	0,9	žien	52,7	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	100	podniky	2 032
poľnohospodárska pôda	57,6	na úhrne SR	1	neziskové organizácie	504
nepoľnohospodárska pôda	42,4	kraja	7,3	fyzické osoby – podnikatelia	3 843
Počet mestských častí	6	Hustota obyvateľstva na km2	938,6	z toho	
				živnostníci	3 461
				slobodné povolania	291
				samostatne hosp. roľníci	18
Okres Košice-okolie					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	1 533,40	mužov	49,5	Organ. subjekty k 31. 12. 2006	6 165
Podiel na rozlohe kraja v %	22,7	žien	50,5	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	12,3	podniky	769
poľnohospodárska pôda	49,8	na úhrne SR	2,1	neziskové organizácie	733
nepoľnohospodárska pôda	50,2	kraja	14,5	fyzické osoby – podnikatelia	4 663
Počet obcí	114	Hustota obyvateľstva na km2	73	z toho	
z toho so štatútom mesta: Medzev, Moldava nad Bodvou				živnostníci	4 239
				slobodné povolania	164
				samostatne hosp. roľníci	158
Okres Michalovce					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	1 018,60	mužov	48,5	Organ. subjekty k 31. 12. 2006	6 324
Podiel na rozlohe kraja v %	15,1	žien	51,5	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	49,2	podniky	974
poľnohospodárska pôda	71,4	na úhrne SR	2	neziskové organizácie	759
nepoľnohospodárska pôda	28,6	kraja	14,2	fyzické osoby – podnikatelia	4 591
Počet obcí	78	Hustota obyvateľstva na km2	107,6	z toho	
z toho so štatútom mesta: Michalovce, Strážske, Veľké Kapušany				živnostníci	3 865
				slobodné povolania	319
				samostatne hosp. roľníci	241
Okres Rožňava					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	1 173,30	mužov	48,3	Organ. subjekty k 31. 12. 2006	4 107
Podiel na rozlohe kraja v %	17,4	žien	51,7	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	39	podniky	507
poľnohospodárska pôda	31,7	na úhrne SR	1,1	neziskové organizácie	510

nepoľnohospodárska pôda	68,3	kraja	8	fyzické osoby – podnikatelia	3 090
Počet obcí	62	Hustota obyvateľstva na km2	52,8	z toho	
z toho so štatútom mesta: Dobšiná, Rožňava				živnostníci	2 715
				slobodné povolania	140
				samostatne hosp. roľníci	134
Okres Sobrance					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	538,2	mužov	48,6	Organ. subjekty k 31. 12. 2006	1 159
Podiel na rozlohe kraja v %	8	žien	51,4	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	26,9	podniky	129
poľnohospodárska pôda	56,3	na úhrne SR	0,4	neziskové organizácie	213
nepoľnohospodárska pôda	43,7	kraja	3	fyzické osoby – podnikatelia	872
Počet obcí	47	Hustota obyvateľstva na km2	43,3	z toho	
z toho so štatútom mesta: Sobrance				živnostníci	723
				slobodné povolania	50
				samostatne hosp. roľníci	68
Okres Spišská Nová Ves					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	587,4	mužov	49,4	Organ. subjekty k 31. 12. 2006	6 878
Podiel na rozlohe kraja v %	8,7	žien	50,6	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	53	podniky	910
poľnohospodárska pôda	36,3	na úhrne SR	1,8	neziskové organizácie	727
nepoľnohospodárska pôda	63,7	kraja	12,4	fyzické osoby – podnikatelia	5 241
Počet obcí	36	Hustota obyvateľstva na km2	163,2	z toho	
z toho so štatútom mesta: Krompachy, Spišská Nová Ves, Spišské Vlachy				živnostníci	4 567
				slobodné povolania	231
				samostatne hosp. roľníci	264
Okres Trebišov					
Základná charakteristika		Podiel obyvateľstva v %		Organizačná štruktúra ekonomiky	
Rozloha v km ²	1 073,80	mužov	48,4	Organ. subjekty k 31. 12. 2006	5 778
Podiel na rozlohe kraja v %	15,9	žien	51,6	v tom	
Štruktúra pôdneho fondu v %		mestského obyvateľstva	41,5	podniky	779
poľnohospodárska pôda	73,7	na úhrne SR	1,9	neziskové organizácie	738
nepoľnohospodárska pôda	26,3	kraja	13,6	fyzické osoby – podnikatelia	4 261
Počet obcí	82	Hustota obyvateľstva na km2	97,6	z toho	
z toho so štatútom mesta: Čierna nad Tisou, Kráľovský Chlmec, Sečovce, Trebišov				živnostníci	3 546
				slobodné povolania	188
				samostatne hosp. roľníci	352
Zdroj: Košický samosprávny kraj a Štatistický úrad SR, Okresy Košického kraja 2006					

2. Legislatíva (právne prostredie)

2.1 Zákony v SR súvisiace s podnikaním a investíciami

Podnikateľské prostredie v SR ovplyvnilo viacero zmien, súvisiacich s reformami v hospodárskom systéme. Možno konštatovať, že v uplynulých rokoch zaznamenalo významné zmeny predovšetkým s pozitívnym dopadom na podnikanie. Po významných zmenách legislatívneho prostredia, charakterizovaných najmä zavedením daňovej reformy, zmenách v uplatňovaní aktívnej politiky trhu práce a nového zákona o konkurze a reštrukturalizácii, boli najvýznamnejšími zmenami nový zákon o verejnom obstarávaní, ako aj rozsiahla novela Zákonníka práce s účinnosťou od 1. septembra 2007.

Nízka vymožitelnosť práva, korupcia na úradoch či časté zmeny zákonov sú „chronickými“ problémami, spomedzi ktorých je odvodové zaťaženie vnímané ako jedna z najväznejších prekážok rozvoja podnikania.

Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky

Článok 35 zakotvuje v rámci hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv, právo každého podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

Tento zákon upravuje postavenie podnikateľov, obchodné záväzkové vzťahy, ako aj niektoré iné vzťahy súvisiace s podnikaním. Pod pojem postavenie podnikateľov možno zaradiť úpravu základných znakov podnikateľov (obchodné meno, sídlo a pod.) a podnikania, ktoré nadväzuje na verejnoprávnu úpravu podnikania vykonanú predovšetkým živnostenským zákonom. Do predmetu úpravy Obchodného zákonníka zaraďujeme aj úpravu konania podnikateľov, úpravu obchodných spoločností a družstva ako právnických osôb zriadených zásadne za účelom prevádzkovania podnikateľskej činnosti, osobitosti postavenia zahraničných osôb, osobitné právne úpravy iných podnikateľských subjektov a v nadväznosti na tieto otázky aj hmotno-právnu úpravu obchodného registra. Zahraničnou osobou sa podľa ObZ rozumie fyzická osoba s bydliskom alebo právnická osoba so sídlom mimo územia Slovenskej republiky. Zahraničná osoba môže podnikat' na území SR tak, že založí slovenskú právnickú osobu, alebo sa na jej založení podieľa majetkovou účasťou, prípadne zriadi na území SR svoju organizačnú zložku, ktorá nemá právnu subjektivitu. Právo podnikat' vzniká zápisom organizačnej zložky do obchodného registra. Zahraničné osoby, ktoré majú právo podnikat' na našom území, sa pokladajú za podnikateľov podľa Obchodného zákonníka.

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov

Tento zákon subsidiárne dopĺňa úpravu zakotvenú Obchodným zákonníkom.

Obchodný zákonník je osobitným zákonom vo vzťahu k Občianskemu zákonníku (vzťah lex specialis ku lex generalis), resp. predpisom občianskeho práva, a teda, vzťahy podliehajúce režimu Obchodného zákonníka sa budú riadiť Občianskym zákonníkom (predpismi občianskeho práva) v tých otázkach, ktoré Obchodný zákonník neupravuje.

Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov

Predmetom úpravy živnostenského zákona sú verejnoprávne pravidlá výkonu živnostenského podnikania, ktorými sú zákonom ustanovené podmienky získania, prevádzkovania a zániku oprávnenia na výkon živnostenského podnikania z hľadiska ochrany verejných záujmov. Zákon upravuje aj pravidlá kontroly dodržiavania podmienok výkonu tejto podnikateľskej činnosti a zároveň aj sankcie, ktoré vyplývajú z porušovania zákonom ustanovených podmienok výkonu živnostenského podnikania. Živnostenský zákon vychádza z čl. 35 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého má každý právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť, zákon však môže ustanoviť podmienky a obmedzenia vo vzťahu k určitým povolaniam a činnostiam. Tento zákon definuje živnosť, druhy živností, kto má oprávnenie živnosť prevádzať a ďalšie podmienky súvisiace so živnostenským podnikaním rovnako ako kontrolu nad ich dodržiavaním.

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov

Podľa úvodných ustanovení Zákonníka má každý právo na prácu a na slobodnú voľbu zamestnania. Cieľom novely č. 348/2007 účinnej od 1. septembra 2007 bolo v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR zabezpečiť väčšie práva a istoty zamestnancov a pri jeho schvaľovaní sa hľadali také riešenia, aby dopady na zamestnávateľov boli minimálne. Novela definuje závislú prácu, teda čo závislou prácou je a čo nie je. V záujme bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov zamestnávateľ nemôže rozvrhnúť pracovný čas tak, aby zamestnanec pracoval v nočných zmenách viac ako dva po sebe nasledujúce týždne. Počet hodín pri dohode o vykonaní práce sa zvyšuje z 300 na 350. Zavádza sa nový právny inštitút – dohoda o pracovnej činnosti, ktorá umožňuje zamestnancovi vykonávať pracovnú činnosť najviac v rozsahu 10 hodín týždenne.

Zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov

Tento zákon upravuje poskytovanie minimálnej mzdy zamestnancovi v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu na zabezpečenie minimálnej úrovne príjmu zamestnanca za vykonanú prácu. Sumu minimálnej mzdy pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou a sumu minimálnej mzdy za každú hodinu odpracovanú zamestnancom ustanoví na príslušný kalendárny rok vláda Slovenskej republiky nariadením vlády. Výška

minimálnej mzdy sa upravuje vždy k 1. januáru kalendárneho roka. Pre rok 2008 je výška minimálnej mzdy určená sumou 8100,-SKK.

Zákon č. 461/2002 Zb. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

Zákon o účtovníctve stanovuje rozsah, spôsob a preukázateľnosť vedenia účtovníctva právnických osôb, ktoré majú sídlo na území Slovenskej republiky, zahraničných osôb, ak na území SR podnikajú alebo vykonávajú inú činnosť podľa osobitných predpisov, fyzických osôb, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť – podnikateľov, definuje náležitosti účtovných dokladov alebo stanovuje rozsah, obsah a preukázateľnosť účtovnej závierky. Zákon vymedzuje okruh osôb, na ktoré sa vzťahuje a ktoré ďalej nazýva účtovnými jednotkami. Za účtovné jednotky sú považované všetky právnické osoby, zahraničné osoby a fyzické osoby, ak podnikajú, prípadne vykonávajú samostatnú zárobkovú činnosť podľa iných zákonov ako živnostenského zákona a preukazujú pre daňové účely skutočne vynaložené výdavky na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov. Organizačná zložka zahraničnej osoby zapísaná v obchodnom registri, aj keď nemá právnu subjektivitu, je účtovnou jednotkou, ktorá vedie podvojné účtovníctvo, a to v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom o účtovníctve. Účtuje v plnom rozsahu predmetu účtovníctva, vedie účtovníctvo priebežne počas účtovného obdobia a zostavuje účtovnú závierku.

Zákon dáva možnosť účtovným jednotkám používať ako účtovné obdobie okrem kalendárneho roka aj hospodársky rok. Novela upravuje povinnosť zostavovať individuálnu účtovnú závierku podľa medzinárodných účtovných štandardov.

Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

Zákon s účinnosťou od 1. januára 2004 zaviedol tzv. rovnú daň, t. j. zdaňovanie všetkých druhov príjmov právnických i fyzických osôb jednou lineárnou sadzbou vo výške 19%. Zákon za daňovníka označuje každú fyzickú osobu a každú právnickú osobu, a to bez ohľadu na skutočnosť, či dosahuje alebo nedosahuje príjem, ktorý je predmetom dane. Ak je v zákone určená daňovníkovi nejaká povinnosť, táto povinnosť sa vzťahuje na každú fyzickú osobu alebo právnickú osobu bez ohľadu na to, či dosahuje alebo nedosahuje zdaniteľný príjem. Zákon však stanovuje vždy určité podmienky, za ktorých daňovníkovi vzniká daňová povinnosť.

Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov

Zákon nadobudol účinnosť 1. mája 2004. Dňom vstupu do Európskej únie sa Slovenská republika stala súčasťou jednotného trhu Európskej únie, ktorý existuje od 1. januára 1993. Vznik jednotného trhu si vyžiadal zrušenie colných úradov a colnej kontroly tovaru na hraniciach medzi členskými štátmi Európskej únie. Po vzniku jednotného trhu sa od 1. januára 1993 tovar „dovážaný“ z iného členského štátu Európskej únie nezdaňuje colnými úradmi ako dovoz tovaru, pretože nový systém jednotného trhu Európskej únie si vyžiadal zavedenie nových pravidiel pre uplatňovanie dane z pridanej hodnoty pri pohybe tovaru medzi jednotlivými členskými štátmi Európskej únie. Tieto pravidlá, ktoré sú obsiahnuté v Šiestej smernici Rady 77/388/EHS v znení jej zmien a dodatkov, sú súčasťou zákona o dani z pridanej hodnoty, ktorý nadobudol účinnosť dňom vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie.

Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov

Zákon nadobudol účinnosť 11. novembra 2004. Predmet úpravy ustanovuje miestne dane a miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, ktorých správcom je obec, a daň z motorových vozidiel, ktorej správcom je daňový úrad. Zákon zaviedol fakultatívne miestne dane, ktoré obec môže ukladať. Sú to daň z nehnuteľností, daň za psa, daň za užívanie verejného priestranstva, daň za ubytovanie, daň za predajné automaty, daň za nevýherné hracie prístroje, daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta, daň za jadrové zariadenie. Miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady je obligatórny, čo znamená, že obec je povinná poplatok zaviesť. Zdaňovacím obdobím je jeden kalendárny rok. Obec ukladá miestne dane a miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady všeobecne záväzným nariadením. Pri tomto type daní správca dane určí dĺžku zdaňovacieho obdobia. Daň z motorových vozidiel ukladá na základe všeobecne záväzného nariadenia vyšší územný celok.

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov

Tento zákon vymedzuje sociálne poistenie, upravuje rozsah sociálneho poistenia, právne vzťahy pri vykonávaní sociálneho poistenia, organizáciu sociálneho poistenia, financovanie sociálneho poistenia, dozor štátu nad vykonávaním sociálneho poistenia a konanie vo veciach sociálneho poistenia. Tento zákon upravuje aj výber, registráciu a postúpenie príspevkov na starobné dôchodkové sporenie. Prijatý zákon o sociálnom poistení započal uskutočnenie dôslednej reformy v oblasti nemocenského a dôchodkového poistenia. Ide o veľmi zložitý a vyvíjajúci sa okruh problémov, a preto sa v odborných kruhoch predpokladá, že sa celá reforma najmä v dôchodkovej oblasti zavŕši až o niekoľko desaťročí. Pritom je treba počítať s tým, že právne normy sa v priebehu reformy budú

korigovať, a to podľa toho, ako sa budú vyvíjať najmä ekonomické a demografické podmienky v našej spoločnosti.

Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Tento zákon, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. júla 2005, prebral právne akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie. Zákon upravuje riešenie úpadku dlžníka speňažením majetku dlžníka a kolektívnym uspokojením jeho veriteľov alebo postupným uspokojením veriteľov dlžníka spôsobom dohodnutým v reštrukturalizačnom pláne, ako aj riešenie hroziaceho úpadku dlžníka a oddĺženie fyzickej osoby. Nový zákon o konkurze a reštrukturalizácii predstavuje základný predpis upravujúci postavenie, práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb v čase ich úpadku alebo hroziaceho úpadku. ZKR pozná dva základné spôsoby ako riešiť dlžníkov hospodársky stav nazývaný úpadok, a to konkurz a reštrukturalizáciu. Reštrukturalizácia prichádza do úvahy už v čase hroziaceho úpadku. Naproti tomu konkurz prichádza do úvahy až počas úpadku. Ich spoločným znakom je uspokojenie veriteľov v čo najvyššej miere.

Zákon č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Obchodný register (účinný od 1. 2. 2004) je verejný zoznam zákonom ustanovených údajov, ktorého súčasťou je zbierka zákonom ustanovených listín (Zbierka listín). Tento zákon upravuje zoznam údajov, ktoré sa zapisujú do obchodného registra, obsah zbierky listín, postup pri zápise údajov do obchodného registra, zápise zmeny zapísaných údajov a výmaze zapísaných údajov, podmienky zápisu údajov do obchodného registra, zápisu zmeny zapísaných údajov a výmazu zapísaných údajov, ukladanie listín do zbierky listín, nahliadanie do obchodného registra, vyhotovovanie výpisov, odpisov a potvrdení z obchodného registra, ako aj vyhotovovanie kópií listín a potvrdení zo zbierky listín. Z definície predmetu úpravy je zrejmé, že v súčasnosti nie je právna úprava obchodného registra a postupu súdu a účastníkov registrového konania pri zápise údajov do obchodného registra kumulovaná v jednom právnom predpise, ale je čiastočne rozštiepená.

Právne predpisy súvisiace s problematikou priemyselných parkov a investícií

Podpora zriaďovania priemyselných parkov má svoj legislatívny rámec v **zákone č. 193/2001 Z. z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.**

Podľa zákona sa **priemyselným parkom rozumie územie vymedzené územným plánom obce alebo územným plánom zóny, na ktorom sa vykonáva alebo má vykonávať priemyselná výroba alebo služby jedného podnikateľa alebo viacerých podnikateľov.**

Prijatím novely zákona č. 542/2004 zo 16. 10. 2004, účinnnej od 1. novembra 2004 sa obci umožňuje zriadenie priemyselného parku aj pre jedného podnikateľa a súčasne sa umožňuje zriaďovať priemyselné parky niekoľkým obciam, ktoré uzatvoria zmluvu na tento účel.

Na zriadenie priemyselného parku možno obci alebo vyššiemu územnému celku, ktorý spĺňa podmienky uvedené v zákone, poskytnúť dotáciu zo štátneho rozpočtu na

- technickú vybavenosť územia a inžinierske stavby nevyhnutné na zriadenie priemyselného parku,
- náhradu za vyvlastnenie pozemkov určených na zriadenie priemyselného parku,
- úhradu nákladov na kúpu alebo iný prevod, nájom alebo zámenu pozemkov určených na zriadenie priemyselného parku,
- úhradu odvodov za vyňatie pozemkov z lesného pôdneho fondu.

Zákon znižuje povinný podiel obce na spolufinancovaní nákladov na zriadenie priemyselného parku na 15% a súčasne zvyšuje podiel štátu až na 85%. Ak má byť priemyselný park zriadený na území okresu, v ktorom je miera evidovanej nezamestnanosti vyššia ako 10 %, podiel obce na spolufinancovaní nákladov na obstaranie a zriadenie priemyselného parku sa znižuje na 5 %. Zároveň sú vymedzené účely pri ktorých možno dotácie zvýšiť až do 95 % nákladov, a to za rovnakej podmienky, teda miery nezamestnanosti vyššej ako 10%.

Tento zákon zároveň upresňuje obsah zmluvy medzi obcou a podnikateľom v priemyselnom parku o uskutočnení jeho podnikateľského zámeru, ako aj spôsob preukázania finančného zabezpečenia podielu obce na spolufinancovaní nákladov na zriadenie priemyselného parku.

Zákon zjednodušuje postup pri vybavovaní žiadostí, liberalizuje požiadavky na dokladovanie výšky oprávnených nákladov na zriadenie priemyselného parku, umožňuje podnikateľovi v priemyselnom parku odkúpiť od obce pozemky a technickú infraštruktúru priemyselného parku za trhovú cenu pozemku a technickej vybavenosti a inžinierskych stavieb. V prípade odpredaja určitej časti územia priemyselného parku, do tejto ceny predaja sa započíta aj pomerná časť nákladov na obstaranie technickej vybavenosti a inžinierskych stavieb priemyselného parku.

Rozhodnutie o poskytnutí dotácie vydáva ministerstvo na základe písomnej žiadosti obce alebo vyššieho územného celku po schválení návrhu na poskytnutie dotácie vládou Slovenskej republiky. Na poskytnutie dotácie nie je právny nárok.

Smernica č. 13/2004 Ministerstva hospodárstva SR na poskytovanie dotácie na zriaďovanie priemyselných parkov a na elimináciu rizík v oblasti procesu poskytovania finančných prostriedkov na priemyselné parky zo dňa 16. 12. 2004 popisuje postup spracovania žiadostí a kritériá pre ich hodnotenie.

Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 855 z 26. októbra 2005 k návrhu pravidiel v oblasti poskytovania individuálnej štátnej pomoci investorom sa zaoberá podporou investícií, pričom rozdeľuje regióny Slovenska podľa priemernej evidovanej miery nezamestnanosti na príslušnom území a zároveň rozdeľuje investície podľa výšky pridanej hodnoty danej investície. Najvyššiu mieru podpory môžu očakávať investície v regiónoch s vysokou evidovanou mierou nezamestnanosti a s vysokou pridanou hodnotou.

Zákon o investičnej pomoci č. 561/2007 Z. z.

Od 1. januára 2008 nadobudol účinnosť Zákon o investičnej pomoci, ktorý nahrádza Zákon č. 565/2001 Z. z. o investičných stimuloch a Schému štátnej pomoci na podporu regionálneho rozvoja č. 1621/2007-1000. Na základe tohto zákona bude poskytovaná regionálna investičná pomoc a pomoc v zamestnanosti na investičné projekty alebo projekty expanzie priemyselnej výroby, technologických centier, centier strategických služieb a komplexných stredísk cestovného ruchu.

Tento zákon upravuje podmienky poskytovania investičnej pomoci na rozvoj regiónov a pôsobnosť orgánov verejnej správy pri poskytovaní investičnej pomoci a kontrole jej použitia. Prináša možnosť poskytnúť podnikateľovi investičnú pomoc na podporu počiatočnej investície a tvorbu nových pracovných miest.

Investičná pomoc môže mať formu:

- **dotácie na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku** (poskytuje Ministerstvo hospodárstva SR),
- **úľavy na dani z príjmu** (poskytuje Ministerstvo financií SR prostredníctvom správcu dane),
- **príspevku na vytvorené nové pracovné miesta** (poskytuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR prostredníctvom Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny),
- **prevodu alebo zámeny nehnuteľného majetku za cenu nižšiu, ako je všeobecná hodnota majetku** (poskytuje vlastník alebo správca nehnuteľnosti vo vecnej pôsobnosti orgánov verejnej správy, Slovenský pozemkový fond, obec, vyšší územný celok alebo organizácia v ich zriaďovateľskej pôsobnosti).

Podmienky pre poskytovanie jednotlivých foriem investičnej pomoci sú upravené diferencovane, podľa odvetvia a regiónu, pri zachovaní princípu vyššej miery pomoci projektom s vyššou mierou sofistikovanosti a pridanej hodnoty v menej rozvinutých regiónoch.

Zákon osobitne upravuje konkrétne podmienky pre poskytnutie investičnej pomoci v priemyselnej výrobe, pre technologické centrá, pre centrá strategických služieb a pre cestovný ruch.

Žiadateľ o investičnú pomoc musí predložiť v dvoch listinných vyhotoveniach a v elektronickej forme investičný zámer Ministerstvu hospodárstva SR. Ministerstvo investičný zámer posúdi a ak bude obsahovať potrebné údaje, do 30 dní zabezpečí k nemu vypracovanie odborného posudku. Ak z posudku vyplýva, že žiadateľ má predpoklad splniť podmienky na poskytnutie investičnej pomoci, ministerstvo vypracuje návrh, v ktorom uvedie navrhované formy investičnej pomoci, jej výšku a podmienky poskytnutia. Tento návrh ministerstvo zašle na vyjadrenie poskytovateľom investičnej pomoci, ktorí do 30 dní od doručenia návrhu zašlú ministerstvu písomné stanoviská, v ktorých vyjadria súhlas alebo nesúhlas s poskytnutím investičnej pomoci. Ministerstvo na základe súhlasných stanovisk písomne potvrdí žiadateľovi, že investičný zámer spĺňa podmienky na poskytnutie investičnej pomoci a do 30 dní vypracuje ponuku investičnej pomoci.

Do 60 dní od doručenia tejto ponuky môže žiadateľ podať na Ministerstvo hospodárstva SR **žiadosť o poskytnutie investičnej pomoci s príslušnými prílohami** podľa zákona o investičnej pomoci. Na základe žiadosti žiadateľa predloží ministerstvo vláde SR **návrh na poskytnutie investičnej pomoci na schválenie**. Ak vláda návrh na poskytnutie schváli, ministerstvo do 15 dní od schválenia návrhu vydá **rozhodnutie o schválení investičnej pomoci** žiadateľovi a doručí ho poskytovateľom investičnej pomoci. V niektorých prípadoch musí ministerstvo investičnú pomoc oznámiť Európskej komisii a schválenie závisí od rozhodnutia komisie, či navrhovaná investičná pomoc je zlučiteľná so spoločným trhom Európskej únie.

Prijímateľ investičnej pomoci je povinný:

- zachovať dlhodobý hmotný a nehmotný majetok, na ktorý bola poskytnutá investičná pomoc v rozsahu zodpovedajúcom skutočnej výške čerpanej investičnej pomoci a v stanovenej štruktúre počas uplatňovania pomoci, najmenej však počas piatich zdaňovacích období nasledujúcich po zdaňovacom období, v ktorom skončil investičný zámer,
- zachovať počet nových vytvorených pracovných miest a obsadenie týchto miest zamestnancami, na ktoré bude čerpaná investičná pomoc, najmenej päť rokov odo dňa prvého obsadenia pracovného miesta,
- splniť podmienky pre poskytnutie investičnej pomoci najneskôr do troch kalendárnych rokov od vydania rozhodnutia o schválení investičnej pomoci, obsadiť pracovné miesta vytvorené v priamej súvislosti s počiatočnou investíciou do troch rokov po skončení investičného zámeru,
- realizovať investičný zámer tak, že najmenej 25 % hodnoty oprávnených nákladov musí byť financovaných z vlastných zdrojov alebo prostredníctvom externého financovania,
- v prípade získania investičnej pomoci nad schválenú výšku investičnej pomoci, vrátiť túto časť investičnej pomoci (o ktorú bola prekročená), vrátane sankcií (penále).

Zrušenie a zastavenie poskytovania investičnej pomoci je možné na žiadosť prijímateľa, ak sa investičná pomoc ešte nezačala čerpať.

Ak prijímateľ:

- nezačne do 24 mesiacov od doručenia rozhodnutia o schválení investičnej pomoci obstarávať dlhodobý hmotný a nehmotný majetok alebo
- nezačne do troch rokov od doručenia rozhodnutia o schválení investičnej pomoci vykonávať podnikateľskú činnosť uvedenú v investičnom zámere alebo
- nesplní niektorú z podmienok pre poskytnutie investičnej pomoci,

rozhodnutie o schválení investičnej pomoci stráca platnosť a poskytnutú investičnú pomoc musí **vrátiť**.

Poskytnutie investičnej pomoci **na ďalší investičný projekt pre toho istého príjemcu** pomoci je možné iba vtedy, **ak** už ukončil realizáciu investičného zámeru, na ktorý mu bola schválená štátna pomoc a schválenú štátnu pomoc vyčerpal.

O poskytnutie investičnej pomoci nemôže opakovane požiadať prijímateľ, ktorému bola schválená štátna pomoc podľa zákona o štátnej pomoci.

3. Ekonomické prostredie

3.1 Hrubý domáci produkt a cena pracovnej sily

Rozhodnutím Vlády Slovenskej republiky sa zvýšila minimálna mzda od októbra 2007 na sumu 8 100 Sk. Najnižší hodinový zárobok na Slovensku je 46,60 Sk.

Tabuľka č. 3 : HDP v bežných cenách (v mil. SK)

Región	2002	2003	2004	2005
SR spolu	1 108 117	1 222 483	1 361 683	1 485 301
Bratislavský kraj	278 855	306 515	343 255	405 640
Trnavský kraj	113 469	130 670	147 337	164 377
Trenčiansky kraj	113 868	126 088	141 112	146 183
Nitriansky kraj	123 962	139 951	158 535	173 539
Žilinský kraj	116 582	125 984	141 991	157 256
Banskobystrický kraj	117 667	128 733	137 263	130 126
Prešovský kraj	101 057	109 378	120 466	129 103
Košický kraj	142 657	155 164	171 724	179 077
Zdroj: Štatistický úrad SR				

Tabuľka č. 4 : Priemerná nominálna mesačná mzda podľa odvetví¹⁾

Štatistická odvetvová klasifikácia ekonomických činností	2007									
	1. štvrťrok		2. štvrťrok		3. štvrťrok		4. štvrťrok		rok	
	Sk	index	Sk	index	Sk	index	Sk	index	Sk	index
Hospodárstvo SR úhrnom	18 511	107,1	19 598	106,7	19 514	106,8	22 925	108	20 146	107,2
v tom v odvetviach:										
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo; rybolov, chov rýb	15 443	109,5	14 269	110,1	16 455	110,6	17 820	110,6	15 766	110,3
z toho poľnohospodárstvo	14 517	109,5	14 186	111,7	16 300	110,7	17 470	110	15 103	110,4
Priemysel spolu	19 269	108,3	20 324	106,4	20 189	106,1	22 869	105,5	20 664	106,4
- ťažba nerastných surovín	20 974	109,8	22 260	112,2	22 112	110,7	23 478	109,7	22 219	110,6
- priemyselná výroba	18 802	109,1	19 671	106,3	19 596	106,5	22 020	104,5	20 024	106,4
- výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	25 736	102,4	29 461	107,4	28 487	103,6	35 490	116,5	29 769	107,8
Stavebníctvo	14 335	107,9	15 308	107,2	15 525	105,3	17 026	107,5	15 561	106,9
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	18 360	108,1	19 120	105,0	19 860	107,8	22 800	105,6	20 035	106,4
Hotely a reštaurácie	13 640	106,9	13 754	104,9	15 744	109,3	16 485	105,0	15 045	106,2
Doprava, skladovanie, pošta a telekomunikácie	20 874	108,5	21 122	109,1	21 104	107,4	24 746	110,4	21 270	108,9
Finančné sprostredkovanie	43 222	107,5	44 550	104,9	36 360	108,6	38 632	105,9	40 871	106,7
Nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti	22 146	105,1	23 257	106,1	24 272	105,3	29 110	106,4	25 129	105,7
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	20 921	105,6	25 296	105,1	24 090	107,2	31 326	109,3	25 372	106,8
Školstvo	15 049	106,6	16 089	107,5	16 182	106,4	19 198	110	16 632	107,7
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	15 241	112,6	16 520	115,2	16 938	117,3	19 860	117,2	17 540	115,6
Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	13 651	109,3	14 330	105,6	15 920	110,3	17 560	110,7	15 442	109
¹⁾ podľa štvrťročného štatistického výkazníctva; indexy rovnaké obdobie predchádzajúceho roku = 100 údaje upravené o štatisticky odhad neevidovaných miezd, bez podnikateľských príjmov, vrátane platov profesionálnych vojakov, indexy sú počítané z porovnateľných údajov										
Zdroj: Štatistický úrad SR										

Tabuľka č. 5 : Vývoj priemernej hrubej mesačnej mzdy v priemysle podľa profesií a krajov

Profesia	Bratislavský kraj		Trnavský kraj		Trenčiansky kraj		Nitriansky kraj		Žilinský kraj		Banskobystrický kraj		Prešovský kraj		Košícký kraj	
	Priemer	07/08	priemer	07/08	priemer	07/08	priemer	07/08	priemer	07/08	priemer	07/08	priemer	07/08	priemer	07/08
brusiči, leštiči a ostriči nástrojov	35 453	97 %	20 043	111 %	21 469	113 %	23 233	110 %	21 920	119 %	21 453	103 %	16 877	92 %	23 499	129 %
mechanici a opravári motorových vozidiel (okrem autoklambiarov)	22 839	93 %	19 603	111 %	18 165	120 %	20 319	117 %	20 287	110 %	18 620	130 %	18 934	115 %	19 077	114 %
obsluha zariadení	30 388	110 %	34 656	102 %	27 305	105 %	25 993	119 %	26 046	113 %	21 755	123 %	23 252	110 %	33 006	99 %
na výrobu a rozvod elektriny																
obsluha strojov	19 976	127 %	19 892	91 %	14 773	102 %	17 111	119 %	14 730	102 %	17 769	I	14 727	111 %	12 747	86 %
na výrobu výrobkov z plastov (vrátane laminovania plastov)																
montážni robotníci	29 726	101 %	20 446	106 %	17 230	101 %	16 791	118 %	21 840	122 %	13 350	116 %	13 293	93 %	16 682	128 %
montujúci mechanické zariadenia																
montážni robotníci	21 942	110 %	16 885	117 %	18 438	125 %	11 572	112 %	14 508	103 %	19 204	93 %	14 905	110 %	10 995	I

Poznámka :

- prvé dve profesie zahŕňajú remeselníkov, kvalifikovaných výrobcov, spracovateľov a opravárov,
- ostatné profesie zahŕňajú obsluhujúcich ľudí a ľudí sledujúcich prevádzku priemyselných zariadení a strojového vybavenia,
- priemerná hrubá mesačná mzda 2.štvrtroku 2008, medziročná zmena v pomere k 2.štvrtroku 2007.

3.2 Miera inflácie a index spotrebiteľských cien

3.2.1 Miera inflácie

Medziročná miera inflácie v EÚ stagnovala na úrovni 3,4 %, Slovensko zaznamenalo vo februári index HICP vo výške 3,4 % a vyrovnalo sa tak priemeru EÚ. V porovnaní s januárom 2008 sa úroveň inflácie nezmenila.

Tabuľka č. 6 : Miera inflácie v roku 2007

Tabuľka 9.6 : Miera inflácie v roku 2007														
Ukazovateľ	Merná jednotka	2007												
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
REÁLNA EKONOMIKA														
Medziročná miera inflácie (HICP) ¹⁾	%	2,2	2	2,1	2	1,5	1,5	1,2	1,2	1,7	2,4	2,3	2,5	
Medziročná miera inflácie – index spotrebiteľských cien	%	3	2,7	2,7	2,7	2,3	2,5	2,3	2,3	2,8	3,3	3,1	3,4	
¹⁾ podľa metodiky ECB														
Zdroj: Národná banka Slovenska														

3.2.2 Index spotrebiteľských cien

V roku 2007 vzrástli spotrebiteľské ceny oproti roku 2006 o 2,7%. Medziročné tempo jadrovej inflácie dosiahlo 2,5% a čistej inflácie 1,8%.

Spotrebiteľské ceny vzrástli v decembri v porovnaní s novembrom v úhrne o 0,3 %. Zvýšili sa ceny v odboroch potraviny a nealkoholické nápoje o 0,7 %, doprava, rozličné tovary a služby zhodne o 0,6 %, odevy a obuv o 0,5 %. Vzrástli aj ceny zdravotníctva o 0,3 %, bývania, vody, elektriny, plynu a iných palív, nábytku, vybavenia domácnosti a bežnej údržby domu zhodne o 0,2 %, hotelov, kaviarní a reštaurácií o 0,1 %. Na novembrovej úrovni zostali ceny alkoholických nápojov a tabaku; poštových a telekomunikačných služieb; rekreácie a kultúry a vzdelávania.

Na zvýšenie cien potravín o 0,9 % vplývali vyššie ceny zeleniny (vrátane zemiakov) o 3,2 %, chleba a obilnín o 2,2 %, olejov a tukov o 1,9 %, mlieka, syrov a vajec o 1,6 %. Znížili sa ceny rýb o 0,7 %, mäsa o 0,6 %, cukru, džemu, medu, sirupov, čokolády a cukrovín o 0,3 %, ovocia o 0,1 %. Klesli ceny nealkoholických nápojov o 0,7 % (minerálnych vôd, nealkoholických nápojov a štiav o 1,5 %, vzrástli ceny kávy, čaju a kakaa o 0,3 %).

Ceny zeleniny vzrástli vplyvom vyšších cien papriky o 24,7 %, petržlenu o 5,5 %, karfiolu o 4,3 %, cesnaku o 1,5 %, cibule o 1,4 %, zemiakov o 1,3 %, bielej kapusty o 0,7 % a paradajok o 0,4 %. Klesli ceny karotky o 1,4 % a šalátových uhork o 0,2 %. Zníženie cien ovocia ovplyvnil pokles cien pomarančov o 17,4 %, mandarínok o 10,7 % a kiwi o 7,2 %. Vzrástli ceny stolového hrozna o 22,8 %, citrónov o 6,4 %, banánov o 1,8 % a jablák o 0,9 %. Na pokles cien mäsa vplývalo zníženie cien hydiny o 1,4 %, bravčového mäsa o 0,8 %, hovädzieho mäsa o 0,4 % a údenín o 0,3 %.

V odbore alkoholické nápoje a tabak sa nezmenili ceny alkoholických nápojov a tabaku (vzrástli ceny piva o 0,4 %, klesli ceny vína o 0,3 % a destilátov o 0,2 %). Rast cien odevov a obuvi spôsobilo zvýšenie cien obuvi o 0,6 % a odevov o 0,5 %.

Vyššie ceny v odbore bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá ovplyvnil rast cien imputovaného nájomného bývajúcich vlastníkov o 0,6 %, služieb pre pravidelnú údržbu a opravy obydli o 0,2 %, plynu o 0,1 % a pevných palív zhodne o 0,1 % (plynu v bombách o 2,2 %). Klesli ceny tovarov pre pravidelnú údržbu a opravy obydli o 0,4 %. Na úrovni minulého mesiaca zostali ceny skutočného nájomného nájomníkmi, vody, odvozu a likvidácie odpadu, iných služieb vzťahujúcich sa na bývanie, elektriny a tepelnej energie.

Rast cien v odbore nábytok, vybavenie domácnosti a bežná údržba domu ovplyvnili vyššie ceny tovarov a služieb pre bežnú údržbu domácnosti o 0,7 %, bytového textilu o 0,3 %, skla, stolového riadu a potrieb pre domácnosť o 0,2 %, nábytku, zariadenia, podlahových krytín, kobercov o 0,1 %. Znížili sa ceny domácich spotrebičov a nástrojov, zariadení pre dom a záhradu zhodne o 0,3 %.

V zdravotníctve sa cenový index zvýšil vplyvom rastu cien zdravotníckych a farmaceutických výrobkov, terapeutických prístrojov a zariadení o 0,4 % (farmaceutických prípravkov a produktov o 0,4 % a iných zdravotníckych produktov o 0,2 %, nezmenili sa ceny terapeutických prístrojov a zariadení) a zdravotníckych služieb iných ako nemocničných o 0,1 % (služieb lekárov o 0,5 % a ostatných služieb mimo nemocníc o 0,1 %, ceny služieb zubného lekárstva sa nezmenili). Na úrovni novembra zostali ceny nemocničných služieb.

Rast cien v doprave ovplyvnilo zvýšenie cien prevádzky prostriedkov osobnej dopravy o 1,6 % (pohonných látok a mazív o 1,9 %, náhradných dielov a príslušenstva o 0,2 %, údržby a opráv o 0,1 %). Znížili sa ceny nákupu dopravných prostriedkov o 0,6 % (nákupu nových motorových vozidiel o 0,9 %) a dopravných služieb o 0,1 % (cestnej osobnej dopravy o 0,1 %, vzrástli ceny za iné dopravné služby o 0,1 %). V odbore pošty a telekomunikácie sa nezmenili ceny poštových a telefónnych služieb a klesli ceny telefónnych prístrojov o 1,3 %.

V odbore rekreácia a kultúra vzrástli ceny dovolení s programom o 0,4 %, iného vybavenia pre rekreáciu, záhradu a domáce zvieratá, rekreačných a kultúrnych služieb, novín, kníh a kancelárskych potrieb zhodne o 0,1 %. Znížili sa ceny audiovizuálnej a fotografickej techniky o 0,7 % a iných veľkých zariadení dlhodobej spotreby pre rekreáciu o 0,3 %.

Vo vzdelávaní sa nezmenili ceny predškolského, základného, stredoškolského, vysokoškolského vzdelania a vzdelania, ktoré nie je definované úrovňou.

Na zvýšenie cien v odbore hotely, kaviarne a reštaurácie vplyval rast cien stravovania o 0,1 % (v reštauráciách a v kaviarňach o 0,4 %, v jedálňach o 0,1 %). Ceny ubytovacích služieb zostali na úrovni predchádzajúceho mesiaca.

Rast cien za rozličné tovary a služby ovplyvnilo zvýšenie cien finančných služieb inde neklasifikovaných o 1,5 % (vzrástol poplatok za vedenie osobného účtu o 3,8 % a poplatok za výber kartou v bankomate o 1 %) a osobných predmetov inde neklasifikovaných o 0,1 %. Znížili sa ceny sociálnych služieb o 0,2 % (úhrady za poskytovanie opatrovateľskej služby o 0,4 % a vzrástol príspevok na úhradu za stravu v jedálňach pre dôchodcov o 0,3 %). Nezmenili sa ceny osobnej starostlivosti, poistenia a iných služieb inde neklasifikovaných.

V decembri 2007 v porovnaní s decembrom 2006 boli spotrebiteľské ceny vyššie v úhrne o 3,4 %. Rýchlejšie ako v úhrne rástli ceny v odbore potraviny a nealkoholické nápoje o 7,7 %, rozličné tovary a služby o 4,6 %, bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá o 4,4 % a vzdelávanie o 3,7 %. Zvýšili sa aj ceny za poštové a telekomunikačné služby o 3,3 %, v hoteloch, kaviarňach a reštauráciách o 2,7 %, dopravy o 2 %, alkoholických nápojov a tabaku o 1,2 %, odevov a obuvi o 0,9 %. Znížili sa ceny v zdravotníctve o 2,1 %, nábytku, vybavenia domácnosti a bežnej údržby domu o 0,5 %, rekreácie a kultúry o 0,3 %.

V priemere za rok 2007 v porovnaní s rokom 2006 vzrástli spotrebiteľské ceny v úhrne o 2,8 %. Uvedený rast predstavuje mieru inflácie v roku 2007.

Index spotrebiteľských cien sa v decembri oproti novembru zvýšil v domácnostiach zamestnancov a v domácnostiach dôchodcov zhodne o 0,3 %.

V decembri 2007 v porovnaní s decembrom 2006 bol index spotrebiteľských cien vyšší za domácnosti zamestnancov o 3,4 % a za domácnosti dôchodcov o 3,9 %.

Tabuľka č. 7 : Indexy spotrebiteľských cien roka 2007 oproti rovnakému obdobiu roka 2006

Ukazovateľ	2007												
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	1. – 12.
Spotrebiteľské ceny úhrnom	103	103	103	103	102	103	102	102	103	103	103	103	102,8
v tom:													
Potraviny a nealkoholické nápoje	103,3	103,3	102,9	103,4	102,5	102	102,3	102,9	103,9	106,6	107,1	107,7	104
Alkoholické nápoje a tabak	105,6	104,8	105	104,9	105,2	105,2	105,1	104	101,7	101,6	101,2	101,2	103,7
Odevy a obuv	100,7	101	101,1	100,8	100,8	100,9	100,4	100,2	100,2	100,6	100,9	100,9	100,8
Bývanie, voda, elektrina, plyn a iné palivá	106,7	106	105,8	105,8	106	106,7	106,6	106,7	106,8	105,8	104,3	104,4	106

Nábytok, vybavenie domácnosti a bežná údržba domu	100,2	100,1	100,3	100,4	100,3	100,2	100	99,5	99,6	99,5	99,3	99,5	99,9
Zdravotníctvo	103,4	103,8	103,8	101,2	96,6	96,9	93,8	94,1	95,1	97,4	97,8	97,9	98,4
Doprava	96,9	95,8	96,8	96,8	96	96,4	95,3	95,9	97,9	99,7	100,8	102	97,5
Pošty a telekomunikácie	98,8	98,9	98,9	98,3	98,4	98,5	98,5	98,6	103,3	103,4	103,3	103,3	100,1
Rekreácia a kultúra	100,8	100,7	100,7	100,6	100,2	100,4	100,1	100	100,2	99,8	99,8	99,7	100,3
Vzdelávanie	104,1	103,9	103,9	104	104	103,8	103,9	104	103,6	103,7	103,7	103,7	103,8
Hotely, kaviarne a reštaurácie	102,4	102,6	102,8	102,4	102,2	102,3	102,2	102	101,8	102,3	102,6	102,7	102,3
Rozličné tovary a služby	102,6	102,6	102,7	102,5	102,4	102,4	102,3	102	102	102,6	104	104,6	102,7
Zdroj: Štatistický úrad SR													

3.3 Cena pôdy a pozemkov

Tabuľka č. 8 : Cena pôdy v Košickom kraji v roku 2007

Okres, kraj, SR	Priemerná cena pôdy v SR v Sk/ha			
	PP	OP	TTP	% OP z PP
Gelnica	8 442	16 612	6 731	17,31
Košice I	27 908	31 684	15 256	77,01
Košice II	36 401	38 153	26 631	84,8
Košice III	–	–	–	–
Košice IV	–	–	–	–
Košice-okolie	27 978	32 259	15 271	74,8
Michalovce	31 075	36 271	17 442	72,4
Rožňava	16 600	31 084	9 440	33,08
Sobrance	24 542	30 170	15 409	61,87
Spišská Nová Ves	14 676	21 320	8 780	47,02
Trebišov	30 953	35 446	16 010	76,88
KOŠICKÝ KRAJ	26 539	33 361	13 393	65,84
SLOVENSKÁ REPUBLIKA	37 913	52 240	12 426	64,01
Zdroj: Košický samosprávny kraj (PP – poľnohospodárska pôda, OP – orná pôda, TTP – trvalé trávne porasty)				

Tabuľka č. 9 : Cena stavebných pozemkov v Košickom kraji v roku 2007

Okres	Hodnota v Sk za m ²	
	Stavebné pozemky	Ostatné pozemky s potenciálom pre výstavbu
Gelnica	400 – 800	100 – 250
Košice I, II, III, IV	800 – 5 000	800 – 2 500
Košice-okolie	450 – 1 500	150 – 1 000
Michalovce	200 – 2 000	100 – 400
Rožňava	500 – 1 000	100 – 350
Sobrance	150 – 550	100 – 300
Spišská Nová Ves	500 – 2 000	100 – 400
Trebišov	200 – 1 500	100 – 400
Zdroj: Košický samosprávny kraj		

3.4 Cena nehnuteľností

Cena bytov a rodinných domov v mestách a obciach Košického samosprávneho kraja je značne rozdielna. V meste Košice sa pohybuje cena za garsónku v rozmedzí 1 000 000 – 1 200 000 Sk, cena trojizbových bytov sa pohybuje od 20 000 do 38 000 Sk za m². V ostatných mestách kraja sa cena trojizbového bytu pohybuje do 20 000 Sk za m². Cena rodinných domov závisí od vzdialenosti od centier rozvoja a pohybuje sa do 10 000 000 Sk.

3.5 Cena prenájmov

Okresy Košice I – IV a Košice-okolie

V okrese Košice I – IV sú nebytové priestory pre účely určovania ceny nájomného zaradené do 5 kategórií zohľadňujúcich výhodnosť polohy nebytového priestoru najmä z hľadiska jeho lokalizácie.

V rámci I. kategórie sa ceny prenájmu nebytových priestorov pohybujú v rozmedzí od 800 do 4 200 Sk/m²/rok (najdrahšie priestory v rámci všetkých kategórií). Najvyššie ceny sú zaznamenané u priestorov slúžiacich pre herne, bary, kaviarne, reštaurácie a najnižšie u priestorov pre účely kultúry, športových a neziskových organizácií. V II. a III. kategórií sú ceny stanovené približne rovnako, v rozmedzí od 600 do 3 600 Sk/m²/rok (II. kategória), resp. 500 – 3 400 Sk/m²/rok (III. kategória). Najnižšie ceny sú stanovené v posledných dvoch kategóriách. V IV. kategórii sa priemerne ceny nebytových priestorov pohybujú v rozmedzí 200 – 1 200 Sk/m²/rok, v V. kategórii v rozmedzí 100 – 800 Sk/m²/rok. V okrese Košice-okolie sú ceny stanovené odlišne. Veľký význam a vplyv majú predovšetkým poloha a územie, v ktorom sa nebytové priestory prenajímajú. Priemerné ceny nebytových priestorov sa pohybujú v rozmedzí 100 – 2 100 Sk/m²/rok.

Okres Spišská Nová Ves

Ceny prenájmu nebytových priestorov v Spišskej Novej Vsi sú odvodzované predovšetkým od technického stavu predmetnej nehnuteľnosti, od lokality nehnuteľnosti, prípadne aj od účelu zriadenia poskytovateľa priestorov na prenájom. Priemerné ceny prenájmu nebytových priestorov (situované v centre mesta) vo vlastníctve mesta Spišská Nová Ves sa pohybujú v rozmedzí 700 – 2 000 Sk/m²/rok. Výrazne nižšie ceny nebytových priestorov sú v objektoch nachádzajúcich sa v okrajových častiach mesta. Priemerne sa pohybujú v rozmedzí 250 – 850 Sk/m²/rok. Odlišné sú ceny prenájmov priestorov držaných v súkromnom vlastníctve. Na základe vykonaného prieskumu sa priemerné ceny za prenájom skladových a výrobných priestorov pohybujú v rozmedzí 800 – 1 200 Sk/m²/rok. Ceny za prenájom administratívnych a obchodných priestorov sa priemerne pohybujú v rozmedzí 1 800 – 2 500 Sk/m²/rok.

Okres Rožňava

Základným kritériom pre určenie výšky nájmu v meste Rožňava je poloha predmetu nájmu v I. alebo v II. zóne mesta. V I. zóne sa ceny prenájmu nebytových priestorov (reštauračné a kancelárske priestory, obchodné priestory a ďalšie priestory podobných úžitkových vlastností) pohybujú v rozmedzí od 800 – 900 Sk/m²/rok. Nižšie ceny sú stanovené pri výrobných, dielenských a skladovacích priestoroch v rozmedzí od 400 – 700 Sk/m²/rok. V priemere ceny všetkých priestorov zahrnutých do I. zóny sa pohybujú v rozmedzí 250 – 900 Sk/m²/rok. V II. zóne sa priemerne ceny nebytových priestorov pohybujú v rozmedzí 250 – 560 Sk/m²/rok.

Okres Gelnica

Mesto Gelnica nemá vypracované VZN týkajúce sa zásad určovania výšky nájomného, prenájmu a podnájmu vo vlastníctve mesta. Pri určovaní výšky nájmu sa každý záujemca o prenájom priestoru posudzuje individuálne. O výške nájmu rozhoduje komisia, ktorá posudzuje: lokalitu, kde sa priestor nachádza, v akej oblasti podnikateľ podniká, či je uvedený priestor vybavený sociálnym zariadením, či sa v priestore nachádzajú energetické vstupy a či je nutnosť uvedený priestor rekonštruovať. Uvedený návrh ceny posudzuje MsZ v Gelnici. Priemerná cena prenájmu nebytových priestorov sa pohybuje v rozmedzí 300 – 700 Sk/m²/rok.

Okres Michalovce

V Michalovciach sa ceny nájomného za obchodné priestory pohybujú v cenových reláciách od 500 do 2 000 Sk/m²/rok. Ceny za prenájom skladových priestorov sa pohybujú od 200 do 800 Sk/m²/rok. Ceny za prenájom výrobných priestorov sa pohybujú v rozmedzí 300 – 1 000 Sk/m²/rok.

Okres Trebišov

Cena prenájmu nebytových priestorov v Trebišove je odvodená predovšetkým od technického stavu daných nehnuteľností a od ich lokality. Konkrétne sa ceny nájomného za obchodné a výrobné priestory pohybujú v cenových reláciách od 250 do 1 200 Sk/m²/rok. Ceny za prenájom skladových priestorov sa pohybujú od 100 do 700 Sk/m²/rok.

Okres Sobrance

V Sobranciach, aj vzhľadom na nízky dopyt, sú ceny za nebytové priestory nižšie. Ceny za obchodné a výrobné priestory sa pohybujú v cenových reláciách od 150 do 900 Sk/m²/rok. Ceny prenájmu za skladové priestory sa pohybujú od 80 do 500 Sk/m²/rok.

4. Technická infraštruktúra

4.1 Dopravná sieť

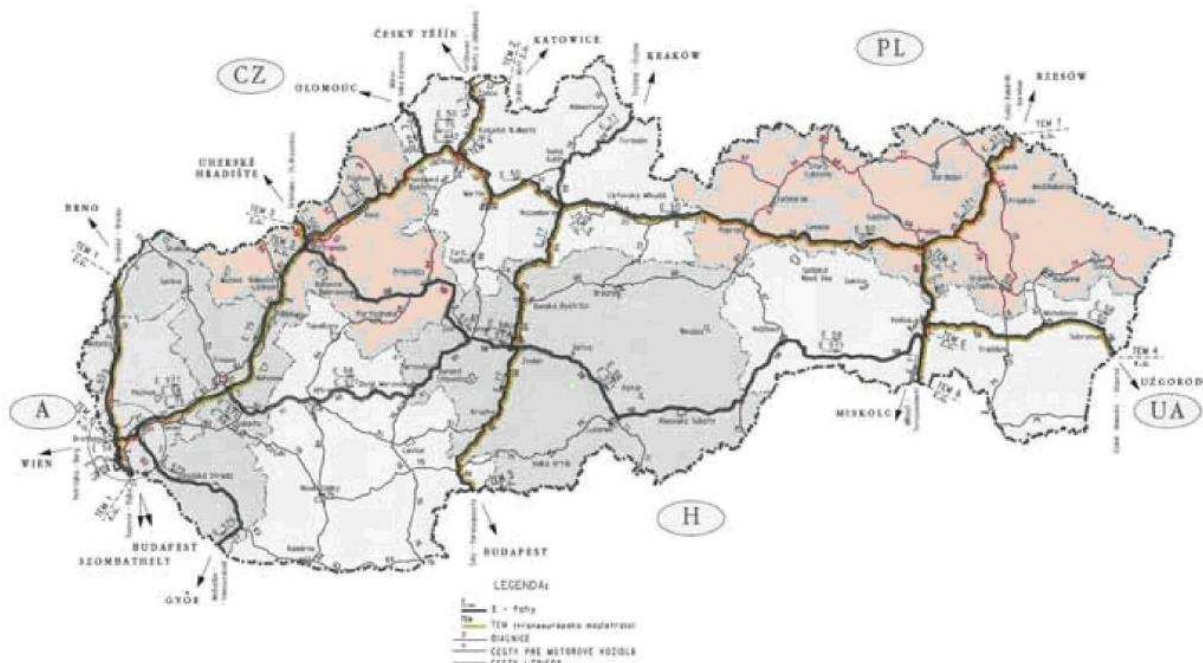
4.1.1 Napojenie Košického kraja na existujúcu cestnú sieť európskeho významu

Z hľadiska siete ciest európskeho významu územie Košického kraja leží na dvoch hlavných úsekoch ciest nadnárodného charakteru. Je to v prvom rade úsek v smere západ – východ, t. j. z Českej republiky a Rakúska v smere na východ na Ukrajinu a ďalej do ďalších štátov bývalého Sovietskeho zväzu. Druhý dôležitý úsek je v smere sever – juh, t. j. z Poľskej republiky a pobaltských štátov v smere na Maďarskú republiku a ďalej na Balkán.

Územím Košického kraja prechádzajú medzinárodné cestné ťahy:

- Hlavná európska cesta E50 (D1, I/50, I/68) v trase: hranica Prešovského kraja/Košického kraja – Košice – Michalovce – štátna hranica SR/UA,
- Vedľajšia európska cesta E71 (I/68) v trase: Košice – Milhošť – št. hranica SR/MR,
- Doplnková európska cesta E571 (I/50) v trase: hranica Banskobystrického kraja/Košického kraja – Rožňava – Košice.

Poznámka: Cesta E 571 (I/50) nie je zaradená do siete transeurópskych magistral.

Obrázok č. 3 : Trasy medzinárodných cestných ťahov (rok 2005)

Zdroj : Slovenská správa ciest

Sieť transeurópskych magistral „TEM“ (Transeuropean Motorway – Rím 1991) na území Slovenskej republiky obsahuje sedem úsekov „E“ ciest zoskupených do ťahov TEM 1 až TEM 7.

Územím Košického samosprávneho kraja prechádzajú trasy:

- TEM 4 (D1, I/50) v trase ciest D1, I/50: hranica Prešovského kraja/ Košického kraja – Košice – Michalovce – št. hranica SR/UA,
- TEM 6 (I/50, I/68) v trase: Košice – štátna hranica SR/MR.

4.1.2 Cestná sieť Košického kraja

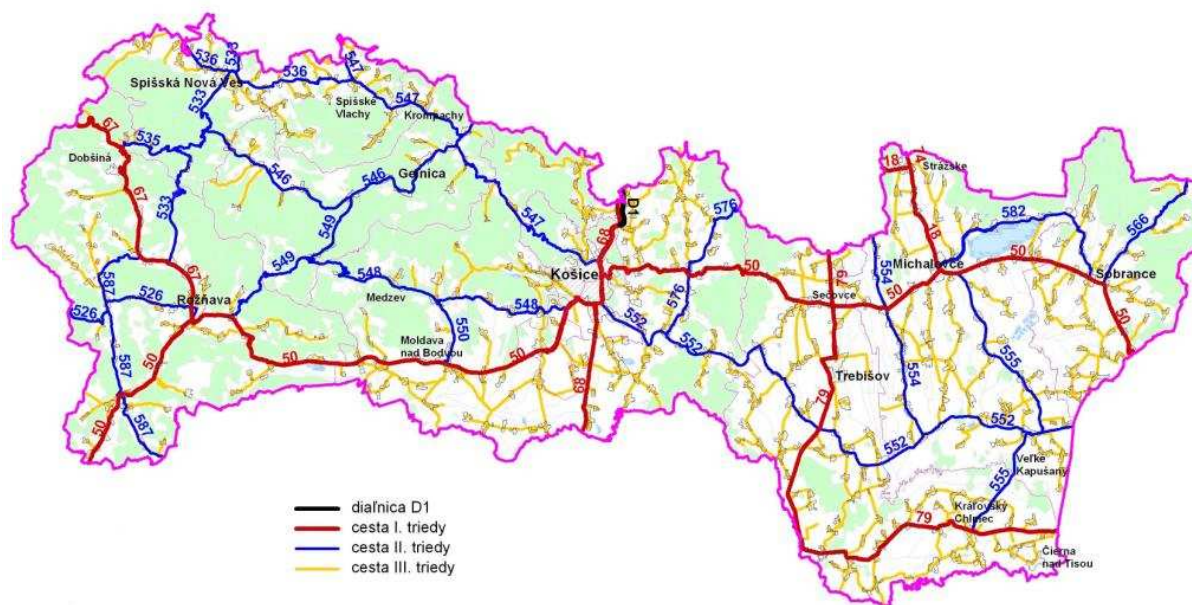
V Košickom kraji je spolu 2 379,3 km ciest (D, I, II. a III. triedy), na dĺžke cestnej siete SR sa kraj podieľa 13,4%. Dĺžka ciest I. triedy je 366,651 km (15,5%), II. triedy je 586,440 km (24,7%) a III. triedy je 1 420,872 km (59,6%). Vybudovaný diaľničný úsek v dĺžke 5,32 km sa nachádza v okrese Košice – okolie a má iba 0,2% podiel na cestnej sieti kraja. Pri celkovej rozlohe kraja 6 752 km² je hustota ciest 0,352 km/km². Ostatné údaje o dĺžkach jednotlivých

typov cestných komunikácií ako aj hustoty ciest za jednotlivé okresy kraja prezentuje nasledujúca tabuľka. Cestnú sieť graficky znázorňuje mapa cestných sietí Košického kraja.

Tabuľka č. 10 : Základné údaje o sieti cestných komunikácií (stav k 1.1.2006)

Okres	Diaľ.	Cesty I. tr.	Cesty II. tr.	Cesty III. tr.	Spolu	Cesty, ktoré sú súčasťou			Rozloha	Hustota cestnej siete	
						„E“ ťahov	Trás „TEM“	Multimod a doplnk. koridorov TEN-T“			
	km	km	km	km	km	km	km	km	km ²	km/km ²	km/tis.
Gelnica	-	-	89,94	41,537	131,477	-	-	-	584	0,225	4,24
Košice I	-	7,801	16,331	9,586	33,718	7,801	7,746	7,746	86	0,393	0,495
Košice II	-	10,619	3,153	22,55	36,322	10,816	-	-	80	0,456	0,454
Košice III	-	5,741		1,362	7,103	5,741	5,741	5,741	17	0,43	0,234
Košice IV	-	12,487	6,592	4,517	23,596	12,487	9,885	9,885	60	0,393	0,412
Košice-okolie	5,325	65,017	105,535	401,046	576,923	67,035	38,426	38,426	1533	0,376	5,234
Michalovce	-	48,874	114,942	223,905	387,721	27,806	27,806	27,806	1019	0,381	3,547
Rožňava	-	95,685	90,087	139,013	324,785	50,946	-	-	1173	0,277	5,247
Sobrance	-	21,402	29,493	128,966	179,861	21,402	21,402	21,402	538	0,334	7,671
Spišská Nová Ves	-	-	91,197	119,733	210,93	-	-	-	587	0,359	2,217
Trebišov	-	99,025	38,928	328,702	466,655	15,473	15,473	15,473	1074	0,435	4,467
Košický kraj spolu:	-	366,651	586,198	1420,917	2379,091	219,507	126,479	126,479	6751	0,352	3,088

Zdroj: Slovenská správa ciest

Obrázok č. 4 : Cestná sieť Košického kraja (stav k 1.1.2006),
Zdroj: Slovenská správa ciest

Základná komunikačná sieť a ostatné významné cestné trasy Košického kraja

Okresy Košice I – IV a Košice – okolie

V okresoch Košice I – IV (mesto Košice) táto cestná sieť hierarchicky nadväzuje na nadradené medzinárodné cesty a funkčne tvorí základ vnútro regionálnej (medzi obvodovej, medzi okresnej) cestnej siete. Je to tzv. základný komunikačný systém (ZÁKOS). V celokrajskom meradle základnú komunikačnú sieť tvoria ďalej cesty I. a II. triedy

ako cestné ťahy zabezpečujúce medzi regionálne (medzi krajské) a medzi okresné dopravné vzťahy a tiež medzinárodné (prihraničné) nadväznosti. Trasa prejazdného úseku nadmestského charakteru mesta Košice je určená komunikáciami: severný diaľničný privádzač cesta I/68 – Prešovská cesta – Južné nábrežie – Nižné Kapustníky – nové prepojenie s križovatkou „Červený rak“ s napojením na cestu I/50 (Moldavská cesta). Uvedená osová dopravná tepna mesta je považovaná za medzietapu budovania ZÁKOS mesta, ktorý sa skompletizuje dobudovaním dopravného uzla križovatky Prešovská cesta – Sečovská cesta – Južné nábrežie – Palackého ulica.

Hlavnú nadregionálnu cestnú sieť tzv. vonkajší dopravný okruh okresov mesta Košice z južnej a východnej strany bude vo výhľade tvoriť diaľnica D1 s rýchlostnými cestami:

- rýchlostná cesta R2 Tornaľa – Košické Olšany, ktorá je v štádiu vypracovanej technickej štúdie a východiskovej environmentálnej štúdie stavby a prebieha proces EIA,
- rýchlostná cesta R4 Košice – Milhošť – pre stavbu je vydané platné územné rozhodnutie.

(V dokumente „Správa o plnení aktualizovaného nového projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“, ktorý Vláda SR schválila uznesením č. 1051, zo dňa 10. 11. 2004 je stanovený začiatok výstavby rýchlostnej cesty R4 Košice – Milhošť, v jej polovičnom profile na rok 2007).

Základnú cestnú sieť okresu Košice – okolie okrem uvedenej nadradenej siete ciest I. triedy č. 50 a č. 68, ktoré sú vedené radiálne k mestu Košice dopĺňajú cesty II. triedy spojovacieho významu na susedné okresy. Sú to:

- cesta II/548 v úseku Košice – Pereš (I/50) – Jasov – Medzev – Smolník a cesta II/550 spojovacia cesta Jasov – Moldava nad Bodvou.
- cesta II/547 v úseku Košice – Jaklovce – Krompachy – Spišské Vlachy – Spišské Podhradie,
- cesta II/552 v úseku Košice (Krásna nad Hornádom) – Bohdanovce – Slanec – smer Veľké Kapušany,
- cesta II/576 v úseku Ruskov – Bidovce – Banské – Vranov nad Topľou.

Okres Gelnica

Komunikačnú sieť okresu Gelnica tvoria cesty II. a III. triedy s prevažne hospodársko-spojovacou funkciou. Trasy ciest, vedené územím s náročnou konfiguráciou terénu, majú horský charakter. Z dôvodu nízkej hospodárskej činnosti a prekonávania výškových rozdielov majú cesty nízke dopravné zaťaženie.

Cesty II. triedy spojovacieho významu:

- cesta II/547 v úseku Jaklovce – Margecany v smere na Košice – pre okres má tranzitný dopravný charakter,
- cesta II/546 v úseku Margecany – Gelnica – Mníšek nad Hnilcom – Nálepko – Sykavka (II/533) – smer Spišská Nová Ves,
- cesta II/548 v úseku Medzev – Štós – Smolník,
- cesta II/549 v úseku Mníšek nad Hnilcom – Smolník – Úhorná – Krásnohorské Podhradie, s možnosťou napojenia na Štóske vrch cestou II/548.

Okres Michalovce

Okres Michalovce má územne vhodne trasovanú základnú cestnú sieť pri jej pomerne pravidelnom pokrytí územia okresu. Nadradenú cestnú sieť tvoria cesty I/50 a plánovaná trasa diaľnice D1 v smere východ – západ. V severojužnom smere sú to cesty I/74 Humenné – Strážske a cesta I/18 Vranov nad Topľou – Strážske – Michalovce.

Cesty II. triedy spojovacieho významu:

- cesta II/555 Michalovce – Veľké Kapušany – smer Kráľovský Chlmec má dôležitý medziokresný význam s pomerne silným dopravným zaťažením až po Kráľovský Chlmec,
- cesta II/552 v prepojení na okres Trebišov v úseku Zemplínske Jastrabie – Oborín – Veľké Kapušany,
- cesta II/582 Michalovce – Zemplínska Šírava – Jovsa – Sobrance (rekreačno-hospodársky charakter),
- cesta II/554 prepojenie v smere sever – juh zo smeru Veľké Kapušany – Trhovište – Vranov nad Topľou.

Okres Rožňava

V okrese Rožňava tvorí hlavnú východo-západnú dopravnú os cesta I/50, ktorú dopĺňa severojužná cesta I/67 v smere: štátna hranica Poľskej republiky – Javorina – Poprad – Dobšiná – Rožňava – Tornaľa – Kráľ – štátna hranica Maďarskej republiky.

Medziokresné a nadregionálne prepojenie zabezpečujú:

- cesta II/526 v smere Rožňava – Jelšava,
- cesta II/587 v smere cesta I/67 Petrovo – Roštár – Štítnik – Kunova Teplica – Plešivec – Dlhá Ves – Domica – štátna hranica SR/MR,
- cesta II/533 v úseku Gemerská Poloma – Hnilec – Spišská Nová Ves,
- cesta II/549 v úseku Krásnohorské Podhradie – Pačanský vrch – Úhorná – trasa je vedená náročným horským pásmom.

Okres Sobrance

Dopravnú os okresu Sobrance tvorí cesta I/50 medzinárodného charakteru E50 vedená priamo centrom mesta. Zabezpečuje významné prepojenie okresu v smere západ – východ (Michalovce – Sobrance – hraničná obec Vyšné Nemecké – Užhorod).

Vnútrookresné a medziokresné prepojenie zabezpečujú:

- cesta II/566 v úseku Ubľa (I/74) – Ruský Hrabovec – Tibava (I/50) – cesta má hospodársko-obslužný charakter,
- cesta II/582 v úseku Jovsa – Sobrance (I/50).

Okres Spišská Nová Ves

Hlavnú dopravnú os okresu Spišská Nová Ves v smere východ – západ v širších dopravných súvislostiach tvorí cesta medzinárodného významu I/18 (E50) s plánovanou trasou diaľnice D1, ktoré zo severu obchádzajú okres. Vlastný dopravný skelet okresu Spišská Nová Ves tvoria cesty II. a III. triedy.

Vnútrookresné a medziokresné prepojenie zabezpečujú:

- cesta II/536 v úseku Spišský Štvrtok – Smižany – Spišská Nová Ves – Odorín – Spišské Vlachy,
- cesta II/533 v úseku Levoča – Harichovce – Spišská Nová Ves – Gemerská Poloma,
- cesta II/547 v úseku Spišské Podhradie – Spišské Vlachy – Krompachy – Jaklovce – Košice.

Okres Trebišov

Okres Trebišov obsluhujú tri hlavné cestné dopravné osi: vo východno-západnom smere je to cesta I/50 (Košice – Sečovce – Michalovce – Sobrance), s koridorom diaľnice D1, pozdĺžna severojužná dopravná os tvorená cestou I/79 v trase Vranov nad Topľou – Hriadky – Trebišov – Slovenské nové Mesto – Kráľovský Chlmec – Čierna nad Tisou – štátna hranica SR/UA. Južná časť okresu je napojená cestou II/552 v trase Košice – Slanec – Zemplínsky Klečenov – Zemplínske Jastrabie – smer Veľké Kapušany.

Hustota dopravy – intenzita dopravy

Základným kritériom rozvoja cestnej siete je rast prepravných požiadaviek vo sfére cestnej dopravy, vyplývajúci z celospoločenských požiadaviek prepravy osôb a nákladov, vyjadrený rastom dopravných výkonov, resp. profilových intenzít. Intenzita cestnej dopravy v rozsahu celého územia Slovenskej republiky je sledovaná pravidelne celoštátnym sčítaním cestnej dopravy už od roku 1958. Cyklus vykonávania celoštátnych prieskumov je päťročný, od roku 1980 v rokoch končiacich na 0 a 5. Posledným celoštátnym sčítaním cestnej dopravy bol prieskum vykonaný v roku 2005 na diaľniciach, cestách I. a II. triedy a vybraných cestách III. triedy.

Priemernú intenzitu dopravy na cestách v Košickom kraji za rok 2005 vyjadruje nasledujúca tabuľka:

Tabuľka č. 11 : Priemerná intenzita dopravy v roku 2005

VÚC	I. triedy	II. triedy	III. triedy
Košický	6 429	2 465	2 272

Zdroj: Slovenská správa ciest; RPD1 – ročný priemer denných intenzít

Vývoj intenzity cestnej dopravy SR v počte skutočných vozidiel v priemerný deň na sčítaných cestách a diaľniciach.

Tabuľka č. 12 : Rast intenzity cestnej dopravy v SR

Rok	Diaľnice	I. trieda	II. trieda	III. trieda	Celkom
1980	5 066	3 428	1 622	1 051	1 983
1985	5 895	3 928	1 733	1 070	2 169
1990	7 606	4 485	1 827	1 185	2 440
1995	10 147	5 070	1 964	1 028	2 631
2000	12 501	6 227	2 393	1 255	3 345
2005	22 488	7 567	3 027	1 493	4 297

Zdroj: Slovenská správa ciest

Poznámka: Údaj Celkom predstavuje priemernú intenzitu cestnej dopravy na sčítanej cestnej sieti v skutočných vozidlách za 24 h (RPD1).

Priepustnosť ciest v špičkových hodinách

V rámci regiónu najfrekventovanejšou cestou je cesta E50, ktorá spája Košice s hraničným prechodom na Ukrajinu (Vyšné Nemecké). Cesta E50 vedie okresmi Košice-okolie, Trebišov, Michalovce a Sobrance. Ďalšou cestou

s veľkou frekvenciou dopravy je cesta I/79, ktorá cez územie Košického kraja spája Maďarskú republiku s Poľskou republikou a v úseku od Slovenského Nového Mesta po Vranov nad Topľou sa napája na už spomínanú cestu E50. Vysokú frekvenciu dopravy má aj cesta I/18, ktorá spája Michalovce so Strážskym a je hlavným ťahom v smere na Prešov a Poľskú republiku. Priemerná priepustnosť na ceste E50 je 268 áut za hodinu.

Kvalita cestných sietí

Kvalita cestných sietí v Košickom kraji výrazne zaostáva a nie je na vyhovujúcej úrovni. Nie je vybudované diaľničné prepojenie kraja s inými regiónmi. Diaľnica, ktorou sú spojené iba krajské mestá Košice a Prešov, pokračuje severnou trasou (s rozostavanými úsekmi diaľnice) smerom na Žilinu a Bratislavu. Prepojenie mesta Košice (Košického kraja) s hlavným mestom SR Bratislavou južným cestným ťahom je na úseku Košice – Zvolen nekvalitné, o čom svedčí aj vysoký počet dopravných nehôd. Z hľadiska kvality je nevyhovujúce aj severojužné prepojenie smerom na hranicu s Poľskou republikou a Maďarskou republikou. Medzi priority kraja i mesta patrí v rámci severojužného prepojenia výstavba rýchlostnej komunikácie medzi Košicami a hranicou s Maďarskou republikou.

Cestné hraničné priechody na území Košického kraja

Tabuľka č. 13 : Cestné hraničné priechody v roku 2008

	Názov hraničného priechodu
Hraničné priechody na úseku štátnej hranice s Ukrajinou	Vyšné Nemecké – Užhorod
Hraničné priechody na úseku štátnej hranice s Maďarskou republikou	Veľký Kamenec – Pácin
	Slovenské Nové Mesto – Sátoraljaújhely
	Slovenské Nové Mesto – Sátoraljaújhely
	Milhost' – Tornyosnémeti
	Host'ovce – Tornanádaska
	Domica – Aggteleketek
	Buzica - Büttös
Plánované hraničné priechody na úseku štátnej hranice s Maďarskou republikou	Skároš - Hollóháza
	Trstené pri Hornáde - Kéked
Zdroj: Slovenská správa ciest	

4.1.3 Železničná doprava

Modernizácia železničných koridorov

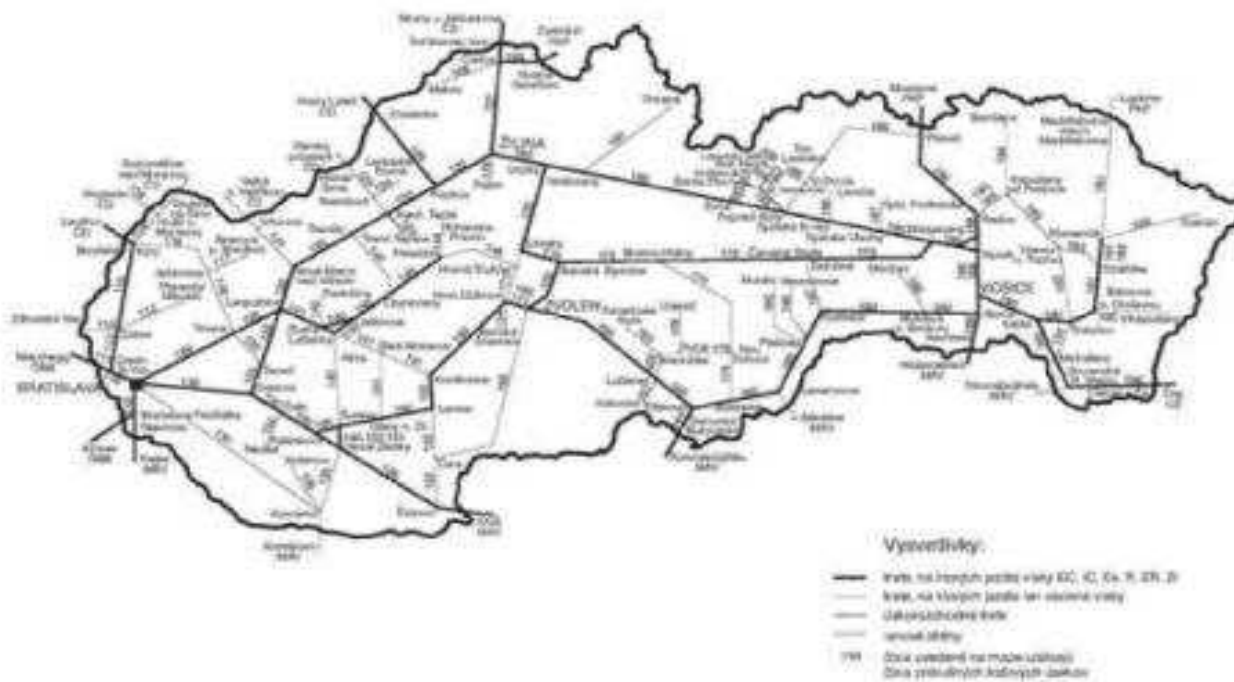
V území Košického kraja, na elektrifikovanom dvojkoľajovom úseku štátna hranica s Ukrajinou – Čierna nad Tisou – Košice sa predpokladá postupná modernizácia zameraná na zvýšenie traťovej rýchlosti na 100 – 120 km/hod v úseku Košice – Michalany a 160 km/hod v úseku Michalany – Čierna nad Tisou (čo súvisí s terénnymi podmienkami v týchto úsekoch) vyžadujúca smerové úpravy trate najmä v úseku Nižná Myšľa – Kuzmice. Taktiež sa predpokladá, že aj úsek Košice – Michalany bude modernizovaný už na rýchlosť 160 km/hod.

Železničná trať štátna hranica s Maďarskou republikou – Čaňa – Košice – Kysak – Prešov – Plaveč – štátna hranica s Poľskou republikou je traťou celoštátneho a medzinárodného významu, je súčasťou IX. prepojovacieho tranzitného severojužného koridoru (ako C30) a je zaradená do dohody C30/1.

Železničný úsek Obišovce – Kysak – Košice – Barca – Čaňa – štátna hranica s Maďarskou republikou tvorí jeho severo-južnú dopravnú os. Táto železničná trať je elektrifikovaná. Predpokladá sa odstránenie bodových závad na parametre dohody AGTC a postupná homogenizácia trate z hľadiska rýchlosti na cieľovú traťovú rýchlosť 120 km/hod. V rámci kraja sa navrhuje zdvojkolajnenie úseku Prešov – Kysak, ktoré okrem iných umožní zrýchlenie prepravy a skrátenie intervalov medzimestskej osobnej dopravy v úseku Košice – Prešov a súčasne nárast tranzitnej prepravy. Zdvojkolajnenie celej trasy bude riešené podľa vývoja výkonov.

Železničné trate celoštátneho a nadregionálneho významu

Železničná trať Košice – Zvolen (elektrifikovaná len v úseku Košice – Haniska pri Košiciach) je celoštátneho významu a spoluvytvára s traťou Košice – Žilina západovýchodnú dopravnú os Košického kraja. Je pripravovaná k zaradeniu do dohody AGTC. Na celej trati sa predpokladá elektrifikácia a dostavba druhej traťovej koľaje.

Obrázok č. 5 : Sieť železníc Slovenskej republiky v roku 2005,

Zdroj: Železnice Slovenskej republiky

Regionálne železničné trate

Regionálne dráhy boli určené uznesením vlády SR 830/2000 podľa §70 zákona č. 164/1996 Z. z. o dráhach. Regionálne dráhy sú charakterizované tým, že netvoria súvislú železničnú sieť a z hľadiska dosahovaných hospodárskych výsledkov sú stratové. V celej svojej dĺžke sú na území kraja 3 regionálne trate: v okrese Rožňava sú to trate Plešivec – Slavošovce a Rožňava – Dobšiná a v okrese Košice – okolie je to trať Moldava n/Bodvou – Medzev. Na území kraja sú časti ďalších 3 regionálnych tratí presahujúcich hranice kraja: Plešivec – Muráň (Banskobystrický kraj), Spišská Nová Ves – Levoča (Prešovský kraj) a Spišské Vlachy – Spišské Podhradie (Prešovský kraj).

Širokorozchodná trať

Železničná širokorozchodná trať v trase štátna hranica s Ukrajinou – Maťovce – Haniska pri Košiciach je jednokoľajová a elektrifikovaná. V celej dĺžke je na území kraja. Trať je využívaná len pre nákladnú dopravu, a to v rozhodujúcej miere pre dovoz surovín zo štátov bývalého Sovietskeho zväzu bez nutnosti prekládky na slovenský železničný systém. Jej výhľadové vyššie využitie pre vývoz tovarov smerom na Ukrajinu sa dá predpokladať ako dôsledok rozvoja voľného colného pásma v lokalite Bočiar a Interportu Košice v rovnakej lokalite. Na trati je potrebná modernizácia zabezpečovacieho zariadenia.

Železničný uzol Košice

Osobná stanica Košice má 13 dopravných koľají, ktoré slúžia pre osobnú dopravu, prepravu spešných a pre nákladnú dopravu. Špičková dvojhodinová priepustnosť je 20 vlakov. Z Košíc je denne vypravovaných 7 IC súprav (zrýchlené vlaky) v trase Košice – Bratislava, odkiaľ je možné spojenie do Rakúska. Medzinárodné osobné vlaky premávajú do Maďarska – Miškolc, Budapešť; Poľska – Krakov, Varšava; Bulharska; Rumunska a Čiech – Praha, Cheb, odkiaľ je možné spojenie do Spolkovej republiky Nemecko. Košicami denne prechádza 46 tranzitných nákladných vlakov. Železničná doprava z Košíc je významným článkom aj pre kombinovanú prepravu nákladov na medzinárodnú vodnú dopravu (smer Gdynia, Gdansk, Štetín, Rijeka, Koper). Je vypracovaná koncepcia dostavby železničného uzla Košice, jej realizáciou sa vytvoria podmienky pre napojenie železničného uzla Košice do kategórie vysokorychlostných tratí.

Obrázok č. 6 : Rozdelenie železničných tratí v Košickom kraji podľa koľajnosti a rozchodu.

Zdroj: KSK, REGIS, ÚPN VÚC ZaD, 2004

Vysokorychlostné trate (VRT)

Na VRT je predpokladaná:

- osobná doprava vysokorychlostnými elektrickými jednotkami so stanovenou rýchlosťou 250 km/hod a klasickými rýchlikmi s rýchlosťou do 200 km/hod,
- nákladná doprava nákladnými vlakmi so stanovenou rýchlosťou 160 km/hod (predovšetkým vlaky kombinovanej dopravy).

Predpokladá sa, že na území kraja bude do VRT zapojený železničný uzol Košice. V ňom budú zastavovať všetky vlaky VRT osobnej dopravy, časť týchto vlakov vnútroštátnej prepravy v úseku Bratislava – Košice tu bude končiť, resp. vychádzať. Obdobne tu bude končiť a vychádzať resp. zastavovať z dôvodu manipulácie časť vlakov nákladnej dopravy. Vlaky kombinovanej dopravy budú vybavené v stanici Krásna nad Hornádom, pre ktorú sa počíta s výstavbou centra nákladnej prepravy v nadväznosti na terminál kombinovanej dopravy. Pre efektívne pristavovanie vlakov do Interportu Košice i vytvorenie podmienok na zrýchlenie osobnej prepravy, je potrebné elektrifikovať úsek jestvujúcej železničnej trate Haniska pri Košiciach – Veľká Ida. Napojenie Interportu na VRT bude možné v lokalite železničnej stanice Veľká Ida.

Súčasný stav

Terminály kombinovanej dopravy (KD), s výnimkou terminálu v Dobrej, ktorý bol odovzdaný do prevádzky v roku 2002, sú v podstate len kontajnerovými prekladiskami, ktoré boli dobudované pred rokom 1993. Súčasný terminály KD v SR nie sú všeobecne vybavené manipulačnými zariadeniami, ktoré by boli schopné efektívne manipulovať s veľkými intermodálnymi prepravnými jednotkami, ani návesmi pomocou sklopných ramien na závese. To odrádza mnohých zasielateľov od alternatívy využiť pri preprave tovaru do Slovenskej republiky kombinovanú dopravu a využívať služby slovenských terminálov. Rozvoj kombinovanej dopravy v rámci kraja je preto potrebné realizovať prostredníctvom modernizácie železničných tratí a výstavbou terminálov kombinovanej dopravy (TKD).

Na území kraja podľa dohody AGTC a štátnej koncepcie rozvoja kombinovanej dopravy sa počíta s výstavbou terminálov kombinovanej dopravy medzinárodného významu v Košiciach (v lokalite Košice – Krásna v napojení na železničnú stanicu Krásna n/Hornádom a v lokalite Haniska pri Košiciach v dopravno-prekladkovom pásme).

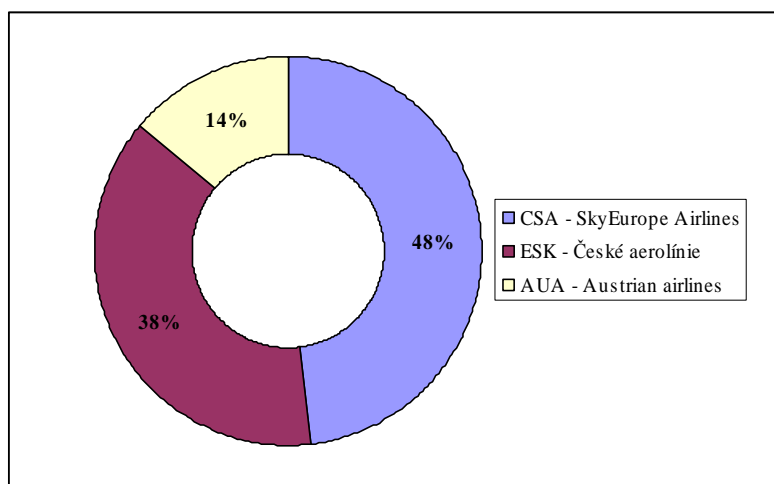
4.1.4 Letecká doprava

Medzinárodné Letisko Košice zabezpečuje pravidelnú a nepravidelnú leteckú dopravu a poskytuje služby odbavenia cestujúcich a lietadiel na pravidelných linkách a na charterových letoch. Služby odbavenia cestujúcich sú poskytované v termináloch T1 a T2. Okrem služieb pre pravidelné a charterové lety, letisko poskytuje taktiež služby odbavenia pre všeobecné letectvo. Proces odbavenia cestujúcich a posádok všeobecného letectva prebieha v termináli pre všeobecné letectvo. Pasová a colná kontrola je k dispozícii 24 hodín.

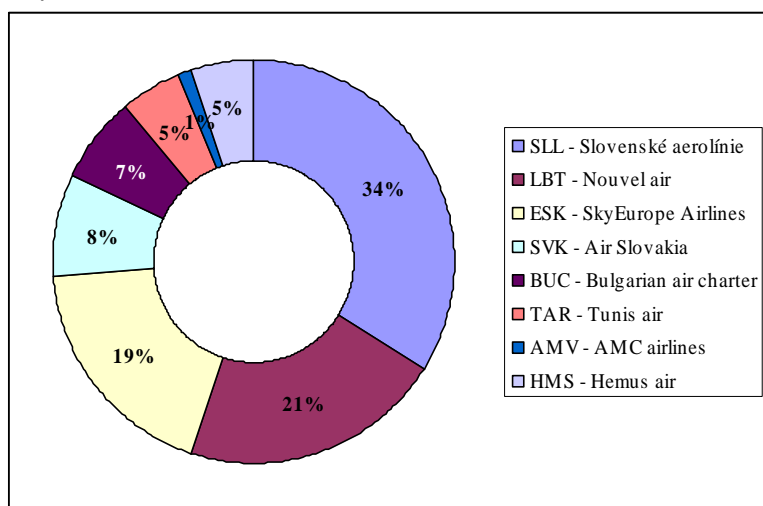
Obrázok č. 7 : Letisko Košice

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Graf č. 1 : Podiel dopravcov na celkovom počte prepravených cestujúcich – pravidelná doprava (rok 2007),

Zdroj: Letisko Košice a.s.

Graf č. 2 : Podiel dopravcov na celkovom počte prepravených cestujúcich – charterová doprava (rok 2007),

Zdroj: Letisko Košice a.s.

Tabuľka č. 14 : Celkové počty prepravených cestujúcich v rokoch 2002-2007

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Spolu	161 827	187 716	231 410	269 885	343 818	443 448

Zdroj: Letisko Košice

4.2 Elektrická sieť

Stabilita elektrických dodávok

Zásobovanie elektrinou Slovenska je vzhľadom na optimálnu štruktúru výrobnéj základne a dobre vybudovanú rozvodnú sústavu spoľahlivé, s minimálnym výskytom výpadkov, ktoré by ohrozili bezpečnosť zásobovania elektrinou, tak ako to bolo v prípade výpadkov (black out) v USA, Taliansku, ČR alebo v novembri 2006 v Nemecku. Po dobudovaní dvoch blokov v JE Mochovce v rokoch 1998 a 2000 sa Slovensko stalo sebestačné v zásobovaní elektrinou a do roku 2006 bolo exportérom tejto strategickej komodity. Rozhodnutie o odstavení JE V1, z toho 1. blok bol k 31.12.2006 už odstavený a 2. blok sa plánuje odstaviť k 31.12.2008, bude mať zásadný vplyv na zásobovanie elektrinou Slovenska. Do vybudovania nových zdrojov, najmä 3. a 4. bloku v JE Mochovce, bude Slovensko závislé na dovoze elektriny.

Skladba zdrojov výroby elektrickej energie je pomerne priaznivá. Z hľadiska skladby inštalovaného výkonu približne tretina výroby elektrickej energie pripadá na vodné elektrárne, tretina na tepelné elektrárne a tretina na jadrové elektrárne. Na Slovensku sa v roku 2007 celkom vyrobilo 18 135 GWh elektrickej energie, z toho 58 % sa na výrobe podieľali jadrové elektrárne, 28 % tepelné elektrárne a 14 % bolo vyrobených vo vodných elektrárňach. Celkový inštalovaný výkon elektrární na Slovensku sa v roku 2007 pohyboval na úrovni 4 811 MW. Z bilancie Slovenska bolo koncom roku 2006 vyradených z prevádzky 880 MW inštalovaného výkonu (1. blok EBO V1 a štyri bloky v EVO). Do konca roka 2010 sa predpokladá vyraďiť z prevádzky ďalších 490 MW. Celkový úbytok kapacity za obdobie 2006 až 2010 bude 1370 MW. Trend vyradovania výrobných kapacít bude z dôvodov životnosti výrobných zariadení pokračovať aj v ďalšom období. Do roku 2015 bude vyradených z prevádzky 2057 MW a výhľadovo do roku 2030 bude vyradených z prevádzky celkom 3855 MW. Uvedený úbytok výkonu predstavuje vo výrobe elektriny stratu o takmer 56 % v porovnaní s rokom 2006.

Celkové saldo zahraničných výmen bolo v roku 2006 vo výške 1603 GWh v prospech exportu. V porovnaní s rokom 2005 došlo k zníženiu o 1119 GWh. Vývozné saldo elektriny v roku 2006 predstavovalo 5,13 % z celkovej výroby Slovenska, v roku 2005 bol vo výške 8,7 %. Štruktúra exportných a importných tokov je znázornená v nasledovnej schéme:

Obrázok č. 8 : Bilancia cezhraničných výmen ES SR v roku 2006

Zdroj: Stratégia energetickej bezpečnosti SR, 2008

Podiel konečnej spotreby elektriny na celkovej konečnej spotrebe energií Slovenska je relatívne nízky a v roku 2005 predstavoval 20,7 %. Do roku 2030 sa predpokladá jeho nárast na 22,8 %.

Výrobná energetická základňa – Slovenské elektrárne, a. s.

Základnou činnosťou spoločnosti Slovenské elektrárne, a. s., je výroba a rozvod elektrickej energie a tepelnej energie. Výrobná základňa pozostáva z jadrových, tepelných a vodných elektrární. Na výrobe elektrickej energie pre Slovenskú republiku sa v súčasnosti podieľa približne 86 %. Elektrickú energiu dodáva trom distribučným spoločnostiam a priamo niekoľkým veľkým podnikom. Základné údaje o produkcii elektrickej energie uvádza nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 15 : Produkcia elektriny v roku 2007

Slovenské elektrárne a.s. (SE)				
	Jadrové	Tepelné	Vodné	Celkom
Počet elektrární	2	2	34	38
Celkový inštalovaný výkon v MW v roku 2007	1 760	1 398	1 653	4 811
Množstvo vyrobenej elektriny v roku 2007 v GWh	10 518	5 078	2 539	18 135
Podiel z celkového inštalovaného výkonu v %	37	29	34	100,0
Podiel vyrobenej elektriny z celkového množstva	58	28	14	100,0

Zdroj: Stratégia energetickej bezpečnosti SR, 2008 a www.seas.sk

Jadrové elektrárne

Celkový inštalovaný výkon jadrových elektrární na Slovensku je 1 760 MW, čo je 37 % z celkového inštalovaného výkonu Slovenských elektrární. Jadrové elektrárne v roku 2007 vyrobili 10 518 GWh z celkového množstva 18 135 GWh elektrickej energie vyrobenej v Slovenských elektrárnach. Výroba elektrickej energie v jadrových elektrárnach na Slovensku je energetickým dispečingom spravidla regulovaná v pásme základnej záťaže, pretože ich prevádzka je najekonomickejšia pri plnom výkone.

Tepelné elektrárne

Činnosť a funkcia tepelných elektrární je v rámci elektrizačnej sústavy Slovenskej republiky významná. Predstavujú zdroje pracujúce v základnom zaťažení alebo v polo špičkovom režime. V roku 2007 bolo v tepelných elektrárnach vyrobených 5 078 GWh z celkového množstva 18 135 GWh elektrickej energie vyrobenej v Slovenských elektrárnach. Celkový inštalovaný výkon tepelných elektrární je 1 398 MW, čo predstavuje 29 % potenciálu zdrojov.

Vodné elektrárne

Sumárny inštalovaný výkon vodných elektrární je 1 653 MW, čo je 34 % z celkového inštalovaného výkonu Slovenských elektrární. Z toho je v prietochných vodných elektrárnach inštalovaných 736,6 MW a v prečerpávacích vodných elektrárnach 916,4 MW. Podiel vodných elektrární na ročnej výrobe elektrickej energie Slovenských elektrární, a. s. predstavuje 14 %. V roku 2004 vyrobili vodné elektrárne 2 539 GWh z celkového množstva 18 135 GWh vyrobenej elektrickej energie v Slovenských elektrárnach. Skutočne využitý hydroenergetický potenciál SR je na úrovni 57,5 %.

Prenos a distribúcia

Najvýznamnejšiu úlohu v postavení zabezpečovania bezporuchového prenosu má Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s. (SEPS). Poslaním spoločnosti je spoľahlivo prevádzkovať prenosovú sústavu, zabezpečovať dispečerské riadenie sústavy, jej údržbu, obnovu a rozvoj tak, aby bola zaručená spoľahlivá a kvalitná dodávka elektriny a paralelná prevádzka so susednými sústavami podľa odporúčaní UCTE pri rešpektovaní nediskriminačných a transparentných princípov prístupu k sieťam s minimálnymi dopadmi na životné prostredie. Na Slovenskom trhu zabezpečujú distribúciu s elektrinou 3 regionálne distribučné spoločnosti – ZSE, SSE a VSE.

Energetická infraštruktúra v Košickom kraji

Košický kraj disponuje vlastnou energetickou infraštruktúrou. Najvýznamnejším energetickým zdrojom regiónu je kombinovaná uhoľná a plynová elektráreň Slovenských elektrární – Elektrárne Vojany. Závod Elektrárne Vojany sa nachádza v okrese Michalovce. Pozostáva z dvoch energetických výrobní: Elektrárne Vojany I (EVO I – 6 x 110 MW) a Elektrárne Vojany II (EVO II – 6 x 110 MW). Výhodná poloha v blízkosti ukrajinských hraníc, skrátenie širokorozchodnej trate a možnosť odberu chladiacej vody z Laborca boli najdôležitejšími kritériami pre rozhodnutie o lokalizácii tepelnej elektrárne.

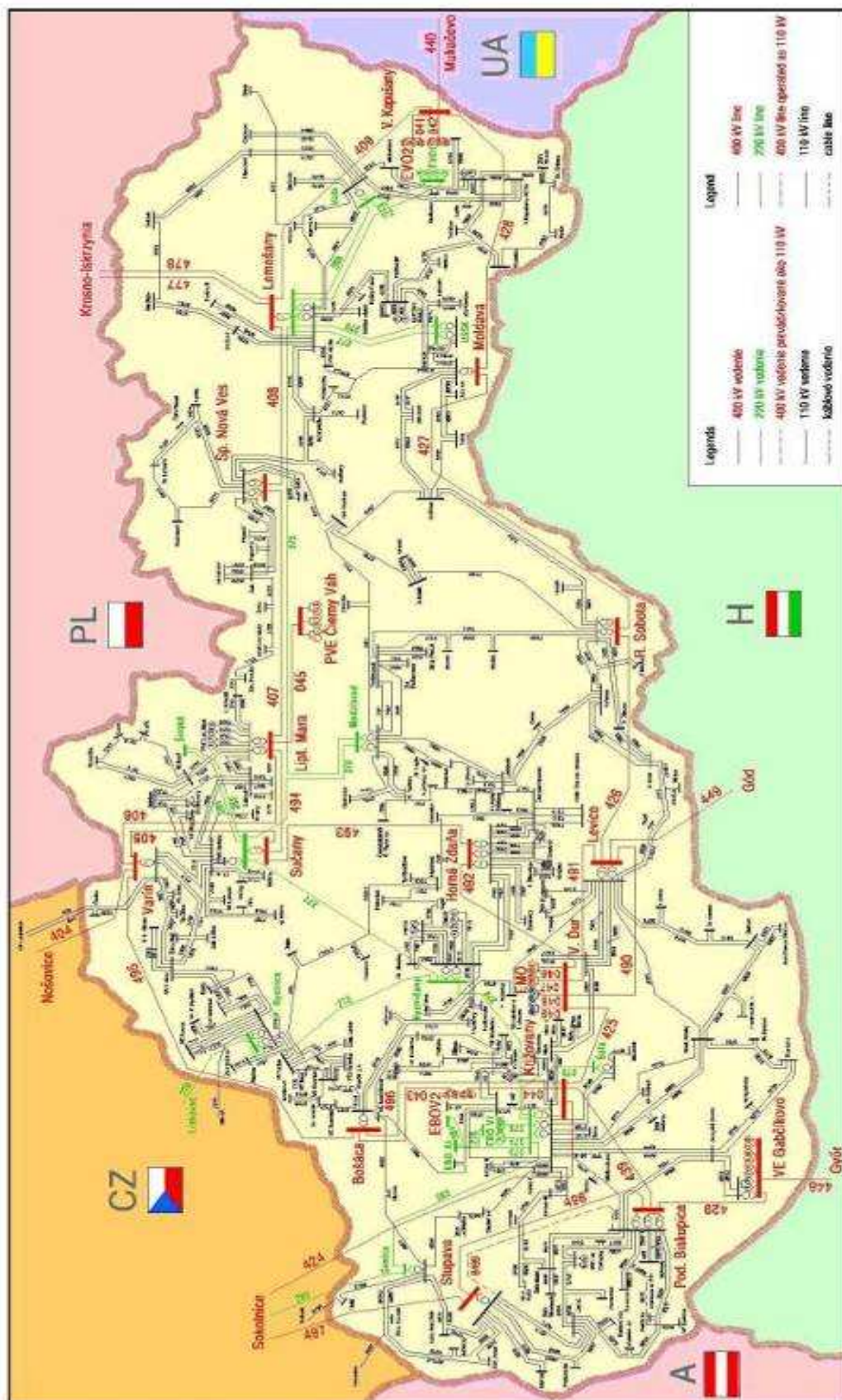
Východoslovenská energetika a. s. Košice (VSE) je regionálnou distribučnou spoločnosťou. Jej hlavnou činnosťou je nákup, distribúcia a predaj elektriny pre účely zásobovania obyvateľov a podnikateľov. Košický kraj je súčasťou celoslovenskej energetickej siete a je napojený na nadradenú 400 kV energetickú sieť. V súčasnosti VSE distribuuje elektrinu na území Košického, Prešovského a časti Banskobystrického kraja. Oblasť zásobovania sa rozkladá na takmer 16 000 km². VSE dodáva elektrinu takmer 600 000 zákazníkom prostredníctvom svojich zariadení (elektrické vedenia, elektrické a transformátorové stanice). VSE neprevádzkuje žiadne zdroje elektrickej energie. Distribuovanú elektrinu nakupuje od Slovenských elektrární, a. s., závodných elektrární a malých výrobcov. V roku 2007 VSE distribuovala 4,2 TWh elektriny. Priemerný počet zamestnancov v uplynulom roku bol 1 845. Fond národného majetku SR vlastní 51 % akcií VSE. Od roku 2003 je vlastníkom 49 % akcií firmy nemecká energetická spoločnosť RWE Energy AG.

Tabuľka č. 16 : Parametre elektrárne vo Vojanoch

	EVO I	EVO II
Inštalovaný výkon	660 (6 x 110) MW	660 (6 x 110) MW
Počet blokov	6	6
Palivo	čierne uhlie	zemný plyn, mazut
Uvedenie do prevádzky	bloky 1 - 4/1966	1973 - 1974

Zdroj: www.seas.sk

Obrázok č. 9 : Elektrizácia sústava SR
Zdroj: www.seps.sk

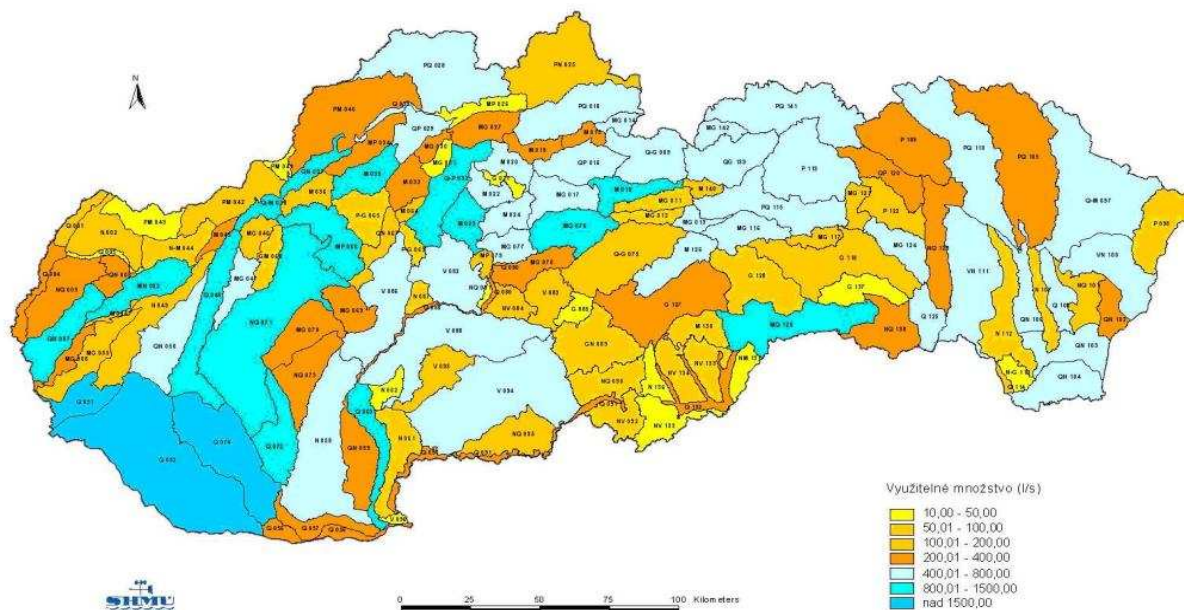

4.3 Verejné vodovody a disponibilné vodné zdroje

Situácia na Slovensku

Na Slovensku je z verejných vodovodov zásobovaných 84,8% obyvateľov, pričom verejný vodovod má vybudovaných z 2 883 obcí v rámci SR 2 142 t.j. 74,3%. Kapacita vodných zdrojov predstavuje 33 855 l/s, z čoho 28 413 l/s je kapacita zdrojov podzemnej vody. Vo vlastných vodohospodárskych zariadeniach sa vyrobí 353 200 tis. m³ pitnej vody vyhovujúcej kvality ročne, z toho voda vyrobená z podzemnej vody predstavuje 298 500 tis. m³. Slovenská republika má v súčasnosti dostatok zdrojov vody, sú však nerovnomerne rozložené.

VYUŽITELNÉ MNOŽSTVÁ PODZEMNÝCH VÔD V HYDROGEOLOGICKÝCH RAJÓNOCH SR V ROKU 2006

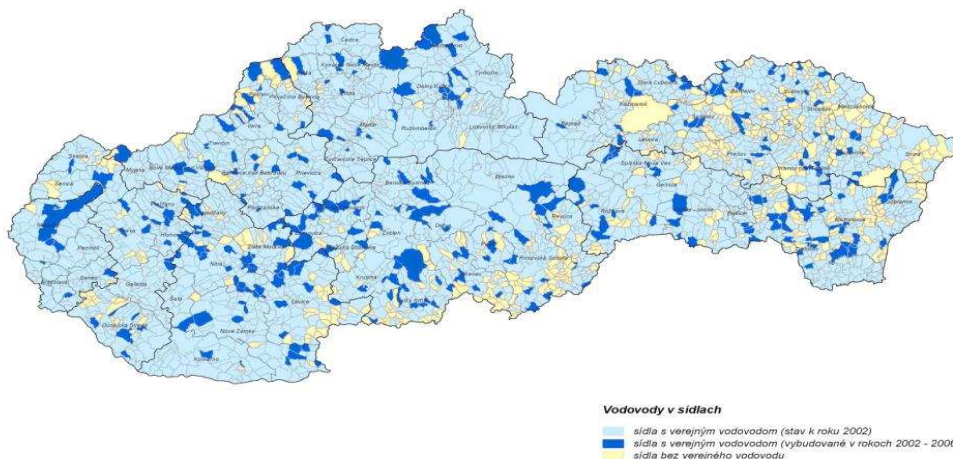
Obrázok č. 10 : Využiteľné množstvá podzemných vôd (rok 2006)

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav

Odhady hydrologických zmien pre roky 2010, 2030, 2075

Kapacita vodných zásob je v súčasnosti 12,56 miliárd m³ (398 m³/s). Predpokladá sa, že poklesne na 12,05 miliárd m³ v roku 2010; 11,05 do roku 2030 a 9,42 do roku 2075. Na základe prognóz Slovensko príde v najbližších 70-rokoch o jednu štvrtinu kapacity vodných zásob. Priemerný ročný odtok z územia kraja súčasne poklesne počas uvedených rokov o 4%, 12% a 25%.

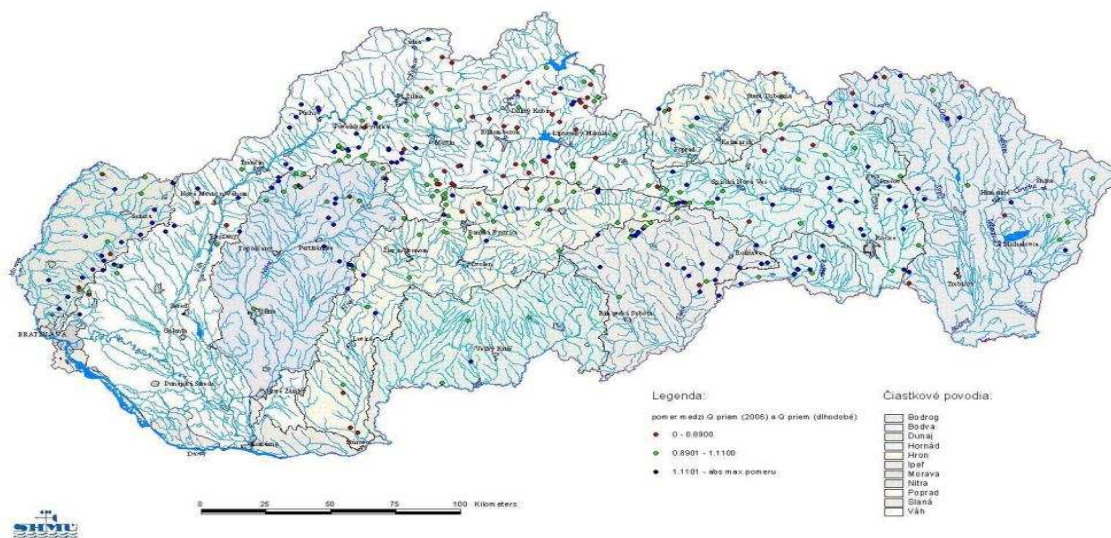
Rozvoj sústavy vodovodov v sídlach v rokoch 2002 - 2006

Obrázok č. 11 : Rozvoj sústavy vodovodov v sídlach v rokoch 2002 - 2006

Zdroj : MŽP SR, OP ŽP 2007 – 2013

PRIESTOROVÉ ZOBRAZENIE VZŤAHU MEDZI PRIEMERNOU ROČNOU VÝDATNOSŤOU PRAMEŇOV ZA ROK 2006 A PRIEMERNOU DLHODOBOU VÝDATNOSŤOU PRAMEŇOV ZA OBDOBIE OD ZAČIATKU POZOROVANIA DO ROKU 2005
(hodnotenie spracované za hydrologické roky)

Obrázok č. 12 : Priestorové zobrazenie vzťahu medzi priemernou ročnou výdatnosťou prameňov za rok 2006 a priemernou dlhodobou výdatnosťou prameňov za obdobie od začiatku pozorovania do roku 2005

Zdroj : Slovenský hydrometeorologický ústav

Územie východného Slovenska

Celá spádová oblasť východného Slovenska bola do 30.4.2003 spravovaná štátnym podnikom Východoslovenských vodární a kanalizácií š. p. (VVaK). Rozhodnutím Ministerstva pôdohospodárstva SR v roku 2003, v súlade s privatizačným projektom vznikli 2 akciové spoločnosti:

- A. Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. so sídlom v Košiciach (ďalej VVS)
- B. Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. so sídlom v Poprade (ďalej PVS)

Obe tieto spoločnosti spravujú územia, ktoré z hľadiska územného rozdelenia spadajú do Košického aj do Prešovského kraja. Z pohľadu dodávok vody dochádza k využívaniu vodných zdrojov Prešovského kraja pre Košický kraj (vodná nádrž Starina) príp. naopak v rámci pôsobnosti oboch akciových spoločností. Preto nie je možné posudzovať dostatok dodávok vody a zdrojov celkom izolovane a nezávisle bez územia Prešovského kraja.

Územia spadajúce pod správu vodárenských spoločností

A. Územie spravované VVS:

Obrázok č. 13 : Územie spravované VVS (rok 2007)

Zdroj : Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.

Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. so sídlom v Košiciach

Výroba a dodávka vody

Celkový počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov VVS, a. s. v roku 2007 vzrástol oproti roku 2004 o 17 276 obyvateľov a dosiahol stav 890 434 obyvateľov. Z celkového počtu 1 233 043 obyvateľov žijúcich v regióne spoločnosti je napojených na verejný vodovod 72,2% obyvateľstva (časť obyvateľov je napojených na verejný vodovod v správe obcí). Spoločnosť má k dispozícii 36 úpravni vôd s celkovou kapacitou 3 617 l/s je 11 na úpravu podzemnej vody a 25 na úpravu povrchovej vody. Najvýznamnejšími zdrojmi povrchovej vody sú vodárenské nádrže Starina a Bukovec, z podzemných zdrojov je to prameň Drienovec. Celková kapacita vodných zdrojov poklesla o 126 l/s na 5575 l/s

Tabuľka č. 17 : Vybrané prevádzkové ukazovatele (rok 2007)

Východoslovenská vodárenská spoločnosť	
Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou	890 434
Počet obyvateľov zásobených pitnou vodou z celkového počtu obyvateľov na spravovanom území (%)	72,20%
Počet vodovodných prípojk	123 657
Dĺžka vodovodných prípojk v km	857
Dĺžka vodovodnej siete v km	5 368
Zdroj: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s.	

B. Územie spravované PVS

Obrázok č. 14 : Územie spravované PVS (rok 2007)

Zdroj : Podtatranská vodárenská spoločnosť, a.s.

Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. so sídlom v Poprade

Pozostáva z troch bývalých odšepných závodov OZ Poprad, OZ Spišská Nová Ves (pod ktorý spadá aj okres Gelnica a okres Levoča – PSK) a OZ Stará Ľubovňa. Pre bližšiu špecifikáciu uvedené závody ležia na území 6-tich okresov: Poprad, Kežmarok, Stará Ľubovňa, Spišská Nová Ves, Gelnica a Levoča.

Výroba a dodávka vody

PVS v súčasnosti odoberá vodu zo 234 vodných zdrojov o kapacite 2 296 l/s. Zásobovanie bolo realizované pre 291 969 obyvateľov, čo predstavuje 78% populácie na území pôsobnosti spoločnosti. V priebehu roku 2007 zabezpečila spoločnosť PVS prevádzku 1 533 km vodovodnej siete o kapacite 79 710 m³ a 38 čerpacích staníc s kapacitou 11 191 l/s.

Najdôležitejšie a najvýdatnejšie zdroje

Podzemné zdroje nachádzajúce sa v katastri obce Liptovská Teplička s výdatnosťou 837 l/s. (14 podzemných vodných zdrojov – 5 prameňov a 9 vrtov), ktoré sú súčasťou zásobovacieho systému vodovodu Poprad, Kežmarok, Spišská Nová Ves a Levoča. Doplňujúcim vodným zdrojom pre mesto Spišská Nová Ves a Levoča je povrchový odber z potoka Veľká Biela voda 100 l/s.

Tabuľka č. 18 : Vybrané prevádzkové ukazovatele (rok 2007)

Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou	291 969
Počet obyvateľov zásobených pitnou vodou z celkového počtu obyvateľov na spravovanom území (%)	78,50%
Počet vodovodných prípojok	41 838
Dĺžka vodovodných prípojok v km	372
Dĺžka vodovodnej siete v km	1 533
Zdroj: Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s.	

Súčasná kapacita vodných zdrojov v Košickom kraji

Odber vody celkom : 18 536 l/s
 z toho: odber podzemná voda 14 250 l/s
                   odber povrchová voda 4 286 l/s

Zdroje vody sú postačujúce do roku 2012. V poslednom období došlo k zníženiu spotreby vody z dôvodu šetrenia s vodou a k zníženiu spotreby vody pre vyššiu cenu vody pre obyvateľstvo i priemysel, orientácie podnikov na vlastné zdroje, ale aj zrušenie celého radu podnikov používajúcich pitnú vodu vo výrobe. Pre zabezpečenie dostatku zdrojov vody po roku 2012 pre Košický kraj bude nevyhnutné zvýšenie kapacity úpravne vody vodnej nádrže Starina a výstavba novej vodnej nádrže Tichý Potok.

V súčasnosti je na území Košického kraja vybudovaných 9 vodných nádrží (VN) s objemom nad 1 mil. m³. Celková kapacita vybudovaných nádrží v kraji je 466,5 mil. m³. Vodárenské nádrže sa nachádzajú v okresoch :

- 4 nádrže v okrese Košice-okolie (Bukovec I a II, Ružín I, II.),
- 2 nádrže v okrese Rožňava (Palcmanová Maša, Rybníky – Hrhov),
- 2 nádrže v okrese Michalovce (Zemplínska Šírava, Senné),
- 1 nádrž v okrese Trebišov (Beša).

Zásobovanie Košického kraja pitnou vodou

Východoslovenská vodárenská spoločnosť zásobuje rozhodujúce časti okresov Košice I – IV, Košice – okolie, Rožňava, Michalovce, Trebišov, Sobrance v Košickom kraji a Humenné, Snina, Vranov nad Topľou, Prešov a Sabinov v Prešovskom kraji. Okresy Spišská Nová Ves a Gelnica sú zásobované Podtatranskou vodárenskou spoločnosťou.

VVS vymedzuje diaľkový prívod vody z VN Starina a celý bilančný koridor skupinových vodovodov (SKV) Snina, Humenné, Vranov nad Topľou, Trebišov – Michalovce – Sečovce, Prešov a skupinový vodovod Košice. Podiel VVS na zásobovaní Košického samosprávneho kraja je až 91,4%. Rozhodujúcim spotrebiteľom je mesto Košice. Z odberu 1 000 l/s z VN Starina pre Košický samosprávny kraj mesto Košice odoberá 400 l/s.

4.4 Kanalizačné siete

Zhodnotenie disponibilných čistiarní odpadových vôd

V rámci Košického kraja zabezpečujú správu a manažment kanalizačných sietí 2 spoločnosti: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. (VVS) – patria sem okresy Košice I – IV, Košice - okolie, Michalovce, Rožňava, Sobrance, Trebišov, Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. (PVS) – patria sem okresy Spišská Nová Ves a Gelnica.

Tabuľka č. 19 : Vybrané prevádzkové ukazovatele - napojenie na kanalizačnú sieť a ČOV (rok 2007)

Vybrané ukazovatele (VVS)	Za celé spravované územie VVS
Počet ČOV (40 mechanicko-biologických a 4 mechanických)	44
Projektovaná kapacita ČOV m ³ /deň	337 137
Počet kanalizačných prípojok	44 531
Dĺžka kanalizačnej siete v km	1 708
Dĺžka kanalizačných prípojok v km	390
Celkové množstvo čistených odpadových vôd v tis. m ³ /rok	66538
Množstvo sušiny kalu v tonách	8 401

Tabuľka č. 20 : Vybrané prevádzkové ukazovatele - napojenie na kanalizačnú sieť a ČOV (rok 2007)

Vybrané ukazovatele (VVS)	Za celé spravované územie VVS
Počet ČOV (25 mechanicko-biologických a 3 mechanické)	28
Projektovaná kapacita ČOV m ³ /deň	108 982
Počet kanalizačných prípojk	19 765
Dĺžka kanalizačnej siete v km	459
Dĺžka kanalizačných prípojk v km	383
Celkové množstvo čistených odpadových vôd v tis. m ³ /rok	33321
Množstvo sušiny kalu v tonách	20 012
Zdroj: Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s.	

4.5 Telekomunikačná sieť a internet

4.5.1 Využívanie internetu

Významný rozvoj širokopásmového prístupu v SR nastal až v druhej polovici roku 2003. Predtým sa vyššie rýchlosti prístupu na internet poskytovali len prostredníctvom prenajatých okruhov, čo však bola príliš drahá technológia pre domácnosti a využívali ju len podniky. Domácnosti, ale aj väčšina menších podnikov a organizácií, využívali najčastejšie úzkopásmové pripojenie na internet, tzv. „dial-up“ pripojenie, cez bežnú telefónnu prípojku alebo cez prípojku ISDN.

Národná stratégia pre širokopásmový prístup k službám informačnej spoločnosti v Slovenskej republike stanovuje ciele a postupy jeho budúceho rozvoja v SR a konkrétne opatrenia na jeho podporu. Národná stratégia pre širokopásmový prístup zohľadňuje požiadavku na celoplošnú dostupnosť pre všetky skupiny obyvateľstva, komerčný sektor a verejnú správu vrátane podpory prístupu k službám IS pre vidiecke a odľahlé oblasti.

Pevný širokopásmový prístup sa začal poskytovať prostredníctvom prípojk DSL, káblového modemu a pevným rádiovým prístupom. Postupne sa budujú aj optické siete, ktoré predstavujú perspektívne riešenie, najmä v hustejšie obývaných oblastiach. Medzi širokopásmové technológie sú zaraďované aj pripojenia prostredníctvom mobilných sietí a ich vyspelých technológií.

V súčasnosti je v SR najvyužívanejšou širokopásmovou technológiou DSL, kde najväčšími poskytovateľmi pripojenia na internet prostredníctvom prípojk DSL sú po Slovak Telekom, a. s., operátori Slovanet, GTS Nextra a Swan.

Širokopásmové pripojenie na internet cez káblový modem poskytuje predovšetkým spoločnosť UPC Broadband Slovakia, a. s., ktorá ovláda viac ako 80 % trhu. Služby ponúka len vo väčších mestách, kde má zaručenú návratnosť investícií, keďže ide o pomerne nákladné vstupy. To je aj dôvod, prečo malí, lokálni poskytovatelia káblovej televízie svoje rozvody neupravujú na poskytovanie internetu. Celkovo bolo pripojenie na internet cez káblový modem dostupné koncom roku 2007 v 14 mestách, a to Bratislava, Košice, Trnava, Nitra, Banská Bystrica, Žilina, Dunajská Streda, Galanta, Nové Zámky, Pezinok, Topoľčany, Zvolen, Šamorín a Poprad. Káblový modem na prístup na internet využívalo koncom roku 2007 viac ako 50 000 zákazníkov.

V ostatnom období sa začína rozširovať pripojenie na internet cez optický kábel FTTx. Dostupné je predovšetkým vo veľkých mestách, ako sú Bratislava a Košice, no optické rozvody sa postupne budujú aj v ďalších mestách, napríklad Liptovský Mikuláš, Poprad, Trnava, Prešov, Piešťany a Zvolen. Optické siete budujú veľkí operátori (Orange a ST), no aj finančne silní alternatívni a lokálni operátori (napríklad Antik v Košiciach, Imafex v Liptovskom Mikuláši, Slovanet v Prešove). Vo viacerých mestách sa budujú optické metropolitné siete, no nie vždy sú verejnými sieťami, ktoré slúžia aj na komerčné účely.

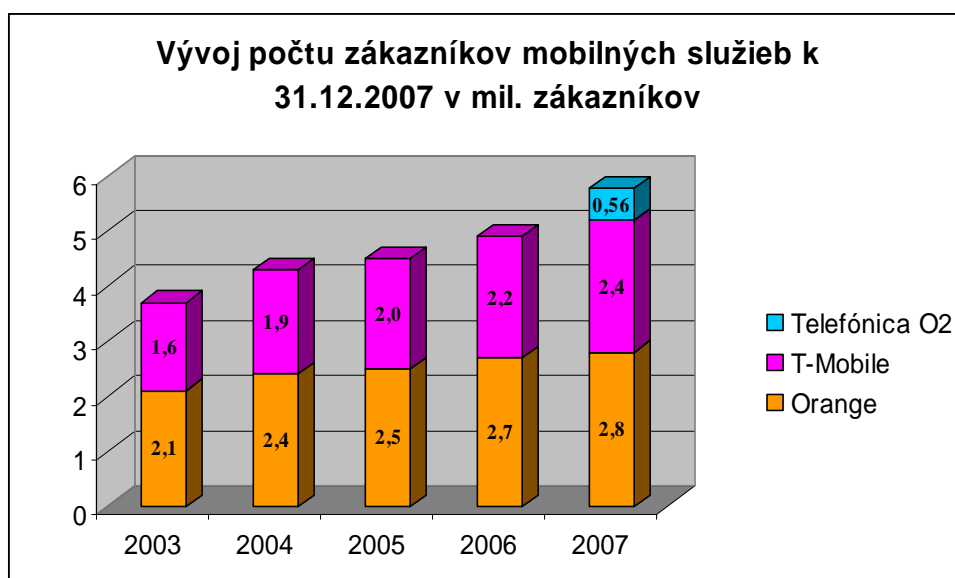
V roku 2007 došlo v oblasti elektronických komunikácií k zavedeniu poskytovania niektorých nových služieb ako prenos rozhlasového a televízneho vysielať prostredníctvom sietí na báze IP protokolu – IPTV, poskytovaniu komplexného balíka služieb – internet, prenos TV programov a telefónna služba – TRIPLE PLAY a tiež k významnému rozšíreniu poskytovania hlasových služieb na báze IP protokolu – VoIP. Niektoré podniky začali tiež s migráciou svojich sietí na siete novej generácie. V budúcnosti bude potrebné riešiť problematiku regulácie najmä s ohľadom na zavádzanie nových progresívnych služieb a nastupujúci proces konvergencie sietí na platformu sietí novej generácie.

Vzhľadom na rozvíjajúci sa trh v oblasti VoIP služieb TÚ SR vypracoval stanovisko „Regulačný prístup TÚ SR k poskytovaniu služieb prenosu hlasu prostredníctvom IP protokolu“, v ktorom sa zameriaval z regulačného hľadiska najmä na problematiku lokalizácie volajúceho, tiesňových volaní na č. 112 a tiež možnosť pridelovania geografických čísel na poskytovanie uvedených služieb.

TÚ SR v roku 2008 zrealizoval výberové konanie na pridelenie frekvencií, resp. frekvenčného bloku vo frekvenčnom pásme 872-876 MHz/917-921 MHz pre celé územie Slovenskej republiky, ktorého víťazom sa stala spoločnosť Orange Slovensko. Tento blok frekvencií je určený pre prevádzkovanie jednej celoplošnej mobilnej siete, ktorá využíva širokopásmovú digitálnu technológiu a poskytuje verejne dostupnú elektronickú komunikačnú službu. Pridelený frekvenčný blok bude pre užívateľov služieb znamenať najmä rozšírenie doterajšej ponuky najmä v oblasti vysokorýchlostného mobilného prístupu do internetu.

4.5.2 Mobilné siete

V rámci Slovenskej republiky v súčasnosti pôsobia tri spoločnosti (mobilní operátori) zaoberajúce sa mobilnou komunikáciou – Orange Slovensko, a.s., T-Mobile Slovensko, a.s., ktoré na telekomunikačnom trhu pôsobia už 9 rokov. Tretia spoločnosť zaoberajúca sa mobilnou komunikáciou Telefónica O2 Slovakia spustila svoju komerčnú prevádzku 2.februára 2007. Vývoj počtu zákazníkov mobilných služieb ku koncu roku 2007 za jednotlivých poskytovateľov mobilných služieb je znázornený v nasledujúcom grafe.

Graf č. 3 : Vývoj počtu zákazníkov mobilných služieb k 31.12.2007
Zdroj : Orange Slovensko, T-Mobile Slovensko, Telefónica O2

Orange Slovensko, a. s.

Značka Orange je vo svete aj na Slovensku pojmom v oblasti mobilnej komunikácie. Ide o kľúčovú značku skupiny France Telecom, jedného z popredných svetových telekomunikačných operátorov, referenčného poskytovateľa v oblasti konvergenencie elektronických komunikačných služieb a zároveň tretieho najväčšieho mobilného operátora v Európe.

Od roku 2007 je Orange integrovaným telekomunikačným operátorom, ktorý poskytuje širokú škálu elektronických komunikačných služieb na báze multi-play prostredníctvom mobilnej a pevnej siete. Najmodernejšia pevná sieť Orangeu založená na optických vláknach ukončených v domácnosti alebo kancelárii zákazníka (Fiber To The Home alebo FTTH) bola koncom uplynulého roka dostupná už pre viac ako 211 000 domácností v 11 mestách.

Orange Slovensko prevádzkuje digitálnu mobilnú sieť v štandarde GSM vrátane mobilnej dátovej siete GPRS a EDGE s celonárodným pokrytím. Orange je tiež vedúcim poskytovateľom mobilných telekomunikačných služieb prostredníctvom mobilnej siete tretej generácie v štandarde UMTS s bezkonkurenčným pokrytím 56,2 % populácie SR. Najrýchlejší mobilný 3G internet a ďalšie služby 3G siete Orangeu môžu okamžite využívať viac ako 3 milióny obyvateľov Slovenska v 131 mestách a ďalších viac ako 100 priľahlých lokalitách. Vysokorýchlostná mobilná dátová sieť Orangeu vďaka svojej nadstavbe HSPA podporuje dátové prenosy a pripojenie do internetu pri bezkonkurenčných rýchlostiach 3,6 Mbit/s pre sťahovanie a 1,46 Mbit/s pre odosielanie dát a je dostupná na celom území Slovenska pokrytým signálom UMTS.

T-Mobile Slovensko, a. s.

T-Mobile Slovensko, a. s. je poprednou telekomunikačnou spoločnosťou, poskytujúcou služby hlasovej a dátovej mobilnej komunikácie na Slovensku. Jediným akcionárom spoločnosti T-Mobile Slovensko je Slovak Telekom, dcérska spoločnosť Deutsche Telekom AG. T-Mobile Slovensko zároveň patrí do skupiny T-Mobile International, jednej z najväčších mobilných komunikačných spoločností na svete.

T-Mobile Slovensko je poprednou telekomunikačnou spoločnosťou, poskytujúcou služby hlasovej a dátovej mobilnej komunikácie na Slovensku. Jediným akcionárom spoločnosti T-Mobile Slovensko je Slovak Telekom, dcérska spoločnosť Deutsche Telekomu AG. K 31. decembru 2007 spoločnosť T-Mobile Slovensko poskytovala svoje služby 2,367 miliónom zákazníkov. T-Mobile Slovensko je prvým mobilným operátorom, ktorý priniesol na

Slovensko službu Multimediálne správy (MMS), technológiu EDGE, riešenie BlackBerry a ako prvý spustil aj komerčnú prevádzku siete tretej generácie UMTS. T-Mobile Slovensko spustil ako prvý mobilný operátor na svete celoplošnú prevádzku mobilnej dátovej technológie FLASH-OFDM, na báze ktorej ponúka zákazníkom službu Rýchly internet – najrýchlejší širokopásmový mobilný prístup do internetu dostupný na Slovensku. T-Mobile Slovensko je jediným mobilným operátorom v Slovenskej republike, ktorý svojim zákazníkom poskytuje mobilný prístup do internetu prostredníctvom štyroch technológií vysokorychlostného prenosu dát – GPRS/EDGE, Wireless LAN (Wi-Fi), UMTS FDD/HSDPA a FLASH-OFDM. Spoločnosť T-Mobile Slovensko je považovaná za lídra v oblasti poskytovania telekomunikačných služieb v najnáročnejšom segmente biznis zákazníkov, a to z hľadiska rozsahu služieb, ako aj ich kvality. Až osem z desiatich najväčších bankových domov na Slovensku využíva komplexné riešenie telekomunikačných služieb od spoločnosti T-Mobile Slovensko. T-Mobile Slovensko je zároveň operátorom s najvyšším počtom roamingových partnerov. Zákazníci môžu využívať roamingové služby v sieťach 333 mobilných operátorov v 195 destináciách a GPRS a MMS roaming u 137 GSM operátorov v 75 krajinách sveta.

Hlavné oblasti pôsobenia spoločnosti:

- zriaďovanie a prevádzkovanie verejných mobilných telekomunikačných sietí na frekvenciách pridelených Licenciou Telekomunikačného úradu SR,
- poskytovanie verejnej mobilnej telefónnej služby prostredníctvom mobilných verejných telekomunikačných sietí uvedených v predchádzajúcom bode,
- zriaďovanie a prevádzkovanie verejnej dátovej siete s komutáciou paketov,
- poskytovanie verejnej dátovej služby prostredníctvom verejných telekomunikačných sietí,
- zriaďovanie a prevádzkovanie verejnej mobilnej telekomunikačnej siete na frekvenciách pridelených Licenciou Telekomunikačného úradu SR, ktorá sa označuje ako sieť tretej generácie a vyhovuje normám UMTS,
- zriaďovanie a prevádzkovanie pevnej telekomunikačnej siete s cieľom prepojenia alebo pripojenia zariadení mobilnej siete tretej generácie,
- poskytovanie verejnej mobilnej telefónnej služby a plného rozsahu dátových a multimediálnych služieb prostredníctvom mobilnej siete tretej generácie,
- služby informačnej spoločnosti,
- montáž a opravy telekomunikačných zariadení pripojených k jednotnej telekomunikačnej sieti,
- poradenstvo v oblasti verejnej mobilnej bunkovej rádiotelefónnej siete,
- poradenstvo v oblasti verejnej paketovej siete na prenos dát.

Telefónica O2 Slovakia, s.r.o.

Telefónica O2 Slovakia vstúpila na slovenský trh mobilných operátorov rozhodnutím výberovej komisie Telekomunikačného úradu SR zo dňa 25.8.2006. Licencia zahŕňa práva na používanie frekvencií GSM 900 MHz, GSM 1800 MHz, UMTS a 28/29 GHz po dobu 20 rokov na účely poskytovania telekomunikačných služieb v Slovenskej republike. Spoločnosť spustila svoju komerčnú prevádzku 2.2.2007. Telefónica O2 Slovakia poskytuje mobilné telekomunikačné služby v sieti GSM, ktorú začal budovať v priebehu roka 2007. V geografických lokalitách, kde Telefónica O2 Slovakia nemá vlastné pokrytie, využíva na základe dohody o národnom roamingu sietí spoločnosti T-Mobile Slovensko. Na konci roku 2007 dosiahol počet registrovaných zákazníkov na Slovensku 565 tisíc, čo predstavuje viac než 5 % na trhu s penetráciou vyššou ako 104 %. Do konca roku 2007 Telefónica O2 Slovakia vybudovala a uviedla do prevádzky 550 základňových staníc. Tím spoločnosť dosiahla viac ako 34% pokrytie obyvateľstva. Spoločnosť Telefónica O2 Slovakia v roku 2008 naďalej rozvíja vlastnú sieť. Prvá ponuka bola zameraná na zákazníkov predplatených služieb. Spoločnosť plánuje postupne predstaviť ponuku pre celé spektrum zákazníkov.

V rámci medzinárodnej skupiny Telefónica patrí Telefónica O2 Slovakia k skupine Telefónica O2 Europe. Telefónica je z hľadiska trhovej kapitalizácie jednou z najväčších telekomunikačných firiem na svete. Svoje obchodné aktivity zameriava predovšetkým na trhy pevnej a mobilnej telefónie, pričom za kľúčový nástroj pre rozvoj oboch považuje širokopásmové pripojenie.

Trh mobilnej komunikácie

Odhadovaný počet aktívnych zákazníkov služieb mobilnej komunikácie dosiahol ku koncu roka 2007 približne 5,8 milióna, čo predstavovalo podiel na celkovom obyvateľstve (penetrácia mobilných služieb) na úrovni 107 %. Výrazný nárast počtu zákazníkov oproti koncu roka 2006 (4,9 mil.) spôsobil predovšetkým príchod tretieho mobilného operátora Telefónica O2 na slovenský trh a rastúci trend zákazníkov vlastniť viaceré SIM karty. Spoločnosť T-Mobile Slovensko, ktorá je súčasťou skupiny Slovak Telekom, evidovala ku koncu roka 2007 približne 2,4 milióna aktívnych zákazníkov mobilných služieb, čo predstavovalo celkový trhový podiel na mobilnom trhu podľa zákazníkov na úrovni 40 %. Aj v roku 2007 sa mobilní operátori sústreďovali na pokračujúcu migráciu zákazníkov predplatených kariet do segmentu fakturovaných programov, ktorý v prípade spoločnosti T-Mobile Slovensko dosiahol ku koncu roka úroveň takmer 50 %.

4.6 Odpady

Vznik odpadov v Košickom kraji

Podľa údajov ŠÚ SR vzniklo v SR v roku 2006 celkom 180 503 ton komunálnych odpadov z obcí podľa podskupín Katalógu odpadu. Separované zbierané zložky komunálnych odpadov tvorili 4 094 ton z toho nebezpečné odpady tvorili 195 ton. Odpady zo záhrad a parkov tvorili 4 487 ton a komunálne odpady iné tvorili 164 743 ton. Drobné stavebné odpady tvorili 7 179 ton. V Košickom kraji komunálny odpad na obyvateľa tvoril 233,79 kg/obyv. z toho zneškodnený predstavoval 214,18 kg/obyv. a zhodnotený 3,57 kg/obyv. Zhodnotený KO kompostovaním predstavoval 15,66 % a zhodnotený KO ako druhotná surovina predstavoval 13,14 %.

Tabuľka č. 21 : Komunálny odpad z obcí podľa podskupín katalógu odpadu (rok 2006)

Separovaný zber zložky KO	4 094 ton
Z toho nebezpečný odpad	195 ton
Odpady zo záhrad a parkov	4 487 ton
Komunálne odpady iné	164 743 ton
Drobné stavebné odpady	7 179 ton
Komunálny odpad z obcí podľa podskupín katalógu odpadu spolu	180 503 ton
Zdroj: ŠÚ	

Nakladanie s odpadmi a zneškodňovanie odpadov

Skládkovanie

V roku 2003 sa skládkovaním v Košickom kraji zneškodnilo celkom 862 603,38 ton odpadov (v kategórii O, Z, N), čo predstavuje 20,6% z celkového množstva vzniknutých odpadov.

Tabuľka č. 22 : Relatívne ukazovatele o nakladaní s komunálnym odpadom v Košickom kraji (rok 2006)

Komunálny odpad zneškodnený	214,18 kg/obyv.
Komunálny odpad zhodnotený	3,57 kg/obyv.
Zhodnotenie KO kompostovaním	15,66%
Zhodnotenie KO ako druhotnej suroviny	13,14%
Komunálny odpad na obyvateľa	233,79 kg/obyv.
Zdroj: ŠÚ	

Podstatnú časť odpadov v kategórii zvláštnych tvorí komunálny odpad a skládkovanie patrí k najrozšírenejšiemu spôsobu jeho zneškodňovania. Podľa údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky bolo na území Košického kraja v roku 2003 zneškodnené skládkovaním 45,1% komunálnych odpadov.

Tabuľka č. 23 : Počet skládok k 31.12.2006

Trieda	Košický kraj (počet skládok)	SR (počet skládok)
Skládka odpadov na nebezpečný odpad	3	14
Skládka odpadov na odpad, ktorý nie je nebezpečný	13	128
Skládka odpadov na interný odpad	3	18
Spolu	19	160
Zdroj: Slovenská agentúra životného prostredia		

V roku 2001 došlo v zmysle zákona NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov k zmene kategórií skládok.

Tabuľka č. 24 : Skládky podľa formy vlastníctva a veľkosti v KSK(rok 2006)

Forma vlastníctva	Počet	Veľkosť skládok		
		malá	stredná	veľká
Akciová spoločnosť	3	1	0	2
Spol. s ručením obmedzeným	11	5	4	2
Obecné	4	3	1	0
Spolu	18	9	5	4
Zdroj: Slovenská agentúra životného prostredia				

Odpad z tepelných procesov

V prevažnej miere sa ukladá na skládkach, resp. na skládkach nebezpečných odpadov.

Stavebný odpad

Držiteľ stavebných odpadov je povinný odpad triediť a zabezpečiť jeho materiálové zhodnotenie. Značná časť týchto odpadov je nerecyklovateľná. Do tejto skupiny odpadov patria zemina, kamenivo a výkopová zemina, ktoré nepredstavujú spravidla ekologické problémy. Prevažná väčšina týchto odpadov sa zneškodňuje skládkovaním.

Nebezpečný odpad

Z celkového množstva vyprodukovaných nebezpečných odpadov v kraji najviac odpadov vzniká v kategórii „odpady inak nešpecifikované“. Odpady z tepelných procesov sa materiálovo zhodnocujú na 80%. Odpady z anorganických chemických procesov sa zneškodňujú iným spôsobom. Odpady z organických chemických procesov sa zhodnocujú energeticky.

Jednotlivé druhy nebezpečných odpadov majú priradené spôsoby nakladania s nimi. Spracovanie môže byť fyzikálno-chemické (galvanické kaly, koncentráty s obsahom kovov a i.), biologická dekontaminácia (zeminy kontaminované ropnými látkami), termické spracovanie (oleje, kaly farieb a lakov, rozpúšťadlá, plastové obaly s obsahom nebezpečných látok a i.). Osobitnú skupinu tvoria PCB látky. Zariadenia na zneškodnenie, dekontamináciu a bezpečné uskladnenie PCB látok, odpadových PCB a zariadení obsahujúcich PCB látky na Slovensku neexistujú. Pre zneškodňovanie PCB látok v súčasnosti existujú 3 hlavné metódy zneškodňovania: spaľovanie pri vysokej teplote, chemická likvidácia a vývoz do zariadení na zneškodnenie v zahraničí.

Odpad zo zdravotníckych a veterinárnych zariadení (OZVO)

Musí sa separovať na mieste a oddeliť od nebezpečného odpadu. OZVO sa zneškodňuje spaľovaním v spaľovni zdravotníckeho odpadu (spaľovne Trebišov, Krompachy).

Komunálny odpad

Za nakladanie s komunálnym odpadom, ktorý vzniká na území obce, zodpovedá obec. Komunálny odpad tvoria separované zbierané zložky (papier, sklo, plasty a i.), odpad zo záhrad, parkov a iné komunálne odpady. Komunálny odpad sa v prevažnej miere ukladá na skládky, spaľuje a iba v malej miere zhodnocuje.

5. Endogénne zdroje

5.1 Pôdy

V Košickom kraji sa nachádza 337,8 tis. hektárov poľnohospodárskej pôdy, čo z celkovej rozlohy kraja predstavuje 50 %. Z nej pripadá na ornú pôdu 204,3 tis. hektárov (60,5 %), vinice 2,8 tis. hektárov (0,8 %), záhrady 13,5 tisíc hektárov (4,0 %), ovocné sady 2,1 tisíc hektárov (0,6 %) a trvalé trávnaté porasty 115 tisíc hektárov (34,0 %). Nepoľnohospodárska pôda sa rozkladá na ploche 337,4 tis. ha.

Najvýznamnejšou poľnohospodárskou produkčnou oblasťou v kraji a zároveň druhou na Slovensku je Východoslovenská nížina. Prírodné podmienky kraja vytvárajú vhodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárskej výroby, vinohradníctva (Sobrancecká a Tokajská vinohradnícka oblasť), zeleninárstva a ovocinárstva (južné oblasti kraja). Tendenciou ďalšieho rozvoja odvetvia je stabilizovať poľnohospodársku výrobu v tradičných poľnohospodárskych oblastiach (okresy Trebišov, Michalovce, Košice-okolie) a mikroregiónoch a nadväzne na to obnoviť a budovať spracovateľský potravinársky priemysel. Rezervu v poľnohospodárskej produkcii predstavuje pestovanie energetických plodín.

Tabuľka č. 25 : Výmera pôdy v Košickom kraji (stav k 1.1.2007)

Územie	Celk. výmera územia (ha)	Poľnohospodárskapôda (ha)							Nepoľnohospodárska pôda (ha)
		Spolu	orná pôda	chmeľnica	vinica	záhrada	ovocný sad	TTP	
Okres Spišská Nová Ves	58 741	21 312	9 675	0	0	524	134	10 980	37 489
Okres Trebišov	107 379	79 176	57 488	0	1 619	3 198	684	16 186	28 203
Okres Gelnica	58 442	11 554	914	0	0	308	4	10 328	46 889
Okres Košice I	8 608	1 522	314	0	0	395	30	784	7 086
Okres Košice II	7 992	3 866	2 845	0	0	356	31	635	4 126
Okres Košice III	1 679	391	190	0	0	128	1	71	1 288
Okres Košice IV	5 998	3 453	2 819	0	0	346	71	217	2 545
Okres Košice - okolie	153 337	76 260	55 009	0,0098	60	2 756	494	17 941	77 077
Okres Michalovce	101 855	72 723	47 536	0	355	3 096	327	21 409	29 132
Okres Rožňava	117 332	37 239	10 615	0,0395	146	1 315	60	25 102	80 093
Okres Sobrance	53 818	30 317	16 882	0	621	1 123	306	11 386	23 500
Košický kraj celkom	675 181	337 813	204 286	0,0493	2 801	13 543	2 143	115 040	337 368

Zdroj: Štatistický úrad SR

5.2 Nerastné suroviny

Nerastná surovinová základňa

V Košickom kraji sa nachádzajú energetické, rudné a nerudné suroviny. **Z energetických** surovín sú v kraji malé zásoby zemného plynu, ropy a hnedého uhlia v okresoch Michalovce, Sobrance a Trebišov. V lokalite Hnojné (okres Michalovce) je ložisko lignitu a v okrese Trebišov antracitu. Ekonomicky zaujímavé hodnoty dosahujú zásoby urán-molybdénových rúd v Spišsko-gemerskom Rudohorí, najmä na ložisku Jahodná v okrese Košice-okolie.

Zásoby **rudných surovín** sa nachádzajú v Slovenskom Rudohorí v Spišskej Novej Vsi, Rožňave a Gelnici a v západnej časti okresu Košice – okolie (medené, strieborné rudy, komplexné železné rudy, nikel, molybdén (s uránom), pyrit, olovo, zinok, ortuť a zlato). Zdroje rudných surovín v minulosti vytvorili podmienky pre rozvoj baníctva najmä v okresoch Spišská Nová Ves, Gelnica, Rožňava. V súčasnom období je ťažba v pôvodných lokalitách ekonomicky neefektívna, resp. z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov sa v pripravovaných ťažobných priestoroch nebude realizovať (Strieborná žila v okrese Rožňava) alebo sa odsunula do budúcich období. Z tohto dôvodu sú rudné zásoby 90% ložísk vykazované v kategórii nebilančných zásob, resp. sú odpisované z evidencie zásob.

Z nerudných surovín, ktoré sú rozptýlené takmer v celom regióne, sú to najmä azbest, bentonit, dekoračný kameň (travertín, opál, limnokvarcit), drahé a ozdobné kamene, dolomity, vápenec, kamenná soľ, kaolín, keramické a žiaruvzdorné íly, kremeň, mastenec, sadrovec, sklárske a zlievarenské piesky, magnezit, perlit, zeolit, živec, stavebný kameň, štrkopiesky a tehliarske suroviny. Zásoby nerudných surovín umožnili rozvoj priemyslu stavebných hmôt v Košickom kraji, ťažba niektorých surovín prebieha aj v súčasnosti. Na území okresov Košice I – IV sa ťaží granodiorit, keramické íly, v okrese Košice – okolie štrkopiesky, sialitické íly, vápenec, dolomit, kaolín, mastenec v Gemerskej Polome v okrese Rožňava, v okrese Gelnica vápenec, v okrese Michalovce okrem energetických surovín sa ťažia keramické íly, zeolitový tuf, v okrese Rožňava železná ruda (Nižná Slaná, Jelšava), v okrese Spišská Nová Ves (Poráč) barytová surovina, v okrese Sobrance vápenec, v okrese Trebišov sa ťaží andezit, bentonit, vápenec, zlievarenské piesky a iné suroviny. Perspektívne sú zásoby kamennej soli v Zbudzi, kaolínu v okrese Košice – okolie, magnezitu v Košiciach, vápencov a dolomitov vo viacerých okresoch kraja, živcov, mastenca v Rožňave, sadrovca a andezitu v Spišskej Novej Vsi. Z hľadiska možností širokého využitia je potrebné venovať väčšiu pozornosť ťažbe a spracovaniu zeolitov.

Energetické suroviny

V porovnaní s inými lokalitami na Slovensku sa významné zásoby zemného plynu nachádzajú v okresoch Michalovce, Sobrance a Trebišov (dobývacie priestory Bánovce nad Ondavou, Kapušianske Kľačany, Pavlovce nad Uhom, Pozdišovce a Trebišov, chránené ložiskové územie Rakovec nad Ondavou, Bačkov). Ložisko lignitu sa nachádza v chránenom ložiskovom území (CHLÚ) Hnojné a antracitu v CHLÚ Veľká Tŕňa. Novoobjavené a v súčasnosti skúmané ložisko uránovej rudy sa nachádza v Jahodnej. Nebilančné zdroje uránu sú zdokumentované z oblasti Krompách, Matejoviec n/Hornádom a Spišskej Novej Vsi.

Uvádzame prehľad v súčasnosti platných dobývacích priestorov a CHLÚ energetických surovín (stav k 20.1.2008):

Tabuľka č. 26 : Dobývacie priestory – energetické suroviny

Názov DP	Nerast
Bánovce n./Ond.	zemný plyn
Kapušíanske Kľačany	zemný plyn
Pavlovce nad Uhom	zemný plyn
Pavlovce nad Uhom I	zemný plyn
Pozdišovce I	zemný plyn, gazolín
Spišská Nová Ves V.	rádioaktívne U - rudy a Mo, Cu - rudy
Trebišov	zemný plyn a sprievodné nerasty

Zdroj: Hlavný banský úrad SR

Tabuľka č. 27 : Chránené ložiskové územia – energetické suroviny

Názov CHLÚ	Nerast
Veľká Tŕňa	antracit
Hnojné	lignit
Sp. Nová Ves - Novov. Huta	rádioaktívne suroviny
Košice VI	urán-molybdénové rudy
Bánovce n./Ond.	zemný plyn
Kapušíanske Kľačany	zemný plyn
Pavlovce nad Uhom	zemný plyn
Pavlovce nad Uhom I	zemný plyn
Rakovce n./Ond.	zemný plyn
Bačkov	zemný plyn a sprievodné nerasty
Trebišov	zemný plyn a sprievodné nerasty
Pozdišovce I	zemný plyn, gazolín

Zdroj: Hlavný banský úrad SR

Rudné suroviny

Rudné suroviny sa nachádzajú v tradičných baníckych okresoch Košického samosprávneho kraja – Rožňava, Spišská Nová Ves, Gelnica a v západnej časti okresu Košice-okolie.

Uvádzame prehľad v súčasnosti platných dobývacích priestorov a CHLÚ rudných surovín (stav k 20.1.2008):

Tabuľka č. 28 : Dobývacie priestory – rudné suroviny

Názov DP	Nerast
Nižná Slaná	Siderit
Poráč	komplex. Fe, BaSO ₄ , Cu, Hg rúd
Rožňava I	sideritové rudy s vysok. obsahom Cu
Rožňava III	polymetalické rudy
Rudňany	Fe, Cu, Hg, rudy, baryt, spekularit
Slovinky	Cu rudy

Zdroj: Hlavný banský úrad SR

Tabuľka č. 29 : Chránené ložiskové územia – rudné suroviny

Názov CHLÚ	Nerast
Čučma	Xenotín
Gelnica - Cu rudy	Cu rudy
Helcmanovce	Cu rudy
Hodkovce	kobaltovo-niklové rudy
Hôrka	mangánová ruda
Mlynky	Cu-Fe rudy
Mníšek nad Hnilcom	polymetalické rudy
Nižná Slaná	Siderit
Nižná Slaná - siderit	Siderit
Nižný Medzev	komplexné železné rudy
Ochtiná I	Mo, W rudy
Poráč	komplex. Fe, BaSO ₄ , Cu, Hg rudy

Prakovce	polymetalické rudy
Rožňava	sideritové rudy s vysokým obsahom Cu
Rožňava III	polymetalické rudy
Rudňany	Fe, Cu, Hg rudy, baryt, spektarit
Slovinky	Cu rudy
Smolník	pyrit, chalopyrit
Vlachovo	Au, Ag rudy

Zdroj: Hlavný banský úrad SR

Nerudné suroviny

Zastúpenie nerudných surovín v Košickom kraji je rozmanité a nachádza sa na celom jeho území. Sú to rôzne druhy stavebného kameňa, tehliarske hliny, štrkopiesky, kaolín, vápenec, mastenec a iné. Z celoslovenského pohľadu sú na území kraja dôležité najmä zásoby kamennej soli (Zbudza), a tiež zásoby magnezitu (Košice) a rádioaktívnych surovín (Košice a Spišská Nová Ves). V okrese Košice-okolie je vyhlásené chránené ložiskové územie na ochranu využitia tepelnej energie zemskej kôry (Ďurkov a ďalších 31 katastrálnych území, tvoriacich kompaktné územie).

Uvádzame prehľad v súčasnosti platných dobývacích priestorov a CHLÚ rudných surovín (stav 20.1.2008):

Tabuľka č. 30 : Dobývacie priestory – nerudné suroviny

Názov DP	Nerast
Beša	kremičitý piesok
Brehov	andezit
Brekov	vápenec
Brezina	bentonit
Brezina I	bentonit
Brezina II	perlit
Bystré	tehliarske íly
Čaňa	štrkopiesky
Čemerné	tehliarske íly
Čičava	ryodacit
Čoltovo	vápenec
Čoltovo I.	vápenec
Dobšiná I	azbestonosný serpentinit
Dvorníky	korekčné sialitické íly
Gemerská Hôrka	sadrovec, anhydrit
Gemerská Poloma	mastenec
Honce	vápenec
Hostovce	vápenec
Jaklovce	vápenec
Košice	magnezit
Košice IV	granodiorit
Kráľovce	štrkopiesky
Ladmovce	vápenec
Ladmovce I	vápenec
Ladmovce II	vápenec
Lastovce	tehliarske íly
Malá Vieska	dolomitické piesky
Markušovce	vápenec
Markušovce I.	baryt
Michaľany	bentonit
Michalovce	tehliarske íly, halozit
Milhost'	štrkopiesky
Olcava	vápenec
Oreské	vápenec, dolomit, dolomitický vápenec
Ploské	magnezit a dolom.magnezit
Poráč I	baryt

Pozdišovce	keramické íly
Pusté Čemerné	zeolit (zeolitizovaný, klinoptilitový ryodacitový tuf)
Rudník	kaolín (kaolinické piesky)
Rudník I	živce
Silická Brezová	mramor
Silická Brezová I	vápenec
Skrabské - starý lom	vápenité sliene
Slanec	andezit
Slavec	vápence
Smižany	tehliarske hliny
Spišská Nová Ves	sadrovec a anhydrit
Spišská Nová Ves I	sadrovec a anhydrit
Spišská Nová Ves IV	karbonáty pre stavebné účely
Spišské Podhradie	tehliarske suroviny
Spišské Tomášovce	paleogenny pieskovec
Svätuše	andezit
Švedlár	kremeň
Ťahanovce	keramické íly
Tisinec	tehliarske íly
Trebejov	dolomit
Trnava pri Laborci	tufit
Včeláre	vápenec
Vechec	andezit
Vefaty	bentonit
Vinné	andezit
Vyšný Klátov I	amfibolit
Zbudza	kamenná soľ
Zemplínske Hámre	andezit
Žehra	travertín

Zdroj: Hlavný banský úrad SR

Tabuľka č. 31 : Chránené ložiskové územia – nerudné suroviny

Názov CHLÚ	Nerast
Beša	kremitý piesok
Brehov	andezit
Brehov I	živce
Brezina	bentonit
Brezina I	bentonit
Brezina I (Byšta)	perlit
Bystré	tehliarske íly
Čaňa	štrkopiesky
Čičava	ryodacit
Čoltovo	vápenec
Čoltovo I	vápenec
Dobšiná I	azbestonosný serpentinit
Dvorníky	korekčné sialitické íly
Fintice	andezit
Fintice I	andezit
Fintice II	bentonit
Folkmárska skala	vápenec
Gemerská Hôrka	sadrovec a anhydrit
Gemerská Poloma	mastenec
Gemerská Ves	baryt, anhydrit, sadrovec
Hodkovce I	keramické íly
Honce	vápenec
Hošťovce	vápenec

Jaklovce	vápenec
Jaklovce I	baryt
Jaklovce II - azbest	azbest
Košice	magnezit
Košice IV	granodiorit
Košice V	magnezit
Kráľovce	štrkopiesky
Ladmovce	vápenec
Ladmovce I	vápenec
Ladmovce II	vápenec
Lastovce	tehliarske íly
Malá Bara	perlit
Malá Vieska	dolomitické piesky
Markušovce	vápenec
Markušovce I	baryt
Matejovce nad Hornádom	sadrovec, anhydrit
Meliata	keramické íly
Michaľany	bentonit
Michalovce	tehliarske íly, halozit
Michalovce I	keramické íly
Milhošť	štrkopiesky
Mníšek nad Hnilcom I	kremeň
Nováčany	živce
Nováčany I	kaolín
Nováčany II	kaolín
Ochtiná - magnezit	magnezit
Olcava	vápenec
Oreské	vápenec, dolomit, dolomitický vápenec
Ploské	magnezit
Pozdišovce	keramické íly
Pusté Čemerné	zeolit
Rovné	magnezit
Rovné - Burda	magnezit
Rožkovany	štrkopiesky
Rudník	kaolín (kaolinické piesky)
Rudník I	živce
Rudník II	živce
Rudník III	kaolín
Ruskov	andezit
Ruskov I	andezit
Silická Brezová	mramor
Silická Brezová I	vápenec
Slanec	andezit
Slavec	vápenec
Slavošovce	živce
Smižany	tehliarske hlíny
Smižany I	sadrovec, anhydrit
Smolník II	kremeň
Spišská Nová Ves	sadrovec a anhydrit
Spišská Nová Ves I	sadrovec a anhydrit
Spišská Nová Ves IV	dolomit, dolomitický vápenec
Spišská Nová Ves V	anhydrit
Spišské Tomášovce	paleogenny pieskovec
Stará Voda	kremeň
Svätušie	andezit

Štofová dolina	kremeň
Švedlár	kremeň
Ťahanovce	keramické íly
Trebejov	dolomit
Trnava pri Laborci	tuf
Trstené pri Hornáde	keramické íly a ílovce
Včeláre	vápenec
Včeláre I	korekčné sialitické íly
Vecheč	andezit
Vefaty	bentonit
Vinné	andezit
Vojka	zlievarenské piesky
Vyšný Klátov I	amfibolit
Závadka	kremeň
Zbudza	kamenná soľ
Zemplínske Hámre	andezit
Zlatá Idka	turmalín
Žehra	travertín

Zdroj: Hlavný banský úrad SR

Stručné zhodnotenie výskytu nerastných surovín podľa okresov

Okresy Košice I – IV

V severnej časti zastavaného územia mesta Košice sa nachádza významné ložisko magnezitu celoslovenského významu. V mestskej časti Ťahanovce sa nachádza dobývací priestor keramických ílov, ráta sa s jeho ťažbou aj v budúcnosti. V západnej časti mesta má vymedzené chránené ložiskové územie ložisko urán-molybdénových rúd.

Okres Košice-okolie

Nerudné suroviny svojou rôznorodosťou potvrdzujú zastúpenie takých významných surovín, ako je vápenec, andezit, granodiorit, dolomit, amfibolit a štrkopiesky použiteľné k stavebným účelom, ako i keramické suroviny a suroviny so žiaruvzdorným charakterom – azbest a magnezit.

Keramický íl – veľké zásoby kaolínu sú potvrdené geologickým prieskumom v oblasti Rudník – Jasov. Vápenec a vápencové piesky v Malej Vieske – Družstevná pri Hornáde majú vhodné ťažobné podmienky.

Vysokopecný vápenec v lokalite Včeláre je perspektívnym ložiskom s dobrou kvalitou. Vápenec pre špeciálne účely sa nachádza v lokalite Hostovce, ťažobná činnosť sa predpokladá aj v budúcom období.

Sialitická surovina vhodná k výrobe cementu sa ťaží v lokalite Dvorníky – Včeláre. Perspektívnosť ložiska je potvrdená vysokými zásobami suroviny. Zo stavebných surovín sa predpokladá pokračovať v ťažbe dolomitu v lokalite Trebejov, amfibolitu v lokalite Vyšný Klátov.

Okres Gelnica

V okrese Gelnica sa v súčasnosti ťaží len vápenec v dobývacom priestore Jaklovce. V dobývacom priestore Švedlár sa kremeň neťaží. V okrese sa nachádzajú zásoby rudných surovín (meď, olovo, zinok, striebro, pyrit), s ktorých ťažbou sa v budúcnosti neráta a nerudných surovín (kremeň, vápenec), z ktorých je perspektívna ťažba vápenca v Margecanoch a vo Folkmárskej Skale.

Okres Michalovce

V okrese sa vyskytujú ložiská energetických surovín – ropy a zemného plynu:

- zemný plyn a gazolín: Ptrukša, Kapušianske Kláčany, Bánovce nad Ondavou, Pavlovce nad Uhom – Stretava, Pozdišovce – Trhovište, Rakovec nad Ondavou a Senné.
- lignit: Hnojné – určené CHLÚ

Okres je známy aj prítomnosťou ložísk nerudných surovín, ako napr.: halloyzitu: Michalovce - Biela Hora, kamennej soli v Zbudzi, keramických ílov v Michalovciach – Bielej Hore, Pozdišovciach, korekčných keramických surovín: Trnava pri Laborci, Oreské, stavebného kameňa: Oreské, Vinné a zeolitu: Kučín – Pusté Čemerné, dobývací priestor Pusté Čemerné.

Okres Rožňava

Okres je tradičným baníckym okresom v rámci Slovenska. Prírodné podmienky a historické tradície vytvorili z ťažby a spracovania nerastných surovín (najmä rúd) základné ekonomické odvetvie v tomto území. Súčasný stav, charakteristický nevyhnutnosťou útlmu neefektívnych banských a upravných prevádzok sa postupne mení a pripravuje sa rozšírenie ložísk a zvýšenie ťažby a spracovania pri zabezpečení súčasných ekologických opatrení. Pre rozvoj ekologicky nezávadnej ťažby a výroby na báze tradičných nerastných surovín sú v okrese Rožňava dostatočné surovinné zdroje.

V súčasnosti sa ťaží ložisko mastenca Gemerská Poloma a ložisko sideritu Nižná Slaná; existujú projektové zámery obnovenia, resp. otvorenia ťažby komplexných Cu-Ag rúd v priestore Bane Mária – Rožňava III a sadrovca-anhydritu v Gemerskej Hôrke.

Okres Sobrance

Územie okresu Sobrance je chudobné na nerastné suroviny. V okrese sa v minulosti ťažil vápenec (dobývací priestor Beňatina) a tehliarske íly (dobývací priestor Krčava).

Okres Spišská Nová Ves

Okres Spišská Nová Ves môžeme hodnotiť ako okres s bohatou tradíciou baníctva a zásobami nerastných surovín. V okrese sa nachádzajú hlavne zásoby rúd železa, medi, striebra a baritu, ďalej zásoby kameňa, sadrovca a vápencov. Najrozsiahlejšia ťažba rúd bola v minulosti na ložisku, nachádzajúcom sa v katastrálnom území sídiel Rudňany – Poráč, kde sa ťažili komplexné rudy (meď a baryt). Z nerudných surovín sa v okrese ťaží sadrovec a anhydrit na ložisku Novoveská Huta, stavebný kameň v niekoľkých lokalitách, a to v Olcnave a v Spišských Tomášovciach.

Okres Trebišov

Na území okresu sa nachádzajú tieto nerastné suroviny:

- gazolín, zemný plyn: Kapušianske Kľačany – Ptrukša, Rakovec nad Ondavou, Trebišov, Bačkov
- antracit: Veľká Trňa
- bentonit: Lastovce, Brezina
- stavebný kameň: Svätuš, Brehov, Ladmovce
- tehliarska surovina: Lastovce

5.3 Zdroje geotermálnej energie

Košický kraj má vďaka svojim prírodným podmienkam významný potenciál geotermálnej energie, ktorý je na základe doterajších výskumov a prieskumov ohodnotený na 4153 MW_t, čo predstavuje 75% celoslovenského potenciálu. Zdroje geotermálnej energie sú zastúpené predovšetkým geotermálnymi vodami, ktoré sú viazané na hydrogeologické kolektory nachádzajúce sa (mimo výverových oblastí) v hĺbkach 200 – 5000 m.

Doteraz realizovanými vrtmi (hlbokými 160 – 3616 m) bolo v Košickom kraji overených okolo 389 l.s⁻¹ vôd s teplotou na ústí vrtu 18 – 129 °C, ktorých tepelný výkon predstavuje 104 MW_t (pri využití po referenčnú teplotu 15 °C), čo je cca 34% slovenského celkového potenciálu geotermálnej energie. Výdatnosť vrtov pri voľnom prelive sa pohybovala v rozmedzí od 4,0 l.s⁻¹ do 65 l.s⁻¹, prevažuje Na-HCO₃-Cl a Na-Cl typ vôd s mineralizáciou 0,6 – 31 g/l.

Pre ilustráciu prínosu využívania tohto zdroja energie uvádzame, že pri výrobe 25 MW_t z geotermálnych zdrojov sa v našich podmienkach ušetrí za rok asi 42 600 t hnedého uhlia (pri 200 dňoch vykurovania), alebo 16 mil. m³ zemného plynu. Nahradením týchto palív sa znižujú u hnedého uhlia emisie tuhých látok o 208 t/rok, SO₂ o 790 t/rok, NO_x o 125 t/rok a CO₂ o 42 t/rok, u zemného plynu predstavuje zníženie emisií tuhých látok 1,5 t/rok, u SO₂ 0,3 t/rok, u NO_x 59 t/rok a u CO₂ 4,32 t/rok (Atlas geotermálnej energie Slovenska, 1995).

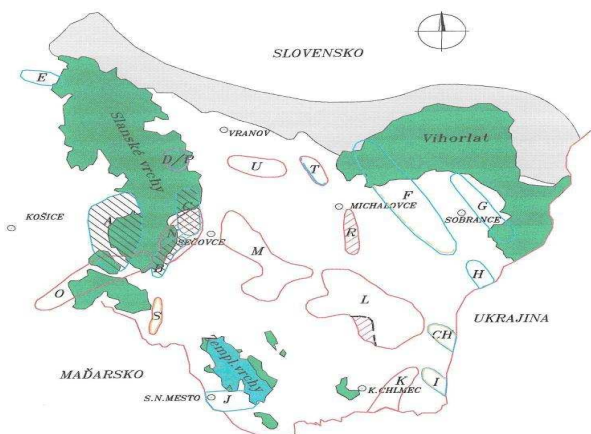
V súčasnosti sa geotermálna energia v Košickom kraji využíva na 1 lokalite – termálne kúpalisko Byšta. Ďalší potenciál využívania tohto obnoviteľného zdroja predstavuje projekt v Košickej kotline s elektrickým výkonom 5 MW s očakávanou ročnou výrobou elektriny 40 GWh, avšak tento projekt ešte nebol zrealizovaný z dôvodu komplikovanej projektovej prípravy.

Územie Košického kraja, najmä Košická kotlina a Východoslovenská nížina, sa vyznačuje najvyššími hodnotami merného povrchového tepelného toku, prítomnosťou perspektívnych kolektorov. Značným potenciálom geotermu aj v oblasti strednotepelných zdrojov sa vytvára predpoklad na elektrárenské využitie s použitím technológie binárneho organického cyklu. Podľa doterajších zistení, kalkulácií a odhadov (zdroj TU KE – COZE) je možné vytvoriť elektrárenské kapacity na úrovni niekoľkých desiatok MWe.

Geotermálne vody s teplotou nad 100 °C boli overené podrobným prieskumom v juhovýchodnej časti geotermálnej oblasti Košická kotlina, na lokalite Ďurkov - Svinica. V roku 1998 a 1999 tu boli realizované tri vrty s hĺbkou 2252 – 3210 m. Rezervoár geotermálnych vôd sa nachádza v hĺbke 2000 – 3500 m. Výdatnosť voľného prelivu počas hydrodynamických skúšok sa pohybovala v intervale 50 – 65 l.s⁻¹, teplota na ústí vrtov dosahovala 123 – 129 °C, ložisková teplota v hĺbke 3000 m dosahovala hodnotu 143 °C. Priemerná hustota tepelného toku dosahuje 94,4 mW/m². V oblasti Ďurkov - Svinica boli prírodné zásoby geotermálnej energie ohodnotené na 113,4 MW_t a využiteľné množstvo geotermálnej energie, stanovené modelovaním je cca 90 MW_t, čo zodpovedá množstvu zásob geotermálnych vôd o hodnote 470 l/s. Tieto údaje sa týkajú geotermálnej energie vody, pričom odhadovaný využiteľný potenciál geotermálnej energie suchého skalného prostredia je 10-násobne vyšší – cca 900 MW_t. Geotermálna energia tejto lokality bude využívaná v systéme centrálneho zásobovania teplom mesta Košice. Obce Olšavskej kotliny (Svinica, Ďurkov, Olšovany, ...) v súčasnosti projektujú výstavbu ďalšieho geotermálneho strediska, ktoré bude produkovať tepelnú a elektrickú energiu pre potreby ekonomicko-sociálneho rozvoja regiónu. Uvedené stredisko bude využívať termálne vody ložiska Ďurkov - Svinica.

Ďalšie bohaté zdroje geotermálnej energie je možné – na základe výsledkov prieskumných prác v 70-tych rokoch – očakávať aj v oblasti Východoslovenskej nížiny. Podľa údajov a záverov Pre-Feasibility štúdie „Geotermálne štruktúry vo Východoslovenskej nížine a možnosti ich využitia“ (2008) pre získanie zdrojov geotermálnej energie bolo vyčlenených 17 perspektívnych území zahrňujúcich štruktúry: Ďurkov – Košický Klečenov, Zemplínska Teplica – Malé Ozorovce, Sečovce západ – Kravany, Klokočov – Bunkovce, Ubrež – Sobrance, Bežovce – Záhор – Pinkovce, Slemence, Boťany, Borša – Slovenské Nové Mesto, Bačka, Budkovce – Raškovce – Čičarovce, Dvorianky – Sečovce východ – Trebišov, Bačkov – Trnávka pri Sečovciach – Ozorovce, Ždaňa – Slanec, Michalovce – Zemplínska Široká, Byšta – Brezina a Vôľa – Petrovce (obr. č. 15).

Obrázok č. 15 : Perspektívne geotermálne územia vo Východoslovenskej nížine

Technický využiteľný energetický potenciál geotermálnej energie v Košickom kraji sa odhaduje na úrovni 66 PJ (zdroj: Energetická politika KSK, 2007).

5.4 Prírodné bohatstvo

Rozsiahle zachované prírodné prostredie kraja, prírodné krásy spolu s atraktívnymi umelými vodnými plochami Zemplínskej šíravy a Ružína, ako aj bohatstvo kultúrohistorických pamiatok vytvárajú optimálne podmienky pre rozvoj turizmu. Najvýznamnejšími turistickými oblasťami medzinárodného významu sú Zemplínska šírava, Slovenský raj, Pleisy pri Krompachoch, Slovenský kras. Okrem toho sa na území kraja nachádza množstvo oblastí regionálneho a lokálneho významu ako i prímestské rekreačné strediská. Z hľadiska kultúrohistorického najrozsiahlejšími turistickými atrakciami sú mestská pamiatková rezervácia v Košiciach a Spišský hrad s okolitými pamiatkami (kostol Sv. Ducha v Žehre, Spišské Podhradie, Spišská Kapitula), ktoré sú zaradené do svetového kultúrneho dedičstva. Medzi najvýznamnejšie Národné kultúrne pamiatky patria hrad Krásna Hôrka a kaštieľ v Betliari.

Do svetového prírodného dedičstva sú zaradené jaskyne Slovenského krasu a Aggteleckého krasu (spolu 13 jaskýň). Vyhladávaným prírodným výtvorom je Herlianský gejzír v okrese Košice-okolie, ktorý je jedinečnou prírodnou zvláštnosťou.

5.5 Kultúrne dedičstvo

K hlavným prvkom architektonického a kultúrneho dedičstva Košického kraja patria:

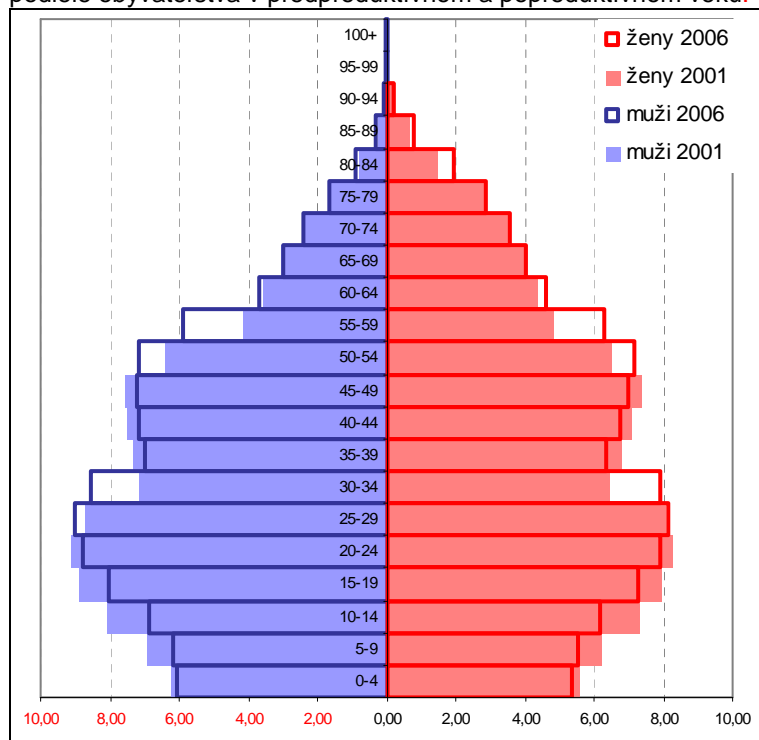
- historické centrum mesta Košice – mestská pamiatková rezervácia s najväčšou gotickou katedrálou v krajine,
- jeden z troch najväčších a najzaujímavejších pokladov na svete: Košický zlatý poklad (3000 zlatých mincí), vystavený vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach,
- hrady, zámky a kaštiele – najzachovalejšie a najlepšie udržiavané na Slovensku (Betliar – cena Európa Nostra 1994, Krásna Hôrka), najimpozantnejšie zrúcaniny v Európe (UNESCO) – Spišský hrad,
- nástenné maľby v kostoloch, hradoch a kaštieloch – zatiaľ nevyužívané pre potreby cestovného ruchu (okrem niekoľkých výnimiek – Žehra, Štítnik),
- kláštory a kláštorné komplexy (Jasov, Brehov, Leles),
- solitéry – osamotené architektonické pamiatky (kaštiele, kúrie) roztrúsené na vidieku – k niektorým sa viažu historické osobnosti (Borša – František Rákoczy II., Staré – Zichy),
- viacero tradičných alebo súčasných múzeí, medzi ktorými je ojedinelé Múzeum gitár v Sobranciach,
- verejné a súkromné galérie,
- divadlo Romathan (jediné rómske divadlo v SR) a divadlo Thália (maďarské divadlo).

6. Ľudské zdroje

6.1. Demografia

Ku koncu roka 2007 žilo v Košickom kraji 774 103 obyvateľov, čo je 14,3% z celkovej populácie Slovenska, podiel žien tvoril 51,5%. Rozloženie obyvateľstva rámci kraja je nerovnomerné. Najviac obyvateľov kraja žije v krajskom meste Košice s podielom 30,3% z celkového počtu. Medzi hustejšie osídlené okresy v kraji patria okresy Michalovce, Košice – okolie, Trebišov a Spišská Nová Ves.

Košický kraj má v porovnaní s inými regiónmi Slovenskej republiky priaznivú vekovú štruktúru obyvateľstva. Podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku dlhodobo prevyšuje celoslovenský priemer, zatiaľ čo podiel poproduktívnej časti obyvateľstva je pod celoslovenským priemerom. Index starnutia je na úrovni 1 bodu, čo svedčí o vyrovnanom podiele obyvateľstva v predproduktívnom a poproduktívnom veku.

Graf č. 4 : Pohlavná a veková štruktúra obyvateľstva Košického kraja v rokoch 2001 a 2006 (%)

Zdroj údajov: Štatistický úrad SR

Tabuľka č. 32 : Stredný stav obyvateľstva v krajoch SR v rokoch 2001 a 2006

Územie	2001			2006		
	Spolu	Z toho ženy	Podiel na obyv. SR (%)	Spolu	Z toho ženy	Podiel na obyv. SR (%)
Bratislavský kraj	599053	315659	11,1	604927	318553	11,2
Trnavský kraj	550982	282561	10,2	554644	284544	10,3
Trenčiansky kraj	605503	309400	11,3	600202	306897	11,1
Nitriansky kraj	713237	368597	13,3	707816	365730	13,1
Žilinský kraj	692343	352279	12,9	694922	354140	12,9
Banskobystrický kraj	662128	342539	12,3	656431	339970	12,2
Prešovský kraj	790321	401718	14,7	799597	406624	14,8
Košický kraj	766213	394343	14,2	772645	397802	14,3
SR spolu	5379780	2767096	100,0	5391184	2774260	100,0

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka č. 33 : Pohyb obyvateľstva v krajoch SR v rokoch 2001 a 2006 (na 1000 obyvateľov)

Územie	2001			2006		
	Prírodný prírastok (úbytok)	Prírastok (úbytok) sťahovaním	Celkový prírastok (úbytok)	Prírodný prírastok (úbytok)	Prírastok (úbytok) sťahovaním	Celkový prírastok (úbytok)
Bratislavský kraj	-1,57	2,00	0,44	0,11	4,94	5,05
Trnavský kraj	-1,54	1,39	-0,15	-0,98	2,61	1,63
Trenčiansky kraj	-1,08	-0,65	-1,73	-1,33	0,43	-0,90

Nitriansky kraj	-3,08	0,64	-2,44	-2,78	1,09	-1,69
Žilinský kraj	0,91	-0,49	0,43	0,51	0,30	0,81
Banskobystrický kraj	-1,86	0,05	-1,81	-1,44	-0,63	-2,07
Prešovský kraj	3,88	-0,79	3,09	3,46	-1,10	2,36
Košický kraj	1,73	-0,11	1,62	2,16	-0,69	1,47
SR spolu	-0,16	0,19	0,03	0,11	0,71	0,83

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka č. 34 : Pohyb obyvateľstva v okresoch Košického kraja v roku 2006 (na 1000 obyvateľov)

Územie	Stredný stav obyvateľstva	Živorodenosť	Úmrtnosť	Prírodný prírastok (úbytok)	Prírastok (úbytok) sťahovaním	Celkový prírastok (úbytok)
Gelnica	30 990	15,33	11,43	3,91	-0,52	3,39
Košice I	67 930	9,41	9,21	0,21	-3,28	-3,08
Košice II	80 358	9,62	6,79	2,82	-0,63	2,19
Košice III	30 228	10,68	5,39	5,29	-9,89	-4,60
Košice IV	56 388	10,43	11,58	-1,15	-0,67	-1,83
Košice – okolie	111 431	13,94	9,72	4,22	3,78	8,00
Michalovce	109 610	11,30	9,83	1,47	-0,75	0,72
Rožňava	61 997	10,94	11,34	-0,40	-0,40	-0,81
Sobrance	23 303	9,45	14,00	-4,55	1,80	-2,75
Spišská Nová Ves	95 710	13,92	7,76	6,16	-2,70	3,46
Trebišov	104 700	11,81	10,61	1,19	-0,03	1,17
Košický kraj	772 645	11,72	9,56	2,16	-0,69	1,47

Zdroj: Štatistický úrad SR

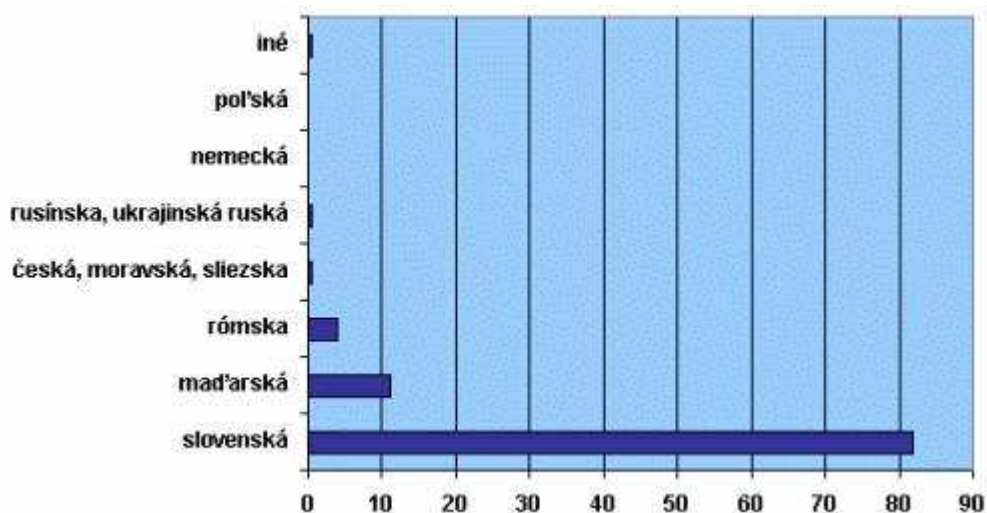
Národnostná štruktúra obyvateľstva

Z národnostných menšín má v Košickom kraji najvyššie zastúpenie maďarská národnostná menšina, ktorá sa na počte obyvateľov kraja podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 podieľala 11 %. Na druhom mieste je rómska národnostná menšina s podielom 4,0 % na celkovom počte obyvateľov. Ostatné národnostné menšiny majú menšie ako jedno percentné zastúpenie.

Národnostná štruktúra obyvateľov v Košickom kraji v %, porovnanie s priemerom SR podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001:

Územie	slovenská	maďarská	rómska	česká, moravská, sliezská	rusínska, ukrajinská, ruská	nemecká	poľská	iné
KE kraj	81,8	11,2	3,9	0,6	0,6	0,3	0,05	0,6
SR	85,6	10,5	1,7	1,1	0,7	0,1	0,05	0,3

Národnostná štruktúra obyvateľov v Košickom kraji

V roku 2006 v rámci Košického kraja žilo viac ako 88 % obyvateľov slovenskej národnosti. Maďarská národnostná menšina sa podieľala 11 %, rómska 4,6 %, rusínska a ukrajinská národnostná menšina mala 0,6 % zastúpenie a nemecká národnostná menšina 0,2 %. Ostatné národnostné menšiny majú ešte menšie zastúpenie. Prítomnosť národnostných menšín v Košickom kraji prispieva k odstraňovaniu jazykových bariér a k vytváraniu trvale udržateľného multikultúrneho a multifunkčného prostredia, ktorý sa dá pozitívne využiť najmä pri cezhraničnej spolupráci so susednými krajinami, najmä s Maďarskou republikou a Ukrajinou.

6.2. Vzdelanostná štruktúra

Košický kraj má priaznivú vzdelanostnú úroveň obyvateľstva. Najväčší podiel tvorí ekonomicky aktívne obyvateľstvo s úplným stredným vzdelaním. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva sa odvíja vo veľkej miere od sídelnej štruktúry. V mestách je vyššie zastúpenie obyvateľov s univerzitným a stredoškolským vzdelaním, pričom najvyššie zastúpenie obyvateľstva s vyšším vzdelaním sa viaže na krajské mesto Košice. Zvyšuje sa počet absolventov stredných, ale aj vysokých škôl aj v menších mestách a obciach, avšak z dôvodu nedostatku voľných pracovných miest vyžadujúcich vyššie vzdelanie, resp. nízkych miezd absolventi škôl odchádzajú za prácou do iných regiónov, alebo krajín.

Tabuľka č. 35 : Štruktúra obyvateľstva SR (vo veku 15 rokov a viac) podľa ukončeného vzdelania (rok 2001)

Kraj	Obyvateľstvo nad 15 rokov		základné a neukončené	stredné	Najvyššie ukončené vzdelanie			bez vzdelania	nezistené
					úplné stredné	vyššie	vysokoškolské		
Bratislavský	abs.	509 793	98 042	114 838	173 270	5 233	102 076	640	15 694
	v %	100,00	19,20	22,50	34,00	1,00	20,00	0,10	3,10
Trnavský	abs.	453 444	131 983	146 009	129 818	2 466	33 254	1 693	8 221
	v %	100,00	29,10	32,20	28,60	0,50	7,30	0,40	1,80
Trenčiansky	abs.	496 720	121 000	162 927	157 842	2 688	42 060	1 074	9 129
	v %	100,00	24,40	32,80	31,80	0,50	8,50	0,20	1,80
Nitriansky	abs.	589 987	184 053	177 455	168 175	3 026	46 188	2 215	8 875
	v %	100,00	31,20	30,10	28,50	0,50	7,80	0,40	1,50
Žilinský	abs.	551 405	147 374	174 765	170 998	3 523	47 785	1 624	5 336
	v %	100,00	26,70	31,70	31,00	0,60	8,70	0,30	1,00
Banskobystrický	abs.	542 031	161 751	147 333	167 599	3 011	46 426	2 496	13 415
	v %	100,00	29,80	27,20	30,90	0,60	8,60	0,50	2,50
Prešovský	abs.	609 918	183 688	175 814	187 600	3 156	47 992	1 737	9 931
	v %	100,00	30,10	28,80	30,80	0,50	7,90	0,30	1,60
Košický	abs.	610 664	169 465	165 003	196 127	3 545	57 543	4 050	14 931
	v %	100,00	27,75	27,02	32,12	0,58	9,42	0,66	2,45

Zdroj: Štatistický úrad SR – Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Vzdelanostná štruktúra pracovnej sily – absolventi

Najdôležitejšou prípravou pre trh práce je vzdelávanie na stredných a vysokých školách.

Pri prechode spoločnosti do 21. storočia sa vyžadujú veľké zmeny v príprave mládeže na život a prácu v globalizujúcej sa spoločnosti, spoločnosti založenej na poznaní a poznatkoch, na nových kompetenciách a zručnostiach, najmä v oblasti informačných technológií. Úlohou škôl je preto pripravovať absolventov stredných škôl nielen pre regionálny a slovenský trh práce a štúdium na slovenských vysokých školách, ale i pre európsky trh práce a štúdium na špičkových zahraničných vysokých školách, zahraničných, ale najmä domácich špičkových pracoviskách i v oblasti celej škály remesiel, obchodu a služieb.

Počet školských zariadení v KSK

Počet a štruktúra vzdelávacích inštitúcií

Vzdelávanie na Slovensku je zabezpečované sieťou vzdelávacích inštitúcií. Okrem inštitúcií zabezpečujúcich vzdelávanie v rámci povinnej školskej dochádzky (materské, základné školy) je vybudovaná sieť stredných a vysokých škôl. Pretože ekonomický rozvoj regiónov je možné realizovať najmä prostredníctvom rozvoja spoločnosti založenej na vedomostiach, na Slovensku pôsobí veľký počet vzdelávacích inštitúcií v oblasti andragogiky v rámci celoživotného vzdelávania.

Stredné školy

Profesionálna príprava pre budúce zamestnanie je úlohou stredných a vysokých škôl. Po ukončení základnej školy 96% žiakov pokračuje v štúdiu na stredných školách. V SR sieť stredných škôl tvoria:

- gymnáziá
- stredné odborné školy (SOŠ)
- združené stredné školy (ZSS)
- stredné odborné učilištia a učňovské školy (SOU a UŠ)

Významným prvkom pripravenosti pracovnej sily so stredoškolským vzdelaním pre trh práce (a pre prácu vo firmách zahraničných investorov) sú jazykové zručnosti. Preto sa venuje veľká pozornosť už v sieti stredných škôl jazykovému vzdelávaniu, ktoré nadväzuje na jazykové vzdelávanie v základných školách. Najväčší priestor pre výuku viacerých jazykov dávajú gymnáziá, ktoré sú zriadené ako bilingválne. Cudzí jazyk je tak súčasťou výuky iných predmetov. Ako druhý vyučovací jazyk je zvolená prevažne angličtina (12 v SR, 1 v Košickom kraji). Ďalšími jazykmi sú španielčina (6 v SR, 1 v Košickom kraji), francúzština (4 v SR, 1 v Košickom kraji), nemčina (4 v SR), taliančina (1 v SR). Na iné jazyky je zamerané jedno štátne bilingválne gymnázium a jedno súkromné bilingválne gymnázium. Ďalšou prednosťou kraja je skutočnosť, že v prihraničných regiónoch prebieha výuka na základných a stredných školách v jazyku maďarskom a slovenskom. Celkovo takýchto stredných priemyselných škôl, gymnázií a zdravotných škôl s vyučovacím jazykom maďarským v kraji je 7.

Tabuľka č. 36 : Počet stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK v mestách Košického kraja (rok 2007 - 2008)

Mesto	Školy									
	gymnázia	stredné priemysel. školy	združené stredné školy	stredné odborné učilištia	obchodné a hotelové akadémie	spojené školy	stredné zdravotnícke školy	stredné vet. a poľ. školy	stredné školy podnikania	stredné umelecké školy
Čierna nad Tisou	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–
Dobšiná	1	–	–	1	–	–	–	–	–	–
Gelnica	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Košice	8	6	2	8	4	–	2	1	–	3
Kráľovský Chlmec	1	–	–	–	–	1	–	–	–	–
Krompachy	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Medzev	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–
Michalovce	2	–	2	–	1	–	1	–	–	–
Moldava nad Bodvou	1	–	–	–	–	–	–	1	1	–
Prakovce	–	–	–	1	–	1	–	–	–	–
Pribeník	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–
Rožňava	1	1	1	1	1	–	1	–	–	–
Sečovce	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–
Sobrance	1	–	–	–	–	1	–	–	–	–
Spišská Nová Ves	2	2	2	1	–	1	–	–	–	–
Strážske	–	1	–	–	–	–	–	–	1	–
Štítnik	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–
Trebišov	1	–	1	–	1	–	–	–	–	–
Viničky	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–

Veľké Kapušany	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-
Zdroj: Košický samosprávny kraj										

Stredné školstvo v KSK a jeho vzdelávanie

Oblasť správy a riadenia škôl a školských zariadení

V zriaďovateľskej pôsobnosti KSK bolo k 31. 12. 2007 21 gymnázií, 10 stredných priemyselných škôl, 2 stredné školy podnikania, 3 stredné umelecké školy, 4 stredné zdravotnícke školy, 8 združených stredných škôl, 6 spojených škôl, 2 stredné poľnohospodárske školy, 1 stredná veterinárna škola, 6 obchodných akadémií, 1 hotelová akadémia, 17 stredných odborných učilišť, 1 školský majetok (bez právnej subjektivity), 4 štátne jazykové školy (z toho 2 bez právnej subjektivity), 5 škôl v prírode, 1 centrum voľného času, 1 školský klub detí (bez právnej subjektivity), 3 strediská záujmovej činnosti (bez právnej subjektivity), 57 školských stravovacích zariadení (bez právnej subjektivity) a 21 domovov mládeže (z toho 18 bez právnej subjektivity).

Vo februári bol na 10. zasadnutí Zastupiteľstva KSK odsúhlasený Návrh riešenia problematiky vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v podmienkach stredných škôl. V súvislosti s tým bol vypracovaný projekt osemročnej strednej odbornej školy pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a zaslaný na schválenie k jeho zaradeniu do experimentálneho overovania na Štátny inštitút odborného vzdelávania a Ministerstvo školstva SR.

V decembri bola na 15. zasadnutí Zastupiteľstva KSK predložená II. etapa Racionalizácie škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja, ktorá bola pokračovaním začatých racionalizačných opatrení. Zároveň obsahovala administratívne úpravy siete škôl a školských zariadení, aby korešpondovala so skutočným stavom.

Na tom istom zasadnutí zastupiteľstva bola schválená Koncepcia rozvoja športu Košického samosprávneho kraja, cieľom ktorej je podporiť rozvoj vrcholového, výkonnostného a v neposlednom rade mládežníckeho športu na celom území KSK.

Oblasť financovania škôl a školských zariadení

Úrad Košického samosprávneho kraja predložil dňa 11. decembra 2006 na 9. rokovaní Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja návrh rozpočtu škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK na roky 2007 - 2009. Uvedený návrh rozpočtu bol prijatý uznesením Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja č. 181/2006.

Demografická krivka kraja

Základné školy

Z demografického vývoja uvedeného nižšie je zrejmé, že k najvýraznejšiemu poklesu absolventov základných škôl dochádza v rokoch 2006 až 2009. Po predpokladanom náraste v rokoch 2010 až 2012 bude pokračovať pokles absolventov základných škôl, čo predstavuje pokles oproti roku 2006 o 24,4 %.

Tabuľka č. 37 : Demografický vývoj počtu absolventov ZŠ v KSK

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet absolventov ZŠ	11448	11158	10683	9969	9251	9363	9571	9292

Stredné školy

V školskom roku 2006/2007 bolo plánovaných 10915 žiakov do prvých ročníkov stredných škôl. Z celkového počtu doposiaľ prejavilo záujem 7836. Zatiaľ nie je obsadených 3075 miest. V tom istom období školského roku 2007-2008 bolo plánovaných 12948 žiakov do prvých ročníkov a prijatých bolo 8825 žiakov.

Na základe demografického vývoja v rámci územnej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja možno predpokladať, že počet žiakov do prvých ročníkov ZŠ v nasledujúcich 3 rokoch poklesne cca o 1795 žiakov.

Predpokladaný počet žiakov prvých ročníkov stredných škôl v sebe zahŕňa aj žiakov, ktorí budú navštevovať školy v inej zriaďovateľskej pôsobnosti ako v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK.

Tabuľka č. 38 : Prehľad o počte žiakov v školskom roku 2007 – 2008

Škola		Košický kraj	SR
Gymnázia	štátne	12 598	80 486
	súkromné	636	3 771
	cirkevné	1 739	15 658
		14 973	99 915
Stredné odborné školy	štátne	10 263	67 852
	súkromné	970	5 668
	cirkevné	287	2 869
		11 520	76 389
Združené stredné školy	štátne	8 273	72 208
	súkromné	410	2 903
	cirkevné	682	682
		9 365	75 793
Stredné odborné učilišťa a odborné učilišťa	štátne	6 344	45 035
	súkromné	77	5 815
	cirkevné	260	1 032
		6 681	51 882
Spolu		42 539	303 979
Zdroj: Štatistický úrad SR			

Vysoké školy

Tabuľka č. 39 : Počty študentov na vysokých školách v školskom roku 2004 – 2005- novšie údaje

		Denné štúdium	Externé štúdium	Spolu
SR	verejné VŠ	107 757	50 367	158 124
Univerzity v Košiciach		16 523	4 020	20 543
SR	súkromné VŠ	851	2 651	3 502
Univerzity v Košiciach		0	0	0
Spolu SR		108 608	53 018	161 626
Zdroj: Štatistický úrad SR				

Nie všetci absolventi škôl nájdu ihneď svoje uplatnenie na trhu práce. V evidencii úradov práce sa ako absolventi označuje tá skupina mladých ľudí do 25 rokov, ktorí po ukončení sústavnej prípravy na povolanie v dennej forme štúdia do dvoch rokov nezískali svoje prvé pravidelne platené zamestnanie.

Tabuľka č. 40 : Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných absolventov škôl

Územie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Podiel v rámci kraja
Gelnica	154	223	187	153	124	106	97	77	3,45%
Košice I	277	418	330	253	191	166	138	189	6,03%
Košice II	427	665	563	476	388	262	208	343	10,24%
Košice III	268	427	336	215	146	100	70	95	5,09%
Košice IV	298	430	372	218	148	101	81	104	5,39%
Košice-okolie	624	1 032	807	687	675	476	370	316	15,33%
Michalovce	694	1 080	915	77	603	481	406	292	13,98%
Rožňava	345	528	481	372	356	286	234	237	8,73%
Sobrance	141	229	179	180	183	158	137	97	4,01%

Spišská Nová Ves	464	751	594	452	414	253	203	254	10,41%
Trebišov	641	1 095	910	832	666	569	532	396	17,34%
Košický kraj	4 334	67 878	5 673	3 915	3 894	2 958	2 476	2 400	17,21%
Slovensko	26 375	41 340	31 991	25 908	21 648	15 923	13 191	12 591	100,00%
Poznámka : Absolventi - do 2 rokov									
Zdroj : Ústredie PSVaR									

Vzdelanostná štruktúra versus požiadavky trhu práce v KSK

Do regiónu okrem tradičných najväčších zamestnávateľov prichádzajú aj ďalšie významné zahraničné investície a ich vplyv sa už prejavuje v požiadavkách na absolventov stredných škôl, špecialistov so strojárskym elektrotechnickým zameraním a absolventov so zameraním na výrobu automobilov a pridružené odbory ako sú lakovník, klampiár, operátor CNC strojov.

Nadalej pretrvávajú zvýšený dopyt po profesiách, u ktorých sa vyžaduje odborná znalosť a osvedčenie o odbornej znalosti. Zamestnávateľia sa snažia spolupracovať so strednými školami pri príprave absolventov a šetriť tak finančné prostriedky na preškolenie alebo rekvalifikáciu prijatých absolventov. Veľmi dôležitú úlohu pri hľadaní zamestnania bude hrať jazyková zdatnosť.

Na všetkých typoch škôl je potrebné zaviesť resp. zlepšiť prípravu absolventov k podnikaniu a zlepšiť tak ich pripravenosť k samozamestnaniu.

Trh práce v KSK

silné stránky:

- tradične dobrá úroveň a zvyšovanie odbornosti a profesionality našich absolventov a pedagógov
- spolupráca s výchovnými poradcami základných škôl
- možnosť ovplyvniť rozhodovanie sa žiakov základných škôl a študentov stredných škôl podľa požiadaviek trhu práce a podľa príchodu zahraničných investorov
- organizovanie búrз voľných pracovných miest
- podpora prípravy odborných konzultantov pre vypracovanie kvalitných projektov v súlade s požiadavkami poskytovaním grantov EÚ
- udržanie, resp. obnovovanie pracovných návykov UoZ pri zapojení do aktívnej činnosti
- v prihraničných regionoch pracovná sila je schopná komunikovať v jazyku maďarskom, slovenskom, ukrajinskom prípadne nemeckom a absolventi stredného a univerzitného vzdelávania sú vzdelávaní aspoň v jednom svetovom jazyku
- školy druhej šance
- získanie praktických skúseností v rámci absolventskej praxe
- rekvalifikácia UoZ na povolania v súlade s požiadavkami trhu práce, prípadne podľa požiadaviek vyplývajúcich z realizácie zahraničných investícií v tomto regióne

slabé stránky:

- nedostatok vhodných pracovných príležitostí
- neochota sťahovať sa za prácou
- nepostačujúce zapojenie mládeže s nízkou úrovňou vzdelania, žiadnou kvalifikáciou a zo slabého sociálneho prostredia do sociálneho výcviku a získania základných zručností pre úspešné uchádzanie sa o zamestnanie (ide o žiakov a absolventov špeciálnych základných škôl)
- nesúlad medzi sústavnou prípravou na povolanie a požiadavkami trhu práce
- zvyšujúci sa podiel dlhodobu evidovaných UoZ s následkom neuplatniteľnosti na trhu práce

ohrozenia:

- nedostatok absolventov a pracovných síl v požadovaných študijných odboroch aj z dôvodov nedostatočného finančného ohodnotenia, čo vyvoláva príliv cudzincov najmä zo štátov mimo EÚ a odliv vzdelaných ľudí za pracovným uplatnením do zahraničia
- obava pri uzatváraní pracovnoprávných vzťahov vyplývajúca z porušovania právnych predpisov zo strany zamestnávateľov

príležitosti:

- zvýšenie motivácie pracovnej sily na vstup alebo návrat na trh práce zvýhodnením pracovných príjmov pred sociálnymi príjmami
- boj s nelegálnou prácou – nelegálne zamestnávanie (zabraňovať zneužívaniu sociálneho systému a podporovať legálne zamestnávanie)

- vzdelávanie rómskeho etnika s cieľom pripraviť ich na vykonávanie funkcie terénneho sociálneho pracovníka v obciach, kde je vysoký podiel Rómov, alebo kde sa nachádzajú segregované rómske osady
- cielená zmena študijných a učebných odborov na základe dopytu na trhu práce
- zlepšiť prípravu absolventov k podnikaniu a samozamestnaniu
- zvyšovanie konkurencie na domácom trhu práce
- realizácia vzdelávania a prípravy pre trh práce podľa požiadaviek uchádzačov o zamestnanie v nadväznosti na požiadavky trhu práce a požiadavky zahraničných investorov
- reštrukturalizáciu doterajších študijných odborov a zameraní na školách
- prezentácia stredných škôl na základných školách
- zlepšovanie kvalifikačnej úrovne a kvalifikačnej štruktúry pracovnej sily formou celoživotného vzdelávania a škôl druhej šance
- podpora programov a projektov rozvoja zamestnanosti

S použitím zdroja: Regionálna analýza trhu práce a sociálnych vecí rok 2006, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, V Košiciach, 31.5.2005

Na základe analýzy trhu práce je vidieť nutnosť rozvoja stredného školstva, zdôrazňujúc cesty k vyššej kvalite, kompatibilitu s Európskou úniou a najmä cestu k odbornej, jazykovej a informačno-technologickej vybavenosti absolventov škôl. Zvyšuje sa dopyt trhu po špecialistov so strojárskym, elektrotechnickým zameraním a absolventov so zameraním na výrobu automobilov a pridružené odbory ako sú lakovník, klampiar, operátor CNC strojov. Uplatnenie by mali nájsť aj absolventi hotelových akadémií a iných odborov služieb, avšak za podmienky zvládnutia aspoň jedného cudzieho jazyka. Dôležité bude udržať dostatočný počet stredoškolsky vzdelaných odborníkov aj v spoločensky potrebných zameraniach ako je zdravotníctvo a v tradičných odboroch ako poľnohospodárstvo a lesníctvo, ktoré prevládajú v niektorých okresoch KSK. Poľnohospodárske stredné školy sa však popri tradičnej živočíšnej a rastlinnej výrobe musia orientovať aj na stále viac populárnu agroturistiku a pestovanie biopotravín. Celkovo je potrebné zlepšiť prípravu absolventov k podnikaniu a prípadnému samozamestnaniu.

Významnou úlohou na najbližšie roky je úloha reštrukturalizácia siete škôl, odborov a odborných zameraní štúdia. S tým je spojená racionalizácia súčasnej siete. Prostredníctvom reštrukturalizácie a racionalizácie možno postupne zosúladiť štruktúru škôl a spektrum ponúkaných vzdelávacích potrieb s potrebami trhu práce a dopytom po vzdelávacích službách. Výsledné riešenia musia brať do úvahy potreby a požiadavky všetkých zúčastnených a do procesu vstupujúcich činiteľov, študentov, rodičov, pedagógov ale aj celkový spoločenský a ekonomický prospech a prínos.

6.3. Trh práce

Z celkového počtu 773 086 obyvateľov Košického kraja (stav ku koncu roka 2006) bolo 337 763 ekonomicky aktívnych. Miera ekonomickej aktivity bola na úrovni 43,7%, čo je o takmer 4% menej ako celoslovenský priemer. Podiel žien na celkovom počte ekonomicky aktívnych obyvateľov bol podobne ako v rámci SR na úrovni 45,1%. Počet uchádzačov o zamestnanie aj miera nezamestnanosti v Košickom kraji má klesajúcu tendenciu. Tento vývoj vo veľkej miere ovplyvňuje tvorba nových pracovných miest. Z hľadiska veku je najohrozenejšou skupinou veková kategória 20 – 35 a 40 – 54 ročných uchádzačov o zamestnanie. Podľa dosiahnutého stupňa vzdelania je najvyšší podiel nezamestnaných so základným vzdelaním a vyučením.

Tabuľka č. 41 : Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v krajoch SR v rokoch 2001 a 2006

Územie	2001			2006		
	Počet EAO	Podiel EAO (%)	Podiel žien na EAO	Počet EAO	Podiel EAO (%)	Podiel žien na EAO
Bratislavský kraj	342 980	57,25	49,20	323 866	53,54	47,58
Trnavský kraj	279 236	50,68	45,21	283 481	51,11	44,85
Trenčiansky kraj	298 079	49,23	46,53	294 993	49,15	44,41
Nitriansky kraj	351 326	49,26	46,48	331 243	46,80	45,75
Žilinský kraj	342 475	49,47	44,60	315 336	45,38	43,43
Banskobystrický kraj	330 213	49,87	45,90	312 064	47,54	46,17
Prešovský kraj	384 787	48,69	46,29	359 901	45,01	43,99
Košický kraj	367 245	47,93	46,97	337 763	43,72	45,13
SR spolu	2 696 341	50,12	46,43	2 558 647	47,46	45,16

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Tabuľka č. 42 : Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v okresoch Košického kraja v rokoch 2001 a 2006

Územie	2001			2006		
	Počet EAO	Podiel EAO (%)	Podiel žien na EAO	Počet EAO	Podiel EAO (%)	Podiel žien na EAO
Gelnica	14 158	45,89	45,33	13 203	42,60	43,13
Košice I	32 240	47,23	49,90	27 329	40,23	46,69
Košice II	39 706	49,71	50,13	34 009	42,32	46,80
Košice III	16 722	54,35	49,84	16 233	53,70	48,83
Košice IV	29 546	51,66	50,08	25 437	45,11	46,51
Košice – okolie	49 963	46,65	43,84	47 674	42,78	43,24
Michalovce	51 768	47,44	46,79	47 924	43,72	45,47
Rožňava	30 796	49,76	47,94	29 430	47,47	44,88
Sobrance	11 371	47,86	46,89	10 939	46,94	44,31
Spišská Nová Ves	42 576	45,50	45,43	38 916	40,66	44,66
Trebišov	48 399	46,62	44,22	46 669	44,57	43,89
Košický kraj	367 245	47,93	46,97	337 763	43,72	45,13

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Tabuľka č. 43 : Pracujúci v hospodárstve SR podľa ekonomických činností k 31.12.2006 (osoby) ¹

Územie	Pracujúci v hospodárstve SR spolu	v tom podľa ekonomických činností					
		Poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov	Priemysel	Stavebníctvo	Obchod	Hotely a reštaurácie	Doprava, pošta a telekomunikácie
Gelnica	5 205	995	1 035	180	519	30	635
Košice I	47 844	290	5 703	2 796	8 071	1 254	4 364
Košice II	46 694	493	18 477	1 725	7 230	895	2 400
Košice III	6 369	172	850	468	1 843	89	631
Košice IV	30 560	237	6 278	2 271	6 534	276	2 596
Košice – okolie	18 086	2 025	4 531	903	2 568	165	1 740
Michalovce	35 795	1 908	11 680	1 599	4 746	749	2 619
Rožňava	17 230	1 238	4 009	971	2 181	300	1 311
Sobrance	4 766	946	554	180	546	72	275
Spišská Nová Ves	38 381	1 859	12 811	3 432	6 130	560	2 488
Trebišov	28 828	1 774	5 314	930	4 711	244	4 797
Košický kraj	279 757	11 937	71 241	15 455	45 079	4 633	23 856
SR spolu	2 156 476	99 648	575 492	157 420	359 775	46 013	140 237

¹ za podniky s počtom zamestnancov 20 a viac, odhady za malé podniky do 19 zamestnancov, súkromných podnikateľov nezapisaných do obchodného registra a ich zamestnancov

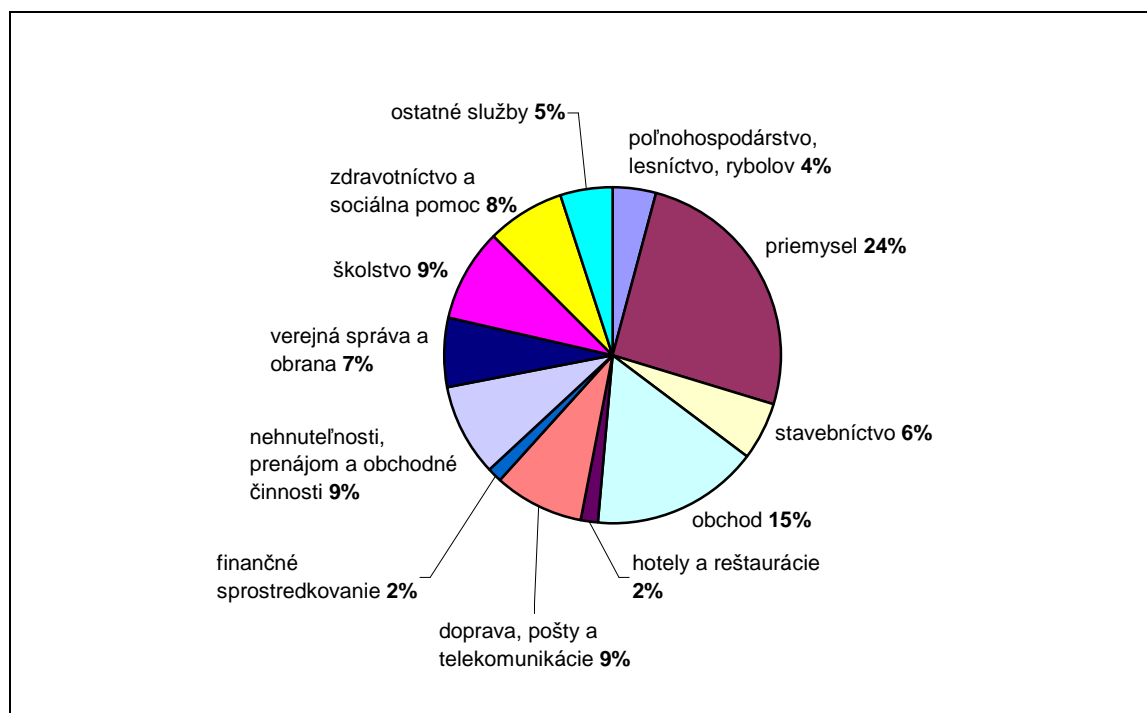
Zdroj: Štatistický úrad SR

Pokračovanie Tabuľky č.43 – Pracujúci v hospodárstve SR podľa ekonomických činností k 31.12.2006 (osoby) ¹

Územie	v tom podľa ekonomických činností					
	Finančné sprostredkovanie	Nehnutelnosť, prenájom a obchodné činnosti	Verejná správa a obrana	Školstvo	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	Ostatné služby
Gelnica	55	88	234	690	508	237
Košice I	1 775	7 424	4 918	5 665	2 067	3 516
Košice II	391	4 887	1 396	2 955	4 299	1 546
Košice III	104	817	137	601	294	364
Košice IV	220	3 658	887	2 519	3 683	1 400
Košice – okolie	139	641	1 112	2 120	1 414	727
Michalovce	524	1 827	2 851	2 987	2 770	1 535
Rožňava	207	975	2 033	1 592	1 493	920
Sobrance	46	145	872	556	371	204
Spišská Nová Ves	488	2 497	1 597	2 564	2 082	1 873
Trebišov	398	1 479	2 583	2 861	2 287	1 450
Košický kraj	4 347	24 438	18 620	25 111	21 268	13 772
SR spolu	40 895	184 232	146 010	171 182	139 898	95 674

¹ za podniky s počtom zamestnancov 20 a viac, odhady za malé podniky do 19 zamestnancov, súkromných podnikateľov nezapisaných do obchodného registra a ich zamestnancov

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf č. 5 : Pracujúci v hospodárstve Košického kraja podľa ekonomických činností k 31.12.2006 (%)

Zdroj údajov: Štatistický úrad SR

K 31.12.2007 pôsobilo v Košickom kraji 11 447 podnikov. Najväčší podiel (88,5%) z celkového počtu podnikov tvorili spoločnosti s ručením obmedzeným. V okresoch Košice I – IV (mesto Košice) pôsobilo približne 60% z celkového počtu podnikov. Najnižší počet podnikov v rámci okresov Košického kraja bol vykazovaný v okresoch Sobrance a Gelnica a ich podiel v rámci kraja dosiahol iba 1,2, resp. 1,4%.

Tabuľka č. 44 : Podniky podľa právnej formy v Košickom kraji k 31.12.2007

Územie	Spolu	v tom					
		obchodné spoločnosti	z toho		štátne podniky	družstvá	ostatné
			spol. s r.o.	akciové spol.			
Gelnica	162	137	134	1	-	5	20
Košice I	2 924	2 801	2 609	172	-	28	95
Košice II	1 467	1 392	1 323	61	-	6	69
Košice III	365	347	342	2	-	2	16
Košice IV	2 210	2 139	2 028	101	-	11	60
Košice – okolie	835	739	716	20	1	19	76
Michalovce	999	901	840	48	-	38	60
Rožňava	542	457	442	11	-	16	69
Sobrance	135	102	99	3	-	16	17
Spišská Nová Ves	960	888	846	38	-	13	59
Trebišov	848	780	751	22	-	10	58
Košický kraj	11 447	10 683	10 130	479	1	164	599

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z celkového počtu 11 447 podnikov Košického kraja tvorili približne 80% malé podniky s počtom zamestnancov 0 – 9. S rastúcim počtom zamestnancov klesá podiel podnikov v kraji, pričom podniky s počtom zamestnancov 1 000 a viac tvorili iba 0,1% z celkového počtu podnikov Košického kraja.

Tabuľka č. 45 : Podniky Košického kraja zapísané v obchodnom registri k 31.12.2007 podľa odvetvia ekonomickej činnosti a počtu zamestnancov

Odvetvie ekonomickej činnosti	Spolu	v tom s počtom zamestnancov						
		0 - 9	10 - 19	20 - 49	50 - 249	250 - 499	500 - 999	1 000 a viac
Košický kraj	11 447	9 204	1 527	375	275	34	22	10
v tom:								
pôdohospodárstvo	560	387	107	44	22	-	-	-
priemysel	1 288	760	264	115	111	19	12	7

stavebníctvo	830	563	176	49	38	2	1	1
veľkoobchod, maloobchod, opravy	4 765	4 107	563	66	27	1	1	-
hotely, reštaurácie	409	303	92	10	4	-	-	-
doprava, skladovanie	368	283	54	17	10	2	1	1
pošty a telekomunikácie	27	25	-	-	2	-	-	-
finančné sprostredkovanie	66	57	2	2	5	-	-	-
nehnuteľnosti, prenájom, obchodné činnosti	2 323	2 018	206	51	40	5	3	-
školsťvo	98	80	14	4	-	-	-	-
zdravotníctvo a sociálna pomoc	466	418	20	9	10	4	4	1
ostatné	247	203	29	8	6	1	-	-

Zdroj: Štatistický úrad SR

Pri identifikácii postavenia jednotlivých odvetví v kraji bola použitá metóda lokalizačného koeficientu (LQ). Metódou tohto koeficientu je možné určiť, ktoré z odvetví majú v danom regióne strategické postavenie, pričom tento faktor je potrebné brať do úvahy pri potenciálnej volatilitate, či už na národnej alebo lokálnej úrovni. Pokiaľ tento ukazovateľ je vyšší než 1, znamená to, že zamestnanosť v tomto odvetví je vyššia než je celoštátny priemer. Za významné odvetvie sa považuje to, ktoré má LQ vyšší než 1,2 a súčasne má významný podiel na celkovej zamestnanosti v regióne (od 0,2 – 0,5%).

Tabuľka č. 46 : Zamestnanosť a lokalizačné koeficienty jednotlivých odvetví v Košickom kraji v roku 2004

Por.	Odvetvie	Zamestnanosť		
		Abs.	%	LQ
1	AB Poľnohospodárstvo, poľov., lesníct., rybol., chov rýb	5 095	3,21	0,70
2	A Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo	5 094	3,21	0,70
3	Poľnohospodárstvo, poľovníctvo, súvisiace služby	4 089	2,58	0,66
4	Lesníctvo, ťažba dreva, súvisiace služby	1 005	0,63	0,94
5	B Rybolov, chov rýb	1	0,00	0,18
6	Priemysel spolu	49 796	31,39	0,93
7	C Ťažba nerastných surovín	1 166	0,74	0,98
8	CA Ťažba energetických surovín	251	0,16	0,29
9	Ťažba uhlia, rašeliny	7	0,00	0,01
10	Ťažba ropy, plynu, súv. služby (okrem prieskumu)	244	0,15	1,74
11	CB Ťažba neenergetických surovín	915	0,58	2,77
12	Ťažba a úprava rúd	600	0,38	7,07
13	Ťažba a úprava ostatných nerastov	315	0,20	1,28
14	D Priemyselná výroba	41 299	26,03	0,88
15	DA Výroba potravín, nápojov a tabak. výrobkov	3 405	2,15	0,73
16	Výroba potravín a nápojov	3 399	2,14	0,73
17	Výroba tabakových výrobkov	6	0,00	0,20
18	DB Výroba textílií a odevov	3 414	2,15	0,67
19	Výroba textílií	1 124	0,71	0,59
20	Výroba odevov, úprava a farb. kožušín	2 290	1,44	0,72
21	DC Spracovanie kože, výroba kožených výrobkov	85	0,05	0,05
22	DD Spracovanie dreva, výroba výrobkov z dreva	399	0,25	0,35
23	DE Výr. celul., papiera, výr. z pap., vydav., tlač	1 202	0,76	0,63
24	Výroba celul., papiera, výrobkov z papiera	762	0,48	0,80
25	Vydavateľ., tlač, reprodukt. nahr. nosičov záz.	440	0,28	0,46
26	DF Výr.koksu, rafin. rop. prod., jadrov. paliva	32	0,02	0,07
28	DG Výr. chemikálií, chem. výr., chem. vlákien	552	0,35	0,35
29	DH Výroba výrobkov z gumy, plastov	733	0,46	0,36
30	DI Výroba ost. nekov. minerál. výrobkov	2 335	1,47	0,89
31	DJ Výroba kovov a kovových výrobkov	18 266	11,51	2,67
32	Výroba kovov	15 853	9,99	4,40
33	Výroba kov. konštr. a kov. výrob.(okr.strojov a zar.)	2 413	1,52	0,74
34	DK Výroba strojov a zar. i.n.	3 502	2,21	0,66
35	DL Výroba elektrických, optických zar.	5 616	3,54	0,73
36	Výroba kanc. strojov, počítačov	81	0,05	0,19
37	Výroba elektr. strojov, prístrojov i. n.	5 209	3,28	0,97
38	Výr.rádiových, tel., komunik. zar., prístrojov	49	0,03	0,04
39	Výr.zdravot., presných a opt. prístrojov, hodín	277	0,17	0,39
40	DM Výroba dopravných prostriedkov	1 310	0,83	0,34
41	Výr. motor. vozidiel, prívesov, návesov	1 026	0,65	0,36
42	Výr. ost. dopravných zariadení	284	0,18	0,28
43	DN Výroba inde neklasifik.	448	0,28	0,24
44	Výroba nábytku, výroba i. n.	218	0,14	0,12
45	Recyklovanie	230	0,14	3,02
46	E Výroba, rozvod elektr., plynu, vody	7 331	4,62	1,38

47	Výr., rozvod elektr., plynu, pary, teplej vody	5 235	3,30	1,46
48	Úprava a rozvod vody	2 096	1,32	1,21
49	F Stavebníctvo	5 391	3,40	0,95
50	G VO, MO, opr. mot. voz., motoc., spotr. tov.	9 384	5,92	0,82
51	Predaj, údrž. a opr. mot. voz., motoc. a MO, pohonné látky	778	0,49	0,76
52	VO, sprost. VO okr. mot. voz. a motoc.	3 278	2,07	0,75
53	MO okr.mot. voz. a motoc., opr. tov. os.potr. a pre dom.	5 328	3,36	0,87
54	H Hotely a reštaurácie	1 411	0,89	0,96
55	I Doprava, skladov., pošty a telekom.	19 664	12,40	1,49
56	Doprava, skladov., cest. kan.	16 011	10,09	1,69
57	Pozemná, potrubná doprava	14 555	9,18	1,84
58	Letecká a kozmická doprava	6	0,00	0,06
59	Vedľ., pomoc. činn. v doprave, činn. cest. kanc.	1 450	0,91	1,04
60	Služby cestov. kanc. a agentúr	59	0,04	0,66
61	Pošty a telekomunikácie	3 653	2,30	0,99
62	J Finančné sprostredkovanie	2 807	1,77	0,68
63	Finan. sprost. (bez poist. a dôch. zabezp.)	1 954	1,23	0,64
64	Poistenie a dôch. zabezp. (okrem pov. soc. zabezp.)	740	0,47	0,86
65	Pomoc. činn. súvis. s fin. sprostredk.	113	0,07	0,53
66	K Nehnut., prenáj. obchod. činnosti	7 297	4,60	0,92
67	Činnosť v obl. nehnuteľností	1 354	0,85	1,51
68	Prenaj. stroj. a zar., tov. os. sp., potr. pre dom.	44	0,03	0,35
69	Počítačové a súvis. činnosti	599	0,38	0,72
70	Výskum a vývoj	1 058	0,67	0,81
71	Iné obchodné služby	4 242	2,67	0,89
	Celkom	158 629		

Zdroj údajov: Štatistický úrad SR

Na základe analýzy LQ je zrejmé, že v regióne má najvýznamnejšiu úlohu:

- **Výroba kovov a kovových výrobkov** – dominuje zamestnanosti v Košickom kraji, čo sa odráža aj na celkovej hodnote lokalizačného koeficientu (v danom odvetví pracuje 18 266 zamestnancov a hodnota LQ je 2,67).
- **Výroba, rozvod elektriny, plynu a vody** – má takisto veľmi silné postavenie v kraji, s vysokou hodnotou lokalizačného koeficientu v danom odvetví (1,38) a s vysokým percentuálnym podielom odvetvia na celkovej zamestnanosti v kraji (4,62%).
- **Pozemná, potrubná doprava** – má veľmi významné postavenie, na čo poukazuje aj vysoká hodnota lokalizačného koeficientu (1,84) a aj vysoký podiel daného odvetvia na celkovej zamestnanosti v kraji (9,18%).
- **Výroba elektrických, optických zariadení** – je významným a zaujímavým odvetvím, ak ako kritérium pri hodnotení dôležitosti tohto odvetvia vnímame hodnotu percentuálnej zamestnanosti v tomto odvetví (3,54%), hodnota LQ (0,73) nie je taká vysoká.
- **Výroba potravín a nápojov** – (podobne ako v predchádzajúcom prípade). Dané odvetvie je významným z pohľadu pomerne vysokého podielu percentuálnej zamestnanosti v tomto odvetví (2,14%), hodnota LQ (0,73) v rámci tohto odvetvia nie je taká vysoká.
- **Stavebníctvo** – (podobne ako v predchádzajúcom prípade). Dané odvetvie je zaujímavé pomerne vysokou zamestnanosťou v odvetví (3,40%), hodnota LQ je opäť iba priemerná (0,95).
- **Výroba textílií a odevov** – (podobne ako v predchádzajúcom prípade). Dané odvetvie je významné pomerne vysokým počtom ľudí zamestnaných v tomto odvetví (2,15%), hodnota LQ je ale opäť iba priemerná (0,67).
- **Výroba ostatných nekovových a minerálnych výrobkov** – (podobne ako v predchádzajúcom prípade). Odvetvie je z pohľadu Košického kraja zaujímavé pomerne vysokou zamestnanosťou (1,47%), pri iba priemernej hodnote LQ (0,89).
- **Ťažba neenergetických surovín (ťažba a úprava rúd)** – odvetvie s veľmi vysokou hodnotou LQ (7,07), pri priemernej až nízkej percentuálnej zamestnanosti v danom odvetví (0,38%).

Tabuľka č. 47 : Miera evidovanej nezamestnanosti v krajoch SR v rokoch 2003 – 2008 v % (k 31.12. daného roku)

Územie	2003	2004	2005	2006	2007	2008 *
Bratislavský kraj	3,97	3,39	2,60	2,29	1,98	1,94
Trnavský kraj	11,05	8,83	7,15	5,22	4,30	3,74
Trenčiansky kraj	9,87	8,09	6,80	5,19	4,50	3,89
Nitriansky kraj	19,07	14,80	11,39	9,09	7,10	6,46
Žilinský kraj	13,23	11,12	9,33	7,03	5,55	5,19
Banskobystrický kraj	22,75	19,50	18,32	16,12	14,10	13,31
Prešovský kraj	19,57	17,50	15,77	13,68	12,05	11,30
Košický kraj	22,16	18,89	17,50	15,18	13,02	12,23
SR spolu	15,56	13,07	11,36	9,40	7,99	7,42

* k 30.6. daného roku

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Tabuľka č. 48 : Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch Košického kraja v rokoch 2003 – 2008 v % (k 31.12. daného roku)

Územie	2003	2004	2005	2006	2007	2008 *
Gelnica	25,23	21,49	20,25	17,08	15,63	15,78
Košice I	13,68	11,01	9,23	7,80	5,85	5,62
Košice II	14,03	11,70	10,65	9,07	7,43	7,26
Košice III	13,76	11,11	9,90	8,38	6,66	5,80
Košice IV	13,15	10,33	8,83	7,05	5,54	5,16
Košice – okolie	25,02	22,34	21,51	19,39	16,52	15,92
Michalovce	24,50	20,46	18,46	16,48	15,01	13,42
Rožňava	29,27	25,58	23,77	21,01	20,14	18,94
Sobrance	29,19	24,76	22,49	19,19	16,59	15,32
Spišská Nová Ves	21,98	18,72	16,94	12,95	10,77	10,66
Trebišov	27,64	24,60	24,23	21,84	18,60	17,15
Košický kraj	22,16	18,89	17,50	15,18	13,02	12,23

* k 30.6. daného roku

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Tabuľka č. 49 : Podiel absolventov na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie v okresoch Košického kraja v rokoch 2003 – 2008 v % (k 31.12. daného roku)

Územie	2003	2004	2005	2006	2007	2008 *
Gelnica	4,21	3,72	3,92	4,11	4,02	3,25
Košice I	6,18	6,24	6,23	6,75	6,84	9,85
Košice II	8,88	8,52	9,14	7,59	6,91	11,69
Košice III	10,38	8,16	7,52	6,61	5,37	8,54
Košice IV	7,27	5,81	5,44	4,90	4,65	6,35
Košice – okolie	5,15	5,38	5,78	4,76	4,19	3,74
Michalovce	4,74	4,78	5,41	4,94	4,61	3,61
Rožňava	4,35	4,19	4,44	4,20	3,69	3,92
Sobrance	4,00	5,35	6,34	6,61	6,52	5,06
Spišská Nová Ves	4,62	4,77	4,94	3,85	3,52	4,49
Trebišov	4,96	5,69	5,13	5,07	5,44	4,34
Košický kraj	5,33	5,39	5,54	5,03	4,75	4,88

* k 30.6. daného roku

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Tabuľka č. 50 : Podiel nezamestnaných s dobou evidencie nad 12 mesiacov na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie v okresoch Košického kraja v rokoch 2003 – 2008 v % (k 31.12. daného roku)

Územie	2003	2004	2005	2006	2007	2008 *
Gelnica	52,85	56,86	59,49	63,68	56,78	55,91
Košice I	42,15	48,06	47,16	45,08	42,37	39,50
Košice II	44,08	44,98	43,91	46,20	41,35	38,68
Košice III	40,54	42,69	43,51	42,89	39,22	38,19
Košice IV	47,80	48,69	47,12	46,27	43,25	40,76
Košice – okolie	61,16	64,75	62,46	64,14	60,88	58,89
Michalovce	53,80	60,07	59,13	55,80	55,55	57,37
Rožňava	58,28	63,83	65,45	65,01	64,22	65,23
Sobrance	54,93	60,94	61,98	62,23	59,19	57,46
Spišská Nová Ves	50,73	54,15	54,61	58,72	55,00	52,42
Trebišov	58,76	61,47	63,79	61,36	59,54	56,96
Košický kraj	54,16	58,21	58,52	58,60	56,25	55,09

* k 30.6. daného roku

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Tabuľka č. 51 : Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch Košického kraja k 30.6.2008

Územie	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	Uchádzači o zamestnanie celkom	Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	v tom			Miera nezamestnanosti vypočítaná z celkového počtu UoZ (%)	Miera evidovanej nezamestnanosti (%)
				Rekvalifikácia	Dočasná práceneschopnosť	Absolventská prax		
Gelnica	13 376	2 368	4	245	8	2 111	17,70	15,78
Košice I	29 878	1 919	10	218	11	1 680	6,42	5,62
Košice II	36 011	2 934	12	290	16	2 616	8,15	7,26
Košice III	16 804	1 113	9	120	9	975	6,62	5,80
Košice IV	27 408	1 639	8	203	13	1 415	5,98	5,16
Košice – okolie	48 746	8 440	24	603	53	7 760	17,31	15,92
Michalovce	47 249	8 078	146	1 539	51	6 342	17,10	13,42
Rožňava	29 127	6 048	65	435	31	5 517	20,76	18,94
Sobrance	10 644	1 918	1	267	19	1 631	18,02	15,32
Spišská Nová Ves	39 802	5 656	22	1 346	44	4 244	14,21	10,66
Trebišov	46 118	9 114	143	1 000	63	7 908	19,76	17,15
Košický kraj	345 163	49 227	444	6 266	318	42 199	14,26	12,23

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

7. Inštitucionálna podpora a infraštruktúra dostupná pre prílev investícií

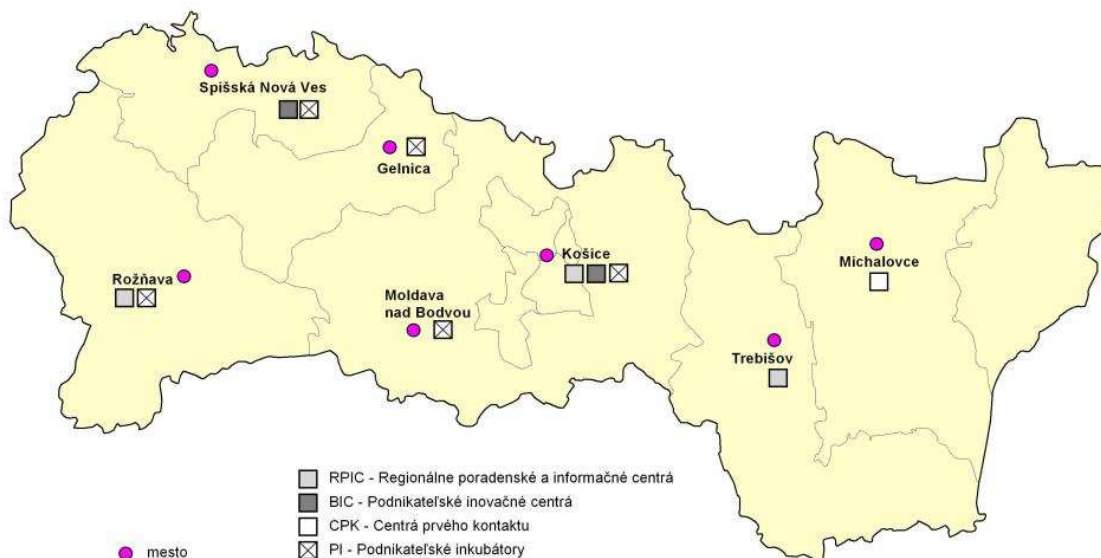
7.1 Inštitucionálna podpora podnikania

Inštitucionálna podpora podnikania zahŕňa viacero organizácií, ktorých cieľom je podpora podnikania v regióne. Pod záštitou Národnej agentúry pre rozvoj MSP /NARMSP/ v Bratislave vznikla sieť poradenských centier a inkubátorov. Sieť centier pre podnikateľov spolupracujúcich s NARMSP v rámci SR tvorí 14 regionálnych poradenských a informačných centier (RPIC), 5 podnikateľských a inovačných centier (BIC), 9 centier prvého kontaktu (CPK), 16 podnikateľských a technologických inkubátorov (PI/TI) a Fond fondov, s.r.o. (FF). Umiestnenie jednotlivých inštitúcií demonštrujú nasledujúce obrázky. Umiestnenie jednotlivých inštitúcií demonštrujú nasledujúce obrázky.

Obrázok č. 16 : Sieť podnikateľských centier v Slovenskej republike v roku 2008

Zdroj: NADSME a Košický samoprávny kraj

Obrázok č. 17 : Sieť podnikateľských centier v Košickom samosprávnom kraji v roku 2008

Zdroj: NADSME a Košický samosprávny kraj

V Košickom kraji sa nachádzajú nasledujúce podporné inštitúcie:

- RPIC so sídlom v Košiciach, Trebišove a Rožňave
- BIC so sídlom v Spišskej Novej Vsi a v Košiciach
- CPK so sídlom v Michalovciach
- Podnikateľské inkubátory v Košiciach, v Spišskej Novej Vsi, v Rožňave, Gelnici a Moldave nad Bodvou
- Košická regionálna komora SOPK s kanceláriami v Michalovciach a Spišskej Novej Vsi

Centrá pre podnikateľov, podnikateľské inkubátory a ich poslanie

1. Regionálne poradenské a informačné centrá (RPIC) sú neziskové inštitúcie, založené na základe partnerstva verejného a súkromného sektora ako nezávislé regionálne združenia právnických osôb. Centrá RPIC poskytujú komplexné poradenské, informačné a vzdelávacie služby, najmä:

- pre začínajúcich podnikateľov ako zakladateľov nových malých a stredných podnikov, najmä z radov nezamestnaných, ktorí majú záujem realizovať svoju podnikateľskú myšlienku,
- pre existujúce malé a stredné podniky, ktoré potrebujú riešiť svoje podnikateľské problémy, resp. majú záujem rozšíriť rozsah svojej podnikateľskej činnosti.

RPIC sú spoľahlivým partnerom podnikateľov pri riešení ich podnikateľských problémov, pretože:

- zhodnotia šance a riziká realizácie podnikateľskej myšlienky,
- vypracujú podnikateľský plán akceptovaný tak peňažnými ústavmi, ako aj zahraničnými fondami na podporu malého a stredného podnikania,
- poskytujú poradenstvo a informácie potrebné pre založenie a úspešné budovanie podniku z oblasti:
  - manažmentu,
  - marketingu,
  - daní,
  - účtovníctva,
  - právnych noriem,
- vyhľadávajú vhodného partnera pre spoluprácu, najmä zo zahraničia,
- organizujú účasť firiem na obchodných výstavách,
- organizujú komplexný vzdelávaco-poradenský program pre zakladateľov malých podnikov z radov nezamestnaných, v spolupráci s úradmi práce, ktorý koordinuje združenie CEPAC Slovensko,
- realizujú odborné semináre pre existujúcich podnikateľov zamerané na kľúčové oblasti podnikania a aktuálne témy,
- odborne riadia projekty regionálneho rozvoja.

2. Podnikateľské inovačné centrá (BIC) sú nezávislé právnické osoby - spoločnosti s ručením obmedzeným. Niektoré centrá sú členmi európskej siete inovatívnych centier (EBN), prostredníctvom ktorej sprostredkujú kontakty s firmami pracujúcimi v rámci tejto siete.

Medzi základné služby poskytované BIC patria:

- implementácia systémov kvality (ISO 9000),
- technologické a patentové poradenstvo,
- "due diligence" - vyhodnocovania projektov pre rizikové financovanie,
- "spin-off" poradenstvá - vyčleňovania neefektívnych prevádzok z veľkých podnikov,
- vyhľadávanie partnerov v regióne a v zahraničí,
- vyhľadávanie zahraničných zdrojov pri tvorbe spoločných podnikov,
- spracovanie podnikateľských a marketingových plánov,
- spracovanie žiadostí o úver,
- účtovníctvo a ekonomika,
- právne, daňové a colné poradenstvo,
- vedenie účtovníctva.

Okrem poskytovania horeuvedených služieb pre podnikateľov sa orientujú aj na vytváranie podnikateľského prostredia pre firmy prinášajúce inovatívny podnikateľský zámer - nový výrobok, službu alebo technológiu, ktorým poskytujú dlhodobú starostlivosť (2-3 roky). Uplatňujú pri tom regionálne preferencie. Medzi služby poskytované klientom s inovatívnym zameraním patria:

- vyhľadávanie inovatívnych projektov (brookerská činnosť),
- spracovanie podnikateľského zámeru a plánu,
- ekonomické a účtovné poradenstvo,
- poradenstvo pri financovaní projektov,
- kontakty v rámci európskej siete BIC,
- školenia,
- spoločná účasť na výstavách,
- propagácia a styk s verejnosťou,
- iniciovanie vzájomnej spolupráce.

3. Centrá prvého kontaktu (CPK) zabezpečujú ľahký prístup podnikateľov k potrebným poradenským a informačným službám. Hlavným poslaním CPK je poskytovanými službami prispieť k zlepšeniu podnikateľskej klímy a štruktúry podnikateľských subjektov v regióne, aktívnou politikou podporiť vytváranie nových pracovných príležitostí a prostredníctvom poradenských a informačných služieb zvýšiť konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov v regióne na európsku úroveň.

Aktivity CPK sú zamerané najmä na:

- podporu a rozvoj malých a stredných podnikov a začínajúcich podnikateľov,
- uľahčenie prístupu k podporným programom financovaným zo štátnych a iných verejných zdrojov (finančné programy, poradenstvo, vzdelávanie a pod.),
- poskytovanie informácií o možných finančných zdrojoch,
- internetové informačné služby,
- vytváranie kontaktov a podporu dialógu medzi podnikateľským a verejným sektorom.

Cieľové skupiny CPK:

- malí a strední podnikatelia,
- potenciálni podnikatelia,
- dlhodobo nezamestnaní,
- absolventi škôl,
- mimoregionálne podnikateľské subjekty - investori,
- orgány samosprávy, štátnej správy.

Služby poskytované CPK:

- informačný servis, poradenstvo v oblasti podnikania, daňovníctva, legislatívy,
- konzultačná činnosť v oblasti prípravy projektov a vyhľadávania partnerov,
- spracovanie projektov (podnikateľských zámerov),
- vzdelávacia činnosť s vybranými skupinami,
- koordinácia činnosti s podnikateľskými subjektmi v oblasti cestovného ruchu, remesiel, služieb a pod.,
- predkladanie a manažovanie projektov na podporu MSP,
- organizovanie seminárov, workshopov a tlačových konferencií,
- prezentačná činnosť a podpora zviditeľňovania regiónu,
- podpora partnerskej spolupráce v rámci krajín EU...

4. Inkubátory tvoria dôležitú súčasť podpornej infraštruktúry pre MSP, ktorých poslaním je poskytovať začínajúcim podnikateľom vhodné štartovacie podmienky pre fungovanie ich podniku v období približne troch rokov. Podnikateľské inkubátory ponúkajú začínajúcemu podnikateľovi, okrem podnikateľských priestorov, komplexné služby (administratívne služby, odborné poradenstvo a pod.) vrátane kancelárskej infraštruktúry, prípadne štartovací kapitál.

Všeobecne zamerané podnikateľské inkubátory (PI) - v podnikateľských inkubátoroch sa na obmedzenom priestore koncentrujú začínajúce podniky. Cieľom inkubátora je zvýšiť šancu na rast a mieru prežitia inkubátorových firiem poskytovaním priestorov na podnikanie so spoločnou infraštruktúrou a poradenskými službami. Hlavný dôraz je kladený na miestny rozvoj a tvorbu pracovných miest. V súčasnosti fungujú takto zamerané inkubátory napr. v Spišskej Novej Vsi, Martine, Rožňave, Prievidzi a Banskej Bystrici.

Technologické inkubátory (TI) - podporujú technologicky zamerané (začínajúce) podniky s dôrazom na transfer technológií. Úzko spolupracujú s univerzitami, výskumnými ústavmi a/alebo s vedecko-technologickými parkami a sú často zamerané na špecifické priemyselné clustre a technológie. V súčasnosti fungujú takto zamerané inkubátory napr. v Bratislave, Košiciach, Prešove a Žiline.

Typy inkubátorov sa odlišujú aj podľa charakteru a štruktúry nájomcov, cieľového špecifického priemyselného odvetvia, poskytovaných služieb a pod.

5. Fond fondov, s.r.o. (do 10.04.2006 známy ako Seed Capital Company, s.r.o.) bol založený ako dcérska spoločnosť Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania v roku 1994. Cieľom bolo vytvorenie subjektu, ktorý by spravoval prostriedky vyčlenené z programu Phare v rámci Fondu štartovacieho kapitálu.

PREDMET ČINNOSTI

V súčasnosti spoločnosť spravuje 6 fondov rizikového kapitálu:

1. Fond štartovacieho kapitálu - podpora malých a stredných podnikov v SR.
2. Regionálny fond štartovacieho kapitálu - podpora malých a stredných podnikov v banskobystričskom, žilinskom, košickom a prešovskom kraji.
3. Fond INTEG - podpora inovatívnych projektov.
4. Fond SISME - podpora inovatívnych firiem.
5. Fond Seed Capital - podpora formou seed investícií do novo zakladaných, mladých a inovatívnych malých a stredných podnikov v SR.
6. Mikroúverový Fond - poskytovanie úverov podnikateľom z bratislavského a trnavského kraja.

Spoločnosť Fond fondov, s.r.o. zastrešuje okrem fondov rizikového kapitálu a Mikroúverového fondu aj systém Slovak Business Angels Network (SBAN) na podporu malého a stredného podnikania formou Business Angels investovania na platforme párovania vhodných podnikateľských dopytov a ponúk investorov.

Ostatné podporné inštitúcie

Medzi inštitúcie, ktoré svojimi činnosťami parciálne podporujú a prispievajú k rozvoju podnikania v SR, ako aj v Košickom kraji patria regionálne rozvojové agentúry, kancelárie Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory, Slovenskej živnostenskej komory, Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, agentúra SARIO a iné inštitúcie, ktorých poslaním je podpora podnikania.

Regionálne rozvojové agentúry boli zriadené pod záštitou Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR a ich poslaním je podpora hospodárskeho rozvoja regiónov, vytvorenie podmienok a predpokladov pre ich dlhodobý ekonomický rast, zvýšenie atraktívnosti regiónu a rozvoj spoločenských a kultúrnych hodnôt.

V Košickom kraji sídlia regionálne rozvojové agentúry v Rožňave, Moldave n/B, Spišskej Novej Vsi, Trebišove, Kráľovskom Chlmci, Michalovciach, Sobranceach. Na úrovni Košického samosprávneho kraja pôsobí Agentúra na podporu regionálneho rozvoja, n. o. v Košiciach ako nezisková organizácia KSK.

SLOVENSKÁ OBCHODNÁ A PRIEMYSELNÁ KOMORA (SOPK) bola zriadená zákonom SNR č. 9/1992 Zb. o obchodných a priemyselných komorách v znení neskorších predpisov ako verejnoprávna inštitúcia. Svoju pobočku má zriadenú aj v Košiciach a Spišskej Novej Vsi.

Činnosť:

1. Zastupuje a koordinuje spoločné záujmy svojich členov vo veciach podnikateľskej činnosti v tuzemsku a v zahraničí, poskytuje im služby a plní ďalšie úlohy podľa zákona.
2. V rámci svojej pôsobnosti najmä:
  - a. podieľa sa na príprave všeobecne záväzných právnych predpisov a opatrení v oblasti podnikania,
  - b. spolupôsobí pri koordinácii a uskutočňovaní hospodárskych vzťahov SR so zahraničím,
  - c. napomáha zosúlaďovať záujmy svojich členov v oblasti podnikateľskej činnosti a ochraňuje ich pred nepoctivými obchodnými vzťahmi,
  - d. nadväzuje a rozvíja styky s komorami a obdobnými inštitúciami v tuzemsku a v zahraničí a uzatvára s nimi dohody, organizuje hospodárske a obchodné misie a delegácie,
  - e. zhromažďuje a rozširuje poznatky a informácie o obchodno-politických, právnych, colných, ekologických a ekonomických podmienkach v zahraničí a na tento účel vydáva odborné publikácie,
  - f. zabezpečuje propagáciu svojich členov v tuzemsku a zahraničí vrátane účasti na výstavách a veľtrhoch,
  - g. vydáva osvedčenia o skutočnostiach dôležitých v právnych vzťahoch, ktoré vznikajú v medzinárodnom obchode,

- h. organizuje zmierovacie konania v hospodárskych sporoch medzi členmi,
- i. vykonáva funkciu informačno-sprostredkovateľského centra pre vyhľadávanie obchodných partnerov v tuzemsku a v zahraničí,
- j. poskytuje členom poradensko-konzultačné služby,

SLOVENSKÁ ŽIVNOSTENSKÁ KOMORA (SŽK) bola zriadená zákonom č. 126/1998 Z. z. ako samosprávna právnická osoba so sídlom v Žiline. Pobočka SŽK je zriadená aj v Košiciach. Členmi komory sa môžu stať fyzické osoby, ktoré majú oprávnenie prevádzkovať živnosť podľa živnostenského oprávnenia, ako aj fyzické osoby a právnické osoby.

Pôsobnosť komory:

- a. organizuje vzdelávaciu činnosť a usporadúva odborné semináre, sympóziá a vydáva odborné publikácie,
- b. poskytuje poradensko-konzultačné služby v otázkach spojených so živnostenským podnikaním,
- c. vykonáva poradenskú a vzdelávaciu činnosť v oblasti kvality poskytovaných služieb a výrobkov jednotlivými živnosťami.
- d. Komora na vyžiadanie alebo z vlastnej iniciatívy predkladá štátnym orgánom vyjadrenia, návrhy a stanoviská vo veciach živnostenského podnikania.

Na tento účel komora

- 1. vydáva vyjadrenia o dodržiavaní povinností prevádzkovať živnosť riadne, poctivo a odborne,
- 2. dáva podnet na základe vlastných zistení na pozastavenie prevádzkovania živnosti a na zrušenie živnostenského oprávnenia,
- 3. vydáva stanoviská k uplatňovaniu obchodných zvyklostí v neznej podnikateľskej praxi,
- 4. spolupracuje s ústrednými orgánmi štátnej správy pri tvorbe právnych predpisov týkajúcich sa živnostenského podnikania

SLOVENSKÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ INVESTÍCIÍ A OBCHODU (SARIO) je štátnou príspevkovou organizáciou Ministerstva hospodárstva SR financovanou výhradne zo zdrojov štátneho rozpočtu. Agentúra SARIO je špecializovanou agentúrou štátu a vlády SR, ktorá si za svoj základný cieľ kladie zvyšovanie životnej úrovne občanov Slovenska, predovšetkým prostredníctvom zvyšovania zamestnanosti a zmenšovaním regionálnych rozdielov. Regionálne zastúpenie má aj v Košiciach.

Tieto ciele dosahuje predovšetkým týmito základnými nástrojmi:

- 1. Prezentáciou podnikateľského prostredia Slovenska u cieľových skupín doma a predovšetkým v zahraničí, ktorej cieľom je zvyšovanie poznania mena Slovensko a vzbudenie záujmu o aktivitu v oblasti priamych zahraničných investícií a v oblasti zahraničného obchodu.
- 2. Maximalizovaním prílevu priamych zahraničných investícií na Slovensko prostredníctvom aktívneho, cieleného (napr. odvetovo) medzinárodného marketingu, zvyšovaním poznania investičného prostredia Slovenska vo všeobecnosti a podporou budovania priemyselných parkov.
- 3. Podporou zahraničného obchodu prostredníctvom match-makingu dopytov a ponúk generovaných o.i. aj sieťou OBEO a subkontrakčnými aktivitami.
- 4. Administráciou štrukturálnych fondov EÚ zameraných na podporu budovania priemyselných parkov (opatrenie 1.2 SOP Priemysel a služby pre verejný sektor) ako základnej ponuky nehnuteľností pripravených na vstup zahraničného investora a rovnako podporou, zlepšovaním imidžu slovenských výrobcov v zahraničí (opatrenie 1.5 SOP Priemysel a služby pre súkromný sektor).

Agentúra SARIO je subjektom, ktorý má na medzinárodnom i domácom poli vysoký odborný kredit, jej predstavitelia sú pravidelne prizývaní na odborné fóra dotýkajúce sa problematiky priamych zahraničných investícií a zahraničného obchodu. Na Slovensku má SARIO vybudovanú sieť 7 zastúpení a vo svete operuje prostredníctvom obchodno-ekonomických zastúpení MH SR.

Kľúčové aktivity :

- 1. Vytváranie vhodného investičného a "business - friendly" prostredia na Slovensku.
- 2. Riešenie investičných projektov zahraničných investorov a sprievodný servis.
- 3. Konzultácie a riešenia v oblasti individuálnej štátnej pomoci investorom, spracúvanie žiadostí o štátnu pomoc.
- 4. Mapovanie a vytváranie databáz voľných nehnuteľností a priemyselných parkov.
- 5. Asistencia a servis pri vytváraní spoločných podnikov slovenských firiem so zahraničnými (joint ventures).
- 6. Servis malým a stredným podnikom pri hľadaní exportných a obchodných príležitostí v zahraničí.
- 7. Servis samosprávam, malým a stredným podnikateľom žiadajúcim o prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ v kompetenciách agentúry SARIO a asistencií pri realizácii ich projektov.

7.2 Regionálna podpora podnikania a zriaďovania priemyselných parkov

Podpora podnikania v regióne využíva podporné nástroje stanovené centrálnymi inštitúciami (napr. jednotná sadzba dane z príjmov, možnosť využitia prostriedkov zo štrukturálnych fondov a štátneho rozpočtu), pričom viaceré

podporné nástroje sú smerované prioritne do oblastí s vyššou mierou nezamestnanosti a nižším hospodárskym potenciálom.

Možnosť podpory na miestnej úrovni je daná kompetenciami obcí a ich možnosťami. Na obecnej úrovni sa jedná o stanovenie miestnych daní a poplatkov, napr. dane z nehnuteľností. Na krajskej úrovni môže ísť napr. o stanovenie cestnej dane a pod. Starostovia obcí môžu prispieť k rozvoju podnikania napr. aj prípravou vhodných plôch na podnikanie (vysporiadanie vlastníckych vzťahov a pod.)

Podnikatelia majú možnosť využiť nástroje aktívnej politiky trhu práce. Vzhľadom na časté zmeny v legislatíve je potrebné sa o podmienkach ich využitia informovať na stránkach www.upsvar.sk, www.build.gov.sk, www.economy.gov.sk.

Podporu budovania priemyselných parkov a Slovensku upravuje zákon NR SR č. 193/2001 Z. z. o dotácii na zriadenie priemyselných parkov a o doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov, zákon NR SR č. 156/2003 Z. z. a 542/2003 Z. z., ktorými sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z. z. o dotácii na zriadenie priemyselných parkov. Postup schvaľovania žiadosti o podporu na zriadenie priemyselného parku spolu s manuálom upravujú Smernica č.13/2004 a Smernica č.8/2006 k zákonu č. 193/2001 Z. z.

Zo strany miestnych samospráv je evidentný záujem o získanie investorov do ich území. Primátori miest a starostovia obcí v súlade so zákonom č. 193/2001 o dotácii na zriadenie priemyselných parkov, ako aj Smerníc č.13/2004 a č.8/2006 k žiadosti na prípravu priemyselných parkov, vyvíjajú iniciatívy smerom k príslušným ministerstvám, Slovenskej agentúre pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) a rokujú s potenciálnymi investormi.

Regionálna samospráva zo zákona nemôže zriaďovať priemyselné parky, preto Zastupiteľstvo KSK uzneseniami podporilo finančnú spoluúčasť KSK na spolufinancovaní projektov na zriadenie podnikateľských inkubátorov financovaných zo štrukturálnych fondov EÚ /viď. tabuľka č.58/.

Tabuľka č. 52 : Zrealizované projekty s finančnou spoluúčasťou Košického samosprávneho kraja

Názov projektu	Celkové náklady (Sk)	Pofinancovanie KSK (Sk)
Zriadenie podnikateľského inkubátora v Moldave n/B	22 737 680	568 442
Rozšírenie podnikateľského inkubátora v Spišskej N. Vsi	28 365 060	709 127
Zriadenie podnikateľského inkubátora v Gelnici	38 770 890	969 272
Zriadenie podnikateľského inkubátora v Michalovciach	49 707 000	1 242 675 – projekt zatiaľ neschválený, 250 000 – schválených a prevedených mestu na projektovú dokumentáciu
Zdroj: Košický samosprávny kraj		

7.3 Rozvojové póly - priemyselné osi v KSK

Na území východného Slovenska sa prirodzeným spôsobom vytvárajú tri konkurencieschopné priemyselné osi (tzv. rozvojové póly):

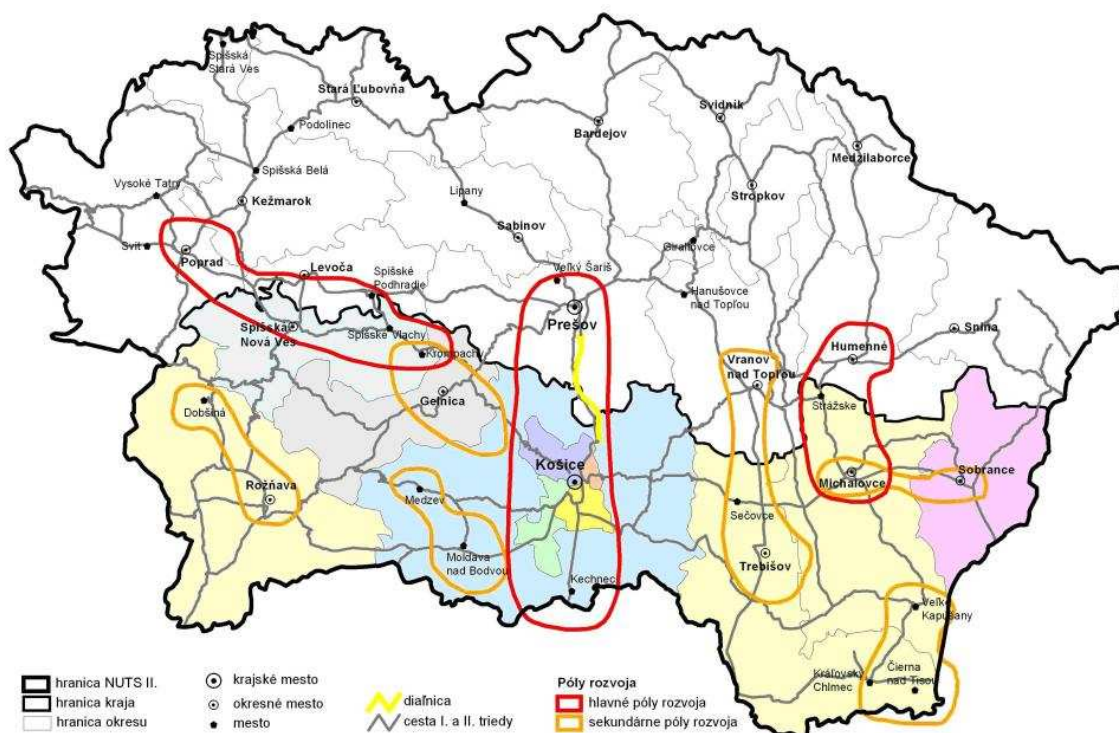
- Košice – Prešov s predĺžením na Miškolc z maďarskej a Rzesow z poľskej strany (s potenciálom stať sa jedným z najvýznamnejších centrom poznatkovej ekonomiky na Slovensku).
- Michalovce – Humenné s potenciálnym predĺžením na Trebišov.
- Krompachy – Spišská Nová Ves – Poprad – Svit /viď. obr.č.20/

V rámci týchto troch priemyselných osí (rozvojových pólov) prispieva KSK k zlepšovaniu podmienok pre priame zahraničné investície z kategórie malých a stredných podnikov investujúcich na danom území. Súvisí to s ukončeným majetkovým vysporiadaním pozemkov, dostupnosťou voľných a kvalitných hál na danom území, ako aj dostupnosťou kvalifikovanej pracovnej sily. Ide aj o investície s vyššou pridanou hodnotou v oblasti IT a výskumno-vývojových centier, nakoľko os Košice – Prešov má potenciál stať sa významným centrom poznatkovej ekonomiky (vďaka prítomnosti Technickej univerzity v Košiciach a ostatných univerzít) a to nielen v rámci Slovenska.

Snahou Košického samosprávneho kraja je napomôcť pri vytváraní efektívnych subdodávateľských sietí, ktorých výsledkom by mali byť noví etablovaní sa investori na území Košického samosprávneho kraja. Ďalšou z priorit je tvorba klastrov, teda skupiny podnikov, ktoré budú účinne a spoločne riešiť problémy, do ktorých sa podnik v trhovej

ekonomike môže dostať a zároveň priťahovať ďalšie podniky na územie Košického kraja. Cieľom obcí a miest Košického samosprávneho kraja je prilákať investorov do oblastí s najväčšou komparatívnou výhodou, nezanedbávajúc pritom ani pridanú hodnotu investície. Táto komparatívna výhoda zahŕňa napríklad aj tradíciu odvetvia v danom subregióne. Z tohto hľadiska je optimálne sústreďovať priemysel do okresov, ktoré majú vhodnú podnikateľskú infraštruktúru, kvalifikovanú pracovnú silu a potrebné logistické zázemie.

Obrázok č. 18 : Rozvojové póly v KSK (rok 2008)

Zdroj: Košický samosprávny kraj

7.4 Priemyselné lokality pre investorov

Pojem "priemyselný park" sa vyznačuje zásadami, ktoré ho odlišujú od bežných priemyselných zón. "Parky" sa vyznačujú jednotnou koncepciou, osobitným usporiadaním, vegetačnými úpravami, voľbou výrobných jednotiek a všestrannou starostlivosťou o stanovište. Spoločné znaky "parkov" sú nasledovné:

- pozemky, na ktorých je založený, sú právne vysporiadané a technicky presne definované
- fungovanie parku zabezpečuje hospodárska spoločnosť, ktorá ponúka pre usídlených podnikateľov v parku, súbor služieb (účtovníctvo, marketing, pomoc pri získavaní úverov, investičné, rozvojové, právne poradenstvo, atď.)
- ponúka pozemky, ktoré sú vybavené pre výrobu nevyhnutnou infraštruktúrou, na odkúpenie, lízing a na prenájom pre podnikateľské subjekty
- vytvára pre malé a stredné podnikanie vhodné podmienky na ich rozvoj, na aplikovanie moderných technológií vo výrobe, na výrobu špičkových produktov podporuje inováciu
- podporuje rozvoj domácich vedecko-výskumných aktivít a pomáha aplikácii ich výsledkov vo výrobe
- podporuje rast exportu na území parku prebieha proces vytvárania hodnôt (nemusí to byť výlučne priemyselná výroba).

Analýza investičného prostredia KSK preukázala rôzny stupeň pripravenosti projektov pre zriadenie priemyselných parkov v období bezprostredne po sprístupnení finančnej podpory pre zriaďovanie priemyselných parkov, pričom identifikovala hlavné problémové oblasti:

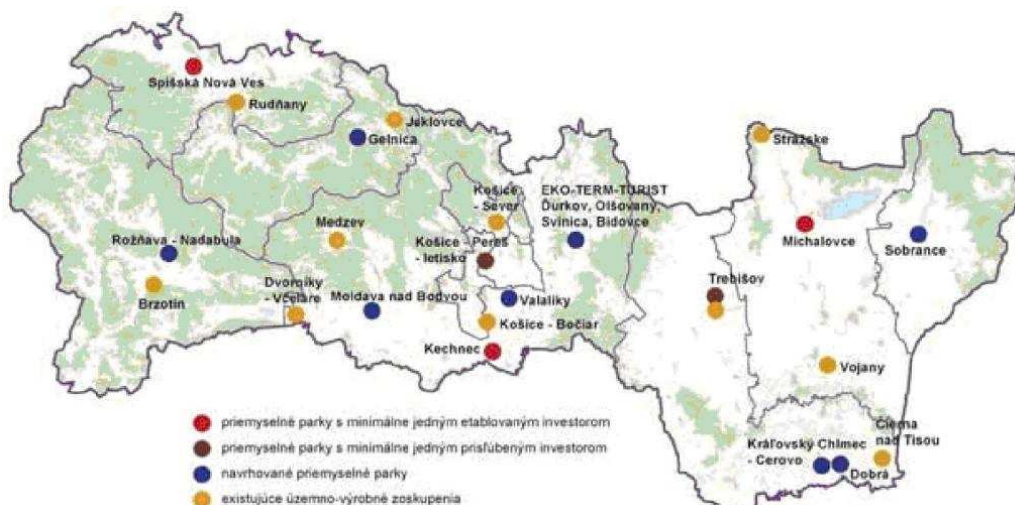
- vysporiadanie vlastníckych vzťahov,
- záujem investorov o umiestnenie ich investície v
- danom priemyselnom parku,
- stav technickej a projektovej prípravy,
- súlad s územno-plánovacou dokumentáciou,
- stav technickej infraštruktúry.

a. **vysporiadanie vlastníckych vzťahov** : je najväčšou prekážkou zriaďovania priemyselných parkov nielen v regióne, ale aj na národnej úrovni. Len v ojedinelých prípadoch má samospráva možnosť ponúknuť investorom vhodné plochy (rozloha, dopravný prístup, infraštruktúra) vo svojom vlastníctve, resp. vlastníctve štátu, čo

umožňuje relatívne rýchly postup pri zriaďovaní priemyselných zón (napr. Prešovský samosprávny kraj – priemyselný park Spišský Hrhov – Klčov). Najčastejšie je to kombinácia vlastníctva verejného a súkromného, pričom v prípade veľkej rozdrobenosti vlastníctva medzi mnohými vlastníkmi je proces vysporiadania vlastníctva organizačne a finančne náročný a zdĺhavý. Negatívny vplyv na tento proces majú aj medializované skúsenosti z iných regiónov (Žilina). Výhodou tzv. hneďých zón môže v tomto prípade byť obmedzený počet vlastníkov. Situácia pripomína začarovaný kruh: samosprávy očakávajú záväzný postoj investorov pred realizáciou vysporiadania a investori pre vydanie záväzného postoja očakávajú možnosť „bezproblémového“ okamžitého vstupu do pripravených priemyselných zón s potrebnou infraštruktúrou. Samospráva je navyše často pri rokovaniach so záujemcami odkázaná na cykly konkrétnych podporných programov, ktoré v období 2000 – 2006 neboli úplne jasné, resp. v každom čase aktuálne pre zodpovedné určenie času, v ktorom je samospráva schopná investorom zabezpečiť požadované podmienky. Samosprávy chápu vlastnícke vysporiadanie ako základný krok akýchkoľvek zámerov a majetkovo-právne vysporiadanie určenej priemyselnej zóny realizujú systematicky s niekoľkoročným časovým harmonogramom.

- b. zaviazanosť záujemcov, dispozícia investormi: je z hľadiska možnosti získania finančnej podpory štátu podmienkou. Smernica MH SR č. 13/2004 zo 16. 12. 2004, ako aj Smernica MHSR č.8/2006 menia smernicu č.13/2004, určili 3 skupiny odvetví priemyslu s rozličnou váhou podpory investícií s cieľom primárne podporovať odvetvia priemyslu a služieb s vysokou pridanou hodnotou, čo však môže znevýhodňovať menej rozvinuté regióny. Skúseností z okresov Spišská Nová Ves a Rožňava v uplynulom období preukázali relatívne vysoký záujem zahraničných spoločností najmä z oblasti spracovateľského priemyslu, avšak v čase a za podmienok, ktoré nebolo možné splniť (viď vyššie). Pre marketing investičných príležitostí v regiónoch, realizovaný vzájomnou komunikáciou samospráva – (región) – štát, v uplynulom období nebol vybudovaný zodpovedajúci informačný mechanizmus pre sprostredkovanie informácií záujemcom a potenciálnym investorom. Najmä menšie samosprávy majú veľakrát obmedzené zdroje, skúseností a príležitostí pre aktívny marketing/propagáciu lokality priemyselnej zóny. V súčasnosti možno povedať, že agentúra SARIO plní do určitej miery úlohu vzájomnej komunikácie samosprávy/regiónu – štátu a mapovania i vytváranie databáz voľných nehnuteľností a priemyselných parkov
- c. súlad s územno-plánovacou dokumentáciou, projektová príprava: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja a Územný plán veľkého územného celku sú dva najdôležitejšie strategické dokumenty pre zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja. Práve tieto dokumenty obsahujú prehodnotenie a zapracovanie pripravených koncepcií rozvoja a zabezpečenia územia verejnou dopravnou a technickou infraštruktúrou. V tejto súvislosti sa ukazuje úloha miestnej samosprávy v pozícii developera ako najvýhodnejšia, aby mala jednoznačný vplyv na kvalitu, obsah a rozsah daného projektu. Aj keď samospráva nevie zabezpečiť financovanie projektov v plnom rozsahu, môže vystupovať ako sprostredkovateľ pri zabezpečovaní financovania kombinovaním vlastných, súkromných a grantových zdrojov.

Disponibilné plochy pre investorov sú vymedzené v Územnom pláne VÚC Košického kraja, ako aj v územných plánoch obcí. Zmeny a doplnky Územného plánu VÚC Košického kraja, kde boli zapracované lokality priemyselných parkov schválilo Zastupiteľstvo KSK dňa 30. 8. 2004 /viď obr.21 a tabuľka č.48/ V súčasnosti prebieha aktualizácia Územného plánu VÚC Košického kraja, ktorý bude vo finálnej podobe predložený na schválenie Zastupiteľstvu KSK.

Obrázok č. 19 : Lokality priemyselných parkov v Košickom kraji (rok 2008)

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Tabuľka č. 53 : Existujúce lokality priemyselných parkov v Košickom kraji (2008)

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Kechnec	Kechnec	Košice - okolie	332	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/68 - 0,5 km	Zdroj vody schopný generovať 63 l/sek., potrubie s f315 mm, potrubie s pitnou vodou f225 mm, potrubie s priemyselnou vodou f200 mm	Kanalizácia s f300, 500, 600 mm, Kapacita ČOV 12000 ekvivalentov, celý park má kanalizáciu na dažďovú vodu s dostatočnou kapacitou	Regulačná stanica plynu s kapacitou 5000m3/hod., plynové potrubie v parku s f150 mm (vysoký tlak) a f225mm (stredný tlak)	Elektrické vedenie 22kV a 110kV, 6 transformátorov (každý schopný generovať 1MW), nová elektrická stanica (80MVA)
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • enormná angažovanosť obce a starostu pri vytváraní kvalitných podmienok pre domáce a zahraničné investície, • bezprostredné väzby na Maďarsko, • prítomnosť už etablovaných investorov, • dostatok okamžite voľných a pripravených plôch 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • záber kvalitnej poľnohospodárskej pôdy, • vysoká investičná náročnosť na infraštruktúru, • dopravná obsluha prechádza zastavaným územím obce 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • ľahký strojársky priemysel, • elektrotechnický priemysel, • farmaceutický priemysel, • textilný priemysel, • potravinársky priemysel, • priemysel stavebných hmôt, • výroba plastov, 				
Etablovaní investori				
<ul style="list-style-type: none"> • Molex Slovakia, a.s.; Gilbos Slovensko, s.r.o.; Getrag Ford Transmissions Slovakia, s.r.o.; SWEP Slovakia, s.r.o.; Kuenz - SK, s.r.o.; Schelling Slovakia, s.r.o.; JISIMEX, s.r.o.; Doppelmayr Slovakia, s.r.o.; V.O.D.S., a.s. Košice; Handtmann Slovakia, s.r.o.; Čamaj Transport, s.r.o.; Dorsvet Plus, s.r.o.; Evans, s.r.o. 				
Správca Priemyselného parku				
Obecný úrad Kechnec, 044 58 Kechnec 19, Slovensko, Tel. : +421 55 728 25 11 (12), Fax: +421 55 728 25 13, E-mail: obeckechnec@stonline.sk, web : http://www.kechnec.sk/sk/priemyselny_park/				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Košice - Pereš	Košice - Západ, Košice - Barca	Košice II, Košice IV	190	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50, II/548, mestská hrom. Doprava - 1 km, medzinárodné letisko v lokalite	Mestský rozvod	Mestský systém a ČOV	VTL prípojka DN 150 Haniska - Drienovská Nová Ves	ES Košice - Juh, 110/22 kV
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • kompaktné územie - rovina, • priaznivé dopravné napojenie na nadradenú sieť a mestskú hromadnú dopravu (1 km), • bezprostredné napojenie na medzinárodné letisko 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • problémy s majetkovým vysporiadaním pozemkov, • záber kvalitnej poľnohospodárskej pôdy, • vysoká počiatočná investičná náročnosť, • ekologické obmedzenia, • výškové obmedzenia zástavby 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • odvetvia s vyššou pridanou hodnotou 				
Etablovaní investori				
<ul style="list-style-type: none"> • Valeo Slovakia, s.r.o. (6 ha), • IMMOPARK (60ha) 				

Správca Priemyselného parku
<ul style="list-style-type: none"> Magistrát mesta Košice, Tr. SNP 48/A, 040 11 Košice, Slovensko, Tel. : +421 55 6419 111, e-mail : magistrat@kosice.sk, web : www.kosice.sk, IMMORENT Slovensko, s.r.o., Obchodná 43, 811 06 Bratislava, Slovensko, Tel.:+421 2 5788 0911, e-mail : immorent@immorent.sk, web : www.immorent.sk

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Michalovce	Michalovce	Michalovce	17,65	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50	Napojenie na mestskú sieť	Napojenie na mestskú sieť DN 1200	DN 200 PN 4,0 pri lokalite	VN č. 501, VN č. 502
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> vybudovaná technická infraštruktúra, vyhovujúce dopravné napojenie, súčasť priemyselnej zóny mesta, prítomnosť už etablovaných investorov 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> odstránenie starých environmentálnych záťaží, potreba protihlukových opatrení 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> strojárenský priemysel, elektrotechnický priemysel, možná kooperácia s Ukrajinou 				
Etablovaní investori				
<ul style="list-style-type: none"> Michatek, k.s., Trancerie Emiliane Slovakia, s.r.o.; Unomedical, s.r.o.; Ebster SK, s.r.o. 				
Správca Priemyselného parku				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Spišská Nová Ves	Spišská Nová Ves	Spišská Nová Ves	5	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/18 - 13 km II/533 - 1 km II/536 - 1 km	V lokalite	Kanalizácia, ČOV s úpravou	Rozvod v lokalite	Prívod transformátor 700kVA
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> súčasť priemyselnej zóny, dobrá väzba na nadradený dopravný systém, dostupná kvalifikovaná pracovná sila, dostatok okamžite voľných a pripravených plôch, prítomnosť už etablovaných zahraničných investorov 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> nutnosť asanácie nevyhovujúcej zástavby, obmedzená výmera územia, potrebná rekonštrukcia inžinierskych sietí 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> strojárenský priemysel, elektrotechnický priemysel, výroba plastov 				
Etablovaní investori				
<ul style="list-style-type: none"> CRW Slovakia, s.r.o.; MB BEDDING COMPONENTS, s.r.o.; ndh ATYP, s.r.o.; D.O.D., s.r.o.; ndh Market, s.r.o.; ndh Nábytok, s.r.o.; Ing. Jozef ŠABO-VONA; EKO - Plasty, s.r.o.; Jana Dzimková - Úsmev; Vít Šefčík VITEX; K_CORP, a.s.; KBM, s.r.o.; VINTAGE, s.r.o.; Richveis Marián 				
Správca Priemyselného parku				
Priemyselný park BIC SPIŠSKÁ NOVÁ VES, s.r.o., Drevárska 2, 052 01 Spišská Nová Ves, Slovensko, Tel: +421 53 42 990 66, +421 908 994 819, e-mail : bicsnv@bicsnv.sk, web : http://www.bicsnv.sk/priemyselnypark				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)	
Chemická Priemyselná Zóna Strážske	Strážske	Michalovce	75	-	
Technická infraštruktúra					
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia	Para
I/18 pri zóne, vzdialenosť od okolitých krajín: Ukrajina 50 km, Maďarsko 50 km, Poľsko 90 km, a Rumunsko 180 km	dekarbonizovaná voda demineralizovaná voda protipožiarna voda chladiaca voda úžitková voda pitná voda	Vybudovaná , vrátane ČOV	2.0 MPa na výstupe z redukčnej stanice	generátor 40 MW v zone, 6,3kV verejná sieť - 2 linky po á 60 MW, 110 kV vnútorná sieť : 6,3/0,4 kV	tlak 0.42 - 0.45 MPa, teplota 230°C tlak 0.9 - 1.1 MPa, teplota 230°C tlak 1.6 - 1.7 MPa, teplota 240°C tlak 2.3 - 2.6 MPa, teplota 340°C
Silné stránky					
<ul style="list-style-type: none"> • dobré väzby na širokorozchodnú trať, • výhradným vlastníkom pozemkov v zóne je súkromná spoločnosť Chemko, a.s. Strážske, • areál zóny je rozdelený prevažne na obdĺžnikové bloky s rozmermi 350 x 300 m. Po obvode týchto blokov sa nachádzajú prístupové asfaltové cesty, osvetlenie, rozvody vody, kanalizácia a ďalšie inžinierske siete, • pozemky je možné napojiť na dodávku elektriny, vody, vykurovacej pary, zemného plynu, stlačeného vzduchu, telekomunikačné rozvody a železniciu, • dopravné, colné, údržbárske, ekologické, strážne, stravovacie, bankové, poštové, zdravotnícke a ďalšie služby sú priamo v zóne • dostatok okamžite voľných a pripravených plôch					
Slabé stránky					
<ul style="list-style-type: none"> • staré ekologické záťaže					
Prípustné činnosti					
<ul style="list-style-type: none"> • strojárenský priemysel, • chemický priemysel, • elektrotechnický priemysel, • farmaceutický priemysel, • textilný priemysel, • potravinárky priemysel, • priemysel stavebných hmôt, • výroba plastov,					
Etablovaní investori					
<ul style="list-style-type: none"> • Diakol Strážske s.r.o.; Cenon s.r.o.; Energetika s.r.o.; Chemtrans s.r.o.; Fiberstruct s.r.o.; Simop SK s.r.o.; Chemko a.s.; Chemza a.s.; Chemstro a.s.; ZTR s.r.o.; Ekologické služby s.r.o.; Prvá hasičská a.s.; Kobax s.r.o.; Leman s.r.o.; Chemik s.r.o.; Hnojivá a.s.;					
Správca Chemickej Priemyselnej Zóny Strážske					
Chemko, a.s. Strážske, Priemyselná 720, 072 22 Strážske, Slovensko, tel.: +421 56 681 2451, fax: +421 56 649 1632 e-mail : kerekas@chemko.sk, web: www.chiz.sk					

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Priemyselný park Trebišov Most Východ-Západ	Trebišov	Trebišov	10	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/79 - 1 km	Vybudovaný, zdroje postačujú	Vybudovaná, vrátane ČOV	DN 50 PN 4,0 Mpa	ES Trebišov 110/22 kV
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • dobré väzby na širokorozchodnú trať, • súčasť priemyselnej zóny mesta, • dostatok okamžite voľných a pripravených plôch				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • napojenie na cestu I. triedy miestnymi komunikáciami				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • potravinársky priemysel, • možná kooperácia s Maďarskom				

Etablovaní investori
• Blika, s.r.o.
Správca Priemyselného parku
Priemyselný park Trebišov Most Východ-Západ, Cukrovárska 41, 075 01 Trebišov, Slovensko, E-mail: office@ip-trebisov.sk, E-mail: office@ip-trebisov.sk

Tabuľka č. 54 : Pripravované lokality priemyselných parkov v Košickom kraji (2008)

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Dobrá	Dobrá	Trebišov	31	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/79 - 2 km	Vybudovaný, zdroj postačuje	Nie je vybudovaná kanalizácia ani ČOV	VTL plynovod Bačka - Kráľovský Chlmec DN 150 PN 40 - možné napojenie	ES Kráľovský Chlmec - možné napojenie
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • súčasťou areálu kombinovanej dopravy, • dobré predpoklady pre kooperáciu s Ukrajinou a Ruskom 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • napojenie na nadradenú infraštruktúru, • konkurenčné zariadenie v Maďarsku (Záhony) 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • doprava a dopravné služby, • logistické centrum 				
Etablovaní investori				
• nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
EKO – TERM – TURIST Ďurkov, Olšovany, Svinica	Ďurkov, Olšovany, Svinica, Bidovce	Košice - okolie	136	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50 - 0,65 km, II/576, vedľa lokality, Železničná stanica Ruskov, 5 km	Zväčšiť akumuláciu	Nie je vybudovaná kanalizácia ani ČOV	VTL plynovod Bačka - Kráľovský Chlmec DN 150 PN 40 – prechádza lokalitou	ES Košice-Východ, ES Košice-Juh – možné napojenie
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • navrhuje sa D-1 vedľa lokality , • dobré komunikačné napojenie na cestu I. triedy, • blízkosť zdrojov pracovnej sily v Košiciach, • viacúčelové využitie geotermálnej energie 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • záber kvalitnej poľnohospodárskej pôdy, • vysoká počiatočná investičná náročnosť, • nevyhovujúca technická infraštruktúra 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • viacúčelové využívanie geotermálnych zdrojov, • rekreácia, • energetika, • poľnohospodárstvo 				
Etablovaní investori				
• nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Gelnica	Gelnica	Gelnica	42,5	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
II/546 v lokalite, Železničná stanica Gelnica v lokalite	Je vybudovaný vodovod, deficit vodných zdrojov	Je čiastočne vybudovaná kanalizácia, bez ČOV	STL rozvod v lokalite, VTL plynovod Bačka - Kráľovský Chlmec DN 150 PN 40 – možné napojenie	ES Prakovce 110/22kV – možné napojenie
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • voľné pracovné sily, • možnosť využitia existujúcich areálov, • bezprostredné napojenie na železničnú trať, • minimálny záber poľnohospodárskej pôdy 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • nutnosť asanácie nevyhovujúcej zástavby, • problematické cestné napojenie, • chýbajúca ČOV, • deficit vodných zdrojov 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • strojárstvo, • drevospracujúci priemysel, • aktivity súvisiace s rekreáciou 				
Etablovaní investori				
• nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Kráľovský Chlmec – Cерово	Kráľovský Chlmec	Trebišov	42,2	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/79 - 2 km, Železničná stanica Pribeník, 2 km	Vybudovaný, zdroj postačuje	Vybudovaná, ČOV vyhovuje	VTL prípojka RS Horeš DN 100, PN 4, 0 MPa - v lokalite	ES Kráľovský Chlmec možnosť napojenia
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • bezproblémové majetkové vysporiadanie - majetok SPF, • dobré väzby na inžinierske siete, • blízkosť štátnych hraníc s Maďarskom a Ukrajinou 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • záber poľnohospodárskej pôdy, • zložité dopravné napojenie na nadriadenú komunikačnú sieť 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • potravinársky priemysel, • možnosť kooperácie s Maďarskom a Ukrajinou 				
Etablovaní investori				
• nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Moldava nad Bodvou	Moldava	Košice - okolie	66,125	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50 a miestne komunikácie, Železničná stanica Moldava nad Bodvou	Vybudovaný, zdroj postačuje	Kanalizácia a ČOV vyhovuje	VTL Moldava nad Bodvou DN 100, PN 6,4 Mpa – možné napojenie	ES Moldava nad Bodvou 110/22 kV – možné napojenie
Silné stránky				

<ul style="list-style-type: none"> • angažovanosť obce a starostu pri vytváraní kvalitných podmienok pre domáce a zahraničné investície, • kompaktné územie - rovina, • dobré dopravné napojenie na cestné komunikácie
Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • záber poľnohospodárskej pôdy, • vysoká počiatočná investičná náročnosť
Prípustné činnosti
<ul style="list-style-type: none"> • strojársky priemysel, • kovoobrábanie, • výroba stavebných hmôt, • elektrotechnický priemysel, • možnosť kooperácie s Maďarskom
Etablovaní investori
• nie sú

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Rožňava	Rožňava	Rožňava	27,24	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50 - 2 km, I/67 - pri lokalite	Vybudovaný, vyhovuje	Chýba ČOV	VTL v dotyku, možnosť napojenia	ES Rožňava 110/22 kV
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • ucelené územie v zastavanej časti mesta, • dopravné napojenie na cestné komunikácie a železniciu, • bez záberu poľnohospodárskej pôdy, • dobré napojenie na sieť technickej infraštruktúry, • časť pozemkov vo vlastníctve mesta, • dostatok okamžite voľných a pripravených plôch 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • zastavaná plocha, nevyhovujúce objekty, • chýbajúca ČOV 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • strojársky priemysel, • kovoobrábanie, • drevársky priemysel, • možnosť kooperácie s Maďarskom 				
Etablovaní investori				
• nie sú				

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Sobrance - Západ	Sobrance	Sobrance	20	-
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/50 - v dotyku s lokalitou, návrh D-1, 2,5 km	Vybudovaný, zdroj postačuje	Kanalizácia a ČOV vyhovuje	VTL plynovod Michalovce - Choňkovce DN 100 PN 4 MPa – možné napojenie	ES 110/22 kV Michalovce – možné napojenie
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • kompaktné územie, • kontakt na cestu I. triedy a priemyselnú zónu, • hraničný priechod na Ukrajinu 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • záber poľnohospodárskej pôdy, • povrchové vodné zdroje na stavenisku 				
Prípustné činnosti				

<ul style="list-style-type: none"> • strojársky priemysel, • spracovanie kože, • drevársky priemysel, • možnosť kooperácie s Ukrajinou
Etablovaní investori
• nie sú

Názov lokality	Katastrálne územie	Okres	Výmera celkom (ha)	Možnosť rozšírenia (ha)
Valalíky	Valalíky	Košice - okolie	96,1	do 280
Technická infraštruktúra				
Dopravné napojenie	Vodovod	Kanalizácia	Plyn	Elektrická energia
I/68 - pri lokalite, navrhované napojenie na rýchlostnú komunikáciu R4, pri lokalite, železničná stanica Geča, 1km	Vybudovaný, vyhovuje	Nie je vybudovaná	VTL plynovod Haniska – Drienovská Nová Ves a VTL prípojka DN 80 PN 40 Valalíky - možné napojenie	ES Haniska - možné napojenie
Silné stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • priaznivé dopravné napojenie (rýchlostná komunikácia, širokorozchodná trať, letisko), • možnosť cezhraničných väzieb, • blízkosť ekonomického centra mesta Košice 				
Slabé stránky				
<ul style="list-style-type: none"> • záber kvalitnej poľnohospodárskej pôdy, • vysoká počítačová investičná náročnosť, • chýbajúca kanalizácia a ČOV, 				
Prípustné činnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • priemyselné, vedecko-technické a výskumné pracoviská, • možnosť kooperácie s US Steel Košice 				
Etablovaní investori				
• nie sú				

Existujúce územno-výrobné zoskupenia

Tabuľka č. 55 : Existujúce územno-výrobné zoskupenia v Košickom kraji (2004)

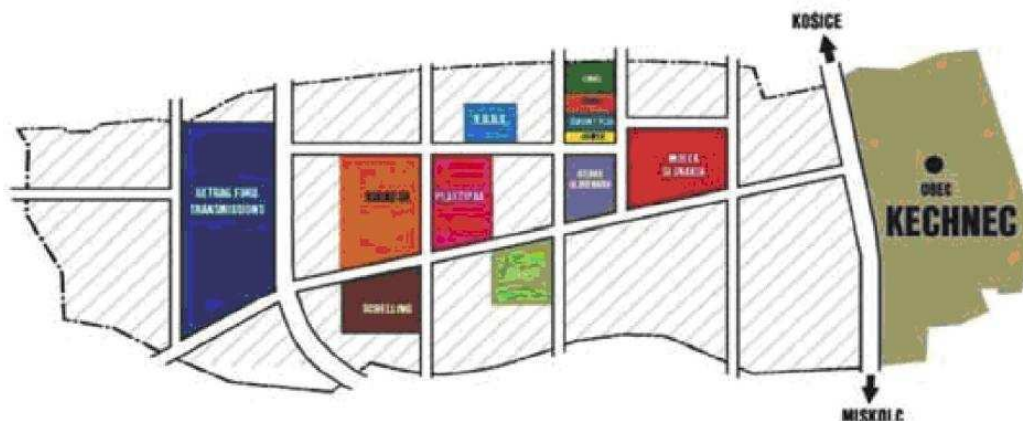
P. č.	Okres	Kat. územie	Názov priemyselnej zóny	Charakter výroby	Výmera (v ha)
1	Gelnica	Jaklovce	Jaklovce – Pod stráňou	stavebná výroba	4,76
2	Gelnica	Prakovce	Areál bývalých ZŤS	strojárstvo, spracovanie dreva	23,5
3	Košice I	Košice-sever	Košice – 7. výrobný okrsk	nevyužívané územie (lokalita „starej magnezitky“)	63
4	Košice II	Železiarne	Košice – výrobný okrsk Bočiar	90 % voľných plôch (sklady a prekladisko)	240, s možnosťou rozšírenia na 625
5	Košice-okolie	Dvorníky-Včeláre	Dvorníky-Včeláre	výroba stavebných hmôt	5
6	Košice-okolie	Medzev	Medzev	výroba strojov a zariadení	24
7	Michalovce	Strážske	Chemko, a. s. Strážske	chemický priemysel (pozn. dostatok okamžite voľných a pripravených plôch)	48
8	Michalovce	Vojany	Vojany	doprava a skladovanie ropných látok	50
9	Rožňava	Brzotín	Brzotín	strojárstvo, poľnohospodárstvo, kovovýroba	57 (existuje 20, návrh na ďalších 37)
10	Sp. Nová Ves	Rudňany	Rudňany	spracovanie sadrovca	30
Zdroj: Košický samosprávny kraj					

Priemyselný park Kechnec – best practices

Celková rozloha: 332 hektárov

Park je rozdelený na tri zóny:

- 80 ha pre malých a stredných podnikateľov,
- 200 ha pre strategických investorov,
- 52 ha pre logistické centrum;

Obrázok č. 20 : Pôdorys priemyselného parku Kechnec (rok 2008)

Zdroj : http://www.kechnec.sk/sk/priemyselny_park/

Infraštruktúra:

- Elektrická energia na hranici parku – 22 kV a 110 kV,
- 6 transformátorov na hranici parku (každý schopný generovať 1 MW),
- Nová elektrická stanica (80 MW),
- Regulačná stanica plynu s kapacitou 5 000 m³ / hod., v rámci parku strednotlakové rozvody, vysoký tlak na hranici parku,
- Zdroj vody schopný zabezpečiť 63 litrov za sekundu; dvakrát potrubie s priemerom 315 mm,
- Rozvod pitnej vody s priemerom 225 mm a rozvod priemyselnej vody s priemerom 200 mm,
- Splašková kanalizácia s priemerom 300, 500, 600 mm,
- Kapacita čističky odpadových vôd je 12 000 ekvivalentov; v súčasnosti sa kapacitne využíva len na približne 25 až 30%,
- Povrchové odvedenie dažďových vôd s kapacitou pre celé územie parku,
- Dostatočný počet telefónnych prípojok na vysokorychlostný internet.

Dopravné napojenie:

- Priemyselný park Kechnec je 18 km od Košíc, druhého najväčšieho mesta na Slovensku.
- Medzinárodné letisko Košice je vzdialené 18 km.
- Park sa nachádza 0,5 km od hraničného priechodu do Maďarska.
- Dopravná trasa:
  - na Ukrajinu cestou I/68 (E71) Kechnec – Košice, I/50 (E50) Košice – Michalovce – Vyšné Nemecké – št. hranica s Ukrajinou (dĺžka trasy cca 120 km)
  - do Poľska cestou I/68 Kechnec – vonkajší okruh mesta Košice – diaľničný privádzací I/68 – diaľnica D1 Košice – Prešov – št. hranica s Poľskom
- Napojenie na európsku diaľničnú sieť cez Maďarsko je od hraníc parku približne 60 km, pričom v krátkodobom výhľade sa plánuje dobudovať potrebný úsek Košice (Slovensko) – Miškolc (Maďarsko). Vznikne tak plynulá diaľnica z Košíc do celej Európy. Cesta I/68, ktorá vedie východne od parku Kechnec, je súčasťou koridoru severojužného dopravného medzinárodného ťahu Pobaltie – Poľsko – Slovensko – Maďarsko – Balkán.
- Východne od obce Kechnec prechádza železničná trať, ktorá je zaradená do medzinárodnej európskej dohody o trasách medzinárodnej kombinovanej dopravy. Táto železničná trať spája Poľsko, Slovensko a Maďarsko.
- Pre nákladnú železničnú dopravu na Ukrajinu je potrebný prístup ku prekladisku z štandardnej európskej trate na východnú širokorozchodnú. Takéto prekladisko sa nachádza 3,5 km od priemyselného parku Kechnec.

Iné zaujímavosti:

- V súčasnosti priemyselný park Kechnec zamestnáva viac ako 1500 pracovníkov. Rozvoj parku má pozitívny vplyv aj na zvyšovanie počtu obyvateľov v Kechneci. Do dvoch rokov je obec pripravená na realizáciu hromadnej bytovej výstavby v rozsahu do 200 bytov. Primárnu a sekundárnu zdravotnú starostlivosť priamo v Kechneci poskytuje profesionálne vybavená poliklinika. K dispozícii je aj športové centrum s dvomi terragrínovými povrchmi vhodnými pre tenis a futbal, masáže, sauna, rôzne formy rehabilitácie. Celý komplex má profesionálne osvetlenie a ozvučenie.
- Myšlienka založiť priemyselný park v Kechneci vznikla už v roku 1996. Vedenie obce systematicky začalo pripravovať podmienky pre prípadných investorov, ktorí by mohli priniesť nové pracovné miesta do regiónu. Príchodom prvého investora – spoločnosti Molex – sa začalo intenzívne pracovať na príprave územia. V októbri 2003 bol priemyselný park Kechnec otvorený. Dnes investori v Kechneci nájdu nielen pripravený pozemok a infraštruktúru, ale aj potrebné prídavné služby súvisiace so zdravotnou starostlivosťou, bývaním pre zamestnancov, možnosťami pre športové a kultúrne aktivity.
- V apríli 2002 vláda SR podporila zriadenie priemyselného parku Kechnec dotáciou vo výške 184,3 mil. Sk. Z toho bola ku hraniciam parku vybudovaná nová infraštruktúra, ktorá pokrýva plyn, vodu, elektrinu, kanalizáciu, čističku odpadových vôd, príjazdovú cestu a telefónne prípojky.
- Zo štátnej dotácie boli a budú tiež uhrádzané poplatky za trvalý záber pôdy v rozsahu I. etapy priemyselného parku (80 ha). Druhú štátnu dotáciu vo výške 28,8 mil. Sk vláda SR schválila vo februári 2004 a je určená na do financovanie technickej infraštruktúry.

Priemyselné lokality pre investorov – Košice

Areál bývalej magnezitky

Lokalita o ploche cca. 15 ha sa nachádza v severnej priemyselnej zóne mesta. Ide o územie areálu magnezitky výrobného závodu, v ktorom bola v roku 1995 ukončená prevádzka. Lokalita má napojenie na severný diaľničný privádzač Košice – Prešov a na hlavný severný železničný ťah Košice – Žilina – Bratislava, na ktorú je napojená systémom vlečiek. Pre aktivity v tejto lokalite sú k dispozícii všetky siete technickej infraštruktúry. V zázemí lokality sa nachádza obytná zóna Ťahanovce a tradičný rekreačný areál Košíc pri rieke Hornád. Po revitalizácii územia bývalého závodu bude táto plocha vhodná na výstavbu ekologicky nezávadných výrobných technológií. Majetkové vzťahy – súkromné vlastníctvo.

Obrázok č. 21 : Areál bývalej magnezitky

Zdroj : http://www.kosice.sk/clanok.asp?file=info_basic_likalitKE.htm

Lokalita Bočiar

Lokalita sa nachádza južne od mesta, vo vzdialenosti 14 km od centra. Je súčasťou priemyselnej zóny v blízkosti areálu U. S. Steel, s. r. o. Ide o rovinaté územie s disponibilnou plochou cca 500 ha, z časti zastavané výrobnými areálmi. Lokalita má priame napojenie na železničnú dopravnú sieť s možnosťou využitia stretnutia dvoch železničných systémov západoeurópskeho s normálnym rozchodom a východoeurópskeho so širokým rozchodom a jeho koncovým bodom – prekladiskom. Má možnosti priameho dopravného napojenia na cesty medzinárodného významu Košice – Bratislava a Košice – Maďarsko a perspektívne prepojenie na diaľničný systém. V blízkosti lokality sa nachádza medzinárodné letisko Košice. Územie je navrhované pre zriadenie priemyselného parku so základnými funkciami výrobnéj zóny a s doplnkovými funkciami charakteru vedecko-technologickej a podnikateľskej zóny.

Obrázok č. 22 : Lokalita Bočiar

Zdroj : http://www.kosice.sk/clanok.asp?file=info_basic_likalitKE.htm

Lokalita VŠA

Lokalita sa nachádza v južnej časti mesta pri diaľničnom privádzачi na území s obchodno-spoločenskými centrami a športovými areálmi. Ide o územie, ktoré je vyčlenené pre výstavbu výstavného areálu. Územie o rozlohe cca 22 ha zahŕňa voľné, v súčasnosti nezastavané plochy s rovinnou konfiguráciou a objekt športovej haly s príslušnými plochami a parkoviskom s predpokladom ich začlenenia do plôch výstavného areálu. Lokalita má optimálne dopravné napojenie na komunikačný ťah Košice – Bratislava, Košice – Maďarsko a medzinárodné letisko Košice. Má priame napojenie mestskou hromadnou dopravou do centra mesta. V dotyku s areálom sú nadradené trasy technickej infraštruktúry.

Obrázok č. 23 : Lokalita VŠA

Zdroj : http://www.kosice.sk/clanok.asp?file=info_basic_likalityKE.htm

Areál VSS

Areál bývalého strojárenského podniku o rozlohe 45 ha sa nachádza v južnej časti mesta pri komunikačnom ťahu E 71 Košice – Maďarsko. Územie je zastavané, napojené na mestský i nadradený dopravný systém, na hlavný južný železničný ťah Košice – Zvolen – Bratislava a na všetky inžinierske siete. Možnosti využitia sú pre funkciu nezávadnej výroby, skladov a výrobných služieb s doplnkovou funkciou administratívy.

Obrázok č. 24 : Areál VSS

Zdroj : http://www.kosice.sk/clanok.asp?file=info_basic_likalityKE.htm

Vybrané priemyselné lokality pre investorov v kraji

Mesto Spišská Nová Ves

V okrese Spišská Nová Ves bolo identifikovaných viacero rozsiahlejších zámerov zriaďovania priemyselných zón, resp. parkov.

Obrázok č. 25 : Priemyselná zóna – Spišská Nová Ves

Zdroj : Mesto Spišská Nová Ves

V nadväznosti na zriadenie Priemyselného parku Spišská Nová Ves v areáli bývalého nábytkárskeho podniku Nový Domov, má mesto záujem podporovať a ďalej rozvíjať priemyselnú výrobu najmä vo východnom sektore mesta na ploche až 223 ha, z ktorých 30 ha patrí do katastra susednej obce Harichovce. Pre tento zámer mesto spracovalo územný generel dopravy, ktorý rieši napojenie zóny na spracovanú projektovú dokumentáciu diaľničného privádzачa II/533, s návrhom vnútorného dopravného systému napojeného na nadradený komunikačný systém mesta.

Zámery Mesta Spišská Nová Ves pre rozvoj priemyselnej zóny Východ sú nasledovné:

1. Dokončenie rekonštrukcie areálu Priemyselného parku Spišská Nová Ves (pôvodný Nový Domov) v rozsahu:
  - rekonštrukcia, modernizácia pôvodných výrobných hál s celkovou plochou 4 260 m²
  - výstavba novej výrobnéj haly s plochou 5 000 m²

Cieľom zámeru je dobudovanie areálu do podoby adekvátnej podpornej infraštruktúry na celkovej ploche spolu cca 20 000 m². Vlastníkom pozemkov v riešenom území je mesto.

2. Priemyselná zóna v nadväznosti na spoločnosť Embraco s celkovou rozlohou 44 ha voľnej plochy a 7 ha zastavanej plochy v areáli nedokončeného podniku mäsokombinátu. Vlastníkom areálu je súkromná spoločnosť so záujmom o odpredaj, resp. prenájom priestorov. Vlastníkmi poľnohospodárskej pôdy voľnej plochy v časti E sú drobní súkromní vlastníci. V nadväznosti na rokovania s potenciálnymi investormi mesto zvažuje podanie žiadosti o dotáciu na výkup pozemkov a vybudovanie technickej infraštruktúry.
3. Priemyselná zóna A na sever od bývalého agrochemického závodu s rozlohou 60 ha je ďalšou fázou predpokladaného budovania priemyselnej zóny Východ. Vlastníkmi rozparcelovaných pozemkov sú drobní súkromní vlastníci. Zámer v súčasnosti ešte nie je riešený.

Krompachy

Ponuka plôch pre priemyselnú výrobu je v meste tvorená najmä ponukami dvoch spoločností: (Kovohuty Krompachy – pozemky a budovy s celkovou rozlohou približne 30 000 m² a SEZ Krompachy – plocha v celkovej výmere 5 600 m²). Tieto spoločnosti majú záujem odpredať pôvodné v súčasnosti nevyužívané nehnuteľnosti. Mesto zároveň pripravuje rozšírenie ponuky priemyselných plôch v časti bývalej skládky odpadov po jej sanácii.

Ďalšie vybrané lokality potenciálne vhodné pre priemyselné zóny

Smížany

V nadväznosti na čiastkovú zmenu územného plánu v roku 2002, obec realizuje projekt zriadenia priemyselného parku v lokalite Jama v bezprostrednej blízkosti hlavnej železničnej trate (Žilina – Košice) a cestnej komunikácie v smere do Spišskej Novej Vsi. Celková plocha riešeného územia je 33 ha, pričom 11,14 ha je vyčlenených pre účely priemyselného parku určeného najmä na ľahkú strojárenskú výrobu. Vyňatie poľnohospodárskej pôdy bolo schválené príslušným pozemkovým odborom krajského úradu.

Veľké Kapušany

O vytvorenie podmienok na zriadenie priemyselného parku usiluje aj mesto Veľké Kapušany. V novom územnom pláne je určená tzv. plocha skladov, výroby a technického vybavenia v rozlohe približne 20 – 22 ha. Plánovaná lokalita sa nachádza pri prekládkovej stanici Maťovce, ktorá bola určená na tento účel práve z dôvodu výhodnosti jestvujúcej železničnej prekládky tovaru.

Margecany

Obec plánuje vybudovať priemyselnú zónu vo svojom katastri s rozlohou cca 15 ha na pozemku vo vlastníctve SPF. Lokalita sa nachádza v blízkosti cestnej komunikácie v smere Krompachy – Košice a tiež v blízkosti železničnej stanice. V súčasnosti obec zámer rieši v rámci svojej územno-plánovacej dokumentácie a pripravuje sa na oslovenie potenciálnych investorov.

7.5 Výskumno-vývojový potenciál – lokality pre investorov

Perspektívne inovatívne odvetvia v KSK

Za perspektívne inovatívne sektory pre rozvoj ekonomiky KSK v zmysle Regionálnej inovačnej stratégie /RIS/ schválenej uznesením č. 410/2008 zo 17. zasadnutia Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja konaného dňa 28. apríla 2008 považujeme najmä odvetvia:

- **informačných technológií**
- **biotechnológií**
- **nanotechnológií,**
- **mechatroniky a strojárstva**
- **life –science sektor**
- **sektor obnoviteľných energií**
- **recyklačný sektor**
- **sektor služieb.**

7.5.1 Organizácie pre prenos poznatkov do praxe a podporu rozvoja inovatívnych odvetví v KSK

V zmysle zákona č.172/ 2005 o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov možno definovať nasledujúce typy organizácií, ktorých vznik a činnosti výrazne podporujú inovácie a prenos poznatkov z výskumu a vývoja do praxe :

Centrum excelentnosti výskumu

V súčasnom období spolupracujeme s Technickou univerzitou Košice, Univerzitou P.J. Šafárika (UPJŠ) Košice, Univerzitou veterinárskeho lekárstva Košice a Slovenskou akadémiou vied (SAV) Košice na dopracovaní **kľúčových projektov- centier excelentnosti v oblastiach** :

- A. biomedicíny,
- B. regeneračnej medicíny,
- C. probiotického výskumu
- D. progresívnych materiálov
- E. informačných technológií,
- F. mechatroniky a strojárstva,
- G. inteligentných budov
- H. obnoviteľných zdrojov

V týchto oblastiach sa prostredníctvom **realizácie nižšie uvedených projektov centier excelentnosti** zo získaných zdrojov štrukturálnych fondov začne proces implementácie a naplňovania cieľov Regionálnej inovačnej stratégie KSK:

1.Extrema - Centrum pokročilých fyzikálnych štúdií materiálov v extrémnych podmienkach /projekt Ústavu experimentálnej fyziky SAV v Košiciach/ *manažér projektu: prof. RNDr. Alexander Feher, DrSc.*

Výsledkom realizácie projektu bude **Centrum pokročilých fyzikálnych štúdií materiálov v extrémnych podmienkach**, ktoré umožní skúmať vlastnosti materiálov nielen pri veľmi nízkych teplotách, ale aj pri silných magnetických poliach a vysokých tlakoch. Extrémnym fyzikálnym parametrom bude aj redukcia dimenzií na nanoúroveň. Vytvorí sa jedinečné Centrum s európskymi parametrami, v ktorom bude zabezpečený cyklický proces od návrhu štruktúry materiálu, následnej prípravy, štruktúrnej charakterizácie, štúdia fyzikálnych vlastností, ich teoretickej analýzy a opätovnej modifikácie štruktúry smerujúci k racionálnemu dizajnu nových materiálov.

2.Centrum excelentnosti progresívnych materiálov s nano a submikrónovou štruktúrou /projekt Ústav materiálového výskumu Slovenskej akadémie vied/ *manažér projektu: prof. RNDr. Ján Dusza, DrSc.*

Vznik centra umožní budovanie infraštruktúry výskumu a vývoja v oblasti nanotechnológií a progresívnych materiálov s nano a submikrónovou štruktúrou, realizáciu špičkového výskumu a posilnenie medzinárodnej spolupráce v oblasti nanotechnológií a progresívnych materiálov s nano a submikrónovou štruktúrou a v neposlednom rade vznik centra excelentnosti umožní posilniť ľudský potenciál, začať prípravu študijného programu „Nanotechnológie a nanomateriály“ a pripraviť sa na transfer poznatkov pre prax. Centrum bude súčasťou **Zoskupenie centier progresívnych materiálov v Košiciach**, ktorá bude schopná poskytnúť modernú technologickú infraštruktúru pre výskumné tímy nie len zo Slovenska ale aj krajín EÚ a tretieho sveta.

3.Centrum excelentnosti pre simuláciu digitálnej technológie /projekt Strojníckej fakulty TUKE/, *manažér projektu: prof. Ing. Jozef Živčák, PhD.*

Strategickým cieľom predkladaného projektu v rámci opatrenie 2.1 Operačného programu Výskum a vývoj je zvýšiť kvalitu a rozšíriť možnosti dobudovania a využitia Laboratória numerického a experimentálneho modelovania, ktoré svojou personálnou a materiálovou vybavenosťou i výsledkami patrí medzi špičkové laboratória nielen v rámci európskeho ale aj svetového priestoru. Svedčia o tom vyjadrenia významných zahraničných profesorov a tiež stanoviská k vedeckým prácam, ktoré sú vytvárané na tejto pôde ale tiež výsledky získané v tomto laboratóriu pri riešení úloh praxe. Podpora excelentného výskumu v tomto laboratóriu umožňuje ďalšie využitie centra excelentného výskumu a nadviaže na vynikajúce výsledky štátneho programu výskumu a vývoja úlohy „Skvalitnenie vzdelanostnej úrovne tvorivých (kreatívnych) zamestnancov priemyslu, výskum nových metodológií, rozvoj využitia experimentálnych diagnostických a simulačných metód v materiálovej diagnostike a konštrukcii pre potreby priemyselnej praxe zabezpečujúcich zvýšenie konkurencieschopnosti strojárskoho a elektrotechnického priemyslu - Čiastková úloha Uplatnenie metód experimentálneho a numerického modelovania mechanických, biomechanických a mechatronických sústav pre zvyšovanie konkurencieschopnosti výrobníkov“ č.2003SP51/0280009/0280911 v rámci štátneho programu výskumu a vývoja.

4.Centrum informačných a komunikačných technológií pre znalostné systémy /projekt Fakulty elektrotechniky a informatiky TUKE/, *manažér projektu: prof. Ing. Dušan Kocur, CSc.*

Cieľom predkladaného návrhu projektu je zriadiť Centrum informačných a komunikačných technológií pre znalostné systémy (ďalej len „Centrum“) ako excelentné pracovisko výskumu a vývoja v oblasti vybraných odborov podskupiny odborov vedy a techniky 0203000 - Informačné a komunikačné technológie, s dôrazom na problematiku znalostných technológií a systémov s podporou informačných a komunikačných technológií (ďalej len „oblasť pôsobnosti Centra“). Z uvedeného tiež vyplýva, že oblasť pôsobnosti Centra jednoznačne patrí medzi vecné priority výskumu a vývoja podľa Dlhodobého zámeru Štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015. Centrum bude zriadené ako súčasť Technickej univerzity v Košiciach (ďalej len „TUKE“), v rámci ktorej sa bude uskutočňovať vedeckovýskumná činnosť (základný a aplikovaný výskum) a spolupráca s praxou (aplikovaný výskum, vývoj, transfer technológií, atď.) v oblasti pôsobnosti Centra, ktorá bude podporovať vysokoškolské vzdelávanie uskutočňované na FEI vo všetkých jeho troch stupňoch (najmä doktorandské štúdium) v oblasti študijných programov zameraných na informačné a komunikačné technológie s dôrazom na znalostné systémy technológie, a ktorá bude významným subjektom TUKE z hľadiska vytvárania ďalších

podmienok pre podporu vedeckovýskumnej činnosti a vysokoškolského vzdelávania v oblasti pôsobnosti Centra.

5. Centrum excelentného výskumu získavania a spracovania zemských zdrojov /projekt Fakulty BERG TUKE/, manažér projektu: Ing. Ján Spišák, CSc.

Realizácia projektu zabezpečí kritickú kapacitu výskumného potenciálu pre návrh energeticky, environmentálne, materiálovo a ekonomicky efektívnych riešení. Účelná podpora aktivít (modernizovaná najmä technická infraštruktúra), uplatnený procesný prístup a informatizácia procesov rýchlo prinesie hodnotné inovácie. Ich aplikácia umožní trvalo udržateľný rozvoj v oblasti získavania a spracovania nerastných surovín a vznik nových podnikateľských aktivít v rámci regiónu. Systémovou integráciou pracovísk Technickej univerzity a Ústavu geotechniky SAV napojených na prax a výchovu odborníkov sa komplexne pokryje výskum v prioritnej oblasti – Využitie domácich surovinových zdrojov a Európskej technologickej platformy pre trvalo udržateľné nerastné zdroje (ETP). Diseminácia výsledkov projektu sa premietne do vzniku nových publikácií, patentov, vzdelávacích programov a podnikateľských aktivít.

6. Podpora Centra excelentného integrovaného výskumu progresívnych stavebných konštrukcií, materiálov a technológií /projekt stavebnej fakulty TUKE/, manažér projektu: prof. Ing. Stanislav Kmeť CSc.

Projekt je dominantne zameraný na dovybavenie infraštruktúry výskumu a vývoja excelentného pracoviska TUKE SvF s orientáciou na výskum progresívnych inteligentných stavebných konštrukcií, materiálov a technológií. Aktivita projektu možno definovať a popísať nasledovne: podpora infraštruktúry excelentného výskumu progresívnych nosných stavebných konštrukcií, konštrukcií inteligentných budov, environmentálnych technológií s dôrazom na progresívne materiály a vývoja IKT pre výskum efektívnosti stavebných konštrukcií, materiálov a technológií. Cieľom je zvyšovať kvalitu excelentného výskumu stavebných konštrukcií, materiálov a technológií na TUKE SvF so strategickým významom pre ďalší rozvoj hospodárstva a spoločnosti. Na výsledky projektu nadviažu ďalšie relevantné projekty podané TUKE SvF v rámci výziev prioritných osí OP Výskum a vývoj. Výsledky projektu prispievajú k začleňovaniu sa excelentného pracoviska TUKE SvF, ako špičkového partnera, do medzinárodnej spolupráce formou spoločných výskumných projektov a programov, i spolupráce s výskumnými inštitúciami v rámci regiónu a Slovenska.

7. Excelentné centrum biomedicínskych technológií /projekt UVL v Košiciach/

Projekt je zameraný interdisciplinárne na oblasť biomedicíny a bioinžinierstva v spolupráci s LF UPJŠ a Strojníckou fakultou TU v Košiciach. Celkové výdavky projektu dosahujú výšku cca 36 mil. SKK.

8. INFEKTOZOOM-Centrum excelentnosti pre nákazy zvierat a zoonózy /projekt UVL v Košiciach/

Poznatky získane z výskumu zoonóz pomocou metodologických prístupov genómiky a proteómiky spolu s klasickými prístupmi zefektívnia boj s nebezpečnými nákazami zvierat a ľudí. Cieľom projektu je ochrana produkčných a spoločenských zvierat a zabezpečením kvality a bezpečnosti potravín zabezpečiť kvalitu ľudskej populácie. Celkové výdavky projektu dosahujú výšku cca 39 mil. SKK.

Vedecko-technologický park - špecializovaná organizácia vedy a techniky

Vedecko-technologický park (VTP) je iniciatíva obsahovo založená na podpore komerčnej realizácie výsledkov výskumu a vývoja formou malých a stredných firiem, funkčne a ekonomicky založená na rozvoji nehnuteľností (pozemkov, budov, sietí). Je veľmi úzko prepojená s jednou alebo viacerými vedecko-výskumnými inštitúciami (univerzity, akadémie, a ďalšie organizácie výskumu a vývoja štátneho sektora).

Pripravované projekty vedecko-technologických parkov v KSK:

Zriadenie Vedecko-technologický park Cassovia /VTP Cassovia/ v areáli bývalej Vojenskej leteckej akadémie generála Milana Rastislava Štefánika v Košiciach (ďalej len „Vojenská letecká akadémia“) ako výskumno-vývojovej základne, v partnerstve s Technickou univerzitou Košice, ako aj v areáli Univerzity veterinárskeho lekárstva v Košiciach pri Hati č.10, predovšetkým pre biomedicínsku oblasť. Kľúčovou výhodou areálu Technickej univerzity v Košiciach je potenciál pre etablovanie high-tech firiem zo súkromného sektora. Súkromné firmy, ktoré majú sídlo vo vedecko-technologickom parku sú oprávnené získavať štátnu pomoc na investície nad 30 mil. Sk. Podobný projekt pripravuje Bratislava vo Vajnoroch.

Technologické centrum

Technologické centrum je iniciatíva založená obsahovo na podpore komerčnej realizácie technologických podnikateľských zámerov prostredníctvom rozvíjajúcich sa malých a stredných podnikov, funkčne a ekonomicky založená na rozvoji nehnuteľností (budovy, viacerých budov, areálu). Pre podporu týchto malých a stredných podnikov technologické centrum využíva popri poskytovanej infraštruktúre aj ponuku špecifických služieb a kontakt na odberateľov produktov malých a stredných firiem (veľké podniky s potrebou inovácií).

1. **TECHNICOM Košice - Technologické centrum pre vyspelé inovačné technológie** - je zameraný na podporu transferu technológií a inovácií z akademického prostredia a z aplikovaného výskumu do priemyslu a služieb, ktoré reprezentujú podniky regiónu Košického kraja. Územie na výstavbu je situované v areáli TU KE, na jeho západnej strane.
2. **TCBioMed** - Dominujúcim zámerom projektu je skvalitnenie medicínskej praxe na poli prevencie, diagnostiky a liečby, ako aj aplikácia vedeckých poznatkov v hospodárskej praxi a vo vzdelávaní. Nadväzujúcim cieľom je vytvorenie nadštandardných podmienok pre priťahovanie domácich a zahraničných investícií **do high-tech výroby** a vznik spin-off firiem zamestnávajúcich vysokokvalifikovaný personál.
3. **BioTaSK - Slovenské centrum regeneračnej medicíny a výskumu kmeňovej bunky** Základom činnosti združenia BioTaSK bude aplikovaný výskum v oblasti adultnej kmeňovej bunky (kmeňovej bunky z dospelého jedinca a jedinca po narodení). Táto technológia dáva základ vzniku moderného biomedicínskeho priemyslu, čo pre Slovensko môže znamenať plnohodnotné napĺňanie cieľa budovania spoločnosti založenej na výrobe z vlastného výskumu a vývoja. Predkladaný projektový zámer je v plnom súlade nielen so základným identifikovaným finančným nástrojom – Programom švajčiarsko-slovenskej spolupráce – ale aj s programovým vyhlásením vlády SR v oblasti budovania vedomostnej spoločnosti a s prioritami štátnej vednej a technickej politiky.
4. **Centrum probiotického výskumu a biomodulačnej medicíny** - Hlavným zámerom projektu je vybudovanie „Centra probiotického výskumu a biomodulačnej medicíny (C-PVBM), ktoré bude fungovať ako účinný regionálny inovatívny stimulujúci nástroj, ktorý by prispel k získavaniu, rozšíreniu a využitiu výsledkov aplikovaného výskumu a vývoja v oblasti využitia ekologických a organizmu človeka prospešných metód, využívajúc najmä látky biotechnologického a naturálneho pôvodu v prevencii civilizačných chorôb.
5. **Technologické centrum obnoviteľných zdrojov energie** - Navrhované centrum by malo v prvom rade slúžiť ako propagátor-facilitátor prepojenia výsledkov RD&D do ekonomickej praxe. Úloha TC-OZE v Košiciach by mala najmä spočívať v konkrétnych intervenciách v procese transferu technológií oblasti OZE.
6. **Technologické centrum aplikovaného výskumu Spišská Nová Ves** - v navrhovanom technologickom centre sa bude realizovať aplikovaný výskum a vývoj v oblasti mechatroniky a energeticky efektívnych systémov. Jeho gestorom bude spoločnosť Embraco a Technická univerzita Košice. Ďalším cieľom navrhovaného centra bude skúmať nové riešenia zamerané na recykláciu a revitalizáciu použitého nábytku, najmä kancelárskeho so zámerom jeho opätovného využitia pre inštitúcie zabezpečujúce sociálne a vzdelávacie služby, alebo pre tretie krajiny. Výstupy z tohto technologického centra bude využívať sociálny podnik, ktorý sa realizuje na Spiši a Gemeri.

Technologický inkubátor

Technologický inkubátor predstavuje osobitný, technologicky orientovaný, typ podnikateľského inkubátora. Na základe medzinárodne uznanej definície podnikateľský inkubátor je organizácia /inštitúcia zameraná na vytváranie priaznivého a podporného prostredia pre začínajúce podnikanie.

Pripravované technologické inkubátory v KSK a ich možné financovanie zo zdrojov EÚ:

1. V rámci projektu „**TECHNICOM Košice – Technologické centrum pre vyspelé inovačné technológie**“ sa plánuje vytvorenie technologického inkubátora, ktorý bude osídľovaný vysoko inovatívnymi firmami napojenými na akademické prostredie univerzít. Technologické centrum bude ďalej zameraný na podporu transferu technológií a inovácií z akademického prostredia a z aplikovaného výskumu do priemyslu a služieb, ktoré reprezentujú podniky regiónu Slovensko-východ, najmä však Košického kraja
2. **Technologický inkubátor Krompachy** - zameranie TI Krompachy bude na aplikovaný výskum a vývoj v oblasti silnoprúdových a slaboprúdových istiacich prvkov a prvkov v oblasti inteligentných budov zabezpečujúcich ich energetickú efektívnosť.
3. **Technologický inkubátor Michalovce** - zameranie TI Michalovce bude na aplikovaný výskum a vývoj v oblasti silnoprúdových a slaboprúdových istiacich prvkov a prvkov v oblasti inteligentných budov zabezpečujúcich ich energetickú efektívnosť.

7.6 Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja – podpora podnikania a konkurencieschopnosti priemyslu v KSK

Košický samosprávny kraj, mesto Košice a mestá Trebišov, Michalovce, Veľké Kapušany, Kráľovský Chlmec, Spišská Nová Ves, Rožňava, Strážske a Sobrance majú vypracovaný a schválený program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHaSR). Mestá Moldava nad Bodvou a Gelnica si zvolili cestu spoločného PHaSR v rámci mikroregiónov Údolie Bodvy a Hnilecká dolina. PHaSR KSK spolu Územným plánom veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Košického kraja patria medzi najdôležitejšie strategické dokumenty pre zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, podpory podnikania a konkurencieschopnosti priemyslu v Košickom kraji.

PHSR Košického samosprávneho kraja na roky 2007-2013

Aktualizovaný PHSR na roky 2007-2013 obsahuje 7 globálnych cieľov. Na podporu hospodárskeho rozvoja kraja je zameraný najmä špecifický cieľ č. 6 „Zmiernenie disparít na regionálnej úrovni v oblasti znalostnej ekonomiky. Opatrenia v rámci cieľa sú zamerané na zlepšenie podnikateľského prostredia, na podporu zavádzania inovácií – podpora aktivít zameraných na inováciu a modernizáciu výrobkov, služieb, strojov, prístrojov, zariadení, tvorba prototypov, podpora inovácií v systémoch riadenia, podpora vzniku klastrov za účelom prehĺbenia spolupráce medzi súkromným sektorom, vedecko-technickými a informačnými centrami, univerzitami a samosprávami v určitých odvetviach priemyslu a služieb, v ktorých má Košický samosprávny kraj rastový potenciál.

PHSR KSK na roky 2007-2013 bol vypracovaný v súlade s prioritami a opatrenia obsiahnutými v Národnom strategickom referenčnom rámci SR na roky 2007-2013, Programe rozvoja vidieka SR na roky 2007-2013, ako aj s jednotlivými operačnými programami / 9 tematických operačných programov/ s cieľom vytvorenia podmienok pre získanie spolufinancovania projektov zo štrukturálnych fondov EÚ.

PH SR miest vytvára predpoklady pre ekonomický rozvoj a pre dobrú spoluprácu medzi samosprávami a podnikateľským sektorom. Realizáciou plánovaných aktivít sa môže postupne naštartovať ekonomika miest a ich spádových oblastí a miestne politiky sa môžu dostať do súladu s potrebami podnikateľských subjektov. V tabuľke č. 50 možno poukázať na zábery jednotlivých miest s cieľom podporiť rozvoj podnikania a priemyselnej činnosti:

Tabuľka č. 56 : Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja miest Košického kraja (rok 2008)

KOŠICE
Celkový cieľ:
<i>Zlepšené pro-inovatívne prostredie a inovačná kultúra a zvýšený prílev nových investícií s vysokou pridanou hodnotou</i>
Ciele a opatrenia:
1. Podporiť vznik a činnosť inovačných štruktúr a procesov
1.1. Podpora vzniku a činnosti RIC a implementácie RIS a zlepšovanie verejných odborných kapacít pre inovačnú a znalostnú politiku
1.2. Podpora rozvoja mesta ako inovačného pólu - sieťovanie, klastrovanie, vytváranie komunít pre strategické inovácie – spojenie medzi podnikateľským sektorom a VaV inštitúciami
1.3. Podpora komunikačných nástrojov zameraných na propagáciu inovatívnosti
1.4. Budovanie podpornej infraštruktúry - vytváranie podmienok pre existujúcich a začínajúcich podnikateľov v odvetviach s vyššou pridanou hodnotou
2. Podporiť prílev nových investícií s vysokou pridanou hodnotou na území mesta Košice
2.1. Vytvorenie dostatočných odborných kapacít mesta pre komunikáciu s potenciálnymi investormi a vypracovanie a realizácia systému podpory možných investorov pri vstupe do mesta
2.2. Propagácia mesta ako vhodného miesta na investície s vyššou pridanou hodnotou

SPIŠSKÁ NOVÁ VES
Globálny cieľ 1:
Výrazné zvýšenie priestorovej a odvetvovej diverzifikácie priemyslu
Špecifický cieľ č. 1.1
Zvýšenie odvetvovej diverzifikácie priemyslu
Opatrenie č. 1:
Podpora budovania a rekonštrukcie vhodnej infraštruktúry
Opatrenie č. 2:
Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb
Opatrenie č. 3:
Marketing regiónu za účelom prilákania zahraničného kapitálu
Globálny cieľ 2:
Významné zvýšenie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania z domácich zdrojov, dôraz na znižovanie nezamestnanosti
Špecifický cieľ č. 2.1
Zlepšenie podnikateľského prostredia
Opatrenie:
Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a vybraných služieb
Špecifický cieľ č. 2.2
Podpora konkurencieschopnosti produkcie malých a stredných podnikateľov, zvyšovanie exportu
Opatrenie:
Podpora podnikania, inovácií a aplikovaného výskumu
Špecifický cieľ č. 2.3
Rozvoj cestovného ruchu
Opatrenie:
Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu

ROŽŇAVA
Strategický cieľ 3: Zvýšenie dynamiky ekonomického rozvoja mesta.
Špecifický cieľ č. 1: Získať strategické investície
Špecifický cieľ č. 2: Zvýšiť kvantitu a zlepšiť kvalitu služieb v meste
Špecifický cieľ č. 3: Zvýšiť príjmy mesta a pracovné príležitosti v cestovnom ruchu na území mesta

Trebišov
Rozvojová stratégia mesta Trebišov je spracovaná na programové obdobie do roku 2013 v súlade s programovým plánovaním EÚ v 11 oblastiach rozvoja mesta
Strategický cieľ mesta: Zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva, dosiahnutie ekonomického rastu a konkurencieschopnosti, rozvoja zamestnanosti a vyváženého rozvoja všetkých oblastí vrátane sociálnej oblasti života mesta
Špecifické ciele: A. Zvýšenie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb B. Rozvoj ľudských zdrojov a zlepšenie ich prispôsobivosti, rast zamestnanosti C. Zvýšenie efektívnosti a výkonnosti v sektore poľnohospodárskej výroby D. Vyvážený rozvoj a zvyšovanie konkurencieschopnosti územia mesta prostredníctvom základnej infraštruktúry a rekonštrukcie vhodnej infraštruktúry
Priorita 1: Príprava podmienok pre rast konkurencieschopnosti priemyslu a služieb
Opatrenie 1.1: Vytváranie podmienok pre potenciálnych investorov s kvalitnými výrobnými programami
Opatrenie 1.2: Vytváranie podmienok pre investorov podnikajúcich v priamo na seba nadväzujúcich výrobných odvetviach na znižovanie nezamestnanosti
Opatrenie 1.3: Podpora budovania a rekonštrukcie podnikateľskej infraštruktúry
Opatrenie 1.4: Podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov energie

MICHALOVCE
Strategickým cieľom v rámci spracovaného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Michalovce je Zvýšenie dynamiky ekonomického rozvoja mesta. Z neho vyplynuli nasledujúce špecifické ciele:
Špecifický cieľ č. 1 Zlepšiť využívanie existujúcich možností a vytvoriť nové príležitosti pre posilnenie a rozvoj cestovného ruchu
Špecifický cieľ č. 2: Zvýšiť prílev zahraničného a domáceho kapitálu
Opatrenie č. 2.1: Pripraviť systém podpory flexibilnej rekvalifikácie disponibilných ľudských zdrojov podľa potrieb investorov
Opatrenie č. 2.2: Vytvoriť územno-technické podmienky pre realizáciu nových investícií
Opatrenie č. 2.3: Zlepšiť zdravotné, sociálne, kultúrne a športové podmienky tak, aby zodpovedali požadovaným štandardom
Opatrenie č. 2.4: Zlepšiť propagáciu mesta a regiónu, vrátane prehľadu o možnostiach investovania
Opatrenie č. 2.5: Vytvoriť odborné zázemie pre komunikáciu a jednanie s investormi
Opatrenie č. 2.6: Rozvinúť obchodné kontakty s cezhraničnými regiónmi

STRÁŽSKE
Strategický cieľ: Zvýšenie dynamiky rozvoja podnikania v meste
Špecifický cieľ č. 1.1 Zlepšenie dostupnosti mesta

Špecifický cieľ č. 1.2 Zlepšenie infraštruktúry a posilnenie kapacity pre podporu rozvoja podnikania
Špecifický cieľ č.1.3 Zvýšenie motivácie obyvateľov mesta podnikat'

SOBRANCE
Globálny cieľ: Sobrance budú využívať zručnosti kvalifikovaných pracovných síl k prilákaniu výrobných, exportne orientovaných investícií v odvetviach ľahkého priemyslu, ktoré budú vhodne diverzifikovať miestnu ekonomiku, priamo vytvárať nové pracovné miesta a budú poskytovať príležitosti pre rozvoj miestnych malých a stredných podnikov.
<u>Zámer B.1</u> Vonkajší vzhľad mesta, marketing <i>Cieľ B.1.1 Zlepšenie propagácie mesta - podnikanie</i>
<u>Zámer B.2</u> Priaznivé podnikateľské prostredie <i>Cieľ B.2.1 Združenie podnikateľov</i> <i>Cieľ B.2.2 Mesto Sobrance – mesto, ktoré si cení podnikateľov</i>
<u>Zámer B.3</u> Podnikateľský servis <i>Cieľ B.3.1 Pracovné miesto pre realizáciu PHaSR – rozvoj podnikania'</i> <i>Cieľ B.3.2 Podnikateľský informačný servis</i>
<u>Zámer B.4</u> Infraštruktúra pre podnikanie <i>Cieľ B.4.1 Podnikateľský inkubátor</i> <i>Cieľ B.4.2 Príprava plôch pre podnikanie - priemyselný park</i> <i>Cieľ B.4.2 Príprava plôch pre podnikanie - priemyselný park</i>

7.7 Vybrané strategické koncepcie v Košickom kraji

Pre územie Košického samosprávneho kraja je vypracovaná a schválená Koncepcia odpadového hospodárstva. V koncepcii je okrem iného rozpracovaný integrovaný spôsob nakladania s odpadmi, analyzovaný súčasný stav riadenia nakladania s odpadmi, definované postavenie samosprávy súkromného sektora v systéme nakladania s odpadmi, zmapovaný súčasný stav odpadového hospodárstva z hľadiska druhov odpadu i infraštruktúra odpadového hospodárstva. Dokument obsahuje závery pre zlepšenie environmentálnej situácie v kraji v oblasti nakladania s odpadmi.

Pre posilnenie rozvoja cestovného ruchu Košického kraja bola v roku 2005 vypracovaná Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v Košickom samosprávnom kraji na roky 2005 – 2009. Jej primárnymi cieľmi sú: zadefinovanie vzájomného postavenia Košického samosprávneho kraja, miestnych samospráv, združení cestovného ruchu a orgánov štátnej správy; zvýšenie podielu cestovného ruchu na ekonomickom raste kraja; oživenie domáceho cestovného ruchu; zavedenie systému do organizácie cestovného ruchu na území Košického kraja.

Decentralizácia našej spoločnosti priniesla so sebou zmeny v kompetenciách s prenosom na samosprávy, ktorých činnosti sa neustále rozširuje. Existujúce zmeny je možné využiť v prospech zefektívnenia a skvalitnenia poskytovaných sociálnych služieb, ktoré by viedli k hodnotnejšiemu životu občanov odkázaných na sociálnu pomoc. Pre efektívne riadenie a spravovanie územných celkov sú sociálne analýzy potrieb krajov nevyhnutnosťou, slúžia ako podklad pre územné sociálne plánovanie. Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2007 – 2013 hodnotí kraj z hľadiska kvantitatívnych ukazovateľov potrieb dostatkovosti sociálnych služieb a činností sociálnoprávnej ochrany a kurately na území Košického kraja.

Koncepcia starostlivosti o tradičnú ľudovú kultúru Košického samosprávneho kraja na obdobie rokov 2008-2015 Cieľom koncepcie je vytvoriť priestor a podmienky preto, aby sa ľudová kultúra zachovala vo svojom prirodzenom prostredí a v kultúrnom vedomí obyvateľstva, tomu účelu aby slúžila inštitucionálna báza, ktorá bude garantovať medzi generáciami. Koncept materiálu bol konzultovaný s rozhodujúcimi aktérmi siete a o ich opodstatnené pripomienky bol doplnený. Stav signalizuje naliehavú potrebu zlepšiť komplexnú starostlivosť a prijať opatrenia garantujúce ich dôslednú realizáciu. Zámery, úlohy a opatrenia sú orientované na splnenie cieľa, korešpondujúce so zámermi Stratégie rozvoja kultúry KSK, a Koncepciou starostlivosti o TLK Slovenska. Predpoklad ich úspešnej realizácie vidíme v jednotnom postupe zainteresovaných rezortov a operátorov, vo vytvorení inštitúcie pre koordináciu činnosti, systému efektívnych nástrojov motivácie a podpory, ktoré budú garantovať zachovanie a dlhodobý rozvoj tradičnej ľudovej kultúry v kraji.

Stratégia rozvoja kultúry v podmienkach Košického samosprávneho kraja do roku 2013. Kultúra a kultúro-výchovná činnosť ako jedna z dominantných zložiek ľudskej činnosti je orientovaná i v podmienkach Košického samosprávneho kraja na tvorbu a upevňovanie vzťahu jeho občanov k hodnotám materiálnej a duchovnej oblasti,

na rozvoj ich vzťahu k tradičnej ľudovej kultúre, k historickému odkazu našich predkov, k možnostiam ďalšieho vzdelávania a rozvoja informatizácie prostredníctvom činnosti knižníc, k dramatickému umeniu a k ich získavaniu pre zapájanie sa do voľnočasových aktivít. Materiál akcentuje okrem iného i potrebu informovať o aktuálnom stave rozvoja jednotlivých organizácií kultúry v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, o podmienkach a možnostiach ich rozvoja, o globálnych cieľoch v procese smerovania ich činnosti do roku 2013. V neposlednom rade sa predkladatelia materiálu zmieňujú i o najzávažnejších problémoch organizácií kultúry súvisiacich s ich organizačným a ekonomickým zabezpečením.

Zámer rozvoja cestnej infraštruktúry Košického samosprávneho kraja zo zdrojov EÚ na roky 2008 – 2013 nadväzuje na viaceré koncepčné materiály pre oblasť dopravy, ktorými boli odsúhlasené plánované investície (zdroje EIB) ako aj súvislá obnova vozoviek (tzv. PPP). Zároveň je v súlade s platným Územným plánom Veľkého územného celku Košického kraja, ktorý bol premietnutý aj do schváleného „Plánu prípravy a výstavby ciest II. a III. triedy na území KSK“ (Uznesenie č. 2005/508). Zámer je zostavený podľa v súčasnosti platných rozvojových operačných programov s ohľadom na predpokladané alokácie. Zastupiteľstvu je predkladaný ako základný rámcový dokument, z ktorého bude možné vychádzať pri následnom, spracovávaní projektových žiadostí na čerpanie fondov EÚ, podľa aktuálnych výziev

Koncepcia rozvoja informačných systémov Košického samosprávneho kraja vytvára základ pre definovanie technologických, organizačných, procesných, dátových a projektových potrieb informatických projektov a bude reflektovať príslušné výzvy a opatrenia v rámci Operačného programu informatizácia spoločnosti. V náväznosti na materiál Koncepcia rozvoja informačných systémov Košického samosprávneho kraja sa spracúva akčný plán, ktorý reflektuje súčasné a dlhodobé potreby úradu a kraja.

Nové chápanie inovácií v posledných rokoch v EÚ poukázalo na význam systémového prístupu a viedlo k integrovanejšiemu prístupu pri zavádzaní politických opatrení v oblasti inovácií zastrešené Lisabonskou stratégiou, ktorá navrhla rad zmien pre zlepšenie podnikateľského prostredia a nastavenia rozvoja budovania inovačnej kapacity v regiónoch EÚ.

V tomto duchu bola vypracovaná **Regionálna inovačná stratégia Košického samosprávneho kraja** (RIS KSK), ktorá sa sústreďuje na identifikáciu bariér a príležitostí rozvoja inovačnej kapacity a inovačnej kultúry regiónu v podnikateľskom, akademickom a verejno-právnom prostredí. RIS navrhuje pre programovacie obdobie 2007-2013 priority a opatrenia pre KSK s cieľom posunúť znalostnú ekonomiku vo vybraných tematických okruhoch, vrátane inovačnej a technologickej infraštruktúry výrazne dopredu.

Koncepcia využívania obnoviteľných zdrojov energie v KSK. Využívanie obnoviteľných zdrojov energie ako domácich energetických zdrojov zvyšuje bezpečnosť a diverzifikáciu dodávok energie a súčasne znižuje závislosť ekonomiky od trvale rastúcich cien ropy a zemného plynu. Ich využívanie, založené na vyspelých a environmentálne šetrných technológiách, výrazne prispieva k znižovaniu emisií skleníkových plynov a škodlivín a zamedzuje úniku finančných zdrojov z regiónu na nákup energie a služieb.

Obnoviteľné zdroje energie prispievajú k regionálnemu posilneniu a diverzifikácii štruktúry priemyslu a poľnohospodárstva. V prípade aktívnej podpory je predpoklad vytvorenia priestoru pre investície do realizácie OZE, ako aj výroby a montáže komponentov resp. celých systémov. Potreba riešenia OZE je úzko spojená s aplikovaným výskumom, ktoré zabezpečujú výskumné centrá OZE spravidla etablované pri univerzitách. EÚ v tomto programovacom období podporuje vytváranie takýchto centier. Rozvoj OZE vytvára podmienky aj pre rozvoj informačných technológií a otvára priestor pre nové smerovania v oblasti budovania znalostnej ekonomiky.

Koncepcia predstavuje potenciál KSK podľa jednotlivých druhov obnoviteľných zdrojov energie, mapuje súčasný stav a naznačuje stratégiu ďalšieho rozvoja v nadväznosti na energetickú politiku EÚ i SR.

Energetická politika Košického samosprávneho kraja nadväzuje na Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja KSK, schválený v Zastupiteľstve KSK v októbri 2002, globálny cieľ č. 4 Dobudovanie infraštruktúry, v rámci ktorého je zadaný špecifický cieľ „Energetická koncepcia“. Zastupiteľstvo KSK na svojom 12. rokovaní dňa 11. júna 2007 schválilo Koncepciu využívania obnoviteľných zdrojov energie v Košickom samosprávnom kraji, ktorá je zapracovaná do predkladaného návrhu Energetickej politiky KSK. Energetická politika KSK komplexne rieši celú problematiku zdrojov i spotreby elektrickej energie, ako aj opatrenia pre dosahovanie energetickej efektívnosti v KSK.

Stratégia rozvoja vidieka Košického samosprávneho kraja obsahujú návrh implementácie, kde za hlavný princíp vidieckeho rozvoja v kraji je považovaný integrovaný rozvoj vidieka a spolupráca obcí v mikroregionálnych združeniach. Na túto úroveň riešiteľský tím stanovil súbor kľúčových indikátorov na monitorovanie kvality života, ktoré bude v budúcom období odbor regionálneho rozvoja v spolupráci s Agentúrou na podporu regionálneho rozvoja vyhodnocovať. Vypracovaná Stratégia by mala slúžiť ako manuál pre aktualizáciu a vypracovanie ekonomických rozvojových stratégií jednotlivých mikroregiónov a obcí. Navrhnuté ciele a opatrenia Stratégie rozvoja vidieka KSK sú plne v súlade so všetkými operačnými programami pre toto programovacie obdobie.

V programovacích dokumentoch kraja doteraz neexistuje materiál zameraný špeciálne pre vidiecke oblasti. Prostredníctvom Stratégie rozvoja vidieka KSK by sa v regióne mohli vytvoriť predpoklady na identifikovanie

rozvojových príležitostí ako východísk pre vypracovanie konkrétnych projektov s cieľom postupného eliminovania ekonomických, sociálnych a environmentálnych problémov na vidieku.

7.8 Rozvoj ľudských zdrojov

Zapojenie regionálnej samosprávy

Rozvoj ľudských zdrojov je jednou z hlavných prioritných oblastí definovaných v strategických dokumentoch samospráv. K základným druhom opatrení pre rozvoj ľudských zdrojov patrí rekvalifikačné vzdelávanie zamerané na nezamestnané osoby a ich integráciu na trhu práce a programy pre celoživotné vzdelávanie.

Regionálna samospráva je zapojená hlavne do výchovy absolventov so stredoškolským vzdelaním. KSK má vo svojej zriaďovacej pôsobnosti stredné a učňovské školy, ktoré sú rozmiestnené v jednotlivých okresoch kraja, najmä v okresných mestách. V roku 2006 bolo v pôsobnosti Košického samosprávneho kraja 101 škôl a školských zariadení s právnou subjektivitou, z toho 21 gymnázií (z toho 1 športové), 6 obchodných akadémií, 1 hotelová akadémia, 13 stredných priemyselných škôl, 21 stredných odborných učilíšť, 3 stredné poľnohospodárske školy, 2 stredné školy podnikania, 3 stredné umelecké školy, 1 stredná veterinárna škola, 2 štátne jazykové školy, 7 spojených škôl, 6 združených škôl, 4 stredné zdravotnícke školy, 3 domovy mládeže, 1 centrum voľného času, 6 škôl v prírode a 1 školský majetok. Vzhľadom k národnostnej štruktúre obyvateľstva Košického kraja v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sú aj školy so zmiešaným vyučovacím jazykom. Gymnázia s vyučovacím jazykom maďarským sú v Košiciach, v Moldave nad Bodvou, Kráľovskom Chlmcí a v Rožňave, v kraji je ďalej 7 odborných škôl so zmiešaným vyučovacím jazykom (v Rožňave, Veľkých Kapušanoch, Pribeníku, Viničkách, Kráľovskom Chlmcí a v Košiciach).

V zriaďovateľskej pôsobnosti Krajského školského úradu v Košiciach sú bilingválne gymnázia a špeciálne školy. V Košiciach sa nachádzajú tri bilingválne gymnázia, a to s vyučovacím jazykom anglickým, francúzskym a španielskym.

Existencia škôl s možnosťou vzdelávania v svetovom jazyku členského štátu EÚ, ako aj v jazyku národnostnej menšiny je prínosom pre rozvoj medzinárodnej i cezhraničnej spolupráce a je taktiež prínosom pre odstraňovanie jazykových bariér pre vstup zahraničných investorov do KSK.

Zameranie škôl zodpovedá štruktúre ekonomického potenciálu resp. tradíciám z hľadiska zhodnotenia ich perspektív pre ďalší rozvoj, ako aj z pohľadu vstupu potenciálneho investora. Tieto školy vychovávajú žiakov jednak pre ďalšie štúdium na vysokých školách, ale aj kvalifikované ľudské zdroje pre priame zaradenie do pracovného procesu. Školy majú technické, dopravné, ekonomické, zdravotnícke a umelecké zameranie. Súčasťou výchovného systému sú aj zamerania na výuku svetových jazykov: nemeckého, anglického, francúzskeho, španielskeho. To vytvára dobré predpoklady pre zlepšenie komunikácie obyvateľov mesta s potenciálnymi zahraničnými investormi. Odborné stredné školy a učilíštia sú schopné v priebehu troch – štyroch rokov pripraviť odborné kádre pre potenciálnych investorov podľa ich požiadaviek (v prípade nadstavbového štúdia aj v priebehu dvoch rokov).

Zámerom Košického samosprávneho kraja je nielen udržať tradične vysokú úroveň stredného školstva v regióne, ale zároveň transformovať školy na vzdelávacie inštitúcie, ktoré dokážu pružne reagovať na požiadavky žiakov a tiež požiadavky trhu práce, ktorý je dnes už predstavovaný trhom práce v rámci EÚ. Tento proces si vyžiada veľké zmeny v sieti škôl, tzv. racionalizáciu siete, kde sa budú podporovať a rozvíjať perspektívne a žiadané študijné odbory a naopak, odbory, o ktoré je malý záujem, budú postupne utlmované.

KSK so zámerom efektívneho riadenia ľudských zdrojov v kraji vypracoval **Stratégiu rozvoja ľudských zdrojov 2006- 2013**. Stratégia je nástrojom systémového riadenia rozvoja ľudských zdrojov (RLZ), a tiež určitým ukazovateľom smerov pre všetky aktivity v regióne v oblasti RLZ. Identifikuje prioritné smery RLZ, v ktorých sa odrážajú špecifická Košického samosprávneho kraja. Akceptáciou a tiež kvalitnou a efektívnou implementáciou Stratégie rozvoja ľudských zdrojov v Košickom samosprávnom kraji (KSK) na roky 2006 – 2013 bude:

- zlepšené plánovanie a RLZ v existujúcich organizáciách,
- zlepšené prepojenie medzi vzdelaním a trhom práce,
- efektívnejšia podpora trhu práce,
- zabezpečenie prístupu k práci, tréningom a vzdelaniu pre znevýhodnené skupiny ľudí ako sú dlhodobo nezamestnaní, absolventi, ženy po materskej dovolenke, invalidi, a pod.

Prechodom zriaďovateľskej pôsobnosti stredných škôl pod KSK vznikla pre zriaďovateľa okrem zabezpečenia vhodných materiálo-technických podmienok pre výchovno-vzdelávací proces na stredných školách aj povinnosť pripravovať strategické materiály a koncepcie rozvoja pre jednotlivé typy škôl v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti. **Koncepcia rozvoja odborného vzdelávania na školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja** bola pripravovaná za spoluúčasti riaditeľov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, prerokovaná poradným zborom zloženým z riaditeľov stredných škôl a prerokovaná so zástupcami zamestnávateľov. Na základe predložených návrhov boli pripomienky zakomponované do predkladaného materiálu.

Výstupom koncepcie by malo byť vytvorenie vzdelávacích centier na základe úzkej spolupráce so zamestnávateľmi. Cieľom je, aby tieto centrá vytvorením porovnateľných podmienok s praxou dokázali vychovať absolventov stredných škôl dostatočne pripravených pre prax i štúdium na vysokej škole

Koncepcia rozvoja športu Košického samosprávneho kraja. Šport - pravidelná športová činnosť vedie k vybudovaniu si určitých pozitívnych návykov u detí a mladých ľudí, ktoré zohrávajú dôležitú rolu počas celého života človeka. Nedostupnosť športových aktivít môže mať negatívne dôsledky na zdravotný a fyzický stav obyvateľstva. Šport je prostriedkom rozvoja osobnosti, upevňovania zdravia človeka, je prostriedkom boja proti negatívnym javom, je prostriedkom trávenia voľného času a je jedným z najdynamickejších sa rozvíjajúcich ekonomických odvetví na svete.

To je dôvod na to, aby sa Košický samosprávny kraj v najbližšom období tejto oblasti venoval prostredníctvom spracovania a uplatnenia Koncepcie rozvoja športu Košického samosprávneho kraja, ktorej globálnym cieľom je podporiť rozvoj vrcholového, výkonnostného a v neposlednom rade mládežníckeho športu na celom území KSK. Uplatnenie koncepcie je prostriedkom pre zabezpečenie propagácie a zviditeľnenie celého regiónu i jednotlivých miest a obcí.

Vládou SR bola vypracovaná **Stratégia Košického samosprávneho kraja vo vzťahu k marginalizovaným skupinám**. Stratégia tvorí základný rámec pre pripravované programy, projekty a aktivity projektu CESTA a ďalších vstupov KSK do riešenia problémov marginalizovaných skupín. Stratégia sa zameriava najmä na marginalizované rómske komunity, ale vytvára rámec podpory aj ďalších marginalizovaných skupín.

Na príprave stratégie sa aktívne podieľal Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Prešovská univerzita, zástupcovia akademickej obce pôsobiaci v oblasti sociálnej práce, terénnej práce a komunitnej práce, zástupcovia samospráv, zamestnanci Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, nadnárodné organizácie (AJS Management, UNDP), zástupcovia mimovládnych organizácií pôsobiacich v rôznych oblastiach marginalizácie, reprezentanti rómskych komunít a aktivisti.

Zapojenie lokálnej samosprávy

Mestá a obce majú vo svojej zriaďovacej pôsobnosti základné a materské školy. Obec zriaďuje základné umelecké školy, materské školy, školské kluby detí, školské strediská záujmovej činnosti, centrá voľného času, zariadenia školského stravovania, jazykové školy pri základných školách. V zriaďovateľskej pôsobnosti mnohých samospráv je široké spektrum vzdelávacích inštitúcií zameraných na získanie nielen základného vzdelania, ale i aktívne využitie voľného času, vzdelávanie talentovaných detí v odboroch umeleckých, jazykových a pod.

Na území Košického kraja sídlia 3 verejné vysoké školy, ktoré majú charakter univerzitných vysokých škôl a 1 súkromná vysoká škola neuniverzitného charakteru.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach poskytuje trojstupňové vysokoškolské vzdelávanie na základe najnovších vedeckých poznatkov na 5 fakultách (lekárska, prírodovedecká, právnická, verejnej správy a filozofie).

Univerzita veterinárskeho lekárstva v Košiciach je jedinou inštitúciou svojho druhu na Slovensku, vzdelávajúca budúcich odborníkov v oblasti veterinárskeho lekárstva.

Technická univerzita v Košiciach poskytuje vzdelávanie v študijných programoch všetkých troch stupňov. Má 9 fakúlt (hutnícka, strojnícka, elektrotechniky a informatiky, stavebná, ekonomická, výrobných technológií so sídlom v Prešove, umení, letecká a fakulta baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií), ktoré vzdelávajú nielen v technických disciplínach, ale aj v oblasti ekonomických vied, či umenia.

Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach je súkromná vysoká škola zabezpečujúca vysokoškolské štúdium prvého stupňa zameraného na prípravu odborníkov v oblasti ochrany osôb a majetku.

Mestá vyvíjajú iniciatívy pri zriaďovaní pobočiek vysokých škôl. V Košiciach je sídlo Podnikovohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave. V Michalovciach v súčasnosti pôsobia pobočky Ekonomickej univerzity v Bratislave – Podnikovohospodárskej fakulty a Trnavskej univerzity – Masmediálnej a zdravotnej fakulty. V Trebišove je pobočka Prešovskej univerzity – Filozofickej fakulty. V Spišskej Novej Vsi sú pobočky Trnavskej univerzity – Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce, Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici – Ekonomickej fakulty a Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre - Fakulty sociálnych vied. V Rožňave pôsobí Univerzita Pavla Jozefa Šafárika so sídlom v Košiciach – Prírodovedecká fakulta, detašované pracovisko Rožňava.

7.9 Analýza potrieb podnikateľov

Predbežné prieskumy ukázali, že slovenskí podnikatelia aktívne vyjadrujú svoj názor na úroveň prijímanej legislatívy a podieľajú sa na vytváraní lepšieho podnikateľského prostredia. Aj vzhľadom na uvedené bude jednoduchšie implementovať vytyčené ciele a úzko spolupracovať s podnikateľskou sférou.

S kvalitou legislatívneho rámca a efektívnosťou procesov verejnej správy veľmi úzko súvisí aj administratívna záťaž podnikania. Tú je potrebné eliminovať na minimálnu potrebnú mieru aj v rámci existujúcej legislatívy. Opatrenia na znižovanie administratívnej záťaže je potrebné realizovať vo väzbe na elektronizáciu štátnej správy tak, aby pred samotným zavádzaním služieb e-governmentu došlo k optimalizácii procesov a informačných tokov.

Pozitívnym systémovým prvkom pre zlepšovanie podnikateľského prostredia bol vznik Rady pre podnikateľské prostredie, ktorá začala pôsobiť ako odborný poradný orgán Ministerstva hospodárstva SR pre oblasť tvorby a zlepšovania podnikateľského prostredia v SR a pre ďalšie úlohy podnikateľskej politiky. Tým sa vytvorila platforma pre pravidelný a permanentný dialóg medzi vládou a podnikateľmi, posilňujúca možnosti zástupcov organizácií združujúcich malých a stredných podnikateľov aktívne zasahovať do vytvárania priaznivých podmienok na podnikanie.

Z uvedených dôvodov ako jedno z prvých opatrení na zlepšovanie podnikateľského prostredia je potrebné vypracovanie strednodobej stratégie podpory MSP, ktorá by vytvorila rámec pre využitie podporných nástrojov MSP, ich inštitucionálne zabezpečenie a úpravu právneho rámca s cieľom odstrániť prekážky rozvoja MSP na Slovensku. Úloha je v kompetencii Ministerstva hospodárstva SR s návrhom na vypracovanie v zmysle Rozpracovania programového vyhlásenia vlády SR na podmienky MH SR do konca roka 2008.

Základom pre ďalšie formovanie podnikateľského prostredia by mala byť zásada „Najskôr myslieť na malých“, ktorej hlavným zmyslom je zohľadňovať pri tvorbe predpisov a politik vo všetkých oblastiach potreby a možnosti malých podnikov, ako aj Európska charta pre malé podniky, ku ktorej SR pristúpila v roku 2002 a ktorá sa stala základným kameňom politiky podpory malých podnikov v rozšírenej Európe. Charta je deklaráciou princípov a činností, ktoré sa členské štáty zaviazali uskutočniť pre zjednodušenie a podporu malého podnikania. Je potrebné sa usilovať o to, aby sa Európska charta pre malé podniky využívala ako efektívny nástroj pre zlepšovanie podmienok malých a stredných podnikov v SR.

Po významných zmenách legislatívneho prostredia v predošlých rokoch, charakterizovaných najmä zavedením daňovej reformy, zmenách v uplatňovaní aktívnej politiky trhu práce a nového zákona o konkurze a reštrukturalizácii, boli v rokoch 2006-2007 najvýznamnejšími zmenami nový zákon o verejnom obstarávaní, zvýšenie percenta paušálnych výdavkov pre živnostníkov a odstránenie problému nelegálnej práce pri vypomáhajúcich členoch rodiny.

V oblasti tvorby legislatívy a jej vplyvu na podnikateľské prostredie naďalej existujú systémové nedostatky. V pravidlách tvorby predpisov stále abscentuje povinnosť predkladateľa predpisu vypracovať analýzu jeho dopadu na podnikateľské prostredie podľa všeobecne záväznej jednotnej metodiky. Za pozitívne možno označiť, že nová vláda zaradila do programového vyhlásenia medzi svoje priority zlepšenie tohto stavu zavedením hodnotenia dopadov tak prijímanej ako aj existujúcej legislatívy na podnikateľské prostredie.

Z pohľadu sektora MSP bola v uplynulom období zaznamenaná po obdobiach výraznejšieho zlepšovania jeho parametrov stabilizácia v hlavných sledovaných ukazovateľoch ako zamestnanosť, tvorba pridanej hodnoty i ziskovosť. Rast počtu malých a stredných podnikateľov - fyzických aj právnických osôb dynamicky pokračoval. Podiel malých a stredných podnikov na zamestnanosti na úrovni takmer 71 % v roku 2006 znamená historicky najvyššiu hodnotu.

Napriek priaznivým trendom vo vývoji podnikania v rokoch 2006- 2007 ostáva stále pomerne dosť faktorov negatívne ovplyvňujúcich podnikateľskú činnosť, na ktoré sa bude treba v nadchádzajúcom období zamerať. Ide najmä o komplikovanú a často sa meniacu legislatívu, administratívnu náročnosť podnikania, vysoké odvodové zaťaženie a slabú vymožitelnosť práva. V oblasti podporných programov došlo k utlmeniu štátnych programov a prenesenie váhy na programy podpory financované zo štrukturálnych fondov. Nábeh nových programov bol sprevádzaný viacerými problémami, ktorých je potrebné sa vyvarovať v novom programovacom období 2007 - 2013. Ide predovšetkým o pomalé hodnotenie a spracovávanie žiadostí a vysoké administratívne nároky na strane príjemcov aj poskytovateľov pomoci.

7.10 Benefity vzájomnej ekonomickej spolupráce

Združovanie, formálne či neformálne, na Slovensku prirodzene nemá kultúrno-historický kontext niektorých vyspelých krajín (Taliansko) a v mnohých prípadoch prevláda nedôvera a opatrnosť aj z dôvodu zlých skúseností najmä zo začiatku 90-tych rokov.

Skúsenosti z vyspelých krajín potvrdzujú, že benefity v rámci podnikateľského prostredia vznikajú hlavne na báze spolupráce firiem. Veľké, ako aj malé a stredné podniky v priestore nepredstavujú izolované a navzájom nezávislé segmenty, ale vytvárajú rôznorodé vzťahy, ktoré sa stabilizujú v tzv. výrobných sieťach.

Skúsenosti z vyspelých krajín dokumentujú, že priaznivé ekonomické výsledky sa dosahujú v lokalitách, kde úspešne fungujú výrobné klastre. Typické regionálne klastrové prostredie tvoria popri podnikateľských subjektoch vystupujúcich v pozícii výrobcov, dodávateľov i odberateľov aj univerzity, vedecko-výskumné inštitúcie, finančné inštitúcie, subjekty pôsobiace v oblasti informačných a komunikačných technológií, poradenské centrá, mimovládne organizácie a regionálne authority. Uvedené subjekty profitujú zo synergie, z inovácií, z najlepších skúseností, z nových technológií a poznatkov, z lokálnych konkurenčných výhod, z tvorby nových príležitostí a pod.

V Košickom kraji boli v roku 2007 zmapované subdodávateľské vzťahy a existujúce klastre prostredníctvom „Analýzy clustrov“ a vyčíslené následné benefity vyplývajúce zo vzájomnej ekonomickej spolupráce podnikov. Perspektívne zmapovanie podnikateľského prostredia z hľadiska súvisiacich väzieb prinesie priame efekty pre podnikateľské subjekty, inštitúcie a organizácie, ktoré by participovali na klastri, ale aj pre ostatné subjekty, ktoré zmapované výsledky analýzy môžu využiť v prospech budúcej orientácie a ďalšieho rozvoja.

Priemyselná výroba má v Košickom kraji svoje tradície, pričom rozhodujúce zastúpenie priemyselnej výroby v minulosti ako aj v súčasnosti je priamo v meste Košice. Lokalizácia výroby v osemdesiatych rokoch sa uskutočnila v rámci centrálne riadeného hospodárstva, pričom významné zastúpenie v kraji mali odvetvia ťažkého priemyslu (hutníctvo, chémia, ťažké strojárstvo, špeciálna technika). Snaha o dosahovanie benefitov zo vzájomnej ekonomickej spolupráce sa začínala prejavovať v rámci bývalých výrobných jednotiek, ktoré neskôr v rámci transformácie hospodárstva boli zrušené.

Najvýznamnejším priemyselným odvetvím v kraji z hľadiska objemu výroby i počtu pracovníkov je výroba kovov v U. S. Steel Košice, s. r. o. (plechy, oceľové rúry, radiátory a iné) v okrese Košice II. Na výrobu plechov nenadväzuje finálna výroba, plechy sa dodávajú v rámci uzavretých subdodávateľských alebo odberateľsko-dodávateľských vzťahov ďalším spracovateľom. Benefity sa dosahujú najmä v dôsledku dovozu surovín z krajín bývalého Sovietskeho zväzu, v súčasnosti z Ukrajiny (blízkosť hranice). Na tento účel a zníženie prepravných nákladov bola vybudovaná aj širokorozchodná trať z Ukrajiny priamo do hutníckeho kombinátu v Košiciach.

Ďalším pomerne rozvinutým odvetvím v kraji je strojárstvo, ktoré má väčšie alebo menšie zastúpenie takmer v každom okrese Košického kraja. Strojársky priemysel je reprezentovaný najmä podnikmi: VSS Košice a. s., kde štruktúru výroby tvoria cisternové automobily, autodomiešavače betónu, účelové vozidlá, chemické aparáty, tvárnice stroje, prevodové zariadenia, metalurgické výrobky. Bola zavedená výroba prepravníkov pohonných hmôt a vody na báze nerez, ktorá patrí medzi najmodernejšie v strednej Európe. Casspos, a. s. Michalovce, Kovostroj, s. r. o. Dobšiná, výroba oceľových zvitkov do pásov, Embraco Slovakia, s. r. o. v Spišskej Novej Vsi vyrába hermetické kompresory pre chladiace a klimatizačné zariadenia, BMZ, a. s. Spišská Nová Ves, výrobca stavebných a banských strojov, Vagónka, a. s. Trebišov výroba kontajnerov, železničných vozňov a ďalšie. Podnikateľské subjekty spolupracujú v rámci subdodávateľských alebo odberateľsko-dodávateľských vzťahov. Benefity v rámci odvetvia sa dosahovali v dôsledku dostatku vzdelanej pracovnej sily s technickým vzdelaním (v Košiciach má sídlo Technická univerzita s fakultami technického zamerania) a ústavov Slovenskej akadémie vied, ktoré vytvárajú priaznivé prostredie pre uplatnenie nových technológií v praxi.

Odvetvie elektronického priemyslu v Košickom kraji je zastúpené hlavne výrobou elektrických strojov a prístrojov, ktoré vyrábajú firmy BSH Drives and Pumps, s. r. o. Michalovce. Ide o výrobu elektromotorov do automatických pračiek, do umývačiek riadu, do sušičiek a na výrobu autokabeláže a autopríslušenstva. Výrobu a vývoj elektrotechnických prístrojov vysokého a nízkeho napätia zabezpečuje akciová spoločnosť SEZ Krompachy a Panasonic AVC Networks Slovakia Krompachy výrobu a montáž výrobkov a zariadení spotrebnej elektroniky.

Ťažobný priemysel v kraji sa viaže na miesto výskytu nerastných surovín. V prevažnej miere ide o ťažbu nerudných surovín v rámci odvetvia stavebných hmôt – štrkopieskov, dolomitov, vápenca, kaolínu, živcov, tehliarskych a keramických ílov, sideritu a i. surovín. Spracovateľské firmy sú zväčša lokalizované v blízkosti výskytu surovín z dôvodu úspory nákladov na prepravu surovín. Významný je chemický priemysel. Chemko a. s. Strážske s výrobou základných výrobkov anorganickej a organickej chémie, prísad do polymérov, formaldehydu a výroby cyklohexanónu smeruje produkciu na export i pre tuzemských odberateľov.

Priemysel celulózy a papiera je zastúpený v okrese Rožňava. Podnik SCA Hygiene Products s. r. o. Gemerská Hôrka je zameraný na produkciu dámskych hygienických výrobkov, vyrába hotovú produkciu na export i pre domáci trh. Výrobu bezdrevného papiera, školských zošitov a obrúskov zabezpečuje SHP Slavošovce, a. s.

Subdodávateľské vzťahy má vybudované drevospracujúci priemysel, ktoré podporujú dosiahnutie nižších nákladov. Prínosy vyplývajú aj z lokalizácie firiem drevospracujúceho priemyslu v blízkosti zdrojov drevnej hmoty. Finálna výroba je sústredená napr. v Spišskej Novej Vsi, kde sa vyrába široký sortiment nábytku.

Spotrebný priemysel (textilný, odevný, obuvnícky a výroba koženej galantérie) je umiestnený najmä v Michalovciach, Spišskej Novej Vsi, Rožňave a v Sobrance. Významný je odevný a konfekčný priemysel, ktorý je reprezentovaný v Michalovciach a. s. ZEKON a výrobným družstvom ODETA, ktoré šijú pracovné odevy, vychádzkové nohavice a konfekciu. Spoločnosť Gemtex, a. s. Rožňava so 100% zahraničnou účasťou (Schiesser Eminence holding AG Švajčiarsko) je zameraná na textilnú produkciu. Lokalizáciu odvetví ťažkého priemyslu najmä v okresoch Rožňava, Spišská Nová Ves, Košice a v ďalších ovplyvnila najmä potreba vytvárania pracovných miest pre ženy v okresoch s ťažobným a strojárenským priemyslom. Prínosom bola lacná pracovná sila v regióne Košického kraja.

Potravinársky priemysel má významné zastúpenie najmä v mestách Košice, Michalovce a Spišská Nová Ves. V menšom meradle je rozmiestnený aj v ostatných okresoch. Medzi najvýznamnejšie podniky kraja patrí FRUCONA, a. s. Košice, MEDEA, a. s. Košice, Ryba, s. r. o. Košice, Syrárň Bel Slovensko, a. s. Michalovce, Palma agro, a. s. Sečovce a i. V rámci okresu Trebišov, ktorý je orientovaný na poľnohospodársku prvovýrobu, mal významné

postavenie v rámci potravinárskeho priemyslu potravinársky kombinát Trebišov, cukrovar a konzerváreň. Benefity sa prejavili vo forme nižších nákladov na dopravu poľnohospodárskych produktov na miesto spracovania.

7.11 Komunikácia orgánov verejnej správy s občanmi

Pravidelné stretnutia s občanmi sa uskutočňujú na lokálnej úrovni v rámci obecnej samosprávy. Návrhy podané občanmi na lokálnej úrovni sa prostredníctvom poslancov predkladajú na regionálnu úroveň resp. na riešenie zodpovedným inštitúciám. S cieľom zintenzívnenia komunikácie a riešenia problémov na lokálnej úrovni bola zriadená KSK Rada pre rozvoj miest a obcí, ktorá na svojich zasadnutiach rieši a predkladá riešenia na zlepšenie stavu lokálnej samosprávy.

Partnerstvo samospráv, súkromného a tretieho sektora sa aj v súvislosti s podporou z európskych zdrojov rozvíja a postupne formalizuje (poradné orgány, združenia a pod.).

7.12 Kooperácia samospráv a úradov práce pri zvyšovaní zamestnanosti

Samosprávy chápu problém vysokej miery nezamestnanosti Košického kraja ako kľúčovú otázku. Prakticky preto všetky rozvojové aktivity v sebe zahŕňajú aj aspekt príspevku na jeho riešenie. Samosprávy prostredníctvom dostupných nástrojov zamestnanosti (napr. zriadenie priemyselných parkov, podnikateľských inkubátorov atď.) intenzívne pripravujú rozsiahle strategické investičné zámery, ktoré by napomohli akcelerovať zamestnanosť kraja. Pravidelne spolupracujú s úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny uchádzajú sa o zdroje Európskeho sociálneho fondu, grantových programov ako aj mimoeurópske zdroje. Miera informovanosti sa postupne dostala na požadovanú úroveň. Okrem iných nástrojov aktívnej politiky zamestnanosti prispievajú úrady práce, sociálnych vecí a rodiny k riešeniu nezamestnanosti týmito programami:

- poskytnutie príspevku na samozamestnanie,
- príspevok zamestnávateľom (pokrytie pracovných nákladov) na vytvorené nové pracovné miesta.

Zo strany klientov úradov práce je už trvale pomerne vysoký záujem o doplnenie si znalostí, zručností a vedomostí formou vzdelávania a prípravy pre trh práce. Dopyt po vzdelávacích aktivitách je stále vyšší a nie každá žiadosť môže byť kladne vybavená. Je to spôsobené z časti limitom finančných prostriedkov určených na vzdelávanie, z časti je to aj neadekvátnosť požiadaviek zo strany klientov. Pri výbere vzdelávacích aktivít sa vychádza z „Regionálneho plánu vzdelávania a prípravy pre trh práce“ na príslušný kalendárny rok, ktorý pripravuje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny na svoje konkrétne podmienky. Prihliada sa na požiadavky trhu práce (pripomienky zo strany zamestnávateľov, ktorí špecifikujú kritéria na obsadenie voľných pracovných miest) ako aj na efektívnosť, to znamená uplatniteľnosť klientov po absolvovaní príslušného vzdelávania. Uchádzač o zamestnanie môže absolvovať aj niekoľko na seba nadväzujúcich vzdelávacích aktivít, čím je mu umožnené získať komplex znalostí z určitej problematiky.

8. Analýza súčasného stavu prílevu investícií

8.1 Vývoj stavu priamych zahraničných investícií

Stav priamych zahraničných investícií na Slovensku stúpa .

Tabuľka č. 57 : Vývoj stavu priamych zahraničných investícií

Rok/Stav PZI	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Slovensko spolu v mil. Sk	234 396	319 246	519 339	398 504	755 761	756 730	782 092
Košický kraj v mil. Sk	37 590	33 162	41 698	34 434	67 020	75 215	68 659
%	16,04	10,39	8,03	8,63	8,87	9,95	8,78

Zdroj: Národná banka Slovenska

Poznámka : Stav PZI v rokoch 2003,2005- 2007 obsahujú : majetkovú účasť, reinvestovaný zisk a ostatný kapitál

8.2 Prílev priamych zahraničných investícií

Priame zahraničné investície (PZI) v Slovenskej republike sa v roku 2007 zvýšili o 27,359 mld. Sk, v tom v podnikovej sfére o 17,393 mld. Sk a v bankovej sfére o 9,966 mld. Sk. Najväčšími investormi boli Rakúsko, Cyprus, Česká republika, Holandsko, Južná Kórea, Nemecko a Francúzsko. Z územného hľadiska sa najviac investovalo v Bratislavskom, Trenčianskom a Žilinskom kraji. Z pohľadu odvetví najväčší podiel PZI smeroval do finančného sprostredkovania, do oblasti nehnuteľností, prenájmu a obchodných činností, priemyselnej výroby, veľkoobchodu, maloobchodu, opravy motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru.

Tabuľka č. 58 : Prílev priamych zahraničných investícií (majetková účasť) podľa krajiny investora v roku 2007

Krajina	Podniková sféra		Banková sféra	Spolu	
	mil. Sk	%	mil. Sk	mil. Sk	%
Spolu	17 393	100	9 966	27 359	100
v tom:					
Rakúsko	4 448,8	25,58	4 371,2	8 820	32,23
Cyprus	2 191,9	12,60	3 040,1	5 232	19,12
Česko	7,6	0,04	4 849,4	4 857	17,75
Holandsko	4 066,1	23,38	- 24,1	4 042	14,78
Kórejská republika (Južná Kórea)	2 772	15,94	-	2 772	10,13
Nemecko	2 618	15,05	-	2 618	9,57
Francúzsko	1 247	7,17	-	1 247	4,56
Dánsko	314	1,81	-	314	1,15
Belgicko	255	1,47	-	255	0,93
Maďarsko	148,2	0,85	- 0,2	148	0,54
Spojené štáty americké	- 917,3	- 5,27	0,3	-917	-3,35
Taliansko	403,3	2,32	- 2 303,3	- 1 900	- 6,94
Zdroj: Národná banka Slovenska					

Tabuľka č. 59 : Územné smerovanie priamych zahraničných investícií v roku 2007

Územie	Podniková sféra		Banková sféra	Spolu	
	mil. Sk	%	mil. Sk	mil. Sk	%
Spolu	17 393	100	9 966	27 359	100
v tom:					
Bratislavský	8 563	49,23	9 966	18 529	67,72
Trnavský	632	3,63	-	632	2,31
Trenčiansky	6 412	36,87	-	6 412	23,43
Nitriansky	425	2,44	-	425	1,55
Žilinský	3 015	17,33	-	3 015	11,02
Banskobystrický	-787	- 4,53	-	-787	- 2,87
Prešovský	-1 499	- 8,62	-	-1 499	- 5,47
Košický	632	3,63	-	632	2,31
Zdroj: Národná banka Slovenska					

Tabuľka č. 60 : Odvetvové smerovanie priamych zahraničných investícií podľa krajiny investora v roku 2007

Odvetvové smerovanie	Podniková sféra		Banková sféra	Spolu	
	mil. Sk	%	mil. Sk	mil. Sk	%
Spolu	17 393	100	9 966	27 359	100
v tom:					

Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo	22	0,13	—	22	0,81
Rybolov, chov rýb	0	-	—	0	0,00
Ťažba nerastných surovín	68	0,01	—	68	0,25
Priemyselná výroba	7 028	40,41	—	7 028	25,69
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	-133	- 0,76	—	-133	-0,48
Stavebníctvo	-64	- 0,37	—	-64	- 0,23
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	2 877	16,54	—	2 877	10, 52
Hotely a reštaurácie	-7	- 0,04	—	-7	- 0,02
Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	120	0,69	—	120	0,44
Finančné sprostredkovanie	- 183	- 1,05	9 966	9 783	35,76
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti	7 207	41,43	—	7 207	26,34
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	189	1,09	—	189	0,69
Školstvo	0	0	—	0	0,00
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	0	0	—	0	0,00
Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	269	1,55	—	269	0,98
Činnosti domácností	0	0	—	0	0,00
Exteritoriálne organizácie a združenia	0	0	—	0	0,00
Zdroj: Národná banka Slovenska					

8.3 Stav priamych zahraničných investícií

Objem PZI na území SR k 31. decembru 2006 dosiahol 476 mld. Sk (18 133,6 mil. USD). Do podnikovej sféry bolo investovaných 409,8 mld. Sk (15 612,0 mil. USD) a do bankovníctva 66,1 mld. Sk (2 521,6 mil. USD).

Tabuľka č. 61 : Stav priamych zahraničných investícií podľa krajiny investora k 31.12.2007

Krajina	Podniková sféra		Banková sféra		Spolu	
	mil. Sk	%	mil. Sk	%	mil. Sk	%
Spolu	674 500	100	107 592	100	782 092	100
v tom:						
Holandsko	224 690,5	33,31	965,5	0,90	225 656	28,85
Nemecko	122 488,2	18,16	5 211,8	4,84	127 700	16,33
Rakúsko	64 933,7	9,63	60 280,3	56,03	125 214	16,01
Taliansko	45 464,3	6,74	20 741,7	19,28	66 206	8,47
Maďarsko	48 859,0	7,24	3 058,0	2,84	51 917	6,64
Česko	31 411,3	4,66	9 817,7	9,12	41 229	5,28
Cyprus	20 228,8	2,99	4 328,2	4,02	24 557	3,14
Kórejská republika (Južná Kórea)	21 928	3,25	-	-	21 928	2,80
Luxembursko	18 146	2,69	-	-	18 146	2,32
Spojené štáty americké	13 561,2	2,01	3 053,8	2,84	16 615	2,12
Francúzsko	14 563	2,16	-	-	14 563	1,86
Spojené kráľovstvo	12 745,7	1,89	17,3	0,02	12 763	1,63

Švajčiarsko	7 781	1,15	-	-	7 781	0,99
Belgicko	5 648	0,84	-	-	5 648	0,72
Dánsko	4 102	0,61	-	-	4 102	0,52
Nórsko	3 970	0,59	-	-	3 970	0,51
Švédsko	3 833	0,57	-	-	3 833	0,49
Lichtenštajnsko	2 280	0,34	-	-	2 280	0,29
Medzinárodné organizácie	1 631	0,24	-	-	1 631	0,21
Španielsko	1 289	0,19	-	-	1 289	0,17
Japonsko	1 259	0,19	-	-	1 259	0,16
Poľsko	399,4	0,06	110,6	0,10	510	0,07
Zdroj: Národná banka Slovenska						

Tabuľka č. 62 : Stav priamych zahraničných investícií podľa územného smerovania k 31.12.2007

Krajina	Podniková sféra		Banková sféra		Spolu	
	mil. Sk	%	mil. Sk	%	mil. Sk	%
Spolu	674 500	100	107 592	100	782 092	100
v tom:						
Bratislavský	424 093,2	62,88	105 035,8	97,62	529 129	67,66
Trnavský	54 163	8,03	—	—	54 163	6,93
Trenčiansky	36 238	5,37	—	—	36 238	4,63
Nitriansky	24 205	4,21	—	—	24 205	3,09
Žilinský	47 831	7,09	2 556,2	2,38	47 831	6,12
Banskobystrický	15 203	2,25	—	-	15 203	1,94
Prešovský	6 664	0,99	—	-	6 664	0,85
Košický	68 659	10,18	—	—	68 659	8,78
Zdroj: Národná banka Slovenska						

Tabuľka č. 63 : Stav priamych zahraničných investícií podľa odvetvového smerovania k 31.12.2007

Odvetvové smerovanie	Podniková sféra		Banková sféra	Spolu	
	mil. Sk	%	mil. Sk	mil. Sk	%
Spolu	674 500	100	107 592	782 092	100
v tom:					
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo	1 503	0,22	—	1 503	0,2
Rybolov, chov rýb	0	0	—	0	0
Ťažba nerastných surovín	10 407	1,54	—	10 407	1,33
Priemyselná výroba	318 555	47,23	—	318 555	40,73
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	153 378	22,74	—	153 378	19,61
Stavebníctvo	9 019	1,34	—	9 019	1,53
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	65 325	9,68	—	65 325	8,35
Hotely a reštaurácie	2 008	0,30	—	2 008	0,26
Doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	43 293	6,42	—	43 293	5,54
Finančné sprostredkovanie	23 907	3,54	107 592	144 841	18,52
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti	29 643	4,39	—	29 643	3,79

Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	297	0,04	–	297	0,04
Školstvo	0	0	-	0	0
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1 688	0,25	-	1 688	0,22
Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	2 135	0,32	-	2 135	0,27
Činnosti domácností	0	0	-	0	0
Exteritoriálne organizácie a združenia	0	0	-	0	0
Zdroj: Národná banka Slovenska					

8.4 Rozdelenie investícií v kraji

Tabuľka č. 64 : Rozdelenie investorov podľa typu investície v okrese Gelnica

Okres Gelnica			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	Aveo Engineering, s.r.o./ METALPRODUKT, s.o.	Gelnica	spoločný podnik
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		ČR a Slovensko (Britské Panenské ostrovy)	výroba kovových konštrukcií a ich častí
Zdroj: Košický samosprávny kraj			

Tabuľka č. 65 : Rozdelenie investorov podľa typu investície v okresoch Košice I – IV

Okresy Košice I – IV			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	Východoslovenská energetika, a. s.	Košice	spoločný podnik – Fond národného majetku SR 51 % akcií VSE nemecká energetická spoločnosť RWE Energy 49 % akcií
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko, Slovensko	výroba elektriny a tepla
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
2.	VALEO SLOVAKIA, s. r. o.	Košice	v súčasnosti brownfield, pri predpokladanom rozšírení výroby prechod na greenfield
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Holandsko	výroba automobilových súčiastok a komponentov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
3.	Howe Slovensko, s. r. o.	Košice	brownfield (bývalé vinárske závody)
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Austrália	výroba kožených materiálov pre ich použitie v automobilovom priemysle
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
4.	NESS Slovensko, a.s.	Košice	brownfield, priestor bývalých vojenských kasární
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		USA, Izrael, Holandsko	poskytovanie software - predaj hotových programov, vyhotovovanie programov na zákazku a systémová integrácia súvisiaca s poskytovaním softwaru
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
5.	JOBELSA	Košice	brownfield (výroba v prenajatých priestoroch)

	SLOVENSKO, s. r. o.	Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Španielsko	výroba textilných výrobkov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
6.	Kosit, a. s.	Košice	spoločný podnik – (51 %) 4 ITALY (talianska spol.) Mesto Košice (34%) a Košická spoločnosť HOOCH (15 %)
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Taliansko, Slovensko	čistenie verejných komunikácií a verejných priestranstiev, čistenie budov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
7.	U. S. Steel Košice, s. r. o.	Košice	zmena vlastníctva z pôvodnej hutníckej spoločnosti VSŽ Košice, a. s. na súčasnú spoločnosť U. S. Steel Košice, s. r. o.
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		USA	hutníctvo
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
8.	Inžinierske stavby, a.s. Košice	Košice	zmena vlastníckych pomerov v pôvodnej spoločnosti Inžinierske stavby a.s.
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Francúzsko	komplexné dodávky stavebných objektov a prác v odboroch inžinierskeho, pozemného a priemyselného staviteľstva ako aj vodohospodárskych stavieb
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
9.	Eurovia- Cesty, a.s.	Košice	zmena vlastníctva z pôvodnej spoločnosti Cestné stavby a.s., Košice
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Francúzsko	výstavba, rekonštrukcie a opravy cestných komunikácií, mostov, regulácie vodných tokov, ekologické stavby, kanalizácie, vodovody, meliorácie, výrobu kameniva a výrobu betonárskych výrobkov.
Zdroj: Košický samosprávny kraj			

Tabuľka č. 66 : Rozdelenie investorov podľa typu investície v okrese Košice – okolie

Okres Košice - okolie			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	Molex Slovakia, a. s.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Veľká Británia, Nemecko	výroba elektrických a elektronických konektorov a kábelových systémov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
2.	Gilbos Slovensko, s. r. o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Belgicko	výroba strojov, prístrojov a zariadení pre tlačiarenský a polygrafický priemysel
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
3.	GETRAG FORD Transmissions Slovakia, s. r. o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	výroba prevodoviek pre motorové vozidlá
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
4.	SWEP Slovakia, s. r. o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec

		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Luxembursko	výroba a predaj výmenníkov tepla
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
5.	Plastipak Slovakia, s. r. o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		USA	výroba výrobkov, polotovarov a kompletizačných prvkov z plastov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
6.	Kuenz – SK, s. r. o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Rakúsko	strojárská výroba, výroba účelových strojov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
7.	Schelling Slovakia, s. r. o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Rakúsko	výroba píl a zariadení na presné rezanie materiálov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
8.	JISIMEX, s.r.o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Ukrajina, Arménsko	Výroba alkoholu pre priemyselné účely
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
9.	Doppelmayr Slovakia s.r.o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Rakúsko	Výroba zdvíhacích zariadení- lyžiarske vleký, vodno lyžiarske vleký
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
10.	Handtmann Slovakia s.r.o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	Zlievanie železných a neželezných kovov, dodávky hliníkových odliatkov pre automobilový priemysel
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
11.	EVANS s.r.o.	Kechnec	greenfield v rámci priemyselného parku Kechnec
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Slovensko, USA	výrobou obalov pre domácnosti
Zdroj: Košický samosprávny kraj			

Tabuľka č. 67 : Rozdelenie investorov podľa typu investície v okrese Michalovce

Okres Michalovce			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	Michatek, k. s.	Michalovce	greenfield – výstavba výrobnéj haly v priemyselnom parku Michalovce
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Rakúsko	biela technika
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
2.	Trancerie Emiliane Slovakia, s. r. o.	Michalovce	greenfield – výstavba haly v areáli bývalého MEZu
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Taliansko	strojárstvo
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície

3.	Unomedical, s. r. o.	Michalovce	greenfield – výstavba nových výrobných priestorov v areáli priemyselného parku
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Dánsko	výroba zdravotníckeho materiálu
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
4.	BSH Drives and Pumps, s. r. o.	Michalovce	brownfield - odkúpenie a oprava starej haly v bývalom MEZ, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Rakúsko	elektrotechnika
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
5.	EHLEBRACHT Slowakei, s. r. o.	Michalovce	brownfield - odkúpenie a oprava priestorov v bývalom MEZ, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	výroba plastových výliskov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
6.	PLODOOVOČ-CONTEXO, s. r. o.	Michalovce	spoločný ukrajinsko-slovenský podnik - spracovanie hrozna, vína, polosurovina na výrobu koňakov v Ukrajine, bývalé Vinárske závody Michalovce
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Ukrajina, Slovensko	spracovanie hrozna, vína, polosurovín na výrobu koňakov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
7.	Yazaki Wiring Technologies Slovakia, s. r. o.	Michalovce	spoločný podnik Siemensu (Nemecko) a Yazaki (Japonsko) – elektrotechnický priemysel – výroba kabeláže pre automobilový priemysel
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	elektrotechnika
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
8.	HANKE CRIMP-TECHNIK, s. r. o.	Michalovce	prenájom priestorov, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	strojárstvo
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
9.	SYRÁREŇ BEL SLOVENSKO, a. s.	Michalovce	privatizácia Zempmilk, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Francúzsko, Česká republika	potravinarstvo
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
10.	Diakol Strážske, s.r.o.	Strážske/Michalovce/	odkúpením závodu cestnej výroby lepidiel a formalínu spoločnosti Chemko a.s. Strážske
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Cyprus, Česká republika	výroba formalínu, výroba výrobkov formalínovej chémie, marketingová činnosť, prekladišťa tovarov, skladovanie
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
11.	Cenon s.r.o	Strážske	Ekologizácia a modernizácia výroby
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Taliansko, Slovensko	výrobu cyklohexanónu,
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
12.	TP2 s.r.o.	Strážske	Kúpa hnuteľného a nehnuteľného majetku od spoločnosti Chemko a.s. Strážske, ktorá bola 100% vlastníkom spoločnosti TP2
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Holandsko	Výroba a distribúcia pary

P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
13.	Chemtrans s.r.o.	Strážske	odkúpením závodu cestnej dopravy spoločnosti Chemko a.s. Strážske
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	Dopravné a špedičné služby- vnútroštátna, medzinárodná
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
14.	Fiberstruct s.r.o	Strážske	Tansfer výroby z Holandska do priestorov priemyselného parku spoločnosti Chemko a.s. Strážske
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Holandsko	Výroba plastových podlahových roštov spevnených skleneným vláknom
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
15.	Simop SK s.r.o	Strážske	Investície na kúpu výrobných technológií
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Francúzsko	Výroba čističiek odpadných vôd, separátory ropných produktov, tukov a masťov, vodomerné šachty, prečerpávacie stanice
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
16.	EBSTER SK s.r.o.	Michalovce	Nová prevádzka- priemyselná hala 4000 m2, vrátane technologického zariadenia
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Taliansko	Sterilizácia zdravotníckych pomôcok

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Tabuľka č. 68 : Rozdelenie investorov podľa typu investície v okrese Rožňava

Okres Rožňava			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	GEMTEX, a. s.	Rožňava	odkúpenie štátneho textilného podniku
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	výroba bavlneného vrchného ošatenia a výroba konfekčného textilného tovaru
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
2.	SCA Hygiene Products, spol. s r. o.	Gemerská Hôrka	odkúpenie štátneho podniku na výrobu celulózy
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Švédsko	papierenský priemysel
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
3.	Carmeuse Slovakia, s. r. o.	Slavec	odkúpenie výrobného podniku
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Belgicko	ťažba a spracovanie surovín
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
4.	SIDERIT, s. r. o., Nižná Slaná	Nižná Slaná	odkúpenie banského závodu po konkurznom vyrovnaní
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Ukrajina, Cyprus	ťažba a spracovanie rúd
Zdroj: Košický samosprávny kraj			

Tabuľka č. 69 : Rozdelenie investorov podľa typu investície v okrese Sobrance

Okres Sobrance			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	ONTE Slovakia, s. r. o.	Orechová	brownfield – odkúpenie budovy mraziarne, investície do technológií a strojného vybavenia

		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Španielsko	výroba jednoduchých výrobkov z dreva, výroba nábytku
Zdroj: Košický samosprávny kraj			

Tabuľka č. 70 : Rozdelenie investorov podľa typu investície v okrese Spišská Nová Ves

Okres Spišská Nová Ves			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	Brantner Nova, s. r. o.	Spišská Nová Ves	spoločný podnik
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Rakúsko, Slovensko	odstraňovanie odpadu, nakladanie s odpadmi, správa a údržba verejnej zelene, verejného osvetlenia, čistenie mestských komunikácií, verejných priestranstiev, podnikanie v oblasti nakladania s odpadmi
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
2.	Embraco Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	brownfield – oprava starých hál a zároveň greenfield - výstavba nových hál, investície do hál, technológie, strojov a zariadení a do ľudských zdrojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Taliansko, Brazília	výroba kompresorov pre chladiace domáce spotrebiče a iné chladiarenské zariadenia
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
3.	Kovohuty, a. s.	Krompachy	brownfield, investície do strojov a zariadení, technológie
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Rakúsko, Nemecko	výroba a predaj rafinovanej medi a mangánu, pružiniek, plášťového drôtu, práškovej medi, medeného drôtu, výroba kovov, kovových výrobkov, polotovarov, práškov, zliatin kovov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
4.	Sitem Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	brownfield - odkúpenie a oprava starej haly, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Taliansko	kovoobrábanie - výroba a predaj magnetických plechov pre elektrické stroje
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
5.	Tecar Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	prenájom priestorov, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Taliansko, Anglicko	výroba drobných výrobkov z gumy a z plastu
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
6.	TRIPLUS SK, s. r. o.	Spišská Nová Ves	brownfield - odkúpenie a oprava starej haly, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Malajzia	výroba plastových výliskov pre spotrebnú elektroniku
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
7.	Micro Juntas SK, s. r. o.	Spišská Nová Ves	priestory haly sú v podnikateľskom inkubátore, investor je v prenájme, investície do strojného vybavenia, technológie a ľudských zdrojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Brazília	výroba gumových tesnení
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície

8.	FSNV, s. r. o.	Spišská Nová Ves	investície do technológie a strojného vybavenia
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Česká republika	výroba pletených textilných materiálov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
9.	Overall Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	brownfield, oprava haly, investície do strojov, technológie
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	konfekčná výroba z tkanín, kože a iných hmôt
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
10.	Kollárová, s. r. o.	Spišská Nová Ves	brownfield - odkúpenie a oprava priestorov, investície do technológie, strojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Taliansko, Slovensko	výroba maliarskych a natieračských potrieb
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
11.	STP A. P., s. r. o.	Spišská Nová Ves	greenfield - novopostavená výrobná hala, investície do technológie a ľudských zdrojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	výroba plastových komponentov pre DVD prehrávače
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
12.	APS ALKON, a. s.	Spišská Nová Ves	spoločný podnik
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Francúzsko	inžinierska činnosť, vykonávanie bytových, občianskych a inžinierskych stavieb
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
13.	CRW Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	greenfield – nová hala v priemyselnom parku, investor je v prenájme, investície do technológie, strojného zariadenia a ľudských zdrojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Brazília	výroba plastových výrobkov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
14.	Panasonic AVC Networks Slovakia, s. r. o.	Krompachy	brownfield, oprava starej haly, investície do haly, technológie, strojov a zariadení a do ľudských zdrojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska	výroba a montáž výrobkov a zariadení spotrebnej elektroniky
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
15.	CFM Slovakia, s. r. o.	Spišská Nová Ves	brownfield, oprava starej haly, investície do haly, technológie, strojov a zariadení a do ľudských zdrojov
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Singapur	montáž mechanických častí audio-video techniky, prístrojov a zariadení
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
16.	ANDRITZ-JOCHMAN, s. r. o.	Spišská Nová Ves	spoločný podnik
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko, Slovensko	výroba a odbyt filtračných strojov a zariadení s elektrickým a mechanickým pohonom ako aj príslušných technológií
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície

17.	MB BEDDING COMPONENTS, s.r.o	Spišská Nová Ves	nakup výrobnéj technológie
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Rakúsko	Výroba a odbyt vodných matracov
Zdroj: Košický samosprávny kraj			

Tabuľka č. 71 : Rozdelenie investorov podľa typu investície v okrese Trebišov

Okres Trebišov			
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
1.	GMP Slovakia, s. r. o.	Kráľ. Chlmec	brownfield – Pribeník, bývalý podnik ČKD Kladno
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Luxembursko	výroba zámočnických a strojárskych výrobkov
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
2.	TEXWASH GONSER, kom., spol.	Trebišov	brownfield – bývalý areál Agrozet –odkúpenie budov a ich rekonštrukcia, čistiareň a práčovňa nových textilných výrobkov firiem
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko, Slovensko	pranie (mimo chemického čistenia), žehlenie a spracovanie textílií (mimo farbenia)
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
3.	Silometal, s. r.o.	Sečovce	brownfield – bývalý Strojstav Sečovce
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko	zámočnícka výroba, kovoobrábanie
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
4.	Silotech, s. r. o.	Sečovce	brownfield – bývalý Strojstav Sečovce
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Nemecko firmy	zámočnícka výroba, kovoobrábanie
P. č.	Názov firmy	Mesto	Typ investície
5.	BLIKA, s.r.o.	Trebišov	Rekonštrukcia hál v priemyselnom parku, výrobná technológia
		Krajina pôvodu	Predmet činnosti
		Dánsko	Kovové skrine a dielenský nábytok

Zdroj: Košický samosprávny kraj

8.5 Poskytnuté investičné stimuly

Tabuľka č. 72 : Prehľad podnikateľských subjektov, ktorým schválila vláda SR investičné stimuly k 31.7.2008

Názov spoločnosti	Sídlo spoločnosti	Účel pomoci	Výška pomoci	Realizácia investície	Schválené
Matador, a. s.	Terézie Vansovej 45, 020 01 Púchov	Regionálna pomoc	100 mil. Sk	Púchov	Uznesenie vlády SR č. 313 z 15. 04.2004
Gabor, s. r. o.	J. Gábora 1, 957 01 Bánovce nad Bebravou	Regionálna pomoc	60 mil. Sk	Bánovce nad Bebravou	Uznesenie vlády SR č. 315 z 15. 04.2004
Bloomsbury Pacific Slovakia, a. s.	Dr. Vodú 16, 984 01 Lučenec	Regionálna pomoc	21 mil. Sk	Lučenec	Uznesenie vlády SR, č. 312 z 15. 04.2004
Holcim (Slovensko), a. s.	906 38 Rohožník	Regionálna pomoc	350 mil. Sk	Rohožník	Uznesenie vlády SR, č. 261 z 02. 04.2003
Hella Slovakia Signa – Lighting, s. r. o	Svätopluková 1550, 957 04 Bánovce nad Bebravou	Regionálna pomoc	150 mil. Sk	Bánovce nad Bebravou	Uznesenie vlády SR č. 317 z 15. 04.2004

Hella Slovakia Signa – Lighting, s. r. o	Kočovce 280, 916 31 Kočovce	Regionálna pomoc	150 mil. Sk	Kočovce	Uznesenie vlády SR č. 317 z 15.04.2004
Leoni Autokabel Slovakia, a. s.	Soblahovská 2050, 911 01 Trenčín	Regionálna pomoc	250 mil. Sk	Trenčín	Uznesenie vlády SR č. 316 z 15. 04.2004
SCA Hygiene Products, s. r. o.	Gemerská Hôrka č.480	Regionálna pomoc	45 mil. Sk	Gemerská Hôrka	Uznesenie vlády SR č. 322 z 15.04.2004
Johns Manville Slovakia, a. s.	Strojársená 1, 917 99 Trnava	Regionálna pomoc	500 mil. Sk	Trnava	Uznesenie vlády SR č. 319 z 15. 04.2004
Kappa Štúrovo, a. s.	Továrenská 1, 943 03 Štúrovo	Regionálna pomoc	50 mil. Sk	Štúrovo	Uznesenie vlády SR č. 318 z 15. 04.2004
Vetropack Nemšová, s. r. o.	Železničná 207/9, 914 41 Nemšová	Regionálna pomoc	75 mil. Sk	Nemšová	Uznesenie vlády SR č. 320 z 15. 04.2004
Fermas, s. r. o.	Slovenská Lupča, 938, 976 13 Slovenská Lupča	Regionálna pomoc	88 mil. Sk	Slovenská Lupča	Uznesenie vlády SR, č. 321 z 15. 04.2004
Dell, s. r. o.	Lazaretská 12, 81108 Bratislava	Regionálna pomoc	58,9 mil. Sk	Bratislava	Uznesenie vlády SR č. 321 z 15. 04.2004
Peugeot Citroen Automobiles, Slovakia, s. r. o.	Hlavná 5, 917 01 Trnava	Regionálna pomoc, Vzdelávan.	4 521,47 mil. Sk, 480 mil. Sk	Trnava	Uznesenie vlády SR, č. 18, 884 15. 10.2003
Universal Media Corporation (Slovakia), s. r. o.	Jelenia 4, 814 99 Bratislava	Regionálna pomoc, Vzdelávan.	722,12 mil. Sk, 120,35 mil. Sk	Nové Mesto nad Váhom	Uznesenie vlády SR, č. 401 z 28. 04.2004
Van Geel Slovakia, s. r. o.	Košice, Moldavská 8/A, 040 11 Košice	Regionálna pomoc	60 mil. Sk	Košice	Uznesenie vlády SR č. 721 z 14. 07.2004
Kuenz – SK, s. r. o	Košice, Senný Trh 2, 040 01 Košice	Regionálna pomoc	81,2 mil. Sk	Košice	Uznesenie vlády SR, č. 827 z 25. 08.2004
OSRAM Slovakia, a. s.	Nové Zámky, Komárňanska cesta 7, 940 93 Nové Zámky	Regionálna pomoc	70 mil. Sk	Nové Zámky	Uznesenie vlády SR č. 826 z 25. 08.2004
KIA Motors Slovakia, s. r. o.	Žilina, Mariánske nám. 30/5, 010 01 Žilina	Regionálna pomoc, Vzdelávan.	4 956,3 mil. Sk, 458,7 mil. Sk	Žilina	Uznesenie vlády SR č. 213 z 04. 03.2004
Mobis Slovakia, s. r. o.	Žilina, Mariánske nám. 28/29, 010 01 Žilina	Regionálna pomoc, Vzdelávan.	1 278,6 mil. Sk, 146,2 mil. Sk	Žilina	Uznesenie vlády SR č. 213 z 04. 03.2004
Welding Operations Services Slovakia, s. r. o.	Hlohovecká 6, 951 41 Lužianky	Úľava na dani z príjmov	46,968 mil. Sk	Nitra	Uznesenie vlády SR č. 681 z 09.08.2006
Getrag Ford Transmissions GmbH	Senný trh 2, Košice	Dofinancovanie inej podpory štátu na rozvoj regiónu Košice a obce Kechnec	202,611 mil. Sk	Kechnec (Košice-okolie)	Uznesenie vlády SR č. 955 z 15.11.2006
KIA Motors Corporation a Hyundai Mobis	Mariánske nám. 30/5, Žilina	Dofinancovanie súvisiace s plnením záväzkov z uzavretých zmlúv vyplývajúcich z výstavby závodu na montáž automobilov a závodu na výrobu automobilových súčiastok a modulov	497,068 mil. Sk	Žilina	Uznesenie vlády SR č. 1024 z 6.12.2006
Tubex Slovakia s.r.o.	Partizánska 81, Žarnovica	Úľava na dani z príjmov	141,651 mil. Sk	Žarnovica	Uznesenie vlády SR č. 1024 z 6.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	31,600 mil. Sk		
		Na všeob. a špecif. vzdelávanie	12,640 mil. Sk		

Tondach Slovensko, s.r.o.,	Nádražná 79/28 Nitrianske Pravno	Úľava na dani z príjmov	59,000 mil. Sk	Prievidza	Uznesenie vlády SR č. 1024 z 6.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	7,500 mil. Sk		
		Na všeob. a špecif. vzdelávanie	1,755 mil. Sk		
Doka Drevo s.r.o.	Cesta k Smrečine 11 Banská Bystrica	Úľava na dani z príjmov	124,708 mil. Sk	Banská Bystrica	Uznesenie vlády SR č. 1024 z 6.12.2006
Monarflex s.r.o.	Továrenská 1 Štúrovo	Úľava na dani z príjmov	80,870 mil. Sk	Nové Zámky	Uznesenie vlády SR č. 1024 z 6.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	5,800 mil. Sk		
		Na všeob. a špecif. vzdelávanie	2,080 mil. Sk		
Carnitech/Marel s.r.o./ Marel Food Systems s.r.o.	Novozámocká 22 Nitra	Úľava na dani z príjmov	98,358 mil. Sk	Nitra	Uznesenie vlády SR č. 1024 z 6.12.2006
Camfil Farr s.r.o.	Priemyselný park Géňa 65, Levice	Úľava na dani z príjmov	105,273 mil. Sk	Levice	Uznesenie vlády SR č. 1024 z 6.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	17,287 mil. Sk		
		Na všeob. a špecif. vzdelávanie	12,480 mil. Sk		
Eltek Energy Slovakia s.r.o./ Eltek Valere s.r.o	Pálenica 53/79 Liptovský Hrádok	Na novovytvorené pracovné miesta	31,875 mil. Sk	Liptovský Mikuláš	Uznesenie vlády SR č. 1024 z 6.12.2006
		Na všeob. a špecif. vzdelávanie	3,172 mil. Sk		
Faurecia Slovakia s.r.o.	Opletalova 73 Bratislava 841 07	Úľava na dani z príjmov	297, 449 mil. Sk	Hlohovec	Uznesenie vlády SR č. 1024 z 6.12.2006
Leaf Slovakia s.r.o.	Géňa 5555/60 Levice	Úľava na dani z príjmov	299,500 mil. Sk	Levice	Uznesenie vlády SR č. 1024 z 6.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	64,400 mil. Sk		
		Na všeob. a špecif. vzdelávanie	19,602 mil. Sk		
ZKW Slovakia s.r.o.	Bedziarska cesta 679/375 Krušovce	Úľava na dani z príjmov	150,935 mil. Sk	Topoľčany	Uznesenie vlády SR č. 1024 z 6.12.2006
Samsung Electronics Slovakia s.r.o.	Hviezdoslavova 807 Galanta 924 27	Úľava na dani z príjmov	1 059,078 mil. Sk	Galanta	Uznesenie vlády SR č. 1028 z 6.12.2006
		Na všeob. a špecif. vzdelávanie	37,440 mil. Sk		
CRW Slovakia, s.r.o	Drevárska 2 Spišská Nová Ves	Krytie oprávnených nákladov súvisiacich so vstupnou investíciou do hmotného majetku	20,000 mil. Sk	Spišská Nová Ves	Uznesenie vlády SR č. 1060 z 13.12.2006
		Úľava na dani z príjmov	40,000 mil. Sk		
Sitem Slovakia, spol.s.r.o.,	Sadová 17 Spišská Nová Ves	Úľava na dani z príjmov	41,000 mil. Sk	Spišská Nová Ves	Uznesenie vlády SR č. 1060 z 13.12.2006
		Krytie oprávnených nákladov súvisiacich so vstupnou investíciou do hmotného	10,000 mil. Sk		

		majetku			
Visteon Slovakia, s.r.o.	Dolné Hony 2 Nitra	Krytie oprávnených nákladov súvisiacich so vstupnou investíciou do hmotného majetku	387,805 mil. Sk	Nitra	Uznesenie vlády SR č. 1060 z 13.12.2006
		Úľava na dani z príjmov	7,914 mil. Sk		
		Na všeob. a špecif. vzdelávanie	27,157 mil. Sk		
Unomedical s.r.o.	Priemyselný park 3 Michalovce	Krytie oprávnených nákladov súvisiacich so vstupnou investíciou do hmotného majetku	80,500 mil. Sk	Michalovce	Uznesenie vlády SR č. 1060 z 13.12.2006
		Úľava na dani z príjmov	26,000 mil. Sk		
		Na všeob. a špecif. vzdelávanie	29,500 mil. Sk		
SCA Hygiene Products Slovakia, s.r.o., gemerská Hôrka	Gemerská Hôrka č.480	Krytie oprávnených nákladov súvisiacich so vstupnou investíciou do hmotného majetku	58,750 mil. Sk	Rožňava	Uznesenie vlády SR č. 1060 z 13.12.2006
		Úľava na dani z príjmov	116,250 mil. Sk		
		Na novovytvorené pracovné miesta	25,000 mil. Sk		
Johnson Controls Lučenec, s.r.o.	Námestie republiky 26, Lučenec	Úľava dani z príjmov	401,480 mil. Sk	Lučenec	Uznesenie vlády SR č. 1060 z 13.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	69,800 mil. Sk		
		Na všeobecné a špecifické vzdelávanie	25,360 mil. Sk		
Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o	Cesta ku Continentalu 8950/1, Zvolen	Na účel podpory regionálneho rozvoja vo forme priamej dotácie na nákup pozemkov	30, 872 mil. Sk	Zvolen	Uznesenie vlády SR č. 1092 z 20.12.2006
		Forma priamej dotácie na prípravné práce na pozemkoch	12,500 mil. Sk		
		Predaj pozemkov za zvýhodnenú cenu	70,616 mil. Sk		
		Úľava na dani z príjmu právnických osôb	225,513 mil. Sk		
		Príspevok na vzdelávanie zamestnancov	21 mil. Sk		
		Na novovytvorené pracovné miesta	53 mil. Sk		
NMRH s.r.o. / Qatena s.r.o.	Priemyselná 444, Ladomerská Vieska	Úľava na dani z príjmov	164,016 mil. Sk	Žiar nad Hronom	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	25 mil. Sk		
		Na všeobecné a špecifické vzdelanie	6,959 mil. Sk		

ŽP PRAKO s.r.o	Prakovce č.13	Úľava na dani z príjmov	101,595 mil. Sk	Gelnica	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	11,5 mil sk		
		Na všeobecné a špecifické vzdelávanie	1,905 mil sk		
Elastorsa Slovakia s.r.o. Budča	Robotnícka 36., Martin	Úľava na dani z príjmov	113,957 mil. Sk	Zvolen	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		na novovytvorené pracovné miesta	12,251 mil .Sk		
		na všeobecné a špecifické vzdelávanie	3,282 mil. Sk		
Valeo Slovakia s.r.o., Košice	Južná trieda 125, Košice	Úľava na dani z príjmov	105,947 mil. Sk	Košice IV	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		na novovytvorené pracovné miesta	85,903 mil. Sk		
Sony Slovakia s.r.o. Nitra	Dolné Hony 27, Nitra	Úľava na dani z príjmov	408,640 mil Sk	Nitra	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Krytie investičných nákladov	760,260 mil. Sk		
Delta electronics (Slovakia) s.r.o.	Priemyselná 4600/1, Dubnica	Úľava na dani z príjmov	189,321 mil. Sk	Ilava	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
Rettenmeier Polomka Timber s.r.o.	Osloboditeľov 50, Polomka	Úľava na dani z príjmov	122,020 mil. Sk	Brezno	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
Giesecke &Devrient Slovakia s.r.o.	Dolné Hony 727/11, Nitra	Úľava na dani z príjmov	75 mil. Sk	Nitra	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	41,250 mil. Sk		
		Na všeobecné a špecifické vzdelávanie	6,060 mil Sk		
Alcan Slovensko Extrusions s.r.o.	Kapitulská 18/A, Bratislava	Úľava na dani z príjmov	145,559 mil. Sk	Levice	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	12,875 mil. Sk		
		Miesta na všeobecné a špecifické vzdelávanie	1,066 mil. Sk		
Brano-SK s.r.o./ FROLIX SK, s.r.o.	Prakovce č 13	Úľava na dani z príjmov	80,088 mil. Sk	Gelnica	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné	30 mil. Sk		
		Miesta na všeobecné a špecifické vzdelávanie	12,86 mil. Sk		
Handtman Slovakia s.r.o. Kechnec	Traťová 9, Košice	Úľava na dani z príjmov	239 mil. Sk	Košice- okolie	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	37,5 mil. Sk		

		Na všeobecné a špecifické vzdelávanie	9,35 mil. SK		
KARAM TECH EUROPE a.s.	Mikulášska 5, Bratislava	Úľava na dani z príjmov	240 mil. Sk	Nitra	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	25 mil. Sk		
		Obstaranie investičného majetku	170 mil. Sk		
		Na všeobecné a špecifické vzdelávanie	5 mil. Sk		
T-Systems Slovakia s.r.o.	Košťová 1, Košice	Úľava na dani z príjmov	102,4 mil Sk	Košice IV	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné	14,08 mil. Sk		
		Miesta na všeobecné a špecifické vzdelávanie	31,318 mil. Sk		
Johnson Controls Trenčín s.r.o., Trenčín	Súvoz 1, Trenčín	Úľava na dani z príjmov	104 mil. Sk	Trenčín	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	90 mil. Sk		
		Na všeobecné a špecifické vzdelávanie	38 mil. Sk		
Power- one, s.r.o	Areál ZTS 924, Dubnica	Úľava na dani z príjmov	22 mil. Sk	Ilava	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	9,949 mil.Sk		
		Na všeobecné a špecifické vzdelávanie	3,427 mil Sk		
SOITRON, a.s.	Plynárenská 5, Bratislava	Na novovytvorené pracovné miesta	60 mil. Sk	Bratislava II	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na všeobecné a špecifické vzdelávanie	13,95 mil. Sk		
Dell s.r.o., Bratislava	Fazuľová 7, Bratislava	Úľava na dani z príjmov	170,2 mil.Sk	Bratislava I	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	20,501 mil. Sk		
		Na všeobecné a špecifické vzdelávanie	6,524 mil.Sk		
ON Semiconductor Slovakia, a.s.	Vrbovská cesta 2617/102 Piešťany	Na novovytvorené pracovné miesta	2,7 mil.Sk	Piešťany, Bratislava	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na obstaranie investičného majetku.	4,5 mil Sk		
		Na všeobecné a špecifické vzdelávanie	1,783 mil. Sk		
		Na novovytvorené pracovné miesta	56 mil. Sk		

		Na obstaranie investičného majetku.	91,755 mil Sk		
		Na všeobecné a špecifické vzdelávanie	4,37 mil. Sk		
NESS Slovakia s.r.o. / NESS KDC, s.r.o.	Galvaniho 15/C, Bratislava	Úľava na dani z príjmov	36 mil. Sk	Košice I	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	5,25 mil. Sk		
		Na všeobecné a špecifické vzdelávanie	8,531 mil. Sk		
DONGHEE Slovakia, s.r.o	SNP 768/150, Strečno	Úľava na dani z príjmov	107,14 mil. Sk	Žilina	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
MATADOR DONGVON s.r.o. / MATADOR - DONGVON SK, s.r.o.	Továrenská 1, Dubnica	Úľava na dani z príjmov	48,84 mil. Sk	Ilava	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
ILJIN EU, s.r.o / ILJIN SLOVAKIA, s.r.o.	Prakovce č. 275	Úľava na dani z príjmov	46,63 mil. Sk	Prievidza	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
HSKS- K Projekts s.r.o.	Hrežďovská 1629/16, Bánovce nad Bebravou	Úľava na dani z príjmov	48,288 mil. Sk	Bánovce nad Bebravou	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Úľava na dani z príjmov	49,021 mil. Sk		
SEWON ECS SLOVAKIA, s.r.o./YURA Corporation Slovakia, s.r.o.	Púchovská cesta 413, Lednické Rovne	Úľava na dani z príjmov	63,078 mil. Sk	Púchov	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
HANIL E-HWA AUTOMOTIVE SLOVAKIA s.r.o.,	Areál ZTS 924, Dubnica nad Váhom	Úľava na dani z príjmov	121,99 mil. Sk	Považská Bystrica	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
Dongil Rubber Belt Slovakia s.r.o.,	Robotnícka 2198, Považská Bystrica	Úľava na dani z príjmov	40,8 mil. Sk	Považská Bystrica	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
GLOVIS SLOVAKIA, s. r. o.,	Na Bráne 1, 010 48 Žilina	Úľava na dani z príjmov	50,400 mil. Sk	Žilina	Uznesenie vlády SR č. 1108 z 19.12.2007
HYSCO SLOVAKIA, s. r. o.,	Na Bráne 1, 010 48 Žilina	Úľava na dani z príjmov	95,050 mil. Sk	Žilina	Uznesenie vlády SR č. 1108 z 19.12.2007
Samsung Electronics LCD Business Trnava- Voderady	Mostová 2, Bratislava	Výkup pozemkov na zabezpečenie projektu Samsung pre MH Invest s.r.o.	332,- mil Sk	Trnava	Uznesenie vlády SR č. 229 z 7. marca 2007
KIA Motors Slovakia s.r.o.	Mariánske nám. 30/5, Žilina	Obstaranie investičného majetku	1 153,10 mil. Sk	Žilina	Uznesenie vlády SR č. 923 z 24.októbra 2007
Pankl Automotive Slovakia s.r.o.	Odbojárov 294/10, Tovarníky	Úľava na dani z príjmov právnických osôb	112,237 mil. Sk		Uznesenie vlády SR č. 1053 z 12.decembra 2007
UFT Production Slovakia s.r.o.		Úľava na dani z príjmov právnických osôb	51 mil. Sk		Uznesenie vlády SR č. 1053 z 12.decembra 2007
SEWON ECS SLOVAKIA, s.r.o.	Púchovska cesta 413, Lednické Rovne	Na novovytvorené pracovné miesta	214,156 mil. Sk	Lednické Rovne	Uznesenie vlády SR č. 1106 z 19.decembra 2007
ZF Levice, s. r. o	Strojársená 2, Trnava	Úľava na dani z príjmov právnických osôb	219,606 mil. Sk	Levice	Uznesenie vlády SR č. 1106 z 19.decembra 2007
Rübig SK, k. s.	Andreja Hlinku 86, Nováky	Úľava na dani z príjmov právnických osôb	70,000 mil. Sk	Nováky	Uznesenie vlády SR č. 1106 z 19.decembra 2007
		Na novovytvorené pracovné miesta	51,900 mil. Sk		
INSTITUTE EUROPHARM, s. r. o.	Pradiareň 40, Kežmarok	Úľava na dani z príjmov právnických osôb	95,200 mil. Sk	Kežmarok	Uznesenie vlády SR č. 1106 z 19.decembra 2007

MULLER TEXTILES SLOVAKIA, s. r. o.	Poľná 15, Humenné	Úľava na dani z príjmov právnických osôb	114,634 mil. Sk	Humenné	Uznesenie vlády SR č. 1106 z 19.decembra 2007
TRW Steering Systems Slovakia, s. r. o.	Piešťanská 1202/44, Nové Mesto nad Váhom	Úľava na dani z príjmov právnických osôb	256,000 mil. Sk	Nové Mesto nad Váhom	Uznesenie vlády SR č. 1106 z 19.decembra 2007
Magneti Marelli Slovakia s. r. o.	Porubského 2, Bratislava	Úľava na dani z príjmov právnických osôb	419,879 mil. Sk	Bratislava	Uznesenie vlády SR č. 1106 z 19.decembra 2007
MAR SK, s. r. o.	Hlavná 1940, Sučany	Úľava na dani z príjmov právnických osôb	31,517 mil. Sk	Sučany	Uznesenie vlády SR č. 1106 z 19.decembra 2007
Siderit, s.r.o., Nižná Slaná	Dobšinská 72, Nižná Slaná	Na krytie 50 % oprávnených nákladov súvisiacich s realizáciou investičného projektu	183,55 mil. Sk	Nižná Slaná	Uznesenie vlády SR č. 778 z 12. septembra 2007
Yazaki Wiring Technologies Slovakia s. r. o	Užhorodská 6080/35A, Michalovce	Úľava na dani z príjmov právnických osôb	235,636 mil. Sk	Michalovce	Uznesenie vlády SR č. 1107 z 19. decembra 2007
		Dotácie na obstaranie dlhodobého hmotného majetku	169,607 mil. Sk		
Muehlbauer Technologies s. r. o.	Sasinkova 6, Lužianky	Úľava na dani z príjmov právnických osôb	71,686 mil. Sk	Lužianky	Uznesenie vlády SR č. 1107 z 19. decembra 2007
		Dotácie na obstaranie dlhodobého hmotného majetku	57,042 mil. Sk		
Leier Baustoffe SK s. r. o	Na úvrti 25, Bratislava	Úľava na dani z príjmov	150,900 mil. Sk	Bratislava	Uznesenie vlády SR č. 496 z 16. júla 2008
		Na novovytvorené pracovné miesta	30,000 mil. Sk		
T-Systems Slovakia, s. r. o.	Košťová 1, Košice	Úľava na dani z príjmov	100,800 mil. Sk	Košice	Uznesenie vlády SR č. 496 z 16. júla 2008
		Na novovytvorené pracovné miesta	260 mil. Sk		
Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR					

Tabuľka č. 73 : Prehľad podnikateľských subjektov v KSK, ktorým schválila vláda SR investičné stimuly /stav k 31.7.2008/

Názov spoločnosti	Sídlo spoločnosti	Účel pomoci	Výška pomoci	Realizácia investície	Schválené
SCA Hygiene Products, s. r. o.	Gemerská Hôrka č.480	Regionálna pomoc	45 mil. Sk	Gemerská Hôrka	Uznesenie vlády SR č. 322 z 15.04.2004
Van Geel Slovakia, s. r. o.	Košice, Moldavská 8/A, 040 11 Košice	Regionálna pomoc	60 mil. Sk	Košice	Uznesenie vlády SR č. 721 z 14. 07.2004
Kuenz – SK, s. r. o	Košice, Senný Trh 2, 040 01 Košice	Regionálna pomoc	81,2 mil. Sk	Košice	Uznesenie vlády SR, č. 827 z 25. 08.2004
Getrag Ford Transmissions GmbH	Senný trh 2, Košice	Dofinancovanie inej podpory štátu na rozvoj regiónu Košice a obce Kechnec	202,611 mil. Sk	Kechnec (Košice-okolie)	Uznesenie vlády SR č. 955 z 15.11.2006
CRW Slovakia, s.r.o	Drevárska 2 Spišská Nová Ves	Krytie oprávnených nákladov súvisiacich so vstupnou investíciou do hmotného majetku	20,000 mil. Sk	Spišská Nová Ves	Uznesenie vlády SR č. 1060 z 13.12.2006

		Úľava na dani z príjmov	40,000 mil. Sk		
Sitem Slovakia, spol.s.r.o.,	Sadová 17 Spišská Nová Ves	Úľava na dani z príjmov	41,000 mil. Sk	Spišská Nová Ves	Uznesenie vlády SR č. 1060 z 13.12.2006
		Krytie oprávnených nákladov súvisiacich so vstupnou investíciou do hmotného majetku	10,000 mil. Sk		
Unomedical s.r.o.	Priemyselný park 3 Michalovce	Krytie oprávnených nákladov súvisiacich so vstupnou investíciou do hmotného majetku	80,500 mil. Sk	Michalovce	Uznesenie vlády SR č. 1060 z 13.12.2006
		Úľava na dani z príjmov	26,000 mil. Sk		
		Na všeob. a špecif. vzdelávanie	29,500 mil. Sk		
SCA Hygiene Products Slovakia, s.r.o., gemerská Hôrka	Gemerská Hôrka č.480	Krytie oprávnených nákladov súvisiacich so vstupnou investíciou do hmotného majetku	58,750 mil. Sk	Rožňava	Uznesenie vlády SR č. 1060 z 13.12.2006
		Úľava na dani z príjmov	116,250 mil. Sk		
		Na novovytvorené pracovné miesta	25,000 mil. Sk		
ŽP PRAKO s.r.o	Prakovce č.13	Úľava na dani z príjmov	101,595 mil. Sk	Gelnica	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	11,5 mil sk		
		Na všeobecné a špecifické vzdelávanie	1,905 mil sk		
Valeo Slovakia s.r.o., Košice	Južná trieda 125, Košice	Úľava na dani z príjmov	105,947 mil. Sk	Košice IV	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		na novovytvorené pracovné miesta	85,903 mil. Sk		
Brano-SK s.r.o./ FROLIX SK, s.r.o.	Prakovce č 13	Úľava na dani z príjmov	80,088 mil. Sk	Gelnica	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné	30 mil. Sk		
		Miesta na všeobecné a špecifické vzdelávanie	12,86 mil. Sk		
Handtman Slovakia s.r.o. Kechnec	Traťová 9, Košice	Úľava na dani z príjmov	239 mil. Sk	Košice-okolie	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	37,5 mil. Sk		
		Na všeobecné a špecifické vzdelávanie	9,35 mil. SK		
T-Systems Slovakia s.r.o.	Košťová 1, Košice	Úľava na daní z príjmov	102,4 mil Sk	Košice IV	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné	14,08 mil. Sk		
		Miesta na všeobecné a špecifické vzdelávanie	31,318 mil. Sk		
NESS Slovakia s.r.o. / NESS KDC, s.r.o.	Galvaniho 15/C, Bratislava	Úľava na daní z príjmov	36 mil. Sk	Košice I	Uznesenie vlády SR č. 1091 z 20.12.2006
		Na novovytvorené pracovné miesta	5,25 mil. Sk		
		Na všeobecné a špecifické vzdelávanie	8,531 mil. Sk		
Siderit, s.r.o., Nižná Slaná	Dobšinská 72, Nižná Slaná	Na krytie 50 % oprávnených	183,55 mil. Sk	Nižná Slaná	Uznesenie vlády SR č. 778 z 12.

Yazaki Wiring Technologies Slovakia s. r. o		nákladov súvisiacich s realizáciou investičného projektu			septembra 2007
	Užhorodská 6080/35A, Michalovce	Úľava na dani z príjmov právnických osôb	235,636 mil. Sk	Michalovce	Uznesenie vlády SR č. 1107 z 19. decembra 2007
		Dotácie na obstaranie dlhodobého hmotného majetku	169,607 mil. Sk		
	T-Systems Slovakia, s. r. o.	Košťová 1, Košice	Úľava na dani z príjmov	100,800 mil. Sk	Košice
Na novovytvorené pracovné miesta			260 mil. Sk		

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR

8.6 Pravidlá v oblasti poskytovania individuálnej štátnej pomoci investorom

Vláda Slovenskej republiky prijala nové pravidlá v oblasti poskytovania individuálnej štátnej pomoci investorom, v ktorých sú presnejšie upravené podmienky, ktoré musia byť splnené investorom na to, aby bol oprávnený na udelenie štátnej pomoci (ďalej len „**Pravidlá**“).

Poskytovanie štátnej pomoci a jej výška boli založené na princípoch ad hoc a záviseli najmä od rokovania s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky.

Pravidlá sa nevzťahujú na poskytovanie:

- pomoci de minimis,
- štátnej pomoci pre malých a stredných podnikateľov,
- štátnej pomoci v sektore životného prostredia,
- štátnej pomoci na základe schválených schém štátnej pomoci,
- štátnej pomoci v oblasti netrhových služieb.

Všeobecne o nových princípoch

Podľa Pravidiel bude udelenie štátnej pomoci a jej výška závisieť od:

- regiónu, v ktorom sa investícia bude nachádzať a miery nezamestnanosti v tomto regióne;
- typu investície, t.j. typu aktivity investora;
- splnenia súvisiacich podmienok (napr. výška investície, stupeň vzdelania zamestnancov, investovanie moderných technológií, atď.).

Všeobecne platí, že štátna pomoc môže dosiahnuť výšku od 0 do 50 percent z investície.

Regionálna mapa štátnej pomoci v Slovenskej republike na roky 2007 – 2013

Podľa výnimky článku 87 ods. 3 písm. a) a výnimky 87 ods. 3 písm. c) Zmluvy o ES, bolo v období rokov 2004 – 2006 oprávnené na čerpanie pomoci celé územie Slovenskej republiky. Od 1.1.2007 do 31. 12. 2013 budú tri zo štyroch slovenských regiónov NUTS – II naďalej oprávnené na čerpanie regionálnej investičnej pomoci podľa výnimky článku 87 ods. 3 písm. a) Zmluvy o ES. Časť regiónu NUTS – II SK01 Bratislavský kraj majú byť oprávnené podľa výnimky článku 87 ods. 3 písm. c) Zmluvy o ES na poskytovanie pomoci od 1.1. 2007 do 31.12. 2008 v prechodnom režime.

Všetky nižšie navrhnuté stropy sa týkajú veľkých podnikov. V prípade stredných podnikov možno tento strop pomoci zvýšiť o 10 percentuálnych bodov a v prípade malých podnikov o 20 percentuálnych bodov.

(NUTS II REGIÓN)	(NUTS III REGIÓN)	Strop pre regionálnu investičnú pomoc ¹ (aplikovateľné pre veľké podniky)
1. Regióny oprávnené na pomoc podľa článku 87(3) (a) Zmluvy o ES pre obdobie 1.1.2007- 31.12.2013		

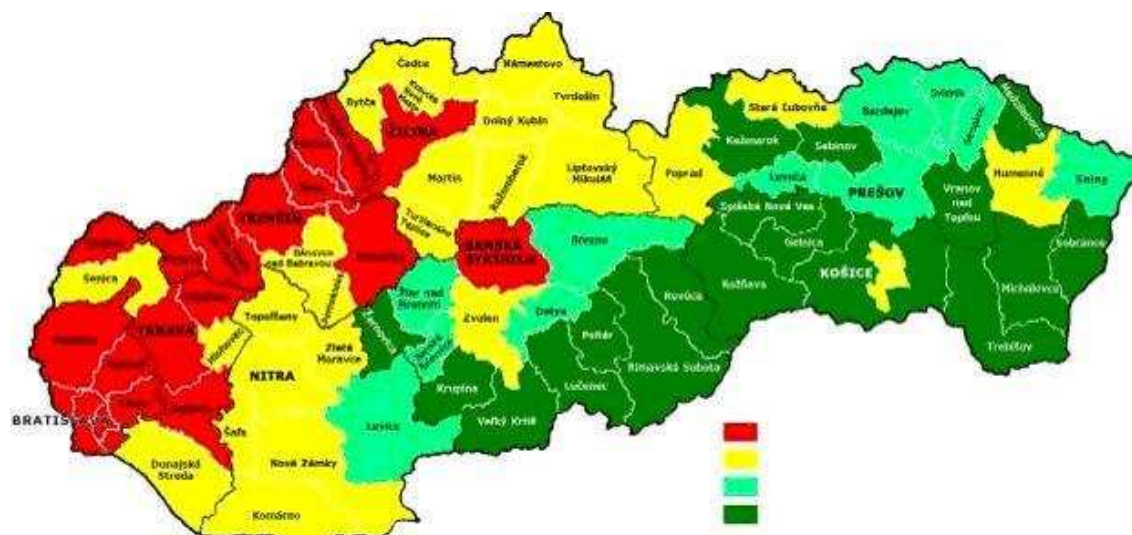
SK02 Západné Slovensko	40%
SK03 Stredné Slovensko	50%
SK04 Východné Slovensko	50%
2. Regióny oprávnené na pomoc podľa článku 87(3)(c) Zmluvy o ES pre obdobie 1.1.2007- 31.12.2008	
SK01 Bratislavský kraj	
LAU1-102 Okres Bratislava II	10%
LAU1-103 Okres Bratislava III	10%
LAU1-104 Okres Bratislava IV	10%
LAU2-529435 Bratislava-mestská časť Čunovo	10%
LAU2-529443 Bratislava-mestská časť Jarovce	10%
LAU2-529494 Bratislava-mestská časť Rusovce	10%
LAU1 – 106 Okres Malacky	10%
LAU1 – 108 Okres Senec	10%

Pravidlá rozdeľujú územie Slovenska na tri zóny, pričom kritériom rozdelenia je miera nezamestnanosti za predchádzajúci rok zverejnená každoročne k 15. januáru Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny.

Zónou s najväčšou podporou je tzv. **zelená zóna**, ktorá zahŕňa okresy s mierou nezamestnanosti nad 15 % (napr. Rožňava, Trebišov, Levice, Rimavská Sobota, Prešov, Bardejov).

Okresy s mierou nezamestnanosti od 10% do 15% patria do **žltej zóny** (napr. Nitra, Nové Zámky, Žiar nad Hronom, Ružomberok).

Okresy s mierou nezamestnanosti menej ako 10% sú súčasťou **červenej zóny** (Trnava, Trenčín, Žilina). Bratislavský región má osobitné postavenie a výška štátnej pomoci, ktorá môže byť poskytnutá investorovi je značne nižšia.

Obrázok č. 26 : Mapa zón SR na základe miery evidovanej nezamestnanosti (priemer 10/2004 – 09/2005)

Zdroj : Ministerstvo hospodárstva SR

8.6.1. Typy investícií podporovaných zo zdrojov štátnej pomoci

Priemyselná výroba - vybudovanie nového podniku, rozšírenie existujúceho podniku na nové dodatočné výrobky, alebo zásadná zmena výrobného programu existujúceho podniku, alebo kúpa podniku

Technologické centrá - vybudovanie nového technologického centra, alebo rozširovanie existujúceho technologického centra

Centrá strategických služieb - vybudovanie nového centra strategických služieb, alebo rozšírenie existujúceho centra strategických služieb

Cestovný ruch - vybudovanie nového komplexného strediska cestovného ruchu, alebo rozšírenie existujúceho komplexného strediska cestovného ruchu o nové služby

8.6.2. Súvisiace podmienky a pravidlá pre poskytnutie individuálnej štátnej pomoci

Investičný projekt investora, ktorý žiada o štátnu podporu, musí spĺňať určité podmienky. Je dôležité pripomenúť, že na poskytnutie štátnej pomoci nie je právny nárok. Investori uchádzajúci sa o štátnu pomoc musia v SR realizovať projekt s **nasledovnými minimálnymi hodnotami investície** :

- a. Priemyselná zóna:
  - v prípade realizácie investície v okresoch s nižšou mierou nezamestnanosti ako je priemerná miera nezamestnanosti min. 800 mil. Sk,
  - v prípade realizácie investície v okresoch s vyššou mierou nezamestnanosti ako je priemerná miera nezamestnanosti min. 400 mil. Sk,
  - v prípade realizácie investície v okresoch, kde je miera nezamestnanosti vyššia o 50% ako je priemerná miera nezamestnanosti min. 200 mil. Sk.
- b. Technologické centrá:
  - oprávnené náklady vo výške najmenej 40 mil. Sk
- c. Centrá strategických služieb :
  - oprávnené náklady vo výške najmenej 40 mil. Sk
- d. Cestovný ruch :
  - v prípade realizácie investície v okresoch s nižšou mierou nezamestnanosti ako je priemerná miera nezamestnanosti min. 500 mil. Sk,
  - v prípade realizácie investície v okresoch s vyššou mierou nezamestnanosti ako je priemerná miera nezamestnanosti min. 250 mil. Sk,
  - v prípade realizácie investície v okresoch, kde je miera nezamestnanosti vyššia o 50% ako je priemerná miera nezamestnanosti min. 100 mil. Sk

Požadovaná vzdelanostná štruktúra zamestnancov

- a. Priemyselná zóna: nevyžaduje sa
- b. Technologické centrá:
  - z celkového počtu zamestnancov min. 60% s vysokoškolským vzdelaním
- c. Centrá strategických služieb:
  - z celkového počtu zamestnancov min. 30% s vysokoškolským vzdelaním
- d. Cestovný ruch: nevyžaduje sa

Požadovaná štruktúra investičných výdavkov

- a. Priemyselná zóna:
  - nové výrobné a technologické zariadenia určené na výrobné účely najmenej 60% oprávnených nákladov
- b. Technologické centrá: nevyžaduje sa
- c. Centrá strategických služieb: nevyžaduje sa
- d. Cestovný ruch:
  - nové technologické zariadenia určené na poskytovanie služieb najmenej 40% z oprávnených nákladov investície

Oprávnené náklady

- dlhodobý hmotný majetok vo forme pozemkov, budov a strojného vybavenia
- dlhodobý nehmotný majetok do výšky minimálne 50% hodnoty dlhodobého hmotného majetku
- mzdové náklady na novovytvorené pracovné miesta, vrátane všetkých odvodov, v prepočte za dva roky

Hmotný a nehmotný majetok, ktorý má byť považovaný za oprávnené náklady musí byť obstaraný za trhových podmienok, od personálne a ekonomicky neprepojených osôb.

Dodatočné kritériá pre poskytnutie daňovej úľavy

V prípade, že investor bude požadovať poskytnutie daňových úľav, musí okrem základných podmienok stanovených v týchto pravidlách splniť aj nasledovné kritériá:

- zákon o dani z príjmov §30a – úľava na dani pre príjemcov investičnej pomoci a výška úľavy nepresiahne hodnotu uvedenú v zákone o investičnej pomoci 561/2007

8.6.3. Formy štátnej pomoci

Štátnu pomoc je možné v prospech projektu poskytnúť v nasledujúcich formách:

- dotácia na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku (poskytovateľ MH SR)
- úľava na dani z príjmov (poskytovateľ MF SR)
- príspevok na vytvorené pracovné miesta (poskytovateľ MPSVaR SR)
- prevod nehnuteľného majetku za cenu nižšiu ako je všeobecná hodnota (poskytovateľ vlastník lebo správca nehnuteľnosti vo vecnej pôsobnosti orgánov verejnej správy, alebo SPF, obec, VUC)

Príspevok na zapracovanie znevýhodneného uchádzača o zamestnanie

Zamestnávateľ môže znevýhodneného uchádzača o zamestnanie pred prijatím do zamestnania na vykonávanie požadovaných pracovných činností zapracovať (ďalej len „poskytovateľ zapracovania“). Zapracovaním znevýhodneného uchádzača o zamestnanie je nadobudnutie praktických skúseností a pracovných návykov potrebných na vykonávanie pracovných činností u poskytovateľa zapracovania. Pri zapracovaní znevýhodneného uchádzača o zamestnanie, ktorý je občanom so zdravotným postihnutím, môže poskytovať pomoc aj pracovný asistent, ktorý je zamestnancom poskytovateľa zapracovania. Zapracovanie znevýhodneného uchádzača o zamestnanie sa vykonáva u poskytovateľa zapracovania najdlhšie počas troch kalendárnych mesiacov v rozsahu najviac 30 hodín týždenne, okrem týždňa, v ktorom sa zapracovanie začalo vykonávať. Začiatok denného času zapracovania a jeho rozvrh určuje poskytovateľ zapracovania.

Úrad poskytne znevýhodnenému uchádzačovi o zamestnanie príspevok na zapracovanie mesačne vo výške sumy životného minima poskytovaného jednej plnoletej fyzickej osobe.

Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie

Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie sa poskytuje zamestnávateľovi, ktorý na vytvorené pracovné miesto prijme do pracovného pomeru znevýhodneného uchádzača o zamestnanie vedeného v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej tri mesiace. Príspevok sa neposkytuje na zamestnávanie znevýhodneného uchádzača o zamestnanie, na ktorého zamestnávanie bol na to isté obdobie poskytnutý iný z príspevkov, ktoré stanovuje zákon o službách zamestnanosti.

Výška príspevku je

- v bratislavskom kraji mesačne najviac 20 % z celkovej ceny práce (pozri vyššie Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť) vypočítanej z priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý až tretí štvrtrok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje,
- v ostatných krajoch mesačne najviac 30 % z celkovej ceny práce (pozri vyššie Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť) vypočítanej z priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý až tretí štvrtrok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje.

Zamestnávateľ je povinný zachovať vytvorené pracovné miesto na zamestnávanie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, na podporu zamestnávania ktorých sa príspevok poskytuje, najmenej počas 24 kalendárnych mesiacov. Za vytvorenie pracovného miesta u zamestnávateľa sa považuje zvýšenie počtu pracovných miest, ktoré predstavuje v priemere za 12 kalendárnych mesiacov v porovnaní s rovnakým predchádzajúcim obdobím celkový nárast počtu jeho zamestnancov.

Príspevok na podporu udržania v zamestnaní zamestnancov s nízkymi mzdami

Príspevok na podporu udržania v zamestnaní zamestnancov s nízkymi mzdami prijatých do pracovného pomeru z evidencie uchádzačov o zamestnanie sa poskytuje zamestnávateľovi na úhradu :

- preddavku na poistné na zdravotné poistenie, poistného na sociálne poistenie a príspevku na starobné dôchodkové sporenie, platených zamestnávateľom a
- sumy preddavku na poistné na zdravotné poistenie a poistného na sociálne poistenie plateného zamestnancom.

Príspevok sa poskytuje, ak hrubá mesačná mzda zamestnanca, ktorý pracuje na plný pracovný úväzok, dosahuje najviac 50 % z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR za prvý až tretí štvrtrok kalendárneho

roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje a zamestnanec bol pred prijatím do zamestnania vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej tri mesiace.

Zamestnávateľ je povinný udržať pracovné miesto, na ktoré sa príspevok poskytuje, najmenej počas 24 kalendárnych mesiacov

Príspevok na vytvorenie nového pracovného miesta

Príspevok môže byť poskytnutý len vo vymedzených okresoch (podľa miery nezamestnanosti); to neplatí pri podpore vytvárania technologických centier a centier strategických služieb. Príspevok poskytuje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR na základe zmluvy o poskytnutí príspevku na vytvorenie nového pracovného miesta uzatvorenej so zamestnávateľom.

Za aktívne opatrenie na trhu práce sa považuje aj investičná pomoc na podporu počiatočnej investície formou príspevku na vytvorenie nového pracovného miesta, na ktorú bolo vydané rozhodnutie o poskytnutí investičnej pomoci.

8.7 Efektívnosť poskytnutých investičných stimulov

V období od 1.1.2001 do 30.6.2006 vláda Slovenskej republiky schválila štátnu pomoc formou investičných stimulov pre 21 spoločností v celkovom objeme 16,833 mld. Sk. Obciam a mestám schválilo Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky dotácie v celkovej výške 8,775 mld. Sk, z ktorých bola financovaná verejná infraštruktúra súvisiaca s rozvojom konkrétnych priemyselných zón. Pomoc vo forme investičných stimulov a inej regionálnej pomoci sa koncentrovala predovšetkým do ekonomicky najrozvinutejších regiónov.

V období od 1.7.2006 do 31.12.2007 vláda Slovenskej republiky schválila poskytnutie investičných stimulov pre 63 spoločností v celkovom objeme 15,315 mld. Sk. Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky schválilo obciam na výdavky súvisiace s rozvojom priemyselných zón v celkovej výške 2,393 mld. Sk. Pomoc vo forme investičných stimulov a inej regionálnej pomoci sa zefektívnila a zintenzívnila i formou zmeny v štruktúre schválených investičných stimulov.

Košický kraj

V období od 1.1.2001 do 30.6.2006 boli pre región Košického kraja schválené 4 žiadosti o poskytnutie štátnej pomoci vo výške 2,351 mld. Sk. Prijímatelia mali preinvestovať 14,545 mld. Sk a vytvoriť 1 344 nových pracovných miest.

V období od 1.7.2006 do 31.12.2007 bolo schválených 13 žiadostí o poskytnutie štátnej pomoci vo výške 2,236 mld. Sk. Do roku 2013 vytvoria 4 025 nových pracovných miest a preinvestujú minimálne 7,974 mld. Sk.

8.8 Analýza požiadaviek investorov

Medzi zahraničnými investormi sa uskutočnil dotazníkový prieskum s cieľom získať od investorov informácie o investičnom prostredí v regióne a tiež o ich motívach investovať na Slovensku. Z dotazníkov vyplynulo nasledovné.

Rozhodujúce lokalizačné faktory:

- nízke náklady na pracovnú silu,
- zákazníci,
- poloha Slovenska v strede Európy – blízkosť obchodných partnerov v Európe a Ázii,
- Slovensko – člen EÚ (odstránenie bariér v obchode),
- nízke daňové zaťaženie,
- vzdelanosť,
- náklady na dopravu.

Vo všetkých prípadoch ako hlavný lokalizačný faktor boli uvedené nízke náklady na pracovnú silu a potom prítomnosť zákazníkov z Európy a Ázie, ktorí sa presúvajú do strednej a východnej Európy. Týmto spôsobom viažu na seba ďalších svojich subdodávateľov. V okrese Spišská Nová Ves je to napr. EMBRACO Slovakia, s. r. o. a Panasonic AVC Networks Slovakia, s. r. o., ktorí priťahli ďalšie menšie firmy do regiónu.

Podľa vyjadrenia niektorých investorov je v Košickom samosprávnom kraji vysoká nezamestnanosť, a okrem toho vzdelanosťná úroveň nezamestnaných nezodpovedá požiadavkám investorov na kvalifikovanú pracovnú silu. Podstatnú časť nezamestnaných tvoria Rómovia a dlhodobo nezamestnaní, ktorí stratili svoje pracovné zručnosti. V kraji je niekoľko stredných škôl, tie však nedostatočne nadväzujú na požiadavky praxe. Investori nie sú celkom spokojní s kvalitou dopravnej infraštruktúry (cesty, železnice), kvalitou niektorých výrobkov, úrovňou

telekomunikačných služieb, pociťujú nedostatok miestnych zákazníkov, čo súvisí s nízkou kúpyschopnosťou obyvateľstva. Naopak, investori kladne hodnotili spoluprácu s predstaviteľmi miestnej samosprávy.

Dôvody investovania

Hlavné všeobecne platné konkurenčné výhody Slovenska spočívajú najmä v týchto indikátoroch:

- adekvátne dostupnosť vysoko kvalifikovanej pracovnej sily : 72,25% obyvateľov Slovenska má vysokoškolské alebo stredoškolské vzdelanie. Vysoká úroveň vzdelávania (viac ako 22 000 študentov študuje na univerzitách v Košickom kraji).
- nízke náklady na prácu : priemerná cena práce na Slovensku je pri rovnakej produktivite o 40% nižšia než v Českej republike, Maďarsku a Poľsku a 6,5 krát nižšia než v Európskej únii.
- nízke daňové zaťaženie : od 1. 1. 2004 Slovensko zaviedlo rovnú daň 19%. Pri porovnaní celkovej výšky zdanenia, Slovensko má najnižšie daňové zaťaženie spomedzi štátov EÚ a OECD.
- strategická poloha Slovenska z geografického hľadiska : Slovensko spája západnú a východnú Európu, s trhom vyše 350 mil. osôb; cez Slovensko prechádzajú medzinárodné dopravné koridory, ropovody a plynovody.
- prepojenie na svetovú ekonomiku : Slovensko je členom OECD a WTO. V roku 2004 sa stalo plnoprávnym členom EÚ ako aj NATO. Export slovenskej ekonomiky z 91% smeruje do krajín OECD.
- priemyselná tradícia : Slovensko buduje na vyspelom priemyselnom dedičstve v sektoroch automobilovej výroby, elektrotechnického, hutníckeho, strojárenského a drevospracujúceho priemyslu a zároveň poskytuje nové príležitosti v sektoroch informačných technológií a strategických služieb.

Rozhodujúce podmienky pre lokalizáciu investora v území

- odborne pripravené, vzdelané ľudské zdroje, jednak na úrovni výkonnej pre manažment firmy resp. odborníkov pre výrobný proces, ako aj pre zvládnutie administratívy súvisiacej so získaním investorov (výkup pozemkov, príprava infraštruktúry a pod.),
- pôda – schopnosť poskytnúť pozemky,
- infraštruktúra,
- vybavenosť územia – doprava, školy, nemocnice (komplexná vybavenosť územia),
- vymáhateľnosť práva,
- odbúranie byrokracie,
- odstránenie korupcie a iných nežiaducich vplyvov (politické, súkromné a i.).

Skúsenosti z praxe

Investori, ktorí majú záujem usídiť sa v regióne v prevažnej väčšine majú informácie o výhodách lokalizácie investície v jednotlivých štátoch. K najdôležitejším faktorom, ktoré rozhodujú o umiestnení investície patria investičné stimuly zo strany štátu a daňová politika. Dôležitú úlohu hrá napojenie na cestnú sieť – diaľnicu, samotná príprava plôch na možnú investíciu. Ďalším dôležitým faktorom, ktorý do značnej miery ovplyvňuje lokalizáciu investície, je prístup miestnej samosprávy k potenciálnym investorom, kde základnou podmienkou je čestnosť a spoľahlivosť.

Podľa starostu obce Kechnec JUDr. Konkolyho mnoho investícií stroskotalo na prístupe developerských firiem, ako aj nedodržaní sľúbených stimulov zo strany štátu. Výška dotácie na 1 vytvorené pracovné miesto v Kechneci a napr. v automobilke KIA sa diametrálne líši, čo vyvoláva pochybnosti ohľadom transparentnosti pri investičných akciách. Vysoké objemy stavebných prác vytvárajú ideálne prostredie na možnú korupciu a osobné záujmy zainteresovaných. Zvýšenie výkupnej ceny za pozemky v Žilinskom samosprávnom kraji negatívne ovplyvní aj náklady v ostatných regiónoch (cca 100 – 120 Sk za m² už asi nebude možné udržať).

Získané názory

Starosta obce Kechnec JUDr. Konkoly – poznatky zo získavania investorov pre priemyselný park Kechnec:

- potenciálny investor nechce byť v priamom kontakte s vlastníkom pôdy,
- pre prilákanie zahraničných investorov doteraz platili pre jednotlivé regióny rozdielne podmienky (odrážajúce sa napr. vo veľkých rozdieloch v cene pôdy),
- investor má záujem o vysporiadané pozemky z hľadiska vlastníckych vzťahov,
- dôležité je poskytnutie komplexného vybavenia územia – školy, zdravotná starostlivosť, bývanie, služby,
- schopnosť mesta, obce pre manažovanie vzniku priemyselného parku (pri súkromných developeroch môže byť riziko úniku finančných prostriedkov),
- investor potrebuje pri rozhodovaní o vstupe do určitej lokality voľnosť pri rozhodovaní,
- dôležitá je propagácia priemyselného parku, prezentačné materiály, účasť na výstavách, veľtrhoch, prezentačných akciách,
- existujúca infraštruktúra,
- existencia subdodávateľských firiem na určitej technickej úrovni,
- často chýba vízia, predvídavosť a schopnosť riskovať,
- pozitívny postoj k verejným záležitostiam zo strany územnej, lokálnej samosprávy,
- zánietenosť jednotlivcov pre založenie a rozbehnutie priemyselného parku.

Existujúci investori navrhujú nasledovné

- zlepšiť komunikáciu s miestnou samosprávou,
- zaviesť investičné stimuly aj na miestnej úrovni (nižšie miestne dane a poplatky),
- zvýšiť kvalifikačnú úroveň pracovnej sily, zabezpečiť lepšie prepojenie školy s praxou, vytvoriť podmienky pre celoživotné vzdelávanie,
- zlepšiť úroveň technickej infraštruktúry.

Zoznam skratiek

1.	BIC	podnikateľské inovačné centrum
2.	CPI	Consumer Price Index – index spotrebiteľských cien
3.	CPK	centrum prvého kontaktu
4.	ČOV	čistiareň odpadových vôd
5.	EÚ	Európska únia
6.	HDP	hrubý domáci produkt
7.	HICP	Harmonized Index of Consumer Prices – harmonizovaný index spotrebiteľských cien
8.	CHLÚ	chránené ložiskové územie
9.	ICT	informačné a komunikačné technológie
10.	IKT	informačno-komunikačné technológie
11.	KD	kombinovaná doprava
12.	KSK	Košický samosprávny kraj
13.	LQ	lokalizačný koe cient
14.	MSP	malé a stredné podniky
15.	NATO	North Atlantic Treaty Organisation – Organizácia severoatlantickej zmluvy
16.	OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
17.	OZVO	odpad zo zdravotníckych a veterinárnych zariadení
18.	PHaSR	program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
19.	PI	podnikateľský inkubátor
20.	PVS	Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s.
21.	PZI	priame zahraničné investície
22.	RPDI	ročný priemer denných intenzít
23.	RPIC	regionálne poradenské informačné centrum
24.	SARIO	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
25.	SCC	Seed Capital Company – Fond štartovacieho kapitálu
26.	SEPS	Slovenská elektrizačná prenosová sústava
27.	SOPK	Slovenská obchodná a priemyselná komora
28.	SOU	stredné odborné školy
29.	SOU a UŠ	stredné odborné učilišťa a učňovské školy
30.	TEM	transeurópska magistrála
31.	TKD	terminál kombinovanej dopravy
32.	UCTE	Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity – Asociácia pre koordináciu rozvodu elektrickej energie
33.	ÚPN VÚC	Územný plán veľkého územného celku
34.	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
35.	VN	vodná nádrž
36.	VRT	vysokorychlostné trate
37.	VSE	Východoslovenská energetika, a. s. Košice
38.	VVS	Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s.
39.	WTO	World Trade Organisation – Svetová obchodná organizácia
40.	ZÁKOS	základný komunikačný systém
41.	ZSŠ	združené stredné školy

Zoznam použitých zdrojov

- [1] Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja. KSK, 2002
- [2] Analýza regionálneho trhu práce. KSK, 2005
- [3] Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v Košickom samosprávnom kraji na roky 2005 – 2009. KSK, 2005
- [4] Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja KSK – územný priemet. KSK, 2004
- [5] Územný plán veľkého územného celku Košický kraj – zmeny a doplnky 2004. KSK, 2004
- [6] Cestná Databanka - Slovenská správa ciest
- [7] Bulletin 4/2004 – Štatistický úrad SR, Krajská správa v Košiciach
- [8] Vybrané demografické údaje Košického kraja za rok 2004 – Štatistický úrad SR, Krajská správa v Košiciach
- [9] Okresy Košického kraja 2004 – Štatistický úrad SR, Krajská správa v Košiciach
- [10] Regionálne porovnania v Slovenskej republike – Štatistický úrad SR, Krajská správa v Košiciach
- [11] IMBIZ, s. r. o. – www.imbiz.sk
- [12] Košický samosprávny kraj – www.kosice.regionet.sk
- [13] Letisko Košice – www.airportkosice.sk
- [14] Mesto Gelnica – www.gelnica.sk
- [15] Mesto Košice – www.kosice.sk
- [16] Mesto Kráľovský Chlmec – www.kralovskychlmec.sk
- [17] Mesto Krompachy – www.krompachy.sk
- [18] Mesto Michalovce – www.michalovce.sk
- [19] Mesto Moldava nad Bodvou – www.moldava.sk
- [20] Mesto Rožňava – www.roznava.sk
- [21] Mesto Sobrance – www.sobrance.sk
- [22] Mesto Spišská Nová Ves – www.mestosnv.sk
- [23] Mesto Strážske – www.strazske.sk
- [24] Mesto Trebišov – www.trebisov.sk
- [25] Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR – www.telecom.gov.sk
- [26] Ministerstvo financií SR – www.nance.gov.sk
- [27] Ministerstvo hospodárstva SR – www.economy.gov.sk
- [28] Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR – www.employment.gov.sk
- [29] Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR – www.build.gov.sk
- [30] Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania – www.nadsme.sk
- [31] Národná banka Slovenska – www.nbs.sk
- [32] Obec Kechnec – www.kechnec.sk
- [33] Orange Slovensko – www.orange.sk
- [34] Podtatranská vodárenská spoločnosť – www.pvsas.sk
- [35] Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu – www.sario.sk
- [36] Slovenská agentúra životného prostredia – www.sazp.sk
- [37] Slovenská elektrizačná prenosová sústava – www.sepsas.sk
- [38] Slovenská správa ciest Bratislava – www.ssc.sk
- [39] Slovenské elektrárne – www.seas.sk
- [40] Slovenský hydrometeorologický ústav Bratislava – www.shmu.sk
- [41] Štatistický úrad SR – www.statistics.sk
- [42] T-Mobile Slovensko – www.t-mobile.sk
- [43] Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny – www.upsvar.sk
- [44] Východoslovenská vodárenská spoločnosť – www.vvs-as.sk
- [45] Železnice Slovenskej republiky – www.zsr.sk